INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION

INSTA KAS

ಅನನ್ಯ ಸಾಧನಾ

ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಶ್ರೀ ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ ಬಿ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಇನ್‌ಸೈಟ್ಸ್ ಐಎಎಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026

IAS | KAS | GROUP C | FDA | SDA | PSI | PC

TRENDING

18ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆ:

ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 'ನವದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ' ಅಂಗೀಕಾರ; ರಷ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪುಟಿನ್‌ಗೆ 'ತಿರುಕ್ಕುರಳ್' ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿ.

ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಐದು ದಶಕಗಳ ಅದ್ಭುತ ವೃತ್ತಿಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಹಿರಿಯ ನಟ ಅನಂತ್ ನಾಗ್ ಅವರಿಗೆ 2024ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗೌರವ.

IN FOCUS

ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 2ನೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭಾಷೆಯ ಮಾನ್ಯತೆ.

26ನೇ SCO ಶೃಂಗಸಭೆ

ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡ ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆಯ ಸಮ್ಮೇಳನ.

ರಾಮ್‌ನಾಥ್ ಕೋವಿಂದ್ ಆತ್ಮಕಥೆ

ಮಾಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಆತ್ಮಕಥೆ "ಟ್ರಯಂಫ್ ಆಫ್ ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್" ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನಿ.

ಮಹಿಳಾ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ 2026

ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ 8ನೇ ಬಾರಿಗೆ ಟ್ರೋಫಿ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಭಾರತ.

TOP HIGHLIGHTS

ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ಸ್ 2026

ಗ್ಲೋಬಲ್ ಫ್ಲೈವೇಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್‌ನಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ ಪ್ರಕಟ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ದಿನ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 15 ರಂದು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಜನ್ಮದಿನದ ಸ್ಮರಣೆ.

ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ 2026

ವಿಯೆಟ್ನಾಂನ 73ನೇ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ 2026 ಕಿರೀಟ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಜೊಹೈನ್ ಮೊಲಾ.

ಭಾರತದ ಜೊಚ್ಚಲ 'ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್'

ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾಗರ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಗರಮಾಲಾ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಿಂದ 600 ಕೋಟಿ ರೂ. ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹ.

Price: ₹50/-

INSTA KAS ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಉಚಿತ ತರಗತಿಗಳಿಗಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿ

insightskas | 08069405206 | Insta KAS

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮಿತ್ರರೇ,
2013ರ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಆ ಸುಂದರ ದಿನಗಳು ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಇವೆ. ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹಣತೆಯಂತೆ ಆರಂಭವಾದ 'ದೈನಂದಿನ ಉತ್ತರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸವಾಲು' ಇಂದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ 'ಸೆಕ್ಯೂರ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್' ಎಂಬ ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ತರಬೇತಿ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲ; ಇದು ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಸಾವಿರಾರು ಕನಸುಗಾರರನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿದೆ.
ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ Insights IAS ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದು ಲಕ್ಷಾಂತರ UPSC ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ನಂಬಿಕಸ್ತ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ, ಕಷ್ಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರಿ ತಲುಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದಾಗ ಸಿಗುವ ಆ ತೃಪ್ತಿ ಅಪಾರ. ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ್ದು ನೀವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಅಚಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.
ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲು-ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಗೊಂದಲದ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಿದೆ.
"ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ, ನಿಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸಾಧನೆ."
ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಕನಸು ನನಸಾಗುವ ತನಕ ನಮ್ಮ ಈ ಬೆಂಬಲ, ಅಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸದಾ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ,
ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಬಿ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು, Insights IAS

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾವಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ,
ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವಿವಿಧ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ಪತಾಕೆ ಹಾರಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣವನ್ನು ಅರಿತ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಉದಾತ್ತ ಮನೋಭಾವ'ವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬದಲಿಸುತ್ತಿವೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಬಜೆಟ್ ಎಂಬ ಆಶಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭವ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.
ನಿಮ್ಮ ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಹಾಗೂ ಸವಾಲಿನ ಪಯಣದಲ್ಲಿ 'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ'ವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಲ್ಲದೆ, ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸುವ ನಂಬಿಕಸ್ತ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಹಂತದ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಗಂಭೀರತೆ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನದ ಯಶಸ್ಸಿನ ತನಕ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಳವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದು ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಣಬಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದಾಗಿದೆ. ಬನ್ನಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕನಸಿನ ಸದೃಢ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಕಟ್ಟೋಣ.

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ,
ಶರತ್ ಕುಮಾರ್ ಎಸ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, Insights IAS | Insta KAS

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು – 3

1. ಸಿಂಧೂ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದ (IWT)
2. ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (DEH)
3. ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕೆ
4. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ಹೋರಾಟ
5. 18ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆ
6. ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ
7. ವಿಶ್ವ ಓಝೋನ್ ದಿನ 2026
8. ನೀಲಿ ಆಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ

ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ – 11

1. ಸಕಾಲ ಕಾಯ್ದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ, 2026
2. ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ: 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ'
3. ತುಳು : 2ನೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಘೋಷಣೆ
4. ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ
5. ರಿಮೋಟ್ ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ ಮಸೂದೆ
6. ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ ಪಾರ್ಕ್ ವಿಸ್ತರಣೆ
7. ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
8. 'ಗೃಹ ಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಯೋಜನೆಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ
9. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಡಾರ್ (LiDAR) ಸಮೀಕ್ಷೆ
10. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 66 ಜಿಗಾವ್ಯಾಟ್ (GW) ವಿದ್ಯುತ್ ಗುರಿ
11. ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು: ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಶೃಂಗಸಭೆ
12. ಪ್ರಜಾ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ
13. ಸುಸ್ಥಿರ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್ ನೀತಿ 2026–31
14. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ರೂ. 2,500 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ
15. ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇವಿ (EV) ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು
16. ಇ–ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2025: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ
17. ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆಗಳು
18. ಕಾವೇರಿ: CWMA ಆದೇಶ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ
19. ಬರಗಾಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ
20. 37 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಉಷಾಸ್ (Project USHAS) ವಿಸ್ತರಣೆ
21. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಿಷನ್
22. ಮಹಿಳೆಯರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಯದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳ ರದ್ದತಿ
23. ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ರಿ ಕಲೆ
24. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು' ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟ
25. ವಂದೇ ಮಾತರಂ: ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷ
26. ಮೈಸೂರು ದಸರಾದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳ
27. ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ
28. ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ವರದಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಶಾಸನಸಭೆ
29. KPSC ನೇಮಕಾತಿ ಹಗರಣ: SIT ತನಿಖೆ
30. ವಿವಾಹ ನೋಂದಣಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ಆಧಾರ್ ಮಾನ್ಯವಲ್ಲ
31. ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ : ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸುದ್ದಿಗಳು

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು – 26

1. ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO) : 26ನೇ ಶೃಂಗಸಭೆ
2. ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಮಾವೇಶ
3. ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕ (Photovoltaic) ಉದ್ಯಮ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ
4. ಪರಾಗ್ವೆ (Paraguay)
5. ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ ಭಾರತ ಭೇಟಿ
6. ಸಿರಿಯಾ
7. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ (V-Dem) ವರದಿ 2026
8. ಭಾರತ–ರಷ್ಯಾ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಭೆ
9. ಭಾರತ–ಆಫ್ರಿಕಾ ವೇದಿಕೆ ಶೃಂಗಸಭೆ
10. ಕೊಲಂಬೊ ಭದ್ರತಾ ಸಮಾವೇಶ (CSC)
11. 27ನೇ ವಿಶ್ವ ಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆ
12. ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ (EU) ಮೊದಲ 'ಸಹವರ್ತಿ ಸದಸ್ಯ' ಆಗಲಿರುವ ಕೆನಡಾ
13. ಹೊಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (NDB)
14. ಭಾರತ–ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಸಂಬಂಧಗಳು
15. ಅಡಿಸ್ ಅಬಾಬಾ ಕಾಲ್ ಟು ಆಕ್ಷನ್ (Addis Ababa Call to Action)
16. ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026
17. ವಿಶ್ವ ಆವರ್ತಕ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ 2026
18. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ–ಚೀನಾ ಜಂಟಿ ಗಡಿ ಆಯೋಗವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಭಾರತ
19. ದಕ್ಷಿಣ ಸುಡಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಿಷನ್
20. ಪ್ಯಾರಾಸೆಲ್ ದ್ವೀಪಗಳು
21. ವರ್ಣಭೇದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿ (UNCERD)
22. ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (OECD)
23. ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸಿಟೀಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (ಜಾಗತಿಕ ನಗರಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ) 2026
24. ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಗುಂಪು (V4)
25. ಆಸಿಯಾನ್ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆ–ಪ್ಲಸ್
26. ಭಾರತ–ಮರ್ಕೋಸೂರ್ ಸಹಕಾರ
27. ಭಾರತ–ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ (FTA)
28. ಗಾಜಾ ಶಾಂತಿ ಮಂಡಳಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು – 38

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ -38

1. 2029 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಮಾದಕವ್ಯಸನ ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ
2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು
3. ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM)
4. ಸಂವಿಧಾನದ 142ನೇ ವಿಧಿ
5. ಹಿಂದಿ ದಿವಸ್ 2026
6. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನರವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (NIMHANS)
7. ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ
8. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು
9. ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (CCPA)
10. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮಂಡಳಿ (CBFC)
11. ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ
12. ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನಾ ದಿನ
13. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
14. ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತ (CEC) ರ ವಜಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

15. ಭಾರತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಸಪ್ತಾಹ
16. ವಿಧಿ 22(1): ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ ಬಂಧನದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳು
17. ಭಾರತದ ಜೈವಿಕ–ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
18. ಪಿಬಿ–ಶಬ್ದ್ (PB-SHABD)

ಆರ್ಥಿಕತೆ -45

1. ಸಾಗರೋತ್ತರ ಲಿಥಿಯಂ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಯತ್ನ
2. ತುರ್ತು ಸಾಲ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ 5.0
3. ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ UPI
4. ತಾಮ್ರ (Copper)
5. ಸೆಣಬು: ಭಾರತದ ಸುವರ್ಣ ನಾರು
6. ಮಟ್ಕಿ ಕಾಳು (Moth Bean)
7. ಕಿಶಾವು ಬಹುಪಯೋಗಿ ಯೋಜನೆ
8. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (PMKKKY)
9. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಮೇಳ (ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳ)
10. ಭಾರತದ ಸಕ್ಕರೆ ಉದ್ಯಮ
11. ಭಾರತದ ಚೊಚ್ಚಲ 'ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್' ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು - 50

1. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಮನ್–ಧನ್ ಯೋಜನೆಗೆ (PM-KMY) 7 ವರ್ಷ
2. ಮತ್ಸ್ಯಮೆಟ್ರಿ (MatsyaMetri)
3. ಗೃಹಬಳಕೆಯ PNG ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ
4. ಪಿಎಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಯೋಜನೆ
5. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ (SBM)
6. ಒಂದು ಮೂಲಿಕೆ, ಒಂದು ಮಾನದಂಡ
7. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ನಗರ
8. 12 ವರ್ಷ ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ
9. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾಯ್ದೆ, 2026
10. ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಯೋಜನೆ 2.0 (DDU-GKY 2.0)
11. ಭಾರತೀಯ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ (I4C)
12. ಕೇರಳ (ಹೆಸರು ಬದಲಾವಣೆ) ಮಸೂದೆ, 2026
13. ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ (ಪರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಮೋರ್ ಕ್ರಾಪ್) (PDMC) ಯೋಜನೆ
14. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ
15. ದುರ್ಗಾ (DURGA) ಯೋಜನೆ

ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ - 55

1. ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ವರದಿ
2. ಬಖಿರಾ ಸರೋವರ
3. ಪೆರಿಮ್ ದ್ವೀಪ (ಮಯೂನ್)
4. ಲಿಪುಲೇಖ್ ಕಣಿವೆಮಾರ್ಗ (ಪಾಸ್)
5. ಹೊಗೆಮಂಜು ನಿರೋಧಕ ಗನ್
6. ಗುಚ್ಚಿ ಅಣಬೆಗಳು (Gucchi Mushrooms)
7. ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ್ 2026
8. ಸೋನ್ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ
9. ಕತ್ತೆಕಿರುಬಗಳು (Hyenas)
10. ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
11. ವಿಶ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ 2026
12. ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ (Red Sea)
13. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ
14. ಶಾರ್ಪ್–ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್
15. ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ಸ್ 2026 (ಪ್ರಪಂಚದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ)
16. ಇರವಿಕುಲಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ
17. ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ವನ್ಯಜೀವಿ ಜಾರಿ ಜಾಲ
18. ತ್ಸೋ ಕಾರ್ ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರ
19. ರಿಂಗ್–ಟೈಲ್ಡ್ ಲೆಮೂರ್
20. ಡ್ರೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 2026
21. ಡಾಲ್ಫಿನ್ ಟೈಫೂನ್
22. ಡಿಪ್ಟರಸ್ ಧೃತಿಯೆ (Dipturus Dhritiae)
23. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವರ್ಚುವಲ್ ಮೃಗಾಲಯ
24. ಪ್ರಕೃತಿ ಜ್ಞಾನ ಧಾಮ
25. ನೆಟ್ ಜೀರೋ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPCC) ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್
26. ಹಿಮಾಲಯನ್ ಮೊನಾಲ್
27. ಚೀತಾ ಮರುಪರಿಚಯ ಯೋಜನೆ
28. CITES (ಸೈಟ್ಸ್)
29. ಭಾರತ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (IEMI) 2025
30. ಸಿಯಾಂಗ್ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ
31. ಸೊಹಾರ್ ಬಂದರು
32. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತ ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ
33. ಪೋಲೊ ಚಂಡಮಾರುತ (Hurricane Polo)
34. ವಿಶ್ವ ಫೇಂಡಾಮೃಗ ದಿನ
35. ನೇಪಾಳದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ ವಿಪತ್ತು

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ - 69

1. ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹ EOS-05
2. ಎಂಡೊಮೆಟ್ರಿಯೋಸಿಸ್ (Endometriosis)
3. ಶ್ರವಾಣಿ (SraVaani) ಸ್ಪೀಚ್ ಮಾಡೆಲ್
4. ಎಐ (AI) ಸಹಾಯಕ ಜಾಗೋ (Jago)
5. ಆಸ್ಟಿಯೋಆರ್ಥರೈಟಿಸ್ (Osteoarthritis)
6. ಪ್ರಥಮ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಶೃಂಗಸಭೆ
7. GSLV-F17 ರಾಕೆಟ್ ಮೂಲಕ EOS-05 ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ ಇಸ್ರೋ
8. ಮೊದಲ ತಳೀಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸದ (Non-GMO) ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳದ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜ
9. ಬಯೋ–ನಿವೇಶ್ (BIO-NIVESH)
10. ತ್ರಿಷ್ಣಾ (TRISHNA) ಮಿಷನ್
11. ಸಾಗರ್ ಮಂಥನ್ ನೌಕೆ
12. ಮೆಲನೋಮ (Melanoma)
13. ಸರಳ್ ಎಐ (SARAL AI)
14. S-71K ಕೊವ್ಯೋರ್ ರಹಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪಣಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ ರಷ್ಯಾ
15. ಇಂಡಿಯಾ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಅಲಯನ್ಸ್
16. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಒಪ್ಪಂದ
17. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸನ್‌ಕ್ಯಾಚರ್

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ - 75

1. ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ
2. ಯುನೆಸ್ಕೋ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಾನದ ಶೇಖಾವತಿ ಹವೇಲಿಗಳು
3. ಜಮ್ಮುವಿನ ನಾಮಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಡೋಗ್ರಿ ಲಿಪಿಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ
4. ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ
5. ರಾಮ್‌ನಾಥ್ ಕೋವಿಂದ್ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆ : "ಟ್ರಯಂಫ್ ಆಫ್ ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್: ಮೈ ಲೈಫ್, ಮೈ ಸ್ಟ್ರಗಲ್ಸ್"
6. ಗೋವಿಂದ್ ವಲ್ಲಭ್ ಪಂತ್
7. ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ 150ನೇ ಜನ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ
8. ಸಂವತ್ಸರಿ (Samvatsari)
9. ತಿರುಕ್ಕುರಳ್
10. ಪಾರ್ಸಿ ಹೊಸ ವರ್ಷ (ನವ್ರೋಜ್)
11. ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ
12. ಇ.ವಿ. ರಾಮಸಾಮಿ
13. ಕಥಕ್ಕಳಿ ಉತ್ಸವ
14. ಪಂಡಿತ್ ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ರಕ್ಷಣೆ - 80

1. ಕೋಬ್ರಾ ಬೆಟಾಲಿಯನ್
2. ಆಪರೇಷನ್ ಡೀಪ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟ್
3. ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ
4. NGOPV ಶ್ರುತಿ
5. ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಂಟಿ–ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ವೆಪನ್ಸ್
6. ಏರ್ ವೈಸ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಶಕ್ತಿ ಶರ್ಮಾ
7. ವಿಮರ್ಶ್ 2026

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು - 83

ಕ್ರೀಡಾ ಸುದ್ದಿಗಳು - 89

ಸೇನಾ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು - 93

ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು - 96

ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳು - 99

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ - 100 ರಿಂದ

KAS ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಶೇಷಾಂಕ
ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs)

ಸಿಂಧೂ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದ (IWT)

ಸಂದರ್ಭ

ಸಿಂಧೂ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದದ ಕುರಿತು ದಿ ಹೇಗ್‌ನ ಖಾಯಂ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (PCA) ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಭಾರತ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ, ಈ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಸಿಂಧೂ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದದ ಬಗ್ಗೆ:

ಅಂಶ	ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ
ಹಿನ್ನೆಲೆ	1947 ರ ವಿಭಜನೆಯು ಸಿಂಧೂ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಡುವೆ ವಿಭಜಿಸಿತು
ಮಧ್ಯವರ್ತಿ	ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್
ಸಹಿ ಮಾಡಿದ್ದು	1960
ಸಹಿ ಮಾಡಿದವರು	ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಮತ್ತು ಅಯೂಬ್ ಖಾನ್
ಸ್ವರೂಪ	ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ/ಬಳಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಪ್ಪಂದ
ನೀರಿನ ಪಾಲು	ಪಾಕಿಸ್ತಾನ: 80%

ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು

ನದಿ	ಮೂಲ	ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ
ಝೀಲಂ	ಕಾಶ್ಮೀರ ಕಣಿವೆಯ ವೆರಿನಾಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಚಿಲುಮೆ	ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ತ್ರಿಮ್ಮುವಿನಲ್ಲಿ ಚೀನಾಬ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಚೀನಾಬ್	ಬಾರಾ ಲಾಚಾ ಪಾಸ್ ಬಳಿಯ ಚಂದ್ರ + ಭಾಗಾ ತೊರೆಗಳು	ಝೀಲಂ ಮತ್ತು ರಾವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಸಟ್ಲೆಜ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ರಾವಿ	ರೋಹ್ಟಾಂಗ್ ಪಾಸ್ ಬಳಿಯ ಕುಲು ಬೆಟ್ಟಗಳು	ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ರಂಗಪುರ ಬಳಿ ಚೀನಾಬ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಬಿಯಾಸ್	ರೋಹ್ಟಾಂಗ್ ಪಾಸ್ ಬಳಿ	ಭಾರತದ ಹರಿಕೆ ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಟ್ಲೆಜ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಸಟ್ಲೆಜ್	ಮಾನಸ ಸರೋವರ–ರಾಕಾಸ್ ಸರೋವರಗಳು, ಟಿಬೆಟ್	ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮಿಥನ್‌ಕೋಟ್ ಮೇಲೆ ಸಿಂಧೂ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಅನುಬಂಧ C ಮತ್ತು D

ಅನುಬಂಧ	ಭಾರತದ ಅವಕಾಶ
ಅನುಬಂಧ C	ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕೃಷಿ ಬಳಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ
ಅನುಬಂಧ D	ಭಾರತಕ್ಕೆ ರನ್-ಆಫ್-ದಿ-ರಿವರ್ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ
ರನ್-ಆಫ್-ದಿ-ರಿವರ್	ನೀರಿನ ಶೇಖರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಯೋಜನೆಗಳು

ಸಿಂಧೂ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ

- **ಸಿಂಧೂ ನದಿ** = ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ನದಿ

ಹರಿವಿನ ಹಂಚಿಕೆ:

- ಪಾಕಿಸ್ತಾನ 47% → ಭಾರತ 39% → ಟಿಬೆಟ್ 8% → ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ 6%
- **ಭಾರತದಲ್ಲಿ:** ಸಿಂಧೂ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ • ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ • ಪಂಜಾಬ್ • ರಾಜಸ್ಥಾನ • ಹರಿಯಾಣ • ಚಂಡೀಗಢದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿದೆ.

IWT ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ

ಪಶ್ಚಿಮ ನದಿಗಳು > ಪಾಕಿಸ್ತಾನ

ಸಿಂಧೂ + ಚೀನಾಬ್ + ಝೀಲಂ
> ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ
> ಭಾರತವು ಕೆಲವು ಬಳಕೆಯಾಗದ (ಅನುಭೋಗೇತರ), ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗೃಹಬಳಕೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ

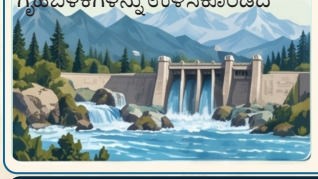

ಪೂರ್ವ ನದಿಗಳು > ಭಾರತ

ರಾವಿ + ಬಿಯಾಸ್ + ಸಟ್ಲೆಜ್
> ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ

ನೀರಿನ ಪಾಲು

ಪಾಕಿಸ್ತಾನ --> 80%

ಭಾರತ -->20%

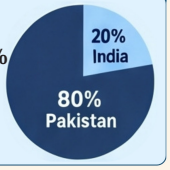

ಶಾಶ್ವತ ಸಿಂಧೂ ಆಯೋಗ

ಭಾರತ + ಪಾಕಿಸ್ತಾನ
↓
ಶಾಶ್ವತ ಸಿಂಧೂ ಆಯೋಗ
↓
ಸಂಘರ್ಷ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏಕಮಾತ್ರ ಪರಿಹಾರ
↓
ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತದೆ

ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (DEH)

ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ-ನೇತೃತ್ವದ ಉಪಕ್ರಮ.

ಸಂದರ್ಭ

ಸರ್ಕಾರವು ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (DEH) ಉಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲಾ-ನೇತೃತ್ವದ ರಫ್ತು ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

DEH ಉಪಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ:

	ಅಂಶ	ವಿವರಗಳು
	ಪ್ರಾರಂಭ	ಆಗಸ್ಟ್ 2019
	ಪ್ರೇರಣೆ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ 2019 ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಕರೆ
	ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ	ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ
	ಅನುಷ್ಠಾನ	ಮುಖ್ಯವಾಗಿ DGFT ಮೂಲಕ
	ಉದ್ದೇಶ	ರಫ್ತು-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು/ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು
	ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುಂಪುಗಳು	MSMEಗಳು • ರೈತರು • ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು • ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು • ಕೈಮಗ್ಗಗಳು • ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು
	ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನ	ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ - ODOP ಉತ್ಪನ್ನಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ODOP ಉತ್ಪನ್ನ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬೆಲ್ಲ
ಬಳ್ಳಾರಿ	ಅಂಜೂರ
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಲ್ಲ
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ಕೋಳಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಬೇಕರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಬೀದರ್	ಶುಂಠಿ
ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಅರಿಶಿನ
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಟೊಮೆಟೊ
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಮಸಾಲೆಗಳು / ಕಾಫಿ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ದಾವಣಗೆರೆ	ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು
ಧಾರವಾಡ	ಮಾವು
ಗದಗ	ಬ್ಯಾಡಗಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ

ಜಿಲ್ಲೆ	ODOP ಉತ್ಪನ್ನ
ಹಾಸನ	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಹಾವೇರಿ	ಮಾವು
ಕಲಬುರಗಿ	ತೊಗರಿಬೇಳೆ
ಕೊಡಗು	ಕಾಫಿ / ಮಸಾಲೆಗಳು
ಕೋಲಾರ	ಟೊಮೆಟೊ / ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಕೊಪ್ಪಳ	ಪೇರಲೆ
ಮಂಡ್ಯ	ಬೆಲ್ಲ
ಮೈಸೂರು	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು/ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ರಾಯಚೂರು	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಅನಾನಸ್
ತುಮಕೂರು	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಉಡುಪಿ	ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಅನಾನಸ್ / ಮಸಾಲೆಗಳು
ವಿಜಯಪುರ	ನಿಂಬೆ / ದ್ರಾಕ್ಷಿ
ಯಾದಗಿರಿ	ಕಡಲೆಕಾಯಿ

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟ → ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಸಮಿತಿ (SEPC)
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ → ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಸಮಿತಿ (DEPC)
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ / DM / DC ಅವರು ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ
DGFT ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಹ-ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ

ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (DEAP)

ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (DEAP) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ, ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ODOP + DEH

ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ (ODOP) → ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ DEH ನೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನ → ಬಲವಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ರಫ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **DEH** → ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ರಫ್ತು ತಂತ್ರ
- **DGFT** → ಮುಖ್ಯ ಅನುಷ್ಠಾನ
- **DEPC** → ಜಿಲ್ಲಾ-ಮಟ್ಟದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ
- **DEAP** → ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ + ರಫ್ತು ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಕಾಕಸ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನ್ಯುಮೋಕಾಕಲ್ ಲಸಿಕೆಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ — ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ?

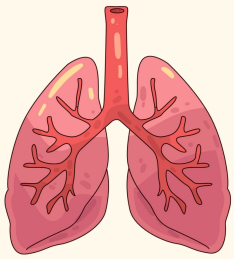

ತೀವ್ರ ಉಸಿರಾಟದ ಸೋಂಕು
↓
ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಗಾಳಿಯ ಚೀಲಗಳ (ಆಲ್ವಿಯೋಲೈ) ಉರಿಯೂತ
↓
ಆಲ್ವಿಯೋಲೈ ದ್ರವ/ಕೀವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ
↓
ಆಮ್ಲಜನಕ ಸೇವನೆ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ

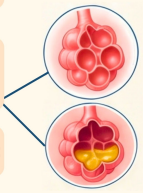

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರಕಗಳು

ವರ್ಗ	ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರಕ(ಗಳು)	ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ
ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ	ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಕಾಕಸ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯೆ ಹೀಮೋಫಿಲಸ್ ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ ಟೈಪ್ ಬಿ (Hib)	ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ಕಾರಣ
ವೈರಸ್‌ಗಳು	RSV • ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ • ಕರೋನವೈರಸ್‌ಗಳು	ವೈರಾಣು ಕಾರಣಗಳು
ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು	ನ್ಯುಮೋಸಿಸ್ಟಿಸ್ ಜಿರೋವೆಸಿ	ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ದುರ್ಬಲಗೊಂಡ/ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡ ರೋಗನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ
ವಿಲಕ್ಷಣ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ	ಮೈಕೋಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ನ್ಯುಮೋನಿಯೆ	ಸೌಮ್ಯವಾದ "ವಾಕಿಂಗ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ" ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು

ಹರಡುವಿಕೆ: ಗಾಳಿಯ ದ್ರವಗಳು • ಮೇಲ್ಮೈ ಸಂಪರ್ಕ • ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ

ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪುಗಳು: 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು • 65 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಕರು

ಭಾರತ - ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳು

PCV ಲಸಿಕೆ

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UIP)

→ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ + ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್ + ಸೆಪ್ಸಿಸ್ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ

SAANS ಅಭಿಯಾನ

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆ

→ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ

ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರದ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ

→ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿಗೆ ಎರಡು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾದ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ತಂತ್ರ.

ಜಾಗತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು

GAPPD

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರದ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

WHO + UNICEF ಯೋಜನೆ

ಗುರಿ: ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 3 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಸಾವುಗಳು

ವಿಶ್ವ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ದಿನ

12 ನವೆಂಬರ್ - ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

- ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕೆ → ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಕಾಕಸ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ದ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ
- ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ → ಆಲ್ವಿಯೋಲೈ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ
- PCV → UIP
- SAANS → 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ
- GAPPD → WHO + UNICEF
- ವಿಶ್ವ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ದಿನ → 12 ನವೆಂಬರ್

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ಹೋರಾಟ

ಸಂದರ್ಭ

CBI ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಲೇವಾರಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವನ್ನು CVC ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1988 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 31 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2025 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 7,229 ಪ್ರಕರಣಗಳು ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1988

ಫೆಡರಲ್ ಕಾನೂನು → ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕಾಯುಕ್ತರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಬಂಧನೆ	ಅಪರಾಧ	ದಂಡ
ಸೆಕ್ಷನ್ 7	ಲಂಚ ಪಡೆಯುವುದು	3–7 ವರ್ಷಗಳ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ + ದಂಡ
ಸೆಕ್ಷನ್ 8	ಲಂಚ ನೀಡುವುದು	7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ
ಸೆಕ್ಷನ್ 13	ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದುರ್ನಡತೆ	ಆಸ್ತಿಯ ದುರ್ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ರಮ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ 4–10 ವರ್ಷಗಳ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ

ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕಾನೂನು ಷರತ್ತುಗಳು

1 ಬೇಡಿಕೆ + ಸ್ವೀಕಾರ — ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಎರಡನ್ನೂ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಬೇಕು:

ಬೇಡಿಕೆ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು + ಲಂಚವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಂಶದ ಕೊರತೆಯು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಅಮಾನ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

2 ಸೆಕ್ಷನ್ 17A — ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ

ಪೊಲೀಸರು ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೌಕರನ ಅಧಿಕೃತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಮುಖ ಜಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ

ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಗ್ರಹ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್

ಬಲೆ · ದಾಳಿ · ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳು

ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯೋಗ (CVC)

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ಅಂಶ	ವಿವರಗಳು
ಪಾತ್ರ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸ್ಥಾಪನೆ	1964
ಆಧಾರ	ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಸಂತಾನಂ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳು
ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆಧಾರ	ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯೋಗ ಕಾಯ್ದೆ, 2003
ಸಂಯೋಜನೆ	1 ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯುಕ್ತ + 2 ಜಾಗೃತ ಆಯುಕ್ತರು
ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ	4 ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗುವವರೆಗೆ, ಯಾವುದು ಅನ್ವಯವೋ ಅದು
ನೇಮಕಾತಿ	ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ

CVC - ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು

CVC ಕಾಯ್ದೆ, 2003

- ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ — ಸಮಗ್ರತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜಾಗೃತ ಆಡಳಿತಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ
- ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ-ವಿರೋಧಿ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು
  - ಲೋಕಪಾಲ್ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು
  - PIDPI ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಲ್‌ಬ್ಲೋವರ್ ದೂರುಗಳು
- ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1988 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ CBI ಅನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ
- ಹಿರಿಯ ನೇಮಕಾತಿ ಪಾತ್ರ — ಜಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತು CBI (CBI ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, SP ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ) ನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

18ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆ

ಸಂದರ್ಭ

ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ 18ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯು, ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಯುದ್ಧಗಳು, ಸಂರಕ್ಷಣಾವಾದ ಮತ್ತು ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಕ್ರಮಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸುಧಾರಿತ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯತೆಯನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವ ನವದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.

ನವದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ - ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳು

ಕ್ಷೇತ್ರ	ಪ್ರಮುಖ ನಿಲುವು
ಸುಧಾರಿತ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯತೆ	ಯುಎನ್ (UN) ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ, ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
UNSC ಸುಧಾರಣೆ	ಸಮಗ್ರ ಸುಧಾರಣೆ + ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ; ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಅನ್ನು ಚೀನಾ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ ಬೆಂಬಲಿಸಿದವು.
ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸೌತ್	EMDC ಗಳು ಮತ್ತು LDC ಗಳ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿತು.
ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು	ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಸುಂಕಗಳು, ಸುಂಕೇತರ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಲವಂತದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿತು; WTO ಸುಧಾರಣೆ + IMF ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ EMDC ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು.
ಬ್ರಿಕ್ಸ್-ಒಳಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ	ಸ್ಥಳೀಯ-ಕರೆನ್ಸಿ ಇತ್ಯರ್ಥಗಳು + ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಪಾವತಿಗಳು + ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು
ಸಂಘರ್ಷಗಳು	ಸಂವಾದ + ತಡೆಗಟ್ಟುವ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ + ಶಾಂತಿಯುತ ವಿವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥ
ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ	ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೈನ್ ಮತ್ತು ಲೆಬನಾನ್ ಮೇಲಿನ ನಿಲುವು; ಮಾನವೀಯ ಪ್ರವೇಶ, ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನಿಯಾದ ಸ್ವಯಂ-ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಎರಡು-ರಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು
ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ	22 ಏಪ್ರಿಲ್ 2025 ರ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿತು; ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಣಕಾಸು ನೆರವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಶೂನ್ಯ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿತು
ಭೌಗೋಳಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಒಮ್ಮತ	ಸದಸ್ಯರ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಒಮ್ಮತ-ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿತು.

ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS) ಬಗ್ಗೆ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ವಿವರಗಳು
ಸ್ಥಾಪನೆ	2009
ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ	ಶಾಂಘೈ
ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS)	ಬ್ರೆಜಿಲ್ • ರಷ್ಯಾ • ಭಾರತ • ಚೀನಾ • ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ
ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಸೇರ್ಪಡೆ	2010
ಬ್ರಿಕ್ (BRIC) ಪದವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದು	2001 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಜಿಮ್ ಒ'ನೀಲ್
ಬ್ರಿಕ್ (BRIC) ಮೂಲತಃ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದು	ಬ್ರೆಜಿಲ್ • ರಷ್ಯಾ • ಭಾರತ • ಚೀನಾ

ಬ್ರಿಕ್ಸ್+ ವಿಸ್ತರಣೆ

2024–2025

ಈಜಿಪ್ಟ್ • ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ • ಇರಾನ್ • UAE • ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ

ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ → ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಇನ್ನೂ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಿಕ್ಸ್ - ಜಾಗತಿಕ ಪಾಲು

ಸೂಚಕ	ಪಾಲು
ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	41%
ಜಾಗತಿಕ GDP	24%
ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ	16%
2028 ರ ವೇಳೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪಾಲು	35%

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ

ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

BRICS

- ಹೊಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (NDB)
- ಕಾಂಟಿಂಜೆಂಟ್ ರಿಸರ್ವ್ ಅರೇಂಜ್‌ಮೆಂಟ್ (CRA)
- ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಒಪ್ಪಂದಗಳು
- ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಸಮೂಹ

ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ದಿನ - 15 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್

ಸಂದರ್ಭ

ಸರ್ ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 15 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಮನಿಸಿ:
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ದಿನ → 15 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್
ವಿಶ್ವ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ದಿನ → 4 ಮಾರ್ಚ್, 'ಯುನೆಸ್ಕೋ'ದಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ನೀರು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕೊಡುಗೆ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಖಡಕ್ವಾಸ್ಲಾ ಜಲಾಶಯ	ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ವಿಯರ್ ಪ್ರವಾಹ ಗೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಪೇಟೆಂಟ್ ಪಡೆದರು - 1903
ಮೂಸಿ ನದಿ ಪ್ರವಾಹಗಳು	ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪ್ರವಾಹದ ನಂತರ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗಾಗಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದರು - 1908
ಸುಕ್ಕೂರ್ ವಾಟರ್‌ವರ್ಕ್ಸ್	ಸುಕ್ಕೂರ್ ಪುರಸಭೆಗಾಗಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕೈಗೊಂಡರು - 1895
ಬ್ಲಾಕ್ ಸಿಸ್ಟಮ್	ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪೋಲು ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

- ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಮೈಸೂರು → ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್
- ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆ → ತಿರುಮಲ ಮತ್ತು ತಿರುಪತಿ ನಡುವಿನ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ
- ರೈಲ್ವೆಗಳು → ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದರು
- ಯೋಜಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆ → ಭಾರತದಲ್ಲಿ "ಯೋಜಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆ"ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು (1934)

ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

ಅಂಶ	ವಿವರಗಳು
ಜನನ	ಕರ್ನಾಟಕ, 1861
ಶಿಕ್ಷಣ	BA - ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ → ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ - ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಪುಣೆ
ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್	ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ, 1909
ದಿವಾನ್	ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ, 1912
ದಿವಾನ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ	7 ವರ್ಷಗಳು
ನಿಧನ	1962, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಅಂಶ	ಸ್ಥಾಪನೆ	ವಿವರಗಳು
ಮೈಸೂರು ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ	1916	ಬೆಂಗಳೂರು
ಮೈಸೂರು ಐರನ್ ಅಂಡ್ ಸ್ಟೀಲ್ ವರ್ಕ್ಸ್ (ಈಗ VISL)	1918	ಭದ್ರಾವತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ
ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್	1943	ಬೆಂಗಳೂರು
ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು	1963	ಬೆಂಗಳೂರು

ಗೌರವಗಳು

ವರ್ಷ / ಗೌರವ	ಮನ್ನಣೆ
1915	ಕಿಂಗ್ ಜಾರ್ಜ್ V ಅವರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂಪೈರ್ ನ ನೈಟ್ ಕಮಾಂಡರ್
50 ವರ್ಷಗಳು	ಲಂಡನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಆಫ್ ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ಗೌರವ ಸದಸ್ಯತ್ವ
1955	ಭಾರತ ರತ್ನ - ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವ

ವಿಶ್ವ ಓಝೋನ್ ದಿನ 2026

ಓಝೋನ್ ಪದರದ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ

SEP 16 SEP

16 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2026 - ವಿಶ್ವ ಓಝೋನ್ ದಿನ

- ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಅನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ 10 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಓಝೋನ್ ಪದರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

ಅಂಶ	ಪ್ರಮುಖ ಮಾಹಿತಿ
ಓಝೋನ್ (O_3)	3 ಆಮ್ಲಜನಕ ಪರಮಾಣುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಅಣು
ಸ್ಥಳ	ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ 10–50 ಕಿ.ಮೀ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ
ಪದರ	ವಾಯುಮಂಡಲ (Stratosphere)
ಕಾರ್ಯ	ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಬರುವ ಹಾನಿಕಾರಕ UV ವಿಕಿರಣವನ್ನು ತಡೆಯುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶೋಧಕ
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ	ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಮಾನವ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಓಝೋನ್ ಕವಚ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ

ಓಝೋನ್ ಪದರದ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆ

ಓಜೋನ್ ಪದರದ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆ ಎಂದರೇನು?

- ವಾತಾವರಣದ ಮಧ್ಯದ ಪದರಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಟ್ರಾಟೋಸ್ಫಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ, ಓಝೋನ್ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಇಳಿಕೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮಾನವಜನ್ಯ ಕಾರಣಗಳು

ಹಾಲೊಜೆನೇಟೆಡ್ ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳು:

CFC ಗಳು • HCFC ಗಳು • ಹ್ಯಾಲೋನ್‌ಗಳು • ಕಾರ್ಬನ್ ಟೆಟ್ರಾಕ್ಲೋರೈಡ್ • ಮೀಥೈಲ್ ಬ್ರೋಮೈಡ್

ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್‌ದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆ ಏಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ?

ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ "ಓಝೋನ್ ರಂಧ್ರ"

↓

ವಿಶೇಷ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು

↓

ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಟ್ರಾಟೋಸ್ಫಿಯರಿಕ್ ತಾಪಮಾನಗಳು

↓

ಧ್ರುವೀಯ ಸ್ಟ್ರಾಟೋಸ್ಫಿಯರಿಕ್ ಮೋಡಗಳ (PSCs) ರಚನೆ

↓

ತೀವ್ರವಾದ ಓಝೋನ್ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆ

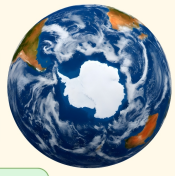

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳದ ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಓಝೋನ್ ಪದರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಮಗಳು

ಒಪ್ಪಂದ / ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್	ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	ಜಾರಿ	ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ / ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ವಿಯೆನ್ನಾ ಸಮಾವೇಶ	1985 - ವಿಯೆನ್ನಾ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ	1988	ಓಝೋನ್ ಪದರ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆಯ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು
ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್	1987 - ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್, ಕೆನಡಾ	1989	ಓಝೋನ್-ಸವಕಳಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು
ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ	2016 - ಕಿಗಾಲಿ, ರುವಾಂಡಾ	2019	HFC ಯನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಅನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ

ಕಾಲಸೂಚಿ

1985 – ವಿಯೆನ್ನಾ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು

→ **1987** – ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಅನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು

→ **1988** – ವಿಯೆನ್ನಾ ಸಮಾವೇಶವು ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ

→ **1989** – ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ

→ **2016** – ಕಿಗಾಲಿ ಒಪ್ಪಂದ

→ **2026** – ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ 10 ವರ್ಷಗಳು

ನೆನಪಿಡಿ!

ಇಂದಿನ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಓಝೋನ್ ಪದರವು ನಾಳೆಯ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಲಹೆ

ವಿಯೆನ್ನಾ ಸಮಾವೇಶ, ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಮತ್ತು ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಕಾಲಮಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಿ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು

- ಓಝೋನ್ ಪದರ.
- ಸಮೋಷ್ಣ ಮಂಡಲ.
- ಓಝೋನ್ ಸವೆತ.
- CFC ಗಳು.
- ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್.
- ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ.

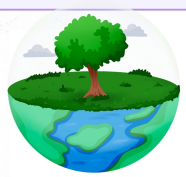

ನೀಲಿ ಆಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ

ಸಂದರ್ಭ:

- 7 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ - ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು 2019 ರಲ್ಲಿ ಯುಎನ್ (UN) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಿಂದ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ	ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಕಾರಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಇವುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು: ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯ + ಪರಿಸರ
ಮಾಲಿನ್ಯಕಾ -ರಕಗಳು	ಇವುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು: ಅನಿಲಗಳು • ದ್ರವದ ಹನಿಗಳು • ಘನ ಕಣಗಳು ಮೂಲಗಳು: ನೈಸರ್ಗಿಕ + ಮಾನವಜನ್ಯ
ಪ್ರಮುಖ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳು	PM • NO_2 • SO_2 • O_3 • CO • VOC ಗಳು • ಸೀಸ (Lead)

ಪರ್ಟಿಕ್ಯುಲೇಟ್ ಮ್ಯಾಟರ್ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಣಗಳು (PM)

ಪ್ರಕಾರ(Lead)	ವ್ಯಾಸ
PM_{10}	≤ 10 µm
$PM_{2.5}$	≤ 2.5 µm

$PM_{2.5}$ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿ?

- ಚಿಕ್ಕ ಕಣದ ಗಾತ್ರ
- ಉಸಿರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಆಳವಾದ ಪ್ರವೇಶ
- ರಕ್ತಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ

- ವಿಶ್ವ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ವರದಿ 2025

ಸೂಚಕ	ಶೋಧನೆ
ಭಾರತ	ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 6 ನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಲುಷಿತ ದೇಶ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ $PM_{2.5}$ ಸರಾಸರಿ	48.9 µg/m³
WHO ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ	5 µg/m³
ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಲುಷಿತ ನಗರ	ಲೋನಿ (ಗಾಜಿಯಾಬಾದ್) - $PM_{2.5}$ 112.5 µg/m³
ಬೈರ್ನಿಹಾಟ್, ಮೇಘಾಲಯ	ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 3 ನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಲುಷಿತ ನಗರ
ದೆಹಲಿ	ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 4 ನೇ ಸ್ಥಾನ
ಅಗ್ರ 25 ಕಲುಷಿತ ನಗರಗಳು	ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ

ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಉಪಕ್ರಮ	ಉದ್ದೇಶ/ಗಮನ
NAMP	ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ, ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮಟ್ಟಗಳು, ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು CPCB ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
NCAP (2019)	ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲಾದ ನಗರಗಳು/ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು
BS-VI (2020)	ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ವಾಹನ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳು; ಸ್ವಚ್ಛ ಇಂಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ-ನಿಯಂತ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು
ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ್ (2022–23)	NCAP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 130 ನಗರಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ; ಮಾಲಿನ್ಯ-ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ
PMUY	LPG ಯನ್ನು ಶುದ್ಧ ಅಡುಗೆ ಇಂಧನವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ; ಜೀವರಾಶಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ
FAME	ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮತ್ತು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ; ವಾಹನಗಳ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ
GRIHA	ಇಂಧನ-ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ
ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ	ತೆರೆದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸುಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ
CAQM	ಸಮನ್ವಯ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ-ಪರಿಹಾರದ ಮೂಲಕ NCR ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತದೆ
ಗ್ರೀನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಿಷನ್	ವಾಯು-ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ಮರಗಳ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ

ಸಕಾಲ ಕಾಯ್ದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ, 2026

ಸಂದರ್ಭ: **ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕಾಲ ಸೇವೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ, 2026** ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅನ್ವಯ **ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಸ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು, ಸೇವೆ ನೀಡುವ ಗಡುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬಹುದು** ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪವೆಸಗಿದ **ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ದಂಡ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.**

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕಾಲ ಸೇವೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ, 2026 ರ ಬಗ್ಗೆ:

- ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಸ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು, ಸಕ್ಷಮ/ಮೇಲ್ಮನವಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಹಾಗೂ ಗಡುವು ಮತ್ತು ದಂಡದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- **ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪವೆಸಗಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬಹುದು** (ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರತಿ ಅರ್ಜಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.500 ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ).
- ಕೆಳಹಂತದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಆದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು **ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ** (Suo motu) ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ತಪ್ಪಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪವೆಸಗಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದಲೇ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸುಳ್ಳು ಅಥವಾ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವ ದೂರುದಾರರ ಮೇಲೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಇದನ್ನು ಭೂಕಂದಾಯ ಬಾಕಿಯಂತೆ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮಾಹಿತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕಾಲ ಸೇವೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2011

- ಇದನ್ನು **2011ರಲ್ಲಿ** ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು (2012ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಯ್ದೆ 1); ಸೇವೆಗಳು **ಏಪ್ರಿಲ್ 2012** ರಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದವು.
- ಇದು ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಖಾತರಿ ನೀಡುವ **'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಹಕ್ಕು'** ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪರಿಹಾರ:** ವಿಳಂಬವಾದ ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ **ರೂ.20, ಪ್ರತಿ ಅರ್ಜಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.500.**
- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೇವೆಗೆ ಓರ್ವ ನಿಯೋಜಿತ ಅಧಿಕಾರಿ, ಸಕ್ಷಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಗಳು

- **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ** ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಲೋಕ ಸೇವಾ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 2010); ತದನಂತರ ಬಿಹಾರ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತು.
- ಇವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾಯ್ದೆಗಳಾಗಿವೆ; ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ: 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ'

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ **'ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ'** ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಚಿವ ಬಸವರಾಜ ರಾಯರೆಡ್ಡಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಉದ್ದೇಶ: ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಮಕ್ಕಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಗುವುದು.**
- ಸುಮಾರು **90,000 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 3 ತಿಂಗಳ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ರೂ.9 ಕೋಟಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ;** ಆಯ್ಕೆಯಾದ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **SDA, FDA, PDO, PSI** ಮತ್ತು **ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಪ್ರೊಬೇಷನರ್ಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಲಭ್ಯ;** ಒಬ್ಬ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಗರಿಷ್ಠ 3 ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.
- **ಸೇವಾ ಸಿಂಧು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಒನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು; ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ID ಮತ್ತು OTP ಲಾಗಿನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ** ಇರುತ್ತದೆ.
- ತರಗತಿ ಹಾಜರಾತಿ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ಪ್ರತಿ 15 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಮಗ್ರ ವರದಿಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತುಳು : 2ನೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಘೋಷಣೆ

ಸಂದರ್ಭ: ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ತುಳು:** ಇದು **2,000**ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರದೇಶ: ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ** ಮತ್ತು **ಉಡುಪಿ** (ಕರ್ನಾಟಕ) ಹಾಗೂ **ಕಾಸರಗೋಡು** (ಕೇರಳ) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಎಂಟನೇ ಅನುಸೂಚಿ: ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ಎಂಟನೇ ಅನುಸೂಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.**
- **ಮಾನ್ಯತೆ:** ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತುಳುವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಲಿಪಿ:** ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಇದು ತನ್ನದೇ ಆದ ತುಳು ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇಂದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು:** ಇದನ್ನು **ತಮಿಳಿನ ಸಂಗಮ್ ಸಾಹಿತ್ಯ**ದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ; **ಕ್ಯಾರಿಟನ್ ಪಪೈರಸ್** ಅನ್ನು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2ನೇ ಶತಮಾನ) ಇದರ ಆರಂಭಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಲು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.**

ಮಾನ್ಯತಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು:

- **ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸು:** ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾಜಿ ನಿರ್ದೇಶಕಿ **ಕೆ.ಎಂ.ಗಾಯತ್ರಿ** ನೇತೃತ್ವದ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಸಮಿತಿಯು **4 ಮಾರ್ಚ್ 2026** ರಂದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.
- **ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮಾದರಿ ಅಳವಡಿಕೆ: ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಸುಗಮ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು,** ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡನೇ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಲು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರವು ಬಳಸಿದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ **345ನೇ ವಿಧಿಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಲು **ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು** ಗುರಿಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯತಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು:

- **ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸು: ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾಜಿ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಕೆ.ಎಂ.ಗಾಯತ್ರಿ ನೇತೃತ್ವದ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಸಮಿತಿಯು 4 ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಂದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.**
- **ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮಾದರಿ ಅಳವಡಿಕೆ:** ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಸುಗಮ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡನೇ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಲು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರವು ಬಳಸಿದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ **345ನೇ ವಿಧಿಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಗುರಿಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿ ನಿಯೋಗಗಳು, ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕರಿಗೆ ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊಸ ಇಲಾಖೆ ರಚಿಸಲು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ; ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ (NRI-K) ಕಾರ್ಡ್ ವಿತರಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಜಾ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆಯ ನಂತರ ಈ ಹೊಸ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ **NRI-K ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು** ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ವಿದೇಶಿ ನಿಯೋಗಗಳು, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ** ಇದು ಸಿಂಗಲ್–ವಿಂಡೋ (ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ; ಸಚಿವಾಲಯವು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಫೆಸಿಲಿಟೇಶನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (Facilitation Council) ರಚಿಸಲಾಗುವುದು** (ಇಂಧನ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಐಟಿ, ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವರು ಇದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ).
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಿಮೋಟ್ ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ ಮಸೂದೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಮುಂಗಾರು ಅಧಿವೇಶನದ ಕೊನೆಯ ದಿನದಂದು ಶಾಸಕಾಂಗವು ಯಾವುದೇ ಚರ್ಚೆಯಿಲ್ಲದೆ ನೋಂದಣಿ (ಕರ್ನಾಟಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ, **2026 ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.** ಉಪ–ನೋಂದಣಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗದೆ ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಲು ಇದು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

ರಿಮೋಟ್ ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ :

- ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆಗಳ **ಇ–ನೋಂದಣಿಗೆ** (ರಿಮೋಟ್ ನೋಂದಣಿ) ಇದು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- **ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವರ್ಚುವಲ್ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕೃತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು** ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಇಲಾಖೆಯ ಪೋರ್ಟಲ್** ಅಥವಾ **ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್** ಅನ್ನು **ಹ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ವಂಚನೆ ಎಸಗಿದರೆ ಕಠಿಣ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಕ್ರಮ ನೋಂದಣಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಸ್ತಿ–ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್** ಅನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ **ಉಪ–ನೋಂದಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸೂಕ್ತ ಜಾಗರೂಕತೆವಹಿಸುವುದನ್ನು** ಇದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇತರ ಮಸೂದೆಗಳು

- **BMLTA ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2026: ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಕರ್ನಾಟಕ GST ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2026: ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಮರುಪಾವತಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನು** ಇದು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ.
- **ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ, 2026: OSH ಸಂಹಿತೆ, 2020** (ಕೇಂದ್ರ ಕಾಯ್ದೆ 37, 2020) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ನೋಂದಾಯಿತ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ** ಮತ್ತು **ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಕ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- **ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ (ಎರಡನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ, 2026: ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯ ಬದಲಿಗೆ ತರಲಾದ ಈ ಮಸೂದೆಯು, ಕಟ್ಟಡ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.**

ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ ಪಾರ್ಕ್ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ ಪಾರ್ಕ್ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ 10,000 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಿದೆ ಎಂದು **ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಚಿವ ಕೆ.ಜೆ. ಜಾರ್ಜ್** ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಬರಗಾಲದ ನಡುವೆಯೂ **ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೊರತೆಯಾಗದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಭರವಸೆ** ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ನವದೆಹಲಿ **ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ** (MNRE) ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ BRESE 2026 ರೋಡ್‌ಶೋನಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
- **ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ ಪಾರ್ಕ್ ಈಗಾಗಲೇ 10,000 ಎಕರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **ರಾಜ್ಯದ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ** (RE) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸುಮಾರು 27.3 GW ನಷ್ಟಿದೆ.
- ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ **ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂಜರು ಭೂಮಿ ವಿರಳವಾಗಿದೆ;** ಹೀಗಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಜಾಗದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ **BESS ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ** ಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯದ ಬಗ್ಗೆ:

ಮಾನದಂಡ	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (GW/MW)	ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ / 2030ರ ಗುರಿ
39+ GW / 66 GW	ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸುಮಾರು 27.3 GW
ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್	11.5 GW ಗೂ ಹೆಚ್ಚು	ಪವನ ವಿದ್ಯುತ್ 8.5 GW
ಪಾವಗಡ ಸೌರ ಪಾರ್ಕ್	2,050 MW	ಶರಾವತಿ ಪಂಪ್ಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್ 2,000 MW

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ:

- **ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ ಪಾರ್ಕ್** (**'ಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಳ'**)
- ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬರಪೀಡಿತ ಪಾವಗಡ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ; ಇದರ ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 2,050 MW.
- **ಸೋಲಾರ್ ಎನರ್ಜಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (SECI)** ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ **ಇಂಧನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತ (KREDL)** ದ ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮವಾದ KSPDCL ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ಸುಮಾರು **13,000 ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ರೈತರಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ** (ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಾದರಿ), ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು **ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (KHCF)** ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. **ಪುರಾತತ್ವ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ** (DAMH) ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಮುಂದೆ ಮಂಡನೆಯಾಗಲಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ರಾಜ್ಯದ **'ಸ್ಮಾರಕ ದತ್ತು'** (Adopt a Monument) ಉಪಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ.
- **239 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ** ನಡೆದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ **ಸುಮಾರು 1 ಲಕ್ಷ ಸ್ಮಾರಕಗಳು** ಮತ್ತು **ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣಗಳನ್ನು** ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **CSR ನಿಧಿ,** ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೇಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುದಾನ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯಲು** ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಹಳೇಬೀಡು ಬಳಿಯಿರುವ ಹೊಯ್ಸಳ ಕಾಲದ ಕಲ್ಯಾಣಿ** (ಕ್ರಿ.ಶ. 1160) ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣಗಳು

ತಾಣ	ವರ್ಷ
ಹಂಪಿಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಮೂಹ	1986
ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಮೂಹ	1987
ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು (ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ತಾಣ)	2012
ಹೊಯ್ಸಳರ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಮಾರಕಗಳು (ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು, ಸೋಮನಾಥಪುರ)	2023

ದತ್ತು ಸ್ಮಾರಕ ಯೋಜನೆ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ)

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

- 2017ರ ವಿಶ್ವ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ದಿನದಂದು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27) **ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು;** 2023ರಲ್ಲಿ **'ಅಡಾಪ್ಟ್ ಎ ಹೆರಿಟೇಜ್ 2.0'** ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು.
- ಇದು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಚಿವಾಲಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು **ASI ಯ** ಜಂಟಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ('ಸ್ಮಾರಕ ಮಿತ್ರರು')** CSR ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆದು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು

- **49ನೇ ವಿಧಿ (ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು / DPSP):** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.
- **51A(f) ವಿಧಿ (ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯ):** ನಮ್ಮ ಸಂಯೋಜಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು **ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿಯ 67ನೇ** ನಮೂದಿನಲ್ಲಿವೆ; ಇತರ ಸ್ಮಾರಕಗಳು **ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯ 12ನೇ** ನಮೂದಿನಲ್ಲಿವೆ.
- **AMASR ಕಾಯ್ದೆ, 1958 ಕೇಂದ್ರ–ರಕ್ಷಿತ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು (ASI) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ರಾಜ್ಯ–ರಕ್ಷಿತ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ** (ಕರ್ನಾಟಕ: DAMH) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

'ಗೃಹ ಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಯೋಜನೆಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: ಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು **ರೂ.2,000** ನೀಡುವ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆ **'ಗೃಹ ಲಕ್ಷ್ಮಿ'** ಮೂರು ವರ್ಷ ಪೂರೈಸಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 30); ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ದೀಪಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಗೃಹ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಆಗಸ್ಟ್ 30, 2023ರಂದು** ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು; **ರಾಜ್ಯದ ಐದು ಗ್ಯಾರಂಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದಾಗಿದೆ** (ಶಕ್ತಿ, ಗೃಹ ಜ್ಯೋತಿ, ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ, ಯುವನಿಧಿ ಜೊತೆಗೆ).
- ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ **ಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ** ಇದರ ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಸುವ** ಅಥವಾ **GST ರಿಟರ್ನ್ಸ್ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯರು** (ಅಥವಾ ಅವರ ಪತಿಯರು) ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ಇದರ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದ್ದು, ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ** (DBT) ಮೂಲಕ ಹಣ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ: ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ (ಅಂಬಾ ವಿಲಾಸ್)

- ಇದು **ಒಡೆಯರ್ ರಾಜಮನೆತನದ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು;** ಹಳೆಯ ಮರದ ಅರಮನೆ ಸುಟ್ಟುಹೋದ ನಂತರ **1897–1912ರ** ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಹೆನ್ರಿ ಇರ್ವಿನ್ ಅವರು ಇಂಡೋ–ಸಾರ್ಸೆನಿಕ್ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದರು; ಮೈಸೂರು ದಸರಾದ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇದಾಗಿದೆ.**

ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಡಾರ್ (LiDAR) ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಸಂದರ್ಭ: 10–12ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಗಿರುವ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು DAMH ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು **ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಧಾರಿತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ (NIAS)** ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಬಳಸಲಾಗುವ ಉಪಕರಣಗಳು:** ಲಿಡಾರ್ (LiDAR), GIS ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್, ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್, ಗ್ರೌಂಡ್ ಪೆನೆಟ್ರೇಟಿಂಗ್ ರಾಡಾರ್ (GPR), ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಫೋಟೋಗ್ರಾಮೆಟ್ರಿ.
- ಸ್ಥಳೀಯರ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ **101 ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು 101 ದೇವಾಲಯ**ಗಳಿದ್ದು, ಬಹುಪಾಲು ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ.
- ಸಚಿವ **ಎಚ್.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್** ಮತ್ತು ಇಸ್ರೋದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ **ಕಿರಣ್ ಕುಮಾರ್** ಅವರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು **ಯುನೆಸ್ಕೋದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು DPR** ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ತಾಣಗಳು:** ನಾಗಾವಿ (ಕಲಬುರಗಿಯ ಚಿತ್ತಾಪುರ ಬಳಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ) ಮತ್ತು ರಾಜಘಟ್ಟ (ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ಬಳಿ).
- ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು **'ಲೊಕ್ಕಿಗುಂಡಿ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ; ಇದು **ಕಲ್ಯಾಣಿ (ಪಶ್ಚಿಮ)** ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ನಾಣ್ಯ ಟಂಕಸಾಲೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು.
- ಇಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಾಗರ, ದ್ರಾವಿಡ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಜ ಶೈಲಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾದ ವೇಸರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ.
- **ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿನಾಲಯ (ದಾನಚಿಂತಾಮಣಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ** ನಿರ್ಮಿಸಿದ), **ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ** ಮತ್ತು **ಮುಸುಕಿನ ಬಾವಿ** ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳಾಗಿವೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಇಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ **'ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಉತ್ಸವ'**ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ವೇಸರ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಲಿಡಾರ್ (LiDAR)

- **ವೇಸರ ಶೈಲಿ:** ನಾಗರ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣ; ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. **ಉದಾಹರಣೆ:** ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಲಕ್ಕುಂಡಿ, ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು.
- **ಲಿಡಾರ್ (LiDAR):** ವಿಮಾನ ಅಥವಾ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ ಲೇಸರ್ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ 3D ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ; ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ಮೂಲಕವೂ ನೋಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.
- **GPR:** ಉತ್ಖನನ ಮಾಡದೆಯೇ ಹೂತುಹೋಗಿರುವ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ರಾಡಾರ್ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

2030ರ ವೇಳೆಗೆ 66 ಜಿಗಾವ್ಯಾಟ್ (GW) ವಿದ್ಯುತ್ ಗುರಿ

ಸಂದರ್ಭ: 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ **39 GW** ನಿಂದ **66 GW** ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ **'ಭಾರತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ & ಇಂಡಿಯನ್ ಯುಟಿಲಿಟಿ ವೀಕ್ 2026'** ಸಮಾವೇಶದ **'ಫೋಕಸ್ ಸ್ಟೇಟ್'** ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗೌರವ್ ಗುಪ್ತ** ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ದೈನಂದಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆ **310–350 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುನಿಟ್ (MU)** ನಷ್ಟಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2025ರಲ್ಲಿ ಇದು 210 MU ಇತ್ತು).
- ಪ್ರಸ್ತುತ **ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಪಾಲು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳಿಂದ** ಬರುತ್ತಿದೆ.
- **ಶೇಖರಣೆ: 2,000 MW** ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶರಾವತಿ ಪಂಪ್ಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು KPTCL ಸಬ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಟರಿ ಇಂಧನ ಶೇಖರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (BESS) ಅಳವಡಿಕೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

- **ತುಮಕೂರಿನ ಪಾವಗಡ ಸೌರ ಪಾರ್ಕ್** (2,050 MW) ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸೌರ ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಗುರಿ: 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 500 GW ಪಳೆಯುಳಿಕೇತರ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ; 2070ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿವ್ವಳ ಶೂನ್ಯ ಗುರಿ** (COP26, ಗ್ಲಾಸ್ಗೋ, 2021).
- **2025ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಳೆಯುಳಿಕೇತರ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಶೇ. 50ರ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿದೆ.**

❍ **ಆಗಸ್ಟ್ 2025 ರಲ್ಲಿ ಕರಡು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಿರು ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಸಾಲ (ಬಲವಂತದ ಕ್ರಮಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 2025 ಯಾವ ಕಾಯ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ?**

a) 2025 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಯ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆ 15
b) 2025 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಯ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆ 42
c) 2025 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಯ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆ 33
d) 2025 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಯ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆ 59

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (a)

ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು: ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಶೃಂಗಸಭೆ

ಸಂದರ್ಭ: ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಇಲಾಖಾ ಶೃಂಗಸಭೆ–2026ರಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವ **ಎನ್. ಚಲುವರಾಯಸ್ವಾಮಿ** ನೇತೃತ್ವದ ನಿಯೋಗವು, **ರಾಜ್ಯದ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಶೀಘ್ರ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುಮೋದನೆ ಕೋರಿತು.**

ಮೇಕೆದಾಟು ಸಮತೋಲನ ಜಲಾಶಯ

- **ಕರ್ನಾಟಕ–ತಮಿಳುನಾಡು ಗಡಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ** (ಹಿಂದೆ ರಾಮನಗರ) ಮೇಕೆದಾಟು ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ **ಸುಮಾರು 400 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ (MW)** ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ; ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 67 TMC.
- **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ (2018)** ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಕಾವೇರಿ ಜಲ ವಿವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರಣದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದೆ; **'DPR ಗೆ CWMA ಮತ್ತು CWC ಅನುಮೋದನೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.**

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿ ವಿವಾದಗಳ ಹೋಲಿಕೆ:

ನದಿ	ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರಣ / ತೀರ್ಪು	ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು	ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳು
ಕಾವೇರಿ	CWDT 2007; ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು 2018	284.75 TMC	ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಪುದುಚೇರಿ
ಕೃಷ್ಣಾ	KWDT-II (ಬ್ರಿಜೇಶ್ ಕುಮಾರ್), 2010/2013	UKP-III ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 130 TMC (ಅಧಿಸೂಚನೆ ಬಾಕಿಯಿದೆ)	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತೆಲಂಗಾಣ
ಮಹದಾಯಿ	ಮಹದಾಯಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರಣ, 2018	13.42 TMC	ಗೋವಾ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಪ್ರಜಾ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಜನರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆಡಳಿತ ತಲುಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರು **ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು ವಿಜಯನಗರದ ಕೂಡ್ಲಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ **224 ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ** ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ; ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರುಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.
- **ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ 1ನೇ ಮತ್ತು 3ನೇ ಶನಿವಾರದಂದು ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲಿದ್ದಾರೆ.**
- **ಸಚಿವರು ತಾಲೂಕು/ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಶಾಸಕರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ** ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ; ಶಾಸಕರು ಗೈರುಹಾಜರಾದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಪಿಂಚಣಿ, ಭೂ ವಿವಾದಗಳು, ಖಾತೆ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ವಸತಿ** ಮತ್ತು **ನಿವೇಶನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ** ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ.
- **ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಉಪ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿ (AC), ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ** (DC) ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲರ ಮೂಲಕ **ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ;** ಅರ್ಜಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಸುಸ್ಥಿರ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್ ನೀತಿ 2026–31

ಸಂದರ್ಭ: ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಸಭೆಯು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ (AI) ಇಂಧನ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ, **2031ರ ವೇಳೆಗೆ 1 ಗಿಗಾವ್ಯಾಟ್** (1 GW) ಐಟಿ ಲೋಡ್ (IT load) ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್ ನೀತಿ 2026–2031'**ಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಗುರಿ: 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಚಿತ 1 GW ಐಟಿ ಲೋಡ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತಲುಪುವುದು; ಭಾರತದ AI–ಸಿದ್ಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ 10–12% ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದುವುದು.**
- **ಬಜೆಟ್: ರೂ.1,300.45 ಕೋಟಿ.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ:** ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ, ಶೈತ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ; PUE ಮತ್ತು WUE ಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.
- **ಸ್ಥಳ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹೀಟ್ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್, ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ–ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್ ವಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.**
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಏಕ–ಗವಾಕ್ಷಿ** (single window) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ರೂ. 2,500 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ

ಸಂದರ್ಭ: ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ **ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.2,500** ಪಾವತಿಸಲಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ **'ಶ್ರಮಿಕ ನಿವಾಸ'** ಎಂಬ **ಕಾರ್ಮಿಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗೆ** ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಇದು 10 ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಲಿದ್ದು,** ಈ ಹಣವನ್ನು **ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿಗೆ (EPF)** ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೂ ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದ್ದು, **ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.300 ಕೋಟಿ** ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದರೆ: ಯಾದಗಿರಿ, ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಲಬುರಗಿ, ವಿಜಯನಗರ, ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ** ಮತ್ತು **ವಿಜಯಪುರ.**
- **ಶ್ರಮಿಕ ನಿವಾಸ:** ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಸಮೀಪ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

EPF ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಸಂಬಂಧಿತ ಯೋಜನೆಗಳು

- ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ EPFO ಸಂಸ್ಥೆಯು EPF & MP ಕಾಯ್ದೆ 1952 ಅನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ಯೋಗದಾತ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮೂಲ ವೇತನ ಮತ್ತು ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯೆಯ (DA) 12% ರಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ** ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಪಿಎಂ ವಿಕಸಿತ್ ಭಾರತ್ ರೋಜಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (2025):** ಇದು EPFO ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗ–ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ರೂ.99,446 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ

- **ಸಂವಿಧಾನದ 371J ವಿಧಿ: 2012ರ 98ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯ** ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದ್ದು, **2019ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್–ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ'** ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ (KK) ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ** ಮತ್ತು **ವಿಜಯನಗರ (2021ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿದೆ).**
- **ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ (2002):** ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ 39 ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇವಿ (EV) ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಿಎಂ ಇ–ಡ್ರೈವ್ (PM E-DRIVE) ಯೋಜನೆಯಡಿ **ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇವಿ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಅಥವಾ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ; ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾದ ಬೆಸ್ಕಾಂ (BESCOM)** ಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ 24x7** ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ದ್ವಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಚಿವಾಲಯದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ, ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪ್ರತಿ kWh ವಿದ್ಯುತ್‌ಗೆ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇಲಾಖೆಯು **ರೂ.1 ಆದಾಯ** ಗಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬೆಸ್ಕಾಂ **10 ವರ್ಷಗಳ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ;** ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು **'ಇವಿ ಮಿತ್ರ'** (EV Mitra) ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವರ್ಗ ಎ: ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು; ವರ್ಗ ಬಿ: ರೈಲ್ವೆ, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ, ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು.**

ಪಿಎಂ ಇ–ಡ್ರೈವ್ (PM E-DRIVE) ಯೋಜನೆ

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** PM Electric Drive Revolution in Innovative Vehicle Enhancement.
- ಇದು **ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2024ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದು, **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1, 2024** ರಿಂದ ಜಾರಿಯಾಗಿದೆ;
- **ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 10,900 ಕೋಟಿ.**
- **ಇ–ದ್ವಿಚಕ್ರ, ತ್ರಿಚಕ್ರ, ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ** ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ; **ರಾಜ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (STUs)** ಖರೀದಿಸುವ ಇ–ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ **ಇವಿ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ರೂ.2,000 ಕೋಟಿ** ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು **ವಾಹನ ಪರೀಕ್ಷಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ.**

ಇ-ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2025: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ

ಸಂದರ್ಭ: ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಭಾರತ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (IEMI) **2025**ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 3ನೇ ಸ್ಥಾನ (73 ಅಂಕಗಳು) ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **65 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜ್ಯಗಳೆಂದು** (top performers) ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತದಲ್ಲೇ **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ (97)** ಪಡೆದಿದೆ. **2024ರ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 64 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ 4ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು.**
- **ಕರ್ನಾಟಕವು ಮೀಸಲಾದ EV ನೀತಿಯನ್ನು** (2017) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು EV ನೋಂದಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು 8.81%** ರಷ್ಟಿದೆ.
- **ದ್ವಿಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ 2ನೇ ಸ್ಥಾನ** (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಂತರ) ಹಾಗೂ **ಇ-ಬಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ** (ದೆಹಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಂತರ) ಪಡೆದಿದೆ.

IEMI 2025: ಅಗ್ರ 5 ರಾಜ್ಯಗಳು/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಶ್ರೇಣಿ	ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ	ಅಂಕ
1	ದೆಹಲಿ	84
2	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	78
3	ಕರ್ನಾಟಕ	73
4	ಚಂಡೀಗಢ	71
5	ಗೋವಾ	65

EV ಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಯೋಜನೆಗಳು (ಭಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ)

ಯೋಜನೆ	ವರ್ಷ	ಗಮನ
FAME-I / FAME-II	2015 / 2019	ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು, ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
PM E-DRIVE	2024	E-ದ್ವಿಚಕ್ರ, E-ತ್ರಿಚಕ್ರ, E-ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್, E-ಬಸ್, ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು
PLI - ACC ಬ್ಯಾಟರಿ ಶೇಖರಣೆ	2021	ಸುಧಾರಿತ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಸೆಲ್‌ಗಳ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು **'ಕರ್ನಾಟಕ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ನೀತಿ 2026–31'**ರ ಜೊತೆಗೆ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ನವೋದ್ಯಮ (ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್) ನೀತಿಗಳು, **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಹಬ್, ಡ್ರೋನ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ** (Arbitration Centre) ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅನುಮೋದನೆಗಳು:

- **ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ನೀತಿ 2026–31:** ಏರೋಸ್ಪೇಸ್, ರಕ್ಷಣೆ, ವಾಯುಯಾನ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (R&D) ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.60,000 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಉಡುಪು ನೀತಿ 2026–31:** ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಈ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 33 ಆಯ್ದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.20,000 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ರೂ.4,000 ಕೋಟಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.
- **ನವೋದ್ಯಮ ನೀತಿ 2026–30: 'ಸರ್ಕಾರವೇ ಮೊದಲು'** (Government-first) ಎಂಬ ಉಪಕ್ರಮದಡಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ-ಆಧಾರಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖರೀದಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಹಬ್ (ರೂ.35 ಕೋಟಿ):** ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ IIIT ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಲಿರುವ ಮೊದಲ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಆರಂಭಿಕ ಬೆಂಬಲ, ಇನ್ಕ್ಯುಬೇಷನ್, ಇಂಟರ್ನ್‌ಶಿಪ್, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಡ್ರೋನ್ ಆಧಾರಿತ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು (ರೂ.42.83 ಕೋಟಿ)** ಹಾಗೂ **ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು (ರೂ.16 ಕೋಟಿ)** ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **33 ಆಯ್ದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ-ಸಂಯೋಜಿತ ಬಂಡವಾಳ ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಹಾಯಧನದ ಮೂಲಕ ಜವಳಿ ನೀತಿಯು ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕೇಂದ್ರವು** (Arbitration Centre) ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಒದಗಿಸಲಿದೆ.

ಕಾವೇರಿ: CWMA ಆದೇಶ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಸಂದರ್ಭ: ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಬಿಡುವಂತೆ ಕಾವೇರಿ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (CWMA) ನೀಡಿರುವ ನಿರ್ದೇಶನದ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- CWMA ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ; **ಕಾವೇರಿ ನೀರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಮಿತಿ (CWRC)** ಮುಂದೆ ಮರುಪರಿಶೀಲನಾ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.
- ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದ CWRC, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ **ಮುಂದಿನ 15 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ 6,000 ಕ್ಯೂಸೆಕ್ ನೀರು** ಹರಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದ CWRC ಯ ಹಿಂದಿನ ಆದೇಶವನ್ನು CWMA ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ವಕೀಲರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಬಸವರಾಜ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ ಅವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಗಣಿಸಲಿದೆ.**

ಸಂವಿಧಾನದ 262ನೇ ವಿಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ

- **ಸಂವಿಧಾನದ 262ನೇ ವಿಧಿಯಡಿ ಸಂಸತ್ತು ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ವಿವಾದಗಳ ಕುರಿತು ಶಾಸನ ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು;** ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರು ವಿವಾದಗಳ **ಕಾಯ್ದೆ 1956** ಅನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಆದಾಗ್ಯೂ, **ಸಂವಿಧಾನದ 136ನೇ ವಿಧಿಯಡಿ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ತೀರ್ಪುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ** ಇರುತ್ತದೆ.

ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ (ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು, 2018)	
ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ	ಪಾಲು (TMC)
ತಮಿಳುನಾಡು	404.25
ಕರ್ನಾಟಕ	284.75 (ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪಾಲು ಸೇರಿ)
ಕೇರಳ	30
ಪುದುಚೇರಿ	7

CWMA ಮತ್ತು CWRC ಬಗ್ಗೆ:

- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪಿನ (16 ಫೆಬ್ರವರಿ 2018) ನಂತರ, **ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರು ವಿವಾದಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1956ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 6A** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2018ರ ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯ**ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ತೀರ್ಪನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಬಿಳಿಗುಂಡ್ಲು ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ (ಕರ್ನಾಟಕ–ತಮಿಳುನಾಡು ಗಡಿ)** ಅಳೆಯಲಾಗುವ ದೈನಂದಿನ ನೀರಿನ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು **CWRC ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ** ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿಗದಿತ ಸೂತ್ರವಿಲ್ಲ; ಕೊರತೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಾತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು** ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಳೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಬಿಳಿಗುಂಡ್ಲುವಿನಲ್ಲಿ 177.25 TMC (CWDT 2007ರ ತೀರ್ಪಿನನ್ವಯ 192 TMC) ನೀರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.**

ಬರಗಾಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ತೀವ್ರ ಮಳೆ ಕೊರತೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಮಳೆ ಸುರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ.28.52 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದ ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಬೆಂಗಳೂರಿನ HAL ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಸಚಿವ ಎನ್. ಚಲುವರಾಯಸ್ವಾಮಿ** ಅವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು; ಇದಕ್ಕಾಗಿ **ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಾದ ಲಘು ವಿಮಾನಗಳನ್ನು** ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮಿತಿಯು** ಪ್ರತಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಡಾಪ್ಲರ್ ರಾಡಾರ್ (Doppler radar)** ಬಳಸಿ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ

ಇದು ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಹನಿಗಳು ಅಥವಾ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಹರಳುಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಮೋಡಗಳಿಗೆ ಕಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ; ಇದು ಹೊಸ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆಯ ವಿಧಗಳು:

ಹೈಗ್ರೋಸ್ಕೋಪಿಕ್ (Hygroscopic):	ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಮೋಡಗಳ ಮೇಲೆ (0°C ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು) ಸೋಡಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡ್, ಪೊಟ್ಯಾಸಿಯಮ್ ಕ್ಲೋರೈಡ್ ಸಿಂಪಡಣೆ.
ಗ್ಲೇಸಿಯೋಜೆನಿಕ್ (Glaciogenic):	ತಂಪಾದ/ಸೂಪರ್‌ಕೂಲ್ಡ್ ಮೋಡಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಲ್ವರ್ ಅಯೋಡೈಡ್, ಘನ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ (ಘನ CO_2) ಸಿಂಪಡಣೆ.

37 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಉಷಾಸ್ (Project USHAS) ವಿಸ್ತರಣೆ

ಸಂದರ್ಭ: 2026ರ ವಿಶ್ವ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ತಡೆ ದಿನದಂದು, ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್ (NIMHANS), ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯ ವೆಲ್‌ನೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಉಷಾಸ್' (Urban Self-Harm Study - USHAS) ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಯತ್ನಿಸಿದ ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ–ಹಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬದುಕುಳಿದವರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೈಕೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ **31 ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಬೆಂಗಳೂರಿನ 6 ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ.** ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಯೋಜನೆಯು 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 16 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ಮನೋವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಸೈಕಾಲಜಿಸ್ಟ್‌ಗಳಿಂದ **45–75 ನಿಮಿಷಗಳ ಸಮಾಲೋಚನೆ** ಮತ್ತು **ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ 12 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಫಾಲೋ–ಅಪ್ ಕರೆಗಳನ್ನು** ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದ ಬದುಕುಳಿದವರು ಕೌನ್ಸೆಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನೀಗಿಸುತ್ತದೆ.**

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ವಿಶ್ವ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ತಡೆ ದಿನ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್

- **ವಿಶ್ವ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ತಡೆ ದಿನ:** 2003ರಿಂದ IASP ಸಂಘಟನೆಯು WHO ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 10 ರಂದು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. 2024–26ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: **'ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಬಗೆಗಿನ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು'** (ಕರೆ: 'ಸಂವಾದವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ').
- **ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್ (NIMHANS):** ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ; ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ **1974ರಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು **ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್ ಕಾಯ್ದೆ 2012ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.**

ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಿಷನ್

ಸಂದರ್ಭ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17ರಂದು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 79ನೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಿಷನ್ (KKEM), ಜೈವಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಿಷನ್ (Bio Economy Mission) ಮತ್ತು **ಇತರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು.**

ಪ್ರಮುಖ ಘೋಷಣೆಗಳು:

KKEM: ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ರಚಿಸಲಾದ ಸೆಕ್ಷನ್ 8 (ಲಾಭರಹಿತ) ಕಂಪನಿಯಾಗಿದೆ.

- **ಜೈವಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಿಷನ್:** ತೊಗರಿಬೇಳೆ, ಕಮಲಾಪುರ ಬಾಳೆ, ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಒತ್ತು.
- ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ 30 ಎಕರೆ ಐಟಿ ಪಾರ್ಕ್; ಕ್ರಿಯಾ (KRIYA – ಕಲಬುರಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಯುವ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕೇಂದ್ರ); ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಆಧಾರಿತ ಅಅಐಬಿಗಿ ಜಾಲ.
- **ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್:** ಬಹುಮನಿ ಕೋಟೆ, ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಖಾಜಾ ಬಂದೇ ನವಾಜ್ ದರ್ಗಾ, ಬುದ್ಧ ವಿಹಾರ (ಕಲಬುರಗಿ), ಮಳಖೇಡ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಕೋಟೆ, ಸನ್ನತಿ (ಚಿತ್ತಾಪುರ) ಮತ್ತು ಗಾಣಗಾಪುರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಗಾಣಗಾಪುರದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರೂ. 50 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.

ಇತರೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ವಚನ ಮಂಟಪ ನಿರ್ಮಾಣ.
- **2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಪಾಟೀಲ್ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದ ಮರು–ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.**
- **'ಕೋಟಿ ವೃಕ್ಷ' ಯೋಜನೆ:** 2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 1 ಕೋಟಿ ಸಸಿ ನೆಡುವ ಗುರಿ.
- **ಕಲ್ಯಾಣ ಪಥ: 38 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 1,150 ಕಿ.ಮೀ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರೂ.1,000 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ; ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ (healthcare hub) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.**

ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ:

- 1948ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17 ರಂದು ನಿಜಾಮರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಂಡು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನವಾದ (ಆಪರೇಷನ್ ಪೊಲೊ) ನೆನಪಿಗಾಗಿ ವಿಮೋಚನಾ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಹಿಂದೆ **ಹೈದರಾಬಾದ್–ಕರ್ನಾಟಕ** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 2019ರಲ್ಲಿ 7 ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- **ಸಂವಿಧಾನದ 371J ವಿಧಿ (2012ರ 98ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೀಸಲಾತಿ** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಯದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳ ರದ್ದತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಳಿಗೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ (Shops Act) ಮಹಿಳೆಯರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಯದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ IT/ITES ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಘ (KITU) ವಿರೋಧಿಸಿದೆ; ಆದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯು ಇವೆಲ್ಲವೂ OSH ಕೋಡ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆ ವಿರುದ್ಧ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು:

- ✓ **KITU:** ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಾನ ಉದ್ಯೋಗ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯು ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾಗಿವೆ. ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆದು **ಎಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿ–ಪಾಳಯದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ** ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ.
- ✓ **ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ:** ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು **OSH ಕೋಡ್** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸೇರಿವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

OSH ಕೋಡ್ 2020

- ✓ ಇದು **ನಾಲ್ಕು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ (ವೇತನ 2019; ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು OSH 2020) ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 29 ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು** ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1948, ಗಣಿ ಕಾಯ್ದೆ 1952 ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆ 1970 ಸೇರಿದಂತೆ 13 ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು** ಇದು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು **ಸಂಹಿತೆಗಳು 2025ರ ನವೆಂಬರ್ 21** ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.
- ✓ ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯವು **ಸಂವಿಧಾನದ ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿ**ಯಲ್ಲಿದೆ (ನಮೂದುಗಳು 22, 23, 24); ಇದು **ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸಚಿವಾಲಯ**ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
- ✓ ಸುರಕ್ಷತಾ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರು **ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 6 ಗಂಟೆಗಿಂತ ಮೊದಲು** ಅಥವಾ **ರಾತ್ರಿ 7 ಗಂಟೆಯ ನಂತರ** ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೋಲಿಕೆ: ಅಂಗಡಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು OSH ಕೋಡ್ (2026ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ನಂತರ)

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಗಡಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1961	OSH ಕೋಡ್, 2020
ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು	ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನು (ಕಾರ್ಮಿಕ: ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿ)
ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯಾಪ್ತಿ	10 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	10 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
ಮಹಿಳೆಯರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಯ	ಸೆಕ್ಷನ್ 25(1)(h)-(o) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಲಾಗಿದೆ	ಸುರಕ್ಷತಾ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿದೆ

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ⅄ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ 2026 ಅನ್ನು (2026ರ ಕಾಯ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆ 38) ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 4 ರಂದು ಗೆಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ⅄ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಕಾಯ್ದೆಯ **ಸೆಕ್ಷನ್ 25(1)(h)-(o)** ಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತದೆ.
- ⅄ **ರದ್ದುಪಡಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು: ಚಾಲಕರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಪರಿಶೀಲನೆ, ನಿಗದಿತ ಮಾರ್ಗಗಳು, ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಗೌಪ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪಿಕ್–ಅಪ್/ಡ್ರಾಪ್ ಅನುಕ್ರಮದ ನಿಯಮಗಳು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ವಾಹನಗಳ ಹಠಾತ್ ತಪಾಸಣೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿ/ಪ್ರಯಾಣ ಡೆಸ್ಕ್ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ.**
- ⅄ ಅಂಗಡಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯು **ಈಗ 10 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ; ದೊಡ್ಡ ಘಟಕಗಳು OSH ಕೋಡ್** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ರಿ ಕಲೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಸತುವಿನ ಬೆಲೆಗಳ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಕುಸಿತದಿಂದಾಗಿ ಬೀದರ್‌ನ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಲೋಹದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯಾದ (ಬಿದ್ರಿ ಕಲೆ) ತೀವ್ರ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ⅄ **ಮಿಶ್ರಲೋಹ: ಸುಮಾರು 90% ಸತು (zinc), 10% ತಾಮ್ರ (copper) ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ;** ಬೀದರ್ ಕೋಟೆಯ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಪ್ಪು ಹೊಳಪನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ⅄ **200ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ರೂ.2,500 ದಿಂದ ರೂ.50,000 ವರೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ;** ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೂದಾನಿ ತಯಾರಿಸಲು **10–12 ದಿನಗಳು** ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಿದ್ರಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಬಹುಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರು

- ⅄ ಇದು **ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GI) ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ;** ಇದು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿದೆ; **ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲೂ** ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ⅄ 15ನೇ ಶತಮಾನದ **ಬಹುಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ** ಇದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. **1347ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಬಹುಮನ್ ಷಾನಿಂದ ಬಹುಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು;** ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.
- ⅄ **ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ ವಲಿಯ (ಸುಮಾರು 1429) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬೀದರ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು; ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್‌ನ ಮದ್ರಸಾ ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.**
- ⅄ ನಂತರ ಇದು **ಬಿಜಾಪುರ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ, ಅಹಮದ್‌ನಗರ, ಬೀರಾರ್** ಮತ್ತು **ಬೀದರ್ ಎಂಬ 5 ಡೆಕ್ಕನ್ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು.**

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು' ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟ

ಸಂದರ್ಭ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ **'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು'** ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ; ಇದನ್ನು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಇದು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಲೇಖಕರ ಕವಿತೆಗಳು, ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರು:** ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಶ್ರೀವಿಜಯ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್, ಕುವೆಂಪು, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್.
- ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಲು **'ಕಸವರಮೆಂಬುದು ನೆರೆ ಸೈರಿಸಲಾರ್ಪೊಡೆ ಪರವಿಚಾರಮಂ ಧರ್ಮಂ':** ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.
- **ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (9ನೇ ಶತಮಾನ):** ಇದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು, **ಶ್ರೀವಿಜಯನಿಂದ** ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ **ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಅಮೋಘವರ್ಷ**ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ.
- ಕಾರಂತರ **'ಬಾಳ್ವೆಯೇ ಬೆಳಕು'**, ಕಾರ್ನಾಡರ **'ತಲೆದಂಡ'** ನಾಟಕದ ಆಯ್ದ **ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾನತೆ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಗೌರವ ಮತ್ತು ಪರಾನುಭೂತಿಯಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು** ಇವು ಸಾರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ರತ್ನತ್ರಯರು (10ನೇ ಶತಮಾನ): ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ.**
- **ಪಂಪ:** ಆದಿಪುರಾಣ, ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ (ಪಂಪ ಭಾರತ);
- **ರನ್ನ:** ಗದಾಯುದ್ಧ, ಅಜಿತಪುರಾಣ.
- **2008ರಲ್ಲಿ** ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ 'ತಲೆದಂಡ'** (1990) ನಾಟಕವು **ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಲ್ಯಾಣದ ವಚನ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು** ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು (8 ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು)

ಪುರಸ್ಕೃತರು	ವರ್ಷ
ಕುವೆಂಪು	1967
ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	1973
ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	1977
ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್	1983
ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್	1990
ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ	1994
ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್	1998
ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ	2010

ವಂದೇ ಮಾತರಂ: ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 8 ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶವನ್ನು (GO) ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾದ ಥಾವರ್‌ಚಂದ್ ಗೆಹ್ಲೋಟ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತಡೆ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2026** ರ ಪ್ರಕಾರ ಗೀತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಆರು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
- 2026 ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು **'ವಂದೇ ಮಾತರಂ'** ಗೀತೆಗೂ **ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು** ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ; **ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ (MHA)** ಆದೇಶಗಳು ಈ ಗೀತೆಯ ಅಧಿಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ರಾಜ್ಯಪಾಲರು **ಸಂವಿಧಾನದ 73, 162, 256, 257(1) ವಿಧಿ**ಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಯು ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ

- **ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರು ಸುಮಾರು 1875 ರಲ್ಲಿ ವಂದೇ ಮಾತರಂ** ಅನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.
- ಇದು 1882 ರ **'ಆನಂದಮಠ'** ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತೀಕೃತ **ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆ**ಯಲ್ಲಿದೆ.
- **1896** ರ ಕಲ್ಕತ್ತಾ INC ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ **ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್** ಅವರು ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹಾಡಿದರು.
- **24 ಜನವರಿ 1950 ರಂದು** ಇದನ್ನು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ'ಯಾಗಿ (National Song) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ

- **1971 ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 2 ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು** ತಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ರ** ಅಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವವರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ, ದಂಡ** ಅಥವಾ **ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.**

ಮೈಸೂರು ದಸರಾದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳ

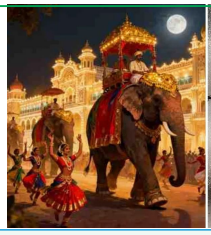

ಸಂದರ್ಭ: ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೂ, **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 18–19 ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಸಾತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಂಬಳವನ್ನು** (ಕೋಣಗಳ ಓಟ) ಆಯೋಜಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಂಬಳ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಬಗ್ಗೆ

ಕಂಬಳ:

- ಇದು **ತುಳುನಾಡಿನ** (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ) ಕೆಸರು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೋಣಗಳ ಓಟವಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ತಮ ಫಸಲಿಗಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ;
- **ಇದರ ಪ್ರಕಾರಗಳು:** ನೇಗಿಲು, ಹಗ್ಗ, ಅಡ್ಡ ಹಲಗೆ ಮತ್ತು ಕಣೆ ಹಲಗೆ.
- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ **ಎ. ನಾಗರಾಜ ಪ್ರಕರಣದ (2014)** ತೀರ್ಪಿನ ಅನ್ವಯ ಜಲ್ಲಿಕಟ್ಟಿನಂತಹ ಪ್ರಾಣಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕಂಬಳವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ನಂತರ **ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ತಡೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ 2017ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.
- ಮೇ 2023ರಲ್ಲಿ 5–ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಂವಿಧಾನ ಪೀಠವು **ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ** ಮತ್ತು **ಕರ್ನಾಟಕದ** ಈ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ದಸರಾ:

- ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ **'ನಾಡಹಬ್ಬ'**ವಾಗಿದ್ದು, ನವರಾತ್ರಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು, **1ನೇ ರಾಜಾ ಒಡೆಯರ್ (1610)** ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜವಂಶಸ್ಥರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.
- ವಿಜಯದಶಮಿಯಂದು **'ಜಂಬೂ ಸವಾರಿ'**ಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಉತ್ಸವ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ **ಆನೆಯು ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಯ ಚಿನ್ನದ ಅಂಬಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತದೆ.**

ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ 2026 (ರೂ.500 ಕೋಟಿ) ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು** (ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಅವಧಿ); ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ (greenfield projects) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- ಈ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರವಾಸಿಗರಲ್ಲಿ **ಶೇ.45ರಷ್ಟು ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದು,** ವಾರ್ಷಿಕ ಸುಮಾರು **ರೂ.2,876 ಕೋಟಿ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ**ವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದೆ.
- **ಒಟ್ಟು 9 ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ** (ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಘಟ್ಟದವರೆಗೆ, ಕರಾವಳಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ, ಕಡಲತೀರ ಮತ್ತು ಸರ್ಫ್, ಮಾನ್ಸೂನ್, ಪುರಾತನ ಪರಂಪರೆ ಇತ್ಯಾದಿ).
- **ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮಂಡಳಿ ಸ್ಥಾಪನೆ;** ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಹೂಡಿಕೆ ಸಹಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಏಕ–ಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ **'ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ'** ಮತ್ತು ಆಯ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ.

ಕರಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ (CRZ)

- **ಪರಿಸರ** (ಸಂರಕ್ಷಣಾ) **ಕಾಯ್ದೆ 1986ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (MoEFCC) **2019ರಲ್ಲಿ CRZ ಅಧಿಸೂಚನೆ** ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯಗಳು **ಕರಾವಳಿ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ**ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಬೇಕು.
- ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ–ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇದು ನಿಯಂತ್ರಿತ ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ; ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿವೆ.

ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ವರದಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಶಾಸನಸಭೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತಾದ ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ವರದಿಯನ್ನು ಅದರ ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಭಯ ಸದನಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿವೆ. ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು (ESA) ಕೇವಲ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ.

ಗಾಡ್ಗೀಳ್ ಮತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಸಮಿತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋಲಿಕೆ

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ	ಗಾಡ್ಗೀಳ್ ಸಮಿತಿ (WGEEP)	ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಸಮಿತಿ (HLWG)
ರಚನೆ / ವರದಿ	2010 / 2011	2012 / 2013
ESA ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ಇಡೀ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು, ESZ–1/2/3 ಎಂದು ವಿಂಗಡಣೆ (ಶೇ.64 ರಷ್ಟು ESZ–1 ಮತ್ತು 2 ರಲ್ಲಿದೆ).	ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಶೇ.37 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶ (ಸುಮಾರು 59,940 ಚ.ಕಿ.ಮೀ).
ವಿಧಾನ	ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ (Bottom-up), ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ–ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.	ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭೂದೃಶ್ಯ: ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಕಲ್ಲುಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಕೆಂಪು ವರ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಷೇಧ.

KPSC ನೇಮಕಾತಿ ಹಗರಣ: SIT ತನಿಖೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ, KPSC ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿನ ಅಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲು **DGP ಅಲೋಕ್ ಕುಮಾರ್** ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯ **ವಿಶೇಷ ತನಿಖಾ ತಂಡ (SIT)** ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎಂ. ನಾಗಪ್ರಸನ್ನ** ಅವರು ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ; 100 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ **ಪ್ರತಿ 30 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ** ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- SIT ಯನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗುವುದು; ಇದು ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ, ಸೈಬರ್ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರ ನೆರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **IPS ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ದಿವ್ಯಾ ವಿ. ಗೋಪಿನಾಥ್, ಅನೂಪ್ ಎ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಕುಶಾಲ್ ಚೋಕ್ಸಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮಾ ಮಿಶ್ರಾ** ಅವರು ಈ ತನಿಖಾ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜ್ಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ: ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು

ವಿಧಿ	ನಿಬಂಧನೆ
315	ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
316	ರಾಜ್ಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ (SPSC) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು/ಸದಸ್ಯರನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಇವರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ 6 ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ 62 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗುವವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.
317	ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಿಚಾರಣೆಯ ನಂತರ (ದುರ್ವರ್ತನೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಇವರನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬಹುದು.
320	ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ನೇಮಕಾತಿ, ಬಡ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಆಯೋಗವು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
323(2)	ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

SIT ಮತ್ತು ED ಬಗ್ಗೆ:

- ಸಾಮಾನ್ಯ ತನಿಖಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನವಿದ್ದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು SIT ರಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು **ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ** ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (ED) ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಇದು **ಅಕ್ರಮ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ (PMLA) 2002** ಮತ್ತು **ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ (FEMA) 1999** ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿವಾಹ ನೋಂದಣಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ಆಧಾರ್ ಮಾನ್ಯವಲ್ಲ

ಸಂದರ್ಭ: **ವಿವಾಹ ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ವಧು ಮತ್ತು ವರರ ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ಆಧಾರ್ ಕಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಂತೆ ಮುದ್ರಾಂಕ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಅಥವಾ
- ಶಾಲಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು; ಇವುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವೈದ್ಯರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.
- **2014 ರ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ (ಕರ್ನಾಟಕ)** ನಿಯಮಗಳ **ಅನುಸೂಚಿ–11,** ನಿಯಮ 6(2) ರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- **ಪೋಷಕರು ಆಧಾರ್ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ** ಅಥವಾ **UIDAI** ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- **ಆಧಾರ್ ಕೇವಲ ಗುರುತಿನ ಪುರಾವೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು UIDAI ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ; ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (WCD) ಇಲಾಖೆ ಕೂಡ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದೆ.**

ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ:

- **21 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಪುರುಷ** ಮತ್ತು **18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು** ಮಗು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕೇಂದ್ರ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ **2016 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವನ್ನು** ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಶೂನ್ಯ (void ab initio) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.
- ನಿಯಮ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದವರಿಗೆ 2 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕಠಿಣ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ರೂ.1 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಬಹುದು.

ಆಧಾರ್ (Aadhaar):

- **UIDAI ಆಧಾರ್ ಕಾಯ್ದೆ, 2016 ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಇದು **ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಐಟಿ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
- **2024 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (EPFO)** ಕೂಡ ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕದ ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ಆಧಾರ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ : ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸುದ್ದಿಗಳು

- **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಉಪಸಮಿತಿ:** **ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್** ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಪುಟ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ನೇಮಕಾತಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಕೋಚಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ–ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಮಿತಿ ಗಮನಹರಿಸಲಿದೆ.
- **ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ:** ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು **ಗೃಹ ಸಚಿವ ಪ್ರಿಯಾಂಕ್ ಖರ್ಗೆ** ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಪುಟ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ (ಸೆಕ್ಷನ್ 360 BNSS ಅನ್ವಯ).
- **ನೀತಿ ಆಯೋಗದಿಂದ 'ಎರಡನೇ ಬೆಂಗಳೂರು' ಪ್ರಸ್ತಾಪ:** ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು **'ಎರಡನೇ ಬೆಂಗಳೂರು'** ಯೋಜಿಸುವಂತೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ **ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ಲಾಹಿರಿ** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.
- **ಎಐ (AI) ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸಮಿತಿ:** ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಕ್ರಿಸ್ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- **ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ `Tr.' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ:** `Dr.' ಮತ್ತು `Prof.'ಗಳಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇನ್ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ `Tr.' ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **'ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಫರ್ಸ್ಟ್' ಉಪಕ್ರಮ:** ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ:** ಮಂಗಳೂರಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕಾಲೇಜನ್ನು **'ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ'**ವಾಗಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು ಸಂಪುಟ ತಾತ್ವಿಕ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದೆ.
- **12 ದ್ವೀಪ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಯೋಜನೆಗಳು:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ–ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ (PPP - DBFOT ಮಾದರಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನದಿ ದ್ವೀಪಗಳು (ಕುದ್ರು) ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 12 ದ್ವೀಪಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.
- **ಜಾತಿ ಕೋಟಾ ಇಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘದ ಚುನಾವಣೆ:** ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘದ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು 2026–27 ರಿಂದ ಪುನರಾರಂಭಿಸಲು ಸಂಪುಟ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾತಿ ಇರಲಿದ್ದು, ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಕೋಟಾ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
- **1,900 ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಸೌರಶಕ್ತಿ:** ಸೆಲ್ಕೋ (SELCO) ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ 1,900 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಒದಗಿಸಲು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಬಸ್ ದರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಮಿತಿ:** ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ದರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಮಿತಿಯು (KPTFRC) ಬಸ್ ದರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದೆ. ಇದು ನಿವೃತ್ತ IAS ಅಧಿಕಾರಿ ಅತುಲ್ ಕುಮಾರ್ ತಿವಾರಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿದೆ.
- **ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ:** ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗಾಗಿ ವಿಜಯಪುರದ **ತೊರವಿ ಬಳಿ ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ** ಮತ್ತು **ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಘಟಕವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಮುದ್ರ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿ 2026-31:** ನೀಲಿ ಜೈವಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು (Blue Bioeconomy) ಪ್ರಸ್ತುತ $2 ಬಿಲಿಯನ್ ನಿಂದ **2031 ರ ವೇಳೆಗೆ $6–8 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ** ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ಈ ನೀತಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.
- **ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು:** ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಬನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದ **ಸೆಡಿಯಾಪು** ಎಂಬಲ್ಲಿ **ರೂ.549.79 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ** ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

❍ **ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:**

1. 31 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2025 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು 25,675.39 ಮೆಗಾವಾಟ್ ಸ್ಥಾಪಿತ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 10.24 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.
2. 18 ಆಗಸ್ಟ್ 2026 ರ PIB ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ, SBM-U 2.0 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನ ಯಕಲಾಸಪುರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 62,252 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಸುಮಾರು 22 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.
3. ಅಗತ್ಯ ಸರಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ಡೀಸೆಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ B-100 ಬಯೋಡೀಸೆಲ್ ಅನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಪರವಾನಗಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

a) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
b) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
c) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
d) 1, 2 ಮತ್ತು 3

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (d)

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು

ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO) : 26ನೇ ಶೃಂಗಸಭೆ

ಸಂದರ್ಭ: 26ನೇ ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO) ಶೃಂಗಸಭೆಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ 25ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಶೃಂಗಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- **2026ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: `SCO ನ 25 ವರ್ಷಗಳು: ಸುಸ್ಥಿರ ಶಾಂತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಾಗೋಣ'** (25 Years of the SCO: Together Towards Sustainable Peace, Development and Prosperity).
- **ಬಿಷ್ಕೆಕ್ ಘೋಷಣೆ:** ಈ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಿಷ್ಕೆಕ್ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು SCO ನ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್‌ನಿಂದ SCO ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದು, **2027ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ಮುಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಮಂಡಳಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಿದೆ.**

ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: SCO ಒಂದು ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು 2001ರಲ್ಲಿ ಆರು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದ ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು: ಚೀನಾ, ರಷ್ಯಾ, ಭಾರತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಇರಾನ್, ಬೆಲಾರಸ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ನಾಲ್ಕು ದೇಶಗಳಾದ ಕಝಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್, ತಜಕಿಸ್ತಾನ್, ಹಾಗೂ ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್.**
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಬೀಜಿಂಗ್.
- **ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗಳು: ರಷ್ಯನ್ ಮತ್ತು ಚೈನೀಸ್.**
- **ವೀಕ್ಷಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಬೆಲಾರಸ್ ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲಿಯಾ.
- SCO ಸಂಘಟನೆಯು **2005 ರಿಂದ** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕಳವಳಕಾರಿ ಅಂಶಗಳು:

- **ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಡಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು: ಡೋಕ್ಲಾಮ್** (2017), **ಗಲ್ವಾನ್ ಕಣಿವೆ** (2020) ಮತ್ತು **ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಸಿಕ್ಕಿಂ, ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಘಟನೆಗಳು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.**
- **ಬೆಲ್ಟ್ ಅಂಡ್ ರೋಡ್ ಉಪಕ್ರಮ**(BRI): ಚೀನಾದ ಬೆಲ್ಟ್ ಅಂಡ್ ರೋಡ್ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವ **ಚೀನಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (CPEC)** ಕುರಿತು ಭಾರತವು ತನ್ನ ಬಲವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಬಜೆಟ್ 2026-27 ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ 2025 ರ ರಾಜ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ?

a) ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಲಸೆ ಕುರಿಗಾಹಿಗಳು
b) ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಆಧಾರಿತ ಗಿಗ್ ಕಾರ್ಮಿಕರು
c) ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರರು
d) ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು ಬೆಳೆಗಾರರು

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (a)

40. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಹತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಪ್ರತಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾಸಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿದ್ದಾರೆ?

a) ರೂ. 2,500
b) ರೂ. 3,500
c) ರೂ. 5,000
d) ರೂ. 1,500

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (a)

ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಮಾವೇಶ (Refugee Convention)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 1951 ರ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಮಾವೇಶವು (Refugee Convention) ತನ್ನ 75ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

1951 ರ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಮಾವೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಅಂಗೀಕಾರ:** ಇದನ್ನು 1951 ರಲ್ಲಿ ಜಿನೀವಾದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇದು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- **ನಿರಾಶ್ರಿತರು (Refugee):** ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಭಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವ: ನಾನ್–ರಿಫೌಲ್‌ಮೆಂಟ್ (Non-refoulement)** – ಅಂದರೆ, ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಜೀವ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಾರದು ಎಂಬುದು ಇದರ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.
- **ಹಕ್ಕುಗಳು:** ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವಸತಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಪ್ರವೇಶ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಸಂಚಾರದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಇದು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **1967ರ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ (ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್):** ಇದು ಮೂಲ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿತು.
- **ಭಾರತದ ನಿಲುವು:** ಭಾರತವು 1951 ರ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ 1967 ರ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕಾಗಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ.

ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕ (Photovoltaic) ಉದ್ಯಮ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಆಗಸ್ಟ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಜೈಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ 'ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕ (Photovoltaic - PV) ಉದ್ಯಮ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ'ಯನ್ನು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 18 ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆ (2026) ಸ್ವಾಗತಿಸಿದೆ.

ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕ (Photovoltaic) ಉದ್ಯಮ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ

- **ಅಂಗೀಕಾರ:** ಆಗಸ್ಟ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಜೈಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು; ನವದೆಹಲಿಯ 18 ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಗುರಿ:** `PartNIR' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಫೋಟೊವೋಲ್ಟಾಯಿಕ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಗ್ರೂಪ್ ಮೂಲಕ PV ಉದ್ಯಮದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಆದ್ಯತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಹಕಾರ, ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ.
- **ಜ್ಞಾನ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗಳು:** PV ನೀತಿಗಳು, ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದ್ಯುತಿವಿದ್ಯುಜ್ಜನಕ (Photovoltaic)ದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ;

- **PV ಪರಿಣಾಮ (PV effect):** ಇದು ಅರೆವಾಹಕ (ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್) ಕೋಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತು:** ಸಿಲಿಕಾನ್.
- **ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:** ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು → ನೇರ ವಿದ್ಯುತ್ (DC electricity) → ಇನ್ವರ್ಟರ್ → ಪರ್ಯಾಯ ವಿದ್ಯುತ್ (AC).
- **ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ:** ಪಾಲಿಸಿಲಿಕಾನ್ → ಇಂಗೋಟ್ಸ್ (Ingots) → ವೇಫರ್ಸ್ (Wafers) → ಸೆಲ್ಸ್ (Cells) → ಮಾಡ್ಯೂಲ್ಸ್ (Modules).
- **ಅನುಕೂಲಗಳು:** ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ, ಕಡಿಮೆ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.
- **ಸವಾಲುಗಳು:** ಅಡಚಣೆ, ಶೇಖರಣೆ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಅವಲಂಬನೆ.

ಪರಾಗ್ವೆ (Paraguay)

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪರಾಗ್ವೆ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ 65 ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಪರಾಗ್ವೆ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದ ದಕ್ಷಿಣ–ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಭೂ–ಆವೃತ (Landlocked) ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ರಾಜಧಾನಿ:** ಅಸುನ್ಸಿಯಾನ್.
- **ಗಡಿಗಳು:** ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಮತ್ತು ಬೊಲಿವಿಯಾ.
- **ಹವಾಮಾನ:** ಉಪೋಷ್ಣವಲಯದ (ಪೂರ್ವ ಭಾಗ) ಮತ್ತು ಉಷ್ಣವಲಯದ (ಚಾಕೋ ಭಾಗ) ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು:** ಪರಾಗ್ವೆ ಮತ್ತು ಪರಾನಾ.
- **ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು:** ಅಮಾಂಬೆ ಮತ್ತು ಕಾಗುವಾಜು.
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** ಇದು OAS, MERCOSUR ಮತ್ತು WTO ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರದೇಶಗಳು:** ಪೂರ್ವ ಪರಾಗ್ವೆ ಮತ್ತು ಚಾಕೋ ಬೋರಿಯಲ್ (ದೇಶದ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಭಾಗ), ಇದು ಗ್ರ್ಯಾನ್ ಚಾಕೋದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ ಭಾರತ ಭೇಟಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಿಯೊಬ್ಬರ ಮೊದಲ ಅಧಿಕೃತ ಭೇಟಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ–ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಸಂಬಂಧಗಳು

- **ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು:** ಇವು **1948** ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, **2023**ಕ್ಕೆ **75** ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿವೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ:** ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರಗಳು, ಔಷಧಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (IT) ಸೇರಿವೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಾತುಕತೆ:** ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ರಕ್ಷಣೆ: ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಡ್ರೋನ್ ವಿರೋಧಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ (EU)** ಪ್ರಮುಖ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು **EU ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** ಮತ್ತು **ನ್ಯಾಟೋ (NATO)** ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳು, ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ** ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ: ವಾಯುವ್ಯ ಯುರೋಪ್‌ನಲ್ಲಿ** ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಇದು, **ಯುರೋಪಿನ ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ** ಒಂದಾಗಿದೆ.
- **ರಾಜಧಾನಿ:** ಇದರ ರಾಜಧಾನಿ **'ಬ್ರಸೆಲ್ಸ್'** ಆಗಿದ್ದು, ಇದು **ನ್ಯಾಟೋ** (NATO) ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಗಡಿಗಳು:** ಇದು **ಫ್ರಾನ್ಸ್** (ದಕ್ಷಿಣ), **ಜರ್ಮನಿ** (ಪೂರ್ವ), **ಲಕ್ಸೆಂಬರ್ಗ್** (ಆಗ್ನೇಯ) ಮತ್ತು **ನೆದರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್** (ಉತ್ತರ) ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಇದು **ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ** (EU) ಮತ್ತು **ನ್ಯಾಟೋ** (NATO) ದ **ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ**ವಾಗಿದೆ.
- ಇದು **ಉತ್ತರ ಸಮುದ್ರದ** (North Sea) ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿಯಾ

ಸಂದರ್ಭ: ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಸ್ಸಾದ್ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾವು ಡೀರ್ ಎಲ್-ಜೌರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣು ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN) ವರದಿಯು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ.

ಸಿರಿಯಾ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ನೈಋತ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿದೆ.**
- **ರಾಜಧಾನಿ:** ಡಮಾಸ್ಕಸ್.
- **ಗಡಿಗಳು:** ಇದು **ಟರ್ಕಿ** (ಉತ್ತರ), **ಇರಾಕ್** (ಪೂರ್ವ), **ಜೋರ್ಡಾನ್** (ದಕ್ಷಿಣ), **ಲೆಬನಾನ್** (ಪಶ್ಚಿಮ) ಮತ್ತು **ಇಸ್ರೇಲ್** (ನೈಋತ್ಯ) ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಭೂರೂಪಗಳು: ಸಿರಿಯನ್ ಕರಾವಳಿ ಪರ್ವತಗಳು, ಆಂಟಿ-ಲೆಬನಾನ್ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಸಿರಿಯನ್/ಸಿರೊ-ಅರೇಬಿಯನ್ ಮರುಭೂಮಿಗಳು** ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಭೂರೂಪಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಗೋಲನ್ ಹೈಟ್ಸ್ :** ಇದು ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.
- ಸಿರಿಯಾವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (UN) ಮತ್ತು **ಅರಬ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ**ವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ (V-Dem) ವರದಿ 2026

ಸಂದರ್ಭ: 2026ರ V-Dem ವರದಿಯು ಭಾರತವನ್ನು **"ಚುನಾವಣಾ ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರ (Electoral Autocracy)"** ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಇದು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ (Electoral Democracy Index) **179 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 106ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಇದರ ಅಂಕವು 1975ರ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಂತರದ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ** ಎಂದು ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

V-Dem ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **V-Dem ಸಂಸ್ಥೆ: ಸ್ವೀಡನ್‌ನ ಗೊಥೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ;** ಇದು **ತಜ್ಞರು ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಐದು ಆಯಾಮಗಳು: ಚುನಾವಣಾ** (Electoral), **ಉದಾರವಾದಿ** (Liberal), **ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ** (Participatory), **ಚರ್ಚಾತ್ಮಕ** (Deliberative) ಮತ್ತು **ಸಮಾನತಾವಾದಿ** (Egalitarian) **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಗಳನ್ನು ಇದು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.**
- **ಭಾರತ:** ಭಾರತವನ್ನು **"ಚುನಾವಣಾ ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರ"** ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು **ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 179ರಲ್ಲಿ 106ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ–ರಷ್ಯಾ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಭೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS) ಶೃಂಗಸಭೆಗಾಗಿ ರಷ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ವ್ಲಾಡಿಮಿರ್ ಪುಟಿನ್ ನವದೆಹಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭಾರತ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು:

- ✓ **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ:** ಭಾರತ–ರಷ್ಯಾ ಸಂಬಂಧವನ್ನು 2010 ರಲ್ಲಿ **"ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ"** (Special and Privileged Strategic Partnership) ಎಂದು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.
- ✓ **ರಕ್ಷಣೆ: ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್, Su-30MKI, T-90 ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, AK-203 ರೈಫಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು** ಮಿಲಿಟರಿ–ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಇದೆ.
- ✓ **ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ: ಕೂಡಂಕುಳಂ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ** ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ; ಈ ಸಹಕಾರವು ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಇಂಧನ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಜೀವನ–ಚಕ್ರದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ✓ **ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ:** ಉಪಗ್ರಹ ನ್ಯಾವಿಗೇಷನ್ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಯಾನ ಸೇರಿದಂತೆ ಇಸ್ರೋ–ರಾಸ್ಕೋಸ್ಮಾಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹಕಾರವಿದೆ.
- ✓ **ಶಕ್ತಿ: ಭಾರತಕ್ಕೆ ರಷ್ಯಾವು ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು** ಮತ್ತು ಇತರ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.
- ✓ **ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ:** ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ✓ **ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳು:** ಪರಿಶೋಧನೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ.
- ✓ **ಸಂಪರ್ಕ: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ತರ–ದಕ್ಷಿಣ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರಿಡಾರ್** (INSTC) ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಮೂಲಕ ಭಾರತವನ್ನು ರಷ್ಯಾದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳು: BRICS, SCO, G20 ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ** (UN) ಮೂಲಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ✓ **ವ್ಯಾಪಾರ: ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ 2030 ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು $100 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ** ಗಮನಹರಿಸಲಾಯಿತು.
- ✓ **ನಾಗರಿಕ ಪರಮಾಣು ಸಹಕಾರ: ಪರಮಾಣು ಇಂಧನ ಚಕ್ರ, ರಷ್ಯಾದ–ವಿನ್ಯಾಸದ ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಜೀವನ–ಚಕ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ಸೈಟ್‌ನ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು** ನಡೆದವು.
- ✓ **ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳು:** ಈ ಖನಿಜಗಳ **ಪರಿಶೋಧನೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.**
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ:** ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರು ಪುಟಿನ್ ಅವರಿಗೆ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ರಚಿಸಿರುವ ತಿರುಕ್ಕುರಳ್‌ನ ರಷ್ಯನ್ ಅನುವಾದವನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದರು.

ಭಾರತ-ಆಫ್ರಿಕಾ ವೇದಿಕೆ ಶೃಂಗಸಭೆ (India-Africa Forum Summit)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಮುಂದಿನ ಭಾರತ–ಆಫ್ರಿಕಾ ವೇದಿಕೆ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಭಾರತ-ಆಫ್ರಿಕಾ ವೇದಿಕೆ (India-Africa Forum):

- ❍ **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಈ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು **2008 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು; ಇದು ಭಾರತ–ಆಫ್ರಿಕಾ ಸಹಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- ❍ **ಶೃಂಗಸಭೆಗಳು:** ಇದುವರೆಗೆ **2008, 2011, ಮತ್ತು 2015 ರಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಸಭೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ;** ಮುಂಬರುವ 4ನೇ ಶೃಂಗಸಭೆಯನ್ನು **2026 ರಲ್ಲಿ** ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❍ **ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ರಾಜಕೀಯ ಸಂವಾದ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಉಭಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನರ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ವೇದಿಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ❍ **ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳು: ದಕ್ಷಿಣ–ದಕ್ಷಿಣ ಸಹಕಾರ (South-South cooperation), ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬಹುಪಕ್ಷೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.**

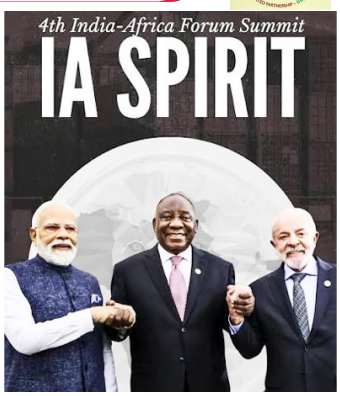

ಆಫ್ರಿಕನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (African Union):

- ✓ **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು 2002 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು; ಇದು **ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ ಆಫ್ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯುನಿಟಿ (OAU)** ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಸದಸ್ಯರು:** ಈ **ಒಕ್ಕೂಟವು 55 ಆಫ್ರಿಕನ್ ದೇಶಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ✓ **ಉದ್ದೇಶ: ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡದ ಏಕೀಕರಣ, ಸಹಕಾರ, ಶಾಂತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು** ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- ✓ **ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:** ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣದ ಮೂಲಕ **ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡದ ಅಪಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವುದು.**

ಕೊಲಂಬೊ ಭದ್ರತಾ ಸಮಾವೇಶ (CSC)

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದ ಪೂರ್ವ ನೌಕಾ ಕಮಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಕೊಲಂಬೊ ಭದ್ರತಾ ಸಮಾವೇಶದ ಟೇಬಲ್ ಟಾಪ್ ಸಮರಭ್ಯಾಸ' ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೊಲಂಬೊ ಭದ್ರತಾ ಸಮಾವೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಮೂಲ:** ಇದು **ಭಾರತ–ಶ್ರೀಲಂಕಾ–ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್** (2011) ದೇಶಗಳ **ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ಸಲಹೆಗಾರರ** (NSA) ಸಂವಾದವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, 2020 ರಲ್ಲಿ CSC ಆಗಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡಿತು.
- **ಸದಸ್ಯರು: ಭಾರತ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್, ಮಾರಿಷಸ್, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ** ಮತ್ತು **ಸೀಶೆಲ್ಸ್.**
- **ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ / ಸಚಿವಾಲಯ:** ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಕೊಲಂಬೊ.
- **ಗಮನಹರಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಲ್ಲದ ಭದ್ರತಾ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು.

5 ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು:

- **ಕಡಲ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ**
- **ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತವಾದದ ನಿಯಂತ್ರಣ**
- **ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ**
- **ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ**
- **ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸ್ಪಂದನೆ**

27ನೇ ವಿಶ್ವ ಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆ (27th World Knowledge Forum)

ಸಂದರ್ಭ: 27ನೇ ವಿಶ್ವ ಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆಯು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದ ಸಿಯೋಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

27ನೇ ವಿಶ್ವ ಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಸಿಯೋಲ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ದಿ ಪ್ರೊಮೆಥಿಯನ್ ಮೊಮೆಂಟ್: ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟಿಂಗ್ ದಿ ಕೋ–ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಆರ್ಡರ್".**
- **ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು: ಜಾಗತಿಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ** (AI) ಪ್ರಭಾವ.
- **ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು: ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕರು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಜ್ಞರು.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಚರ್ಚಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ಅಧಿಕಾರ, ಬಂಡವಾಳ, ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆ.
- **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI): ಇದನ್ನು "21ನೇ ಶತಮಾನದ ಬೆಂಕಿ"** ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ – ಇದು ಸೂಕ್ತ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ (EU) ಮೊದಲ 'ಸಹವರ್ತಿ ಸದಸ್ಯ' ಆಗಲಿರುವ ಕೆನಡಾ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಮಿಷನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ **ಉರ್ಸುಲಾ ವಾನ್ ಡೆರ್ ಲೇಯೆನ್ ಅವರು ಕೆನಡಾವನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ (EU) ಮೊದಲ "ಸಹವರ್ತಿ ಸದಸ್ಯ" (Associate member)** ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

EU – ಕೆನಡಾ "ಸಹವರ್ತಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ" – ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸಹವರ್ತಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ:** ಸಂಪೂರ್ಣ ಸದಸ್ಯತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು EU ನಡುವೆ ನಿಕಟ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ.
- **ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ವ್ಯಾಪಾರ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ರಕ್ಷಣೆ, ಇಂಧನ, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳು, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಮತ್ತು ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಸಹಕಾರ.**
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ:** ಪ್ರಸ್ತುತ EU ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ; ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (EU) ದ ಬಗ್ಗೆ:

- **EU:** ಇದು **27 ಯುರೋಪಿಯನ್ ದೇಶಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದೆ.**
- **1951:** ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ಸಮುದಾಯವನ್ನು (ECSC) 6 ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **1957: ರೋಮ್ ಒಪ್ಪಂದದ** ಮೂಲಕ **ಯುರೋಪಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮುದಾಯವನ್ನು (EEC)** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **1993: ಮಾಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಒಪ್ಪಂದದ (Maastricht Treaty)** ಮೂಲಕ EU ಅನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಕರೆನ್ಸಿ: 27 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪೈಕಿ 21 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಯೂರೋ ಕರೆನ್ಸಿಯನ್ನು** ಬಳಸುತ್ತವೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಏಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ, ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀತಿಗಳು** ಮತ್ತು **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಏಕೀಕರಣ.**

ಹೊಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (NDB)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ **ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ, ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್** (NDB)ನ **ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು** ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ದೃಢಪಡಿಸಿವೆ.

ಹೊಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ / ನ್ಯೂ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (NDB) ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು **ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS)** (ಬ್ರೆಜಿಲ್, ರಷ್ಯಾ, ಭಾರತ, ಚೀನಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ **2015 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ:** ಇದರ **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯು ಚೀನಾದ ಶಾಂಘೈನಲ್ಲಿದೆ.**
- **ಸದಸ್ಯರು:** ಪ್ರಸ್ತುತ **11 ದೇಶಗಳು ಇದರ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ** – 5 ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ **ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, UAE, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಅಲ್ಜೀರಿಯಾ, ಕೊಲಂಬಿಯಾ** ಮತ್ತು **ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್.**
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ: ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ಪಡೆಯದ** (Borrowing and Non-borrowing) ಸದಸ್ಯರು ಸೇರಿದಂತೆ, **ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN)** ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಸದಸ್ಯತ್ವವು ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ (ವಿಧಿ 2).
- **ಬಂಡವಾಳ: ಇದರ ಆರಂಭಿಕ ಅಧಿಕೃತ ಬಂಡವಾಳ $100 ಬಿಲಿಯನ್** ಆಗಿದೆ; **ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ತಲಾ $10 ಬಿಲಿಯನ್ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನು** ಒದಗಿಸಿವೆ.
- **ಕಾರ್ಯಾದೇಶ: ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ** (EMDCs) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಇದು **ಹವಾಮಾನ–ಸ್ನೇಹಿ, ವಿಪತ್ತು–ನಿರೋಧಕ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಚಾಲಿತ** ಮತ್ತು **ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು** (SDGs) ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ–ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚೀನಾದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ನಡುವೆ, **ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳ ಜಂಟಿ–ಉತ್ಪಾದನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ರಕ್ಷಣೆ** ಮತ್ತು **ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿಸಲು ಭಾರತ** ಮತ್ತು ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಭಾರತ-ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಸಂಬಂಧಗಳು:

- **ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು:** ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು **1972 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು; ನಂತರ ಇದನ್ನು **2016 ರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ** (CSP) ಯಾಗಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ರಾಜಕೀಯ: ಭಾರತದ ಆಕ್ಟ್ ಈಸ್ಟ್ ಪಾಲಿಸಿ** (Act East Policy) ಮತ್ತು **ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಒಮ್ಮತವಿದೆ; ಆಸಿಯಾನ್** (ASEAN) ಒಕ್ಕೂಟದೊಂದಿಗಿನ ಭಾರತದ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ:** ರಕ್ಷಣಾ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯು ಮಿಲಿಟರಿ ವಿನಿಮಯಗಳು, ತರಬೇತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉದ್ಯಮದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಸಾಗರ ಸಂಬಂಧಿ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮುದ್ರ ಕಾನೂನು ಒಪ್ಪಂದ** (UNCLOS) ಮತ್ತು ನೌಕಾಯಾನದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕತೆ:** ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸುಮಾರು **$15 ಬಿಲಿಯನ್** ನಷ್ಟಿದೆ, **ಫಾರ್ಮಾಸ್ಯುಟಿಕಲ್ಸ್, ಐಟಿ (IT), ಕೃಷಿ, ಜವಳಿ** ಮತ್ತು **ಇಂಧನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ**ವಿದೆ.
- **ಸಂಪರ್ಕ: ಆಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ಸಂಪರ್ಕ** (ASEAN–India connectivity) **ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಭೌತಿಕ, ಡಿಜಿಟಲ್** ಮತ್ತು **ಸಾಗರ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು** ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಇಂಧನ /ಶಕ್ತಿ : ಭಾರತೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ವಿಯೆಟ್ನಾಂನ ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ;** ಈ ಸಹಕಾರವು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ: ಎರಡು ದೇಶಗಳು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಬೌದ್ಧ** ಮತ್ತು **ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ; ವಿಯೆಟ್ನಾಂನಲ್ಲಿರುವ ಚಾಮ್ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ** ಮತ್ತು **ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಭಾರತವು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ.**
- **ಸವಾಲುಗಳು: ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಸಮತೋಲನ, ಸೀಮಿತ ಸಂಪರ್ಕ** ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಡಿಸ್ ಅಬಾಬಾ ಕಾಲ್ ಟು ಆಕ್ಷನ್ (Addis Ababa Call to Action)

ಸಂದರ್ಭ: ಇಥಿಯೋಪಿಯಾದ **ಅಡಿಸ್ ಅಬಾಬಾದಲ್ಲಿ** ನಡೆದ **'ಆಫ್ರಿಕಾ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳ ವೇದಿಕೆ (Africa Early Warnings Forum)'** ಯಲ್ಲಿ **'ಅಡಿಸ್ ಅಬಾಬಾ ಕಾಲ್ ಟು ಆಕ್ಷನ್'** ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

'ಅಡಿಸ್ ಅಬಾಬಾ ಕಾಲ್ ಟು ಆಕ್ಷನ್' ಬಗ್ಗೆ

- **ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಸ್ಥಳ:** ಇಥಿಯೋಪಿಯಾದ ಅಡಿಸ್ ಅಬಾಬಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ **ಆಫ್ರಿಕಾ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳ ಫೋರಮ್** (Africa Early Warnings Forum).
- **ಗುರಿ: ಆಫ್ರಿಕನ್ ಸಮುದಾಯಗಳು** ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು, ಸಕಾಲಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಗಮನಹರಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಹವಾಮಾನ–ಸಂಬಂಧಿತ ಅಪಾಯಗಳು** ಮತ್ತು **ಬಹು–ಅಪಾಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.**
- **EW4All (ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುನ್ಸೂಚನೆ):** ಇದನ್ನು **UN ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ 2022 ರಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.
- **ಗುರಿ:** ಬಹು–ಅಪಾಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ **2027 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.**

ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026

ಸಂದರ್ಭ: **ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ (WEF)** ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ **2026**ರಲ್ಲಿ (Global Gender Gap Index 2026) ಭಾರತವು ತನ್ನ **131 ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು** ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, **ಕೇವಲ 14 ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ.**

ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026 ರ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ಇದನ್ನು **ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ (WEF)** ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದು **145 ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 20 ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ.**
- **ಮಾಪನ:** ಇದು 4 ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ:
  - **ಆರ್ಥಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು (Economic Participation & Opportunity)**
  - **ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ** (Educational Attainment)
  - **ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಬದುಕುಳಿಯುವಿಕೆ** (Health & Survival)
  - **ರಾಜಕೀಯ ಸಬಲೀಕರಣ** (Political Empowerment)
- **ಮಾಪನ ಶ್ರೇಣಿ: ಸೂಚ್ಯಂಕವು 0 ದಿಂದ 1 ರವರೆಗಿನ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 1 ಎಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಎಂದರ್ಥ.**
- **ಜಾಗತಿಕ ಸಮಾನತೆ:** ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು **69.2%** ರಷ್ಟು ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಸಮಯ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾಗತಿಕ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಲು ಸುಮಾರು **120 ವರ್ಷಗಳು** ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ:

- **ಸ್ಥಾನ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತವು **131 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.**
- **ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾನತೆ:** ಭಾರತದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ 64.5% ರಷ್ಟಿದೆ.
- **ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ:** ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 96.6% ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಬದುಕುಳಿಯುವಿಕೆ:** ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 95.6% ಸಮಾನತೆ ಇದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು:** ಆರ್ಥಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ 41.2% ಸಮಾನತೆ ಇದೆ.
- **ರಾಜಕೀಯ ಸಬಲೀಕರಣ:** ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 24.5% ಸಮಾನತೆ ಇದೆ.

ಉನ್ನತ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾನಗಳು (Top & Bottom)

- 1 ನೇ ಸ್ಥಾನ: ಐಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ – **93.0%**
- 2 ನೇ ಸ್ಥಾನ: ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ – **87.2%**
- 3 ನೇ ಸ್ಥಾನ: ನಾರ್ವೆ – **85.7%**
- 143 ನೇ ಸ್ಥಾನ: **ಪಾಕಿಸ್ತಾನ**
- 144 ನೇ ಸ್ಥಾನ: **ಇರಾನ್**
- 145 ನೇ ಸ್ಥಾನ: **ಚಾಡ್**

ವಿಶ್ವ ಆವರ್ತಕ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ 2026

ಸಂದರ್ಭ: **ಗುಜರಾತ್‌ನ ಗಾಂಧಿನಗರದಲ್ಲಿ 10ನೇ ವಿಶ್ವ ಆವರ್ತಕ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು (WCEF)** 2026 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಆವರ್ತಕ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ (WCEF)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಆತಿಥ್ಯ:** ಭಾರತ; ಗಾಂಧಿನಗರ, ಗುಜರಾತ್.
- **ಆವೃತ್ತಿ:** 10ನೇ WCEF.
- **ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲೇ ಮೊದಲು:** ಈ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **2026 ರಲ್ಲಿ** ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಆಯೋಜಕರು: ಫಿನ್ನಿಶ್ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಫಂಡ್** (Sitra) ಮತ್ತು **ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (CPCB).**
- **ಪ್ರಾರಂಭ: Sitra ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ 2017 ರಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.
- **ಸ್ವರೂಪ: ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳು, ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಆವಿಷ್ಕಾರಕರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.**
- **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಆವರ್ತಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ: ಜನರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ (Circular Economy: Transition for People and Prosperity)."**
- **ಆವರ್ತಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ:** ಇದು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಮರುಬಳಕೆ, ದುರಸ್ತಿ, ನವೀಕರಣ, ಮರು-ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ **"ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ–ತಯಾರಿಸಿ–ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿ"** ಮಾದರಿಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಡುವುದು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವುದು.**

ಪಾಕಿಸ್ತಾನ–ಚೀನಾ ಜಂಟಿ ಗಡಿ ಆಯೋಗವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಭಾರತ

ಸಂದರ್ಭ: ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಅಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಬಲವಂತದ ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಭೂಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕು (locus standi) ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತವು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ–ಚೀನಾ ಜಂಟಿ ಗಡಿ ಆಯೋಗವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ.

'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ-ಚೀನಾ ಗಡಿ ಒಪ್ಪಂದ'ದ ಬಗ್ಗೆ:

ಅಂಶ	ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು
ಭಾರತದ ನಿಲುವು	ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಭೂಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ–ಚೀನಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಭಾರತವು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತದೆ.
1963 ರ ಒಪ್ಪಂದ	ಕ್ಸಿನ್‌ಜಿಯಾಂಗ್ (Xinjiang) ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಆಕ್ರಮಿತ ಪ್ರದೇಶದ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು 1963 ರಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ–ಚೀನಾ ಗಡಿ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಭಾರತವು ಇದನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಮತ್ತು ಅಮಾನ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
ಶಕ್ಸ್‌ಗಮ್ ಕಣಿವೆ	ಇದನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್–ಕಾರಕೋರಂ ಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; 1963 ರ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಇದನ್ನು ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದೆ.
ಸ್ಥಳ	ಇದು ಸಿಯಾಚಿನ್ ಹಿಮನದಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ, ಹುಂಜಾ–ಗಿಲ್ಗಿಟ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ; ಮತ್ತು ಇದರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 5,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಆಗಿದೆ.
ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ	ಅಮೃತಸರ ಒಪ್ಪಂದದ (1846) ನಂತರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಜಮ್ಮು, ಕಾಶ್ಮೀರ, ಲಡಾಖ್, ಗಿಲ್ಗಿಟ್–ಬಾಲ್ಟಿಸ್ತಾನ್, ಪಾಕ್ ಆಕ್ರಮಿತ ಕಾಶ್ಮೀರ (PoK) ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್ಸ್–ಕಾರಕೋರಂ ಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.
ಜಂಟಿ ಗಡಿ ಆಯೋಗ	ಚೀನಾ ಪ್ರಧಾನಿ ಲೀ ಕೆಕಿಯಾಂಗ್ ಅವರ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾದ 2013 ರ ಗಡಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಈ ಆಯೋಗವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ.
ಆಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ	ಪಾಕಿಸ್ತಾನ–ಚೀನಾ ಗಡಿ–ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
ಭಾರತದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ	ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಶಕ್ಸ್‌ಗಮ್ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿರುವುದು ಭಾರತೀಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಅಕ್ರಮ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾರತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಸುಡಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಿಷನ್ (UNMISS)

ಸಂದರ್ಭ: ದಕ್ಷಿಣ ಸುಡಾನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ (UNMISS) ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಶಾಂತಿಪಾಲಕರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ಭಾರತ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿಪಾಲಕರು (UN Peacekeepers) / ಬ್ಲೂ ಹೆಲ್ಮೆಟ್‌ಗಳು

- **ಬ್ಲೂ ಹೆಲ್ಮೆಟ್‌ಗಳು:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿಪಾಲನಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಬ್ಲೂ ಹೆಲ್ಮೆಟ್‌ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ಇವರು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ತಿಳಿ–ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಹೆಲ್ಮೆಟ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ಪಾತ್ರ:**
  - ಸಂಘರ್ಷ ಪೀಡಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು.
  - ಕದನ ವಿರಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
  - ನಾಗರಿಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
  - ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಶಾಂತಿಯತ್ತ ಸಾಗಲು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- **UNMISS ಬಗ್ಗೆ:** ದಕ್ಷಿಣ ಸುಡಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು **'ದಕ್ಷಿಣ ಸುಡಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಿಷನ್' (UNMISS)** ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಪಾತ್ರ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿಪಾಲನಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, UNMISS ಶಾಂತಿಪಾಲಕರ ಮೇಲಿನ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ಯಾರಾಸೆಲ್ ದ್ವೀಪಗಳು
(Paracel Islands)

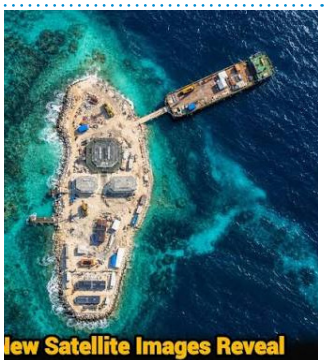

ಸಂದರ್ಭ: ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಆಂಟೆಲೋಪ್ ರೀಫ್‌ನಲ್ಲಿ (Antelope Reef) ಚೀನಾ ಕೃತಕ ದ್ವೀಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

ಪ್ಯಾರಾಸೆಲ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 130 ಸಣ್ಣ ಹವಳದ ದ್ವೀಪಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಭೌಗೋಳಿಕತೆ:** ಇದು ಮಧ್ಯ ವಿಯೆಟ್ನಾಂನಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 400 ಕಿ.ಮೀ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ಹೈನಾನ್ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 350 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.
- **ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಸಾಧನೆ:** 1970 ರ ದಶಕದಿಂದಲೂ ಚೀನಾ ಈ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಕೂಡ ಈ ದ್ವೀಪಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಂವಹನ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ದ್ವೀಪಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ.
- **ವಿವಾದ:** ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿವಾದದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.
- **ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾ ಸಮುದ್ರದ ಇತರೆ ಹಕ್ಕುದಾರರು:** ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್, ಮಲೇಷ್ಯಾ, ಬ್ರೂನಿ ಮತ್ತು ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ ದೇಶಗಳು ಕೂಡ ಚೀನಾದೊಂದಿಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಕಡಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- **ಆಂಟೆಲೋಪ್ ರೀಫ್:** ಇದು ಪ್ಯಾರಾಸೆಲ್ ದ್ವೀಪಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ವರ್ಣಭೇದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿ (UNCERD)

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತವು ಜಿನೀವಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 11ನೇ ಆವರ್ತಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, **'ವರ್ಣಭೇದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿ'** (UNCERD) ನೀಡಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ.

ವರ್ಣಭೇದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿ (UNCERD)

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು 18 ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಒಪ್ಪಂದದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸಮ್ಮೇಳನ (Convention):** ಇದು ICERD (1965) ಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಅಂಗೀಕಾರ ಮತ್ತು ಜಾರಿ:** ಇದನ್ನು 1965 ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 1969 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೈಕಮಿಷನರ್ ಕಚೇರಿ (OHCHR) ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಇದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆವರ್ತಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು **'ಪೂರ್ವ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ'**ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ ಮತ್ತು UNCERD

- **ಸಹಿ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆ:** ಭಾರತವು 1967 ರಲ್ಲಿ ICERD ಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿತು ಮತ್ತು 1968 ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿತು.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ರಕ್ಷಣೆಗಳು:** ಸಂವಿಧಾನದ 14, 15, 16 ಮತ್ತು 17ನೇ ವಿಧಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕಾನೂನುಗಳು:** ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ–1955, ಮತ್ತು SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ–1989.
- **ಭಾರತದ ನಿಲುವು: ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವಿನ್ಯಾಸವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ICERD ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿಯಲ್ಲ;** ಇದನ್ನು ಭಾರತದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾರತ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (OECD)

ಸಂದರ್ಭ: **ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು** (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) ತನ್ನ **'ಮಧ್ಯಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಮುನ್ನೋಟ'** (Interim Economic Outlook) ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮುನ್ನಂದಾಜನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದೆ.

OECD ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು 1961 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಂತರ–ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಇದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:** ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು 38 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬಹುಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಭಾರತವು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ 5 ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ (ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಚೀನಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು).
- **ಭಾರತ–OECD ಸಂಬಂಧ:** ಭಾರತವು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ಸಮಿತಿಗಳು, ನೀತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ತೆರಿಗೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸಿಟೀಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (ಜಾಗತಿಕ ನಗರಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ) 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ **'2026ರ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸಿಟೀಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್'** ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸಿಟೀಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2026ರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ವರದಿಯು 163 ದೇಶಗಳ 1,000 ಅತಿದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಈ ನಗರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ (GDP) 60% ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 30% ರಷ್ಟನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾನದಂಡಗಳು:** ಸೂಚ್ಯಂಕವು 5 ವಿಭಾಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 27 ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ:
  - ಆರ್ಥಿಕತೆ: **30%**
  - ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳ: **25%**
  - ಜೀವನಮಟ್ಟ: **25%**
  - ಪರಿಸರ : **10%**
  - ಆಡಳಿತ: **10%**
- **ಉದ್ದೇಶ: ನಗರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ, ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳ, ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.**

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮೊದಲ 3 ಸ್ಥಾನಗಳು:** ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿವೆ.
- **ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ: ಅಗ್ರ 100 ನಗರಗಳ ಪೈಕಿ 78 ನಗರಗಳು ಯುರೋಪ್** ಮತ್ತು **ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ** ಖಂಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿವೆ.
- **ಏಷ್ಯಾದ ಏರಿಕೆ:** ಏಷ್ಯಾದ ನಗರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಗರಗಳು **ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಗಾತ್ರ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ** ಮತ್ತು **ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ** ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.
- **ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನಮಾನ: ದೆಹಲಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಗ್ರ 100 ನಗರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿದೆ;** ಆದರೂ **2050ರ ವೇಳೆಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು GDP ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲಿದೆ** ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಧನೆ:** IT ವಲಯದ **ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ** (AI) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು **"ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ನಗರ"** (City to Watch) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಗುಂಪು (V4)

ಸಂದರ್ಭ: 81ನೇ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಆತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲ **`V4–ಭಾರತ ವಿದೇಶಾಂಗ ಸಚಿವರ ಸಭೆ'**ಯಲ್ಲಿ, **ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ (UNSC)** ಖಾಯಂ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆಯುವ ಭಾರತದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಗುಂಪು (V4) ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಗುಂಪು (V4):

- **V4:** ಇದು **ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ರಚನೆಯಾದ 4 ಮಧ್ಯ ಯುರೋಪಿಯನ್ ದೇಶಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಅಂತರ–ಸರ್ಕಾರಿ ಗುಂಪಾಗಿದೆ.**
- **ಮೂಲ:** ಹಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ **'ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಘೋಷಣೆ'**ಯ ಮೂಲಕ ಚೆಕೋಸ್ಲೋವಾಕಿಯಾ, ಹಂಗೇರಿ ಮತ್ತು ಪೋಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳು ಸೇರಿ 1991ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು **'ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಟ್ರಯಾಂಗಲ್'** ಆಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು.
- **ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:** ಜೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಹಂಗೇರಿ, ಪೋಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಸ್ಲೊವಾಕಿಯಾ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಡಳಿತದ ನಂತರದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.
- **ಐರೋಪ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟ (EU)** ಮತ್ತು **ನ್ಯಾಟೋ (NATO)** ದೊಂದಿಗೆ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆ:

- ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಖಾಯಂ ಕಾರ್ಯಾಲಯವಿಲ್ಲ.
- ಇದು ಆವರ್ತಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 2026–27ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸ್ಲೊವಾಕಿಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಬ್ರಾಟಿಸ್ಲಾವಾದಲ್ಲಿರುವ **'ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ವಿಸೆಗ್ರಾಡ್ ಫಂಡ್'** ಇದರ ಏಕೈಕ ಔಪಚಾರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **V4+: ಜಪಾನ್‌ನಂತಹ ಸದಸ್ಯೇತರ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.**
- **ಭಾರತ–V4:** ಭಾರತ ಮತ್ತು V4 ಗುಂಪು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ವಿದೇಶಾಂಗ ಸಚಿವರ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಫೋರಂ ನಡೆಸಲು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಆಸಿಯಾನ್ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆ–ಪ್ಲಸ್ (ADMM-Plus)

ಸಂದರ್ಭ: **'ಆಸಿಯಾನ್ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆ–ಪ್ಲಸ್'** (ADMM-Plus) ಜಂಟಿ ಸಹಕಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ (JCA) ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಹಡಗುಗಳಾದ **INS ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ** ಮತ್ತು **INS ಕುಲಿಶ್** ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನ **ಸುಬಿಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು** ತಲುಪಿವೆ.

ADMM-Plus ಬಗ್ಗೆ:

- **ADMM-Plus:** ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ರಚನೆಯಾದ ಆಸಿಯಾನ್ (ASEAN) + 8 ಸಂವಾದ ಪಾಲುದಾರರ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ಲಸ್ ದೇಶಗಳು: ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಚೀನಾ, ಭಾರತ, ಜಪಾನ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ, ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕಾ.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ **ಶಾಂತಿ, ಸ್ಥಿರತೆ, ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರ** ಮತ್ತು **ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ** ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಜಂಟಿ ಸಹಕಾರ ಚಟುವಟಿಕೆ (JCA):** ಇದು **ಆಸಿಯಾನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಸ್ ದೇಶಗಳ ನೌಕಾಪಡೆಗಳನ್ನು ಬಂದರು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ–ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ** ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭಾರತದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ:** ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನ ಸುಬಿಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ **JCA ದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ INS ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಮತ್ತು INS ಕುಲಿಶ್** ಭಾಗವಹಿಸಿವೆ.
- **ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆ:** 2017 ರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಇದರ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆಸಿಯಾನ್ (ASEAN):

- **ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪ: ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘ** (Association of Southeast Asian Nations).
- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 1967ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್ ಘೋಷಣೆಯ** ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.
- **ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯರು: ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಮಲೇಷ್ಯಾ, ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್, ಸಿಂಗಾಪುರ ಮತ್ತು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್.**
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸದಸ್ಯರು (11): ಬ್ರೂನಿ, ಕಾಂಬೋಡಿಯಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಲಾವೋಸ್, ಮಲೇಷ್ಯಾ, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್, ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್, ಸಿಂಗಾಪುರ, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಮತ್ತು ಟಿಮೋರ್–ಲೆಸ್ಟೆ.**
- **ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ:** ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದ ಜಕಾರ್ತದಲ್ಲಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ **ಶಾಂತಿ, ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು** ಕಾಪಾಡುವುದು.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣ** ಮತ್ತು **ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು** ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ** ಮತ್ತು **ರಾಜಕೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು** ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಸಿಯಾನ್‌ನ ಕೇಂದ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು: ಆಸಿಯಾನ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರದೇಶ** (AFTA), **ಆಸಿಯಾನ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೇದಿಕೆ** (ARF), **ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾ ಶೃಂಗಸಭೆ** (EAS) ಮತ್ತು ADMM-Plus.
- **ಭಾರತ–ಆಸಿಯಾನ್ ಸಂಬಂಧ:** ಭಾರತವು **1992ರಲ್ಲಿ** ವಲಯವಾರು ಸಂವಾದ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಮತ್ತು **2002ರಲ್ಲಿ** ಶೃಂಗಸಭೆ ಮಟ್ಟದ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು; ತದನಂತರ **2012ರಲ್ಲಿ** ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಮತ್ತು **2022ರಲ್ಲಿ** ಸಮಗ್ರ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಆಕ್ಟ್ ಈಸ್ಟ್ ನೀತಿ, ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಂಪರ್ಕ, ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.**

ಭಾರತ-ಮರ್ಕೋಸೂರ್ ಸಹಕಾರ (India-MERCOSUR Cooperation)

ಸಂದರ್ಭ: **ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿಸಲು ಭಾರತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕೂಟವಾದ ಮರ್ಕೋಸೂರ್ (MERCOSUR)** ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ **ಆದ್ಯತಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು** (PTA) ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ.

ಮರ್ಕೋಸೂರ್ (MERCOSUR) ಬಗ್ಗೆ

- **ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು: ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಪರಾಗ್ವೆ, ಉರುಗ್ವೆ, ಬೊಲಿವಿಯಾ ಮತ್ತು ವೆನೆಜುವೆಲಾ.**
- **ವೆನೆಜುವೆಲಾ: 2016 ರಿಂದ ಅಮಾನತುಗೊಂಡಿದೆ.**
- **ಭಾರತ–ಮರ್ಕೋಸೂರ್: ಜೂನ್ 2009 ರಿಂದ ಆದ್ಯತಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ (PTA)** ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- **PTA ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸುಮಾರು **450** ಹಾಗೂ ಮರ್ಕೋಸೂರ್‌ನ **452** ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ **10%** ದಿಂದ **100%** ರಷ್ಟು ಸುಂಕ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ (ಏಪ್ರಿಲ್–ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2025–26): 11.84 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್**
- **ರಫ್ತು: 5.22 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್**
- **ಆಮದು: 6.62 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್**
- **ಭಾರತದ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು: ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಂಕಗಳು, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಅಡಚಣೆಗಳು, ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು.**

ಗಮನಿಸಿ: **ಮರ್ಕೋಸೂರ್ → ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕೂಟ → 2009 ರಿಂದ ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ PTA ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.**

ಭಾರತ–ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ (FTA)

ಸಂದರ್ಭ: **ಭಾರತ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ನಡುವಿನ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದವು (FTA) 20 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ರಂದು** ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿದೆ.

ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ (FTA)ದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಪ್ಪಂದ ಇದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಸರಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಸೀಮಾಸುಂಕವನ್ನು (Customs duties) ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸೇವಾ ವಲಯದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಉದಾರೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳ (IPR) ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ — ಭಾರತ-ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಒಪ್ಪಂದ

- **ಮಾತುಕತೆಗಳು:** ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಮಾರ್ಚ್ 2025 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2025 ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡವು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ:** ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ದೇಶವು ಭಾರತದ 100% ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಸುಂಕ–ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಕೊಡುಗೆ:** ಭಾರತವು ಸರಿಸುಮಾರು 70% ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸುಮಾರು 95% ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳು:** ಭಾರತವು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸುಂಕ ವಿನಾಯಿತಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಸೇವೆಗಳು:** ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ದೇಶವು 118 ಸೇವಾ ವಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಉಪವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.
- **ಚಲನಶೀಲತೆ (Mobility):** ಭಾರತೀಯ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 5,000 ಉದ್ಯೋಗ–ಪ್ರವೇಶ ವೀಸಾಗಳು ಮತ್ತು 1,000 ವರ್ಕಿಂಗ್ ಹಾಲಿಡೇ ವೀಸಾಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಹೂಡಿಕೆ:** ಮುಂಬರುವ 15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 20 ಬಿಲಿಯನ್ US ಡಾಲರ್ (US$20 billion) ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಭಾರತದ ಜವಳಿ, ಔಷಧೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸರಕುಗಳು, ಚರ್ಮ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ (MSMEs) ಉಜ್ವಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಾಜಾ ಶಾಂತಿ ಮಂಡಳಿ (Gaza Board of Peace)

ಸಂದರ್ಭ: ಅಮೆರಿಕ ಬೆಂಬಲಿತ **'ಶಾಂತಿ ಮಂಡಳಿ'**ಯು (Board of Peace) ಗಾಜಾಕ್ಕೆ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ವಸತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ **ಆರು ತಿಂಗಳ, $2.45–ಬಿಲಿಯನ್ ಮೊತ್ತದ ಚೇತರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**ವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಗಾಜಾ ಶಾಂತಿ ಮಂಡಳಿ (Board of Peace - BoP)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಈ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಗಾಜಾ ಪರಿವರ್ತನಾ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2026 ರಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸನ್ನದನ್ನು (ಚಾರ್ಟರ್) 22 ಜನವರಿ 2026 ರಂದು ದಾವೋಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಜೆ. ಟ್ರಂಪ್,** ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.
- **ಸಂದರ್ಭ:** ಗಾಜಾ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. **ಗಾಜಾದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಆಡಳಿತ, ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ, ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ** ಇದು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- **ಗಾಜಾದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.**
- ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ಮಾನವೀಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪ್ಯಾಲೇಸ್ಟಿನಿಯನ್ ಆಡಳಿತದತ್ತ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಪಡೆ (ISF) ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯರು:** ಅಮೆರಿಕ, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಜೋರ್ಡಾನ್, ಕತಾರ್, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, ಟರ್ಕಿ ಮತ್ತು UAE ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ — ಗಾಜಾ ಪಟ್ಟಿ (Gaza Strip)

- **ಸ್ಥಳ:** ಪೂರ್ವ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್; **ಆಕ್ರಮಿತ ಪ್ಯಾಲೇಸ್ಟಿನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದ (OPT)** ಭಾಗವಾಗಿದೆ.
- **ಗಡಿಗಳು:** ಇಸ್ರೇಲ್ (ಉತ್ತರ/ಪೂರ್ವ), ಈಜಿಪ್ಟ್ (ದಕ್ಷಿಣ), ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ (ಪಶ್ಚಿಮ).
- **ವಿಸ್ತೀರ್ಣ: ಸುಮಾರು 365 ಚ.ಕಿ.ಮೀ; ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 2.1 ಮಿಲಿಯನ್.**
- **ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳು: ಗಾಜಾ ನಗರ, ಖಾನ್ ಯೂನಿಸ್, ರಫಾ.**
- **ಆಡಳಿತ: 2007** ರಿಂದ ಹಮಾಸ್ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಇಸ್ರೇಲ್–ಪ್ಯಾಲೆಸ್ತೀನ್ ಸಂಘರ್ಷದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿದೆ;** ಪ್ರಮುಖ ಮಾನವೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಆಹಾರ/ನೀರಿನ ಅಭದ್ರತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಹಾನಿ.**

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

2029 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಮಾದಕವ್ಯಸನ ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿಸುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವರು 2029 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಮಾದಕವ್ಯಸನ ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿಸಲು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ:

ಗುರಿ: ಭಾರತವು 2029 ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಾದಕವ್ಯಸನ ಮುಕ್ತವಾಗುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; 2047 ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಾದಕವ್ಯಸನ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣವು ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು:

- ಗುಪ್ತಚರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಆಧಾರಿತ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.
- ಪೂರ್ವಗಾಮಿ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಮಾದಕವಸ್ತುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ.
- ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ಕಡಿತ.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ.

ಮಾದಕವಸ್ತು ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **NDPS ಕಾಯ್ದೆ, 1985:** ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು/ಸೈಕೋಟ್ರೋಪಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳ ಅಕ್ರಮ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸ್ವಾಧೀನ, ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಸೇವನೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ; ದಂಡಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಶಾ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ್ ಅಭಿಯಾನ (2020):** ಮಾದಕವಸ್ತು ದುರುಪಯೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗೃತಿ, ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿ: 2047** ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಾದಕವ್ಯಸನ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣ.
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ:** 27 ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು, 16 ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳು (MoUs) ಮತ್ತು 2 ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಭದ್ರತಾ–ಸಹಕಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು.
- **ANTF:** ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಮಾದಕವಸ್ತು ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆಗಳು (Anti-Narcotics Task Forces).
- **ಮಾದಕವಸ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಬ್ಯೂರೋ (NCB):** ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾದಕವಸ್ತು ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುತ್ತದೆ.
- **ಜಂಟಿ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿ (JCC):** ಮಾದಕವಸ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಬ್ಯೂರೋದ (NCB) ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ; ಪ್ರಮುಖ ಮಾದಕವಸ್ತು ಜಪ್ತಿಗಳ ತನಿಖೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **NCORD (2019):** ಮಾದಕವಸ್ತು ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಲ್ಕು–ಹಂತದ ಸಮನ್ವಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಶೌಕಟ್ಟುಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜಕೀಯ ರ‍್ಯಾಲಿಯೊಂದರ ನಂತರ ನಡೆದ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಆಚರಣೆಯು, ಇಂತಹ ಶುದ್ಧೀಕರಣವು ಸಂವಿಧಾನದ 17ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮರುಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು:

- **17ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **15(2)ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1955:** ಇದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳ ಹೇರಿಕೆಯನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989:** ದೌರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಇದು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **338ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಆಯೋಗವನ್ನು (NCSC) ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ ಸ್ಕ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ (ಶೌಚಗುಂಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪದ್ಧತಿ):** 2013ರ ಕಾಯ್ದೆಯು ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ ಸ್ಕ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರೇ ಇಳಿದು ಮಾಡುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಒಳಚರಂಡಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ (RPA), 1951:** ಕೆಲವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಚುನಾವಣಾ ಅನರ್ಹತೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬಹುದು.

ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM)

ಸಂದರ್ಭ: ಮುಂಬರುವ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ **ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM)** ಎಂಬ **24,000 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ** ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM) ನ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (MHA).

ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:

1. ಆಧುನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು.
2. ಪೊಲೀಸ್ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.
3. ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು.
4. ಪೊಲೀಸ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆ.
5. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ (ಫೋರೆನ್ಸಿಕ್) ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

- **ವಿಧಾನ:** ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವಿನ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು** ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಇದರ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು **ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆ, ಅಪರಾಧ ತನಿಖೆ, ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪರ್ಕ:** ಇದು **ಸ್ಮಾರ್ಟ್** (SMART) **ಪೊಲೀಸಿಂಗ್** ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ – ಅಂದರೆ **ಸೂಕ್ಷ್ಮ** (Sensitive), **ಆಧುನಿಕ** (Modern), **ಎಚ್ಚರ** (Alert), **ಸ್ಪಂದಿಸುವ** (Responsive) ಮತ್ತು **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಪರಿಣತ** (Techno-savvy) ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ 142ನೇ ವಿಧಿ

ಸಂದರ್ಭ: **ಜೆನ್ ಝೀ (Gen Z) NEET-UG ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ** ದಾಖಲಾಗಿದ್ದ **FIR ಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು 142ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.**

ಸಂವಿಧಾನದ 142ನೇ ವಿಧಿ: 142ನೇ ವಿಧಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಇದು **"ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯವನ್ನು"** ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

142ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತೀರ್ಪುಗಳು:

- **ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣ (2019):** ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಾಮಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ವಿವಾದಿತ 2.77 ಎಕರೆ ಜಾಗವನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿತು.
- **ಭೋಪಾಲ್ ಅನಿಲ ದುರಂತ ಪ್ರಕರಣ (1991):** ಈ ದುರಂತದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ **$470 ಮಿಲಿಯನ್** ಪಾವತಿಸುವಂತೆ **ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ** ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಆದೇಶಿಸಿತು.
- **ಹೆದ್ದಾರಿ ಮದ್ಯ ಮಾರಾಟ ಪ್ರಕರಣ (2016):** ಕುಡಿದು ವಾಹನ ಚಲಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ 500 ಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿತು.
- **ಚಂಡೀಗಢ ಮೇಯರ್ ಚುನಾವಣೆ ಪ್ರಕರಣ (2024):** ಚುನಾವಣಾಧಿಕಾರಿಯು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಂಟು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಮಾನ್ಯಗೊಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, **142ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು** ಬಳಸಿಕೊಂಡು **ಆಮ್ ಆದ್ಮಿ ಪಕ್ಷದ (AAP)** ಅಭ್ಯರ್ಥಿ **ಕುಲದೀಪ್ ಕುಮಾರ್** ಅವರನ್ನು **ವಿಜೇತರೆಂದು** ಘೋಷಿಸಿತು.

ಹಿಂದಿ ದಿವಸ್ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಹಿಂದಿ ದಿವಸ್: **14 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ – 1949** ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಈ ದಿನವು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮುನ್ಷಿ–ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಸೂತ್ರ:** ಈ ಸೂತ್ರವು ಭಾರತದ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಿತು.
- **ವಿಧಿ 343:** ಈ ವಿಧಿಯು ಹಿಂದಿ (ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ) ಯನ್ನು ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು; ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ಆರಂಭಿಕವಾಗಿ 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.
- **ವಿಧಿ 344:** ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಗತಿಪರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- **ವಿಧಿ 345:** ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವಿಧಿ 351:** ಒಕ್ಕೂಟ ಸರ್ಕಾರವು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನರವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (NIMHANS)

ಸಂದರ್ಭ: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 18 ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS) ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ ನವದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆಯು, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ (Centres of Excellence) ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್ (NIMHANS) ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದೆ.

ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್ (NIMHANS) ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನರವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (National Institute of Mental Health and Neuro Sciences).
- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ:** ಇದು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ನರವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನರಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಆರೈಕೆ, ರೋಗಿಗಳ ಆರೈಕೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ:** ಇದನ್ನು 1994 ರಲ್ಲಿ ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಸಂಸತ್ತಿನ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೂಲಕ 2012 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಟೆಲಿ–ಮಾನಸ್ (Tele-MANAS):** ಇದು ಟೆಲಿ–ಮಾನಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ನೋಡಲ್ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.
- **ಬಳ್ಳಾರಿ ಮಾದರಿ:** ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಾದರಿಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ (DMHP) ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಉಪಕ್ರಮ	ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NMHP), 1982	ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ; ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಗಳು.
ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (DMHP), 1996	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ.
ಟೆಲಿ–ಮನಸ್ (Tele-MANAS), 2022	24×7 ಟೆಲಿ–ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಬೆಂಬಲ; ಟೋಲ್–ಫ್ರೀ ಸಂಖ್ಯೆ 14416.

ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2017

- ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು; ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಯತ್ನವನ್ನು ಅಪರಾಧಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ಕಿರಣ್ (KIRAN) ಸಹಾಯವಾಣಿ, 2020
- ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಸಹಾಯವಾಣಿ.

ಮನೋದರ್ಪಣ್, 2020

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ, 2022
- ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ರೂಪಿಸಲಾದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟು.

ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ (NCSK)

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆಯು ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗದ (NCSK) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ.

ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ (NCSK):

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಈ ಆಯೋಗವನ್ನು 1993 ರ NCSK ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1994 ರಲ್ಲಿ 3 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ (statutory body) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ:** ಇದರ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧವಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ (non-statutory body) ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ಘನತೆ, ಸುರಕ್ಷತೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು/ದೂರುಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತ (suo motu) ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ವೇತನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.
- ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ವರದಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಮಲಹೊರುವ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಅವರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾಯ್ದೆ, 2013 ರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು

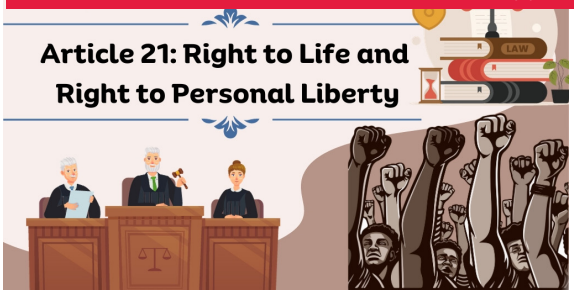

ಸಂದರ್ಭ: MGNREGA ಯೋಜನೆಯಿಂದ VB-GRAM G ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಪರಿವರ್ತನೆಯು, ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ "ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು (Right to Work)" ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಕುರಿತು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮರುಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು:

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	MGNREGA (2005)	VB-G RAM G (2025ರ ಕಾಯ್ದೆ)
ಖಾತರಿಪಡಿಸಿದ ದಿನಗಳು	ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 100 ದಿನಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.	ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 125 ದಿನಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
ಧನಸಹಾಯ ಮಾದರಿ	ಇದು ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನದ 100% ಅನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತಿತ್ತು.	ಇದು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೆಚ್ಚ ಹಂಚಿಕೆಯು 60:40 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿದೆ.
ಕೆಲಸದ ವಿರಾಮಗಳು	ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ನಿರಂತರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.	ಕೃಷಿ ಋತುಗಳಿಗಾಗಿ 60 ದಿನಗಳ ವಿರಾಮವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೂಲಭೂತ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.	ಸುಧಾರಿತ AI, ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು GPS ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
ಯೋಜನಾ ವಿಧಾನ	ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ PM ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಇದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (CCPA)

ಸಂದರ್ಭ: ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ **"100% ಪರಿಶುದ್ಧ" ಅಥವಾ "100% ನೈಸರ್ಗಿಕ"** ಎಂದು ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಹಾರ ಕಂಪನಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ **ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು (CCPA)** ಕಠಿಣ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ **ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತ ಹಕ್ಕುಸಾಧನೆಗಳು (claims)** ಉತ್ಪನ್ನದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧತೆ ಅಥವಾ ನೈಜ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:** ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, **2019** ರ **ಸೆಕ್ಷನ್ 10** ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಗಳು:

- ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ದೂರುಗಳು ಅಥವಾ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಹೂಡುವುದು.
- ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಸರಕುಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಆದೇಶಿಸುವುದು.
- ಅನ್ಯಾಯದ ವ್ಯಾಪಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
- **ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು** ಅಥವಾ **ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ಆದೇಶಿಸುವುದು.**
- ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ತಯಾರಕರು, ಪ್ರಚಾರಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮೇಲೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವುದು.

ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 2019:

- **ಬದಲಾವಣೆ:** ಇದು **ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1986** ನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು.
- **ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು:** ಇದು **ಜುಲೈ 2020** ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- ಗುಣಮಟ್ಟ/ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇದು ವ್ಯಾಪಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸೆಕ್ಷನ್ 21:** ತಪ್ಪು ಅಥವಾ ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಅಥವಾ **ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು** CCPA ಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮಂಡಳಿ (CBFC)

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (CBFC) ಪುನರ್ರಚಿಸಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮಂಡಳಿ (CBFC)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು 1952 ರ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ (Cinematograph) ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ಮುಂಬೈ.
- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಚೇರಿಗಳು:** ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ 9 ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ರಚನೆ:** ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಕಾನೂನುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು CBFC ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ನಂತರವಷ್ಟೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನಾ ದಿನ

ಸಂದರ್ಭ: 1948 ರಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನೆಗೊಂಡ ನೆನಪಿಗಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2024 ರಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17 ಅನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನಾ ದಿನವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನಾ ದಿನದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17; ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು 2024 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ **ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮೋಚನಾ ದಿನವೆಂದು** ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದೆ.
- **ಸಂದರ್ಭ:** ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ, ನಿಜಾಮ್ ಮೀರ್ ಉಸ್ಮಾನ್ ಅಲಿ ಖಾನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಅನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು 29 ನವೆಂಬರ್ 1947 ರಂದು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (Standstill Agreement) ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು.
- **ರಜಾಕರ್‌ಗಳು:** ಇದು ಖಾಸಿಂ ರಜ್ವಿ ನೇತೃತ್ವದ ಮಜ್ಲಿಸ್–ಎ–ಇತ್ತೇಹಾದ್–ಉಲ್–ಮುಸ್ಲಿಮೀನ್ ಸಂಘಟನೆಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿತು.
- **ಕಾರಣ:** ವಿಫಲವಾದ ಮಾತುಕತೆಗಳು, ರಜಾಕರ್‌ಗಳ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಅವರ ನುಗ್ಗುವಿಕೆಯು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- **ಆಪರೇಷನ್ ಪೊಲೊ:** ಭಾರತವು 13 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1948 ರಂದು ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು, ಇದನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ **"ಪೊಲೀಸ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ"** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವಿಮೋಚನೆ:** ನಿಜಾಮನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17 ರಂದು ಕದನ ವಿರಾಮವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದನು; ತದನಂತರ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯ ಪಡೆಗಳು 18 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1948 ರಂದು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಶರಣಾದವು.

ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ (FCRA)

ಸಂದರ್ಭ: ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 2026 ರ ಕುರಿತಾದ ಸಂಸತ್ತಿನ ಜಂಟಿ ಸಮಿತಿಯ ಮೊದಲ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಕುರಿತು ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

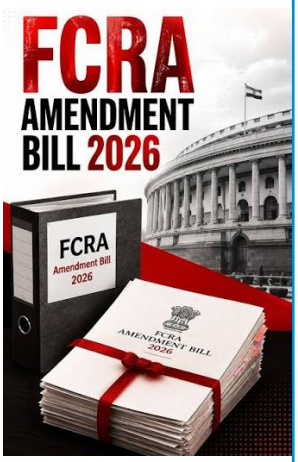

ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಜಾರಿ:** ಇದು ಸಂಸತ್ತಿನ ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿದ್ದು, 1976 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 2010 ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ದೇಣಿಗೆಗಳು ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- **ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ:** ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘಗಳು, ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ (NGO) ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಿರ್ಬಂಧಗಳು:** ಶಾಸಕಾಂಗದ ಸದಸ್ಯರು, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮದವರು ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶಿ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

2026ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- **ಆಸ್ತಿ ಜಪ್ತಿ:** NGO ಒಂದರ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಅವಧಿ ಮುಗಿದರೆ, ವಿದೇಶಿ ನಿಧಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಭೌತಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು (ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಅಥವಾ ಶಾಲೆಗಳಂತಹವು) ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು.
- **ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮುಕ್ತಾಯ:** NGO ತನ್ನ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ರದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಸರ್ಕಾರವು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅದರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- **ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ:** NGO ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕೇಂದ್ರದ ಅನುಮೋದನೆ:** ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪೊಲೀಸರು ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಈ ಕಾನೂನಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ NGO ಅನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.
- **ಕಡಿಮೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ:** ಕಾನೂನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಾಗಿ ನೀಡುವ ಗರಿಷ್ಠ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು 5 ವರ್ಷಗಳಿಂದ 1 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದಂಡದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
(National Single Window System)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು (NSWS) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ 5 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NSWS) ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ:

National Single Window System

» **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2021

» **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯವು** ಇದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿದೆ.

» **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ: ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆ (DPIIT)** ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

» **ಉದ್ದೇಶ:** ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ **ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ** ಹಾಗು **ನಿಗಾವಹಿಸಲು** ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಏಕೈಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಇದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

» **ಗುರಿ: ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ** (Ease of Doing Business) **ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಡೆರಹಿತ ಹೂಡಿಕೆಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು** ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

» **ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ** ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

» **ನಿಮ್ಮ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ (Know Your Approvals).**

» **ಸಾಮಾನ್ಯ ನೋಂದಣಿ ನಮೂನೆ (Common Registration Form).**

» **ಅರ್ಜಿದಾರರ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ (Applicant Dashboard).**

» **ದಾಖಲೆಗಳ ಭಂಡಾರ (Document Repository).**

» **ಇ–ಸಂವಹನ ಮಾಡ್ಯೂಲ್ (E-Communication Module).**

» **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಸಲ್ಲಿಕೆ ಮತ್ತು ನೈಜ–ಸಮಯದ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಇದು ದ್ವಿಗುಣ ಕಾರ್ಯ, ಅನುಸರಣೆಯ ಹೊರೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆಗೆ ತಗಲುವ ಸಮಯವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತ (CEC) ರ ವಜಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

▸ **ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿವೆ.**

ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ (CEC) ವಜಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:

▸ **ವಿಧಿ 324 :** ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ (ECI) ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಈ ವಿಧಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

▸ **CEC ವಜಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:** ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, **ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸುವ ಅದೇ ವಿಧಾನ** ಮತ್ತು **ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು** (CEC) ವಜಾಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

▸ **ಇತರ ಆಯುಕ್ತರು:** ಇತರ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು **ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ (CEC)** ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ವಜಾಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ವಜಾಗೊಳಿಸುವ ಸಂಸದೀಯ ಹಂತಗಳು:

▸ **ವಜಾಗೊಳಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಸದನದಲ್ಲಿಯಾದರೂ** (ಲೋಕಸಭೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಸಭೆ) ಮಂಡಿಸಬಹುದು.

▸ **ಪೂರ್ವ ಬೆಂಬಲದ ಅಗತ್ಯ:** ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ **ಕನಿಷ್ಠ 100** ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ **ಕನಿಷ್ಠ 50** ಸಂಸದರ ಪೂರ್ವನಿರ್ಧರಿತ ಬೆಂಬಲವಿರಬೇಕು.

▸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಅನುಮತಿ ದೊರೆತ ನಂತರ, ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯು ಆರೋಪಗಳ ಕುರಿತು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

▸ ಆರೋಪಗಳು ಸಾಬೀತಾದಲ್ಲಿ, **ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಹಾಜರಿರುವ ಮತ್ತು ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಸದಸ್ಯರ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು (2/3) ವಿಶೇಷ ಬಹುಮತದಿಂದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.**

▸ ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯ ನಂತರ, **ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಅಂತಿಮ ವಜಾ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ.**

▸ **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ:** ಇದುವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಮುಖಾಂತರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಜಾಗೊಳಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾರತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಸಪ್ತಾಹ

ಸಂದರ್ಭ: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 9ನೇ 'ಭಾರತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಸಪ್ತಾಹ (IIWW) 2026'ಅನ್ನು ಭಾರತದ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ಭಾರತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಸಪ್ತಾಹ (IIWW) 2026:

❖ **9ನೇ IIWW 2026:** ಇದು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ್ದು, ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡಿತು.

❖ **ಆಯೋಜಕರು:** ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆ.

❖ **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಜಲ ನಿರ್ವಹಣೆ"** (Climate Resilient Water Management).

❖ **ಮೂಲ:** ಜಾಗತಿಕ ಜಲ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 2012ರಲ್ಲಿ **'ಭಾರತ ಜಲ ಸಪ್ತಾಹ'** ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿಧಿ 22(1): ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ ಬಂಧನದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: **'ಜಸ್ಕರನ್ ಜೀತ್ ಸಿಂಗ್ ಡಿಯೋಲ್ ವಿರುದ್ಧ ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯ (2026)'** ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಂವಿಧಾನದ **ವಿಧಿ 22(1)ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಮರು-ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿದೆ.

ಜಸ್ಕರನ್ ಜೀತ್ ಸಿಂಗ್ ಡಿಯೋಲ್ ವಿರುದ್ಧ ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಕರಣ (2026)

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ: ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಮರು-ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ **ವಿಧಿ 22(1)ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ.

ವಿಧಿ 22(1)ರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಂಧಿಸಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.**
- **ಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯ ವಕೀಲರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.**
- **ಮರು-ಬಂಧನ:** ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಂತರ ನಡೆಯುವ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರ (arbitrary) ಅಥವಾ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಮರುಬಂಧನವನ್ನು ತಡೆಯಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಈ ತೀರ್ಪು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಕಾನೂನಿನ ವಿಹಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ (due process) ಮತ್ತು ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಬಂಧನದ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಜೈವಿಕ-ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಸಂದರ್ಭ: ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯವು **'ಭಾರತದ ಜೈವಿಕ-ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'** (Biovigilance Programme of India)ಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಭಾರತದ ಜೈವಿಕ-ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (BvPI)

ಅಂಶ	ವಿವರಗಳು
ಸಚಿವಾಲಯ	ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ
ಉದ್ದೇಶ	ಅಂಗಾಂಗ/ಅಂಗಾಂಶ ಕಸಿ ಮಾಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಔಷಧಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಡ್ಡಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತಡೆಯುವುದು.
ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ದಾನಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ	ಭಾರತೀಯ ಫಾರ್ಮಾಕೋಪಿಯಾ ಆಯೋಗ (IPC)
IPC	ಇದು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoHFW) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ; ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ, ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಔಷಧಗಳಿಗೆ ಇದು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
ಪೂರಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	PvPI – ಔಷಧಗಳ ಅಡ್ಡಪರಿಣಾಮಗಳ ಕಣ್ಗಾವಲು; MvPI – ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡ್ಡಪರಿಣಾಮಗಳ ಕಣ್ಗಾವಲು.
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ	ಇದು ಕಸಿ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಫಾರ್ಮಾಕೋವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ (Pharmacovigilance) ಅನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಿಬಿ-ಶಬ್ದ್ (PB-SHABD)

ಸಂದರ್ಭ: **ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯವು (MIB)**, 3,600 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಧ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು **ಪಿಬಿ-ಶಬ್ದ್** (PB-SHABD) ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದು, ಇದರ **ಉಚಿತ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2027 ರವರೆಗೆ** ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಪಿಬಿ-ಶಬ್ದ್ (PB-SHABD) ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಪ್ರಸಾರ ಭಾರತಿಯು 2024 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸುದ್ದಿ-ಪೂರೈಕೆ ಸೇವೆಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಹಿಂದಿನ PBNS ನಿಂದ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಭಾರತಿಯ ಜಂಟಿ ಶ್ರವಣ-ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಸೇವೆ (Prasar Bharati Shared Audio-Visuals for Broadcast and Dissemination).
- **ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅಂಶಗಳು:** ನೇರವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯ, ವಿಡಿಯೋ, ಆಡಿಯೋ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ಫೋಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಸರಿಸುಮಾರು 50 ಸುದ್ದಿ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 15 ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಅಳವಡಿಕೆ:** ಪ್ರಸ್ತುತ 3,600 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಧ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರ ಉಚಿತ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2027 ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಾರ ಭಾರತಿ ಕುರಿತು:

- ✓ **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಪ್ರಸಾರ ಭಾರತಿ ಕಾಯ್ದೆ 1990 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, 1997 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.
- ✓ **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಪ್ರಸಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ✓ **ವಿಭಾಗಗಳು:** ಆಕಾಶವಾಣಿ (AIR) ಮತ್ತು ದೂರದರ್ಶನ (DD) ಇದರ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ.
- ✓ **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ನವದೆಹಲಿ.

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಾಗರೋತ್ತರ ಲಿಥಿಯಂ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಯತ್ನ

ಸಂದರ್ಭ: ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳ (critical minerals) ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಗಣಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಲಿಥಿಯಂ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು **ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ಚಿಲಿ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ** ಹಾಗೂ **ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾದಲ್ಲಿ ಐದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದೆ.**

'ಲಿಥಿಯಂ' ಬಗ್ಗೆ

- ಸಂಕೇತ: Li
- ಪರಮಾಣು ಸಂಖ್ಯೆ: 3
- ಪ್ರಕಾರ: **ಮೃದುವಾದ, ಬೆಳ್ಳಿಯಂತಹ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಕ್ಷಾರ ಲೋಹ (alkali metal).**
- ಪ್ರಮುಖ ಗುಣಲಕ್ಷಣ: ಇದು **ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ** ಮತ್ತು **ಸುಡುವ (flammable)** ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಇದನ್ನು **ಜಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ** ಅಥವಾ **ಖನಿಜ ತೈಲದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- ಪ್ರಮುಖ ಉಪಯೋಗಗಳು: **ಲಿಥಿಯಂ–ಐಯಾನ್ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳಿಗೆ** ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ? ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳು (EVs), ಇಂಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಹಂಚಿಕೆ

- ಪ್ರಮುಖ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು: **ಚಿಲಿ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ, ಬೊಲಿವಿಯಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾ** ದೇಶಗಳಲ್ಲಿವೆ.
- ಲಿಥಿಯಂ ತ್ರಿಕೋನ **(Lithium Triangle):** ಇದು **ಅರ್ಜೆಂಟೀನಾ–ಬೊಲಿವಿಯಾ–ಚಿಲಿ** ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, **ಜಾಗತಿಕ ಲಿಥಿಯಂ ನಿಕ್ಷೇಪದ ಬಹುಪಾಲು ಪಾಲನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿ

- **ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ: ಭಾರತೀಯ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ (GSI) 2023 ರಲ್ಲಿ 5.9 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್ ಲಿಥಿಯಂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ.**
- **ಸಂಭಾವ್ಯ ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು:** ಸಾಂಬಾರ್ ಮತ್ತು ಪಚ್‌ಪದ್ರಾ (ರಾಜಸ್ಥಾನ) ಹಾಗೂ ರನ್ ಆಫ್ ಕಚ್ (ಗುಜರಾತ್).

ತುರ್ತು ಸಾಲ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ (ECLGS) 5.0

ಸಂದರ್ಭ: ತುರ್ತು ಸಾಲ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ (ECLGS) 5.0 ಬಾಹ್ಯ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾಲ ಖಾತರಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

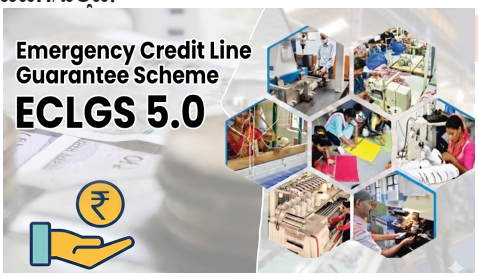

ತುರ್ತು ಸಾಲ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ (ECLGS):

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಕೋವಿಡ್–19 ರಿಂದ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಲದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು **2020 ರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್ ಪ್ಯಾಕೇಜ್** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ECLGS 1.0:** MSME ಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಮುದ್ರಾ ಸಾಲಗಾರರು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಲಗಳು; ರೂ.50 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಾಲ, **DPD =60 ದಿನಗಳು** (ಫೆಬ್ರವರಿ 2020).
- **ECLGS 2.0:** 26 ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ; **ರೂ.50 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.500 ಕೋಟಿವರೆಗಿನ ಸಾಲಗಳು, DPD =60 ದಿನಗಳು.**
- **ECLGS 3.0**: ಆತಿಥ್ಯ, ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ವಿರಾಮ/ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ವಲಯಗಳು.
- **ECLGS 4.0:** ಬಲಪಡಿಸಿದ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ; ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಮ್‌ಗಳು, ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಆಮ್ಲಜನಕ ಸಂಬಂಧಿತ ತಯಾರಕರು.
- **ECLGS 5.0:** ಇದು **31 ಮಾರ್ಚ್ 2027 ರವರೆಗೆ ಅಥವಾ ರೂ.2.55 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಖಾತರಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವವರೆಗೆ,** ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.
- ಇದು MSMEಗಳು, ಅರ್ಹ MSME-ಯೇತರ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಲಗಾರರು ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಖಾತರಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಅರ್ಹ MSME ಗಳಿಗೆ 100%; ಅರ್ಹ MSME–ಯೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 90%.
- ಸದಸ್ಯ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (MLIs) ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ಖಾತರಿ ಶುಲ್ಕವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- **ECLGS = ಸರ್ಕಾರಿ ಸಾಲ ಖಾತರಿ → ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ → ಕೋವಿಡ್–ಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತರಿಕೆ.**

ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ UPI

ಸಂದರ್ಭ: ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನಾದ್ಯಂತ **UPI** ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು **NPCI** ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ **(NIPL)**, ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇಂಟರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ **(NIPC)** ಜೊತೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

» ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗಾಗಿ UPI ಅನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ **11ನೇ ದೇಶವಾಗಿ ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್** ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

» ಇತರ ದೇಶಗಳು: **ಭೂತಾನ್ (ಮೊದಲನೇ ದೇಶ), UAE, ಸಿಂಗಾಪುರ್, ನೇಪಾಳ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಮಾರಿಷಸ್, ಕತಾರ್, ಕಾಂಬೋಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಸ್.**

ಏಕೀಕೃತ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (UPI - ಯುನಿಫೈಡ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್)

» **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು:** UPI ಅನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ **ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿ ನಿಗಮ (NPCI)** ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

» **ಉದ್ದೇಶ:** ಇದು ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗೆ (ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕಿನ) ಸಂಯೋಜಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಲವಾರು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು, ತಡೆರಹಿತ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

» **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಥವಾ ಯೋಜಿತ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು (Interoperability) ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳು: ಸಿಂಗಾಪುರ್ (PayNow), UAE, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ನೇಪಾಳ, ಭೂತಾನ್, ಮಾರಿಷಸ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ** ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿ ನಿಗಮ (NPCI)

» **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಪಾವತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

» **ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು: ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI)** ಮತ್ತು **ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (IBA)** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ.

» **ಕಾಯ್ದೆ:** ಇದನ್ನು **ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಇತ್ಯರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (Payment and Settlement Systems Act),** 2007ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

NPCI ನ ಪ್ರಮುಖ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು:

* **ರೂಪೇ (RuPay)**

» **ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಾಮನ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಕಾರ್ಡ್** (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಲನಶೀಲತಾ ಕಾರ್ಡ್)

» **ಭಾರತ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್ ಫಾರ್ ಮನಿ** (ಭೀಮ್ – BHIM)

» **ಯುನಿಫೈಡ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್** (ಏಕೀಕೃತ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – UPI)

» **ಭಾರತ್ ಬಿಲ್ ಪೇಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್** (ಭಾರತೀಯ ಬಿಲ್ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – BBPS)

ತಾಮ್ರ (Copper)

ಸಂದರ್ಭ: ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ನಡುವೆ ತಾಮ್ರದ ಬೆಲೆಯು ಟನ್‌ಗೆ ದಾಖಲೆಯ **$14,708** ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ತಾಮ್ರದ ಕುರಿತು:

- **ಸಂಕೇತ: Cu**
- **ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ, ಅತ್ಯಂತ ನಮ್ಯವಾದ ಲೋಹವಾಗಿದೆ; ಇದು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ವಾಹಕವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಸವೆತವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಲಭ್ಯತೆ:** ಇದು **ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಲೋಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚಾಲ್ಕೊಪೈರೈಟ್, ಚಾಲ್ಕೊಸೈಟ್ ಮತ್ತು ಬೋರ್ನೈಟ್‌ನಂತಹ** (chalcopyrite, chalcocite & bornite) ಅದಿರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ:** ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಕರಗಿಸುವಿಕೆ/ಲೀಚಿಂಗ್ ಮೂಲಕ, ತದನಂತರ ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋರಿಫೈನಿಂಗ್/ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋಡೆಪಾಸಿಷನ್ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಮಾನವರು ಬಳಸಿದ ಆರಂಭಿಕ ಲೋಹಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ; ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉಗಮದಿಂದಲೂ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.

ಉಪಯೋಗಗಳು

- **ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್: ವೈರಿಂಗ್, ಕೇಬಲ್‌ಗಳು, ಮೋಟಾರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ನಿರ್ಮಾಣ:** ಸವೆತ ನಿರೋಧಕ ಗುಣದಿಂದಾಗಿ ನೀರಿನ ಪೈಪ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಿಶ್ರಲೋಹಗಳು (Alloys):

- **ಹಿತ್ತಾಳೆ (Brass)** = ತಾಮ್ರ + ಸತು
- **ಕಂಚು (Bronze)** = ತಾಮ್ರ + ತವರ
- **ನಿಕಲ್ ಬೆಳ್ಳಿ (Nickelsilver) = ತಾಮ್ರ+ನಿಕಲ್+ಸತು**

- ನಾಣ್ಯಗಳು, ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **US ತಾಮ್ರ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಆಮದು (2025):** $16.2 ಬಿಲಿಯನ್
- **ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳು:** ಚೀನಾ (20%), ಮೆಕ್ಸಿಕೋ (17%), ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (14%), ಕೆನಡಾ (10%), ವಿಯೆಟ್ನಾಂ (8%).

ಸೆಣಬು: ಭಾರತದ ಸುವರ್ಣ ನಾರು

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತವು ಕಚ್ಚಾ ಸೆಣಬಿನ ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜು ಜಾಗತಿಕ ಸೆಣಬಿನ ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 75%ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸೆಣಬು (Jute):

- **ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಾರು:** ಇದು ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೀಯ, ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ, ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನಾರು ಆಗಿದೆ.
- **ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಬಲವಾದ, ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ, ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು: ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಅಕೌಸ್ಟಿಕ್** (ಶಬ್ದ) ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಅನ್ವಯಗಳು:** ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್, ನಿರ್ಮಾಣ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಜವಳಿ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಿರ ಶಕ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೆಣಬು ಬೆಳೆ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯೋಜನೆ (Jute Crop Information System project):

- **ಉದ್ದೇಶ: ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೆಣಬು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ** ಮಾಡುವುದು.
- ಈ ಉಪಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ:
- **ಭುವನ್ ಜಂಪ್ (BHUVAN JUMP) – ಆನ್–ಫೀಲ್ಡ್ (ಕ್ಷೇತ್ರ) ಸೆಣಬು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್, ಮತ್ತು ಪಾಟ್ಸನ್** (PATSAN - Prospective Assessment of Jute Using Mobile App-Based Field Observations) – ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಕ್ತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೈಜ–ಸಮಯದ ಸೆಣಬು ಕಣ್ಗಾವಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವೆಬ್ ಆಧಾರಿತ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೆಣಬು ಉತ್ಪಾದನೆ:

- ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕ, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ, ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೀಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು **ಸುವರ್ಣ ನಾರು (golden fibre)** ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತವು ಸೆಣಬಿನ ಅತಿ–ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿವೆ.
- ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂ ರಾಜ್ಯಗಳು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸುಮಾರು 99% ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಸೆಣಬು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು:

- **ತಾಪಮಾನ:** ಸರಾಸರಿ ಗರಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ತಾಪಮಾನ ಕ್ರಮವಾಗಿ **34°C ಮತ್ತು 15°C** ಹಾಗೂ ಸರಾಸರಿ **65% ರಷ್ಟು** ಸಾಪೇಕ್ಷ ಆರ್ದ್ರತೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಮಳೆ: ಸುಮಾರು 150–250 ಸೆಂ.ಮೀ.**
- **ಮಣ್ಣು: ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಲೋಮಿ ಮಣ್ಣಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೆಣಬನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು,** ಆದರೆ **ಲೋಮಿ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.**

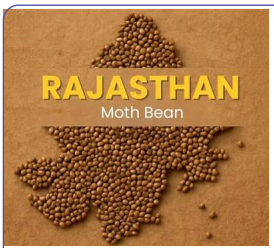

ಮಟ್ಕಿ ಕಾಳು (Moth Bean)

ಸಂದರ್ಭ: ಜೋಧ್‌ಪುರದ ICAR–ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶುಷ್ಕ ವಲಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (CAZRI) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಮಟ್ಕಿ ಕಾಳಿನ (Moth Bean) ತಳಿಗಳು ಎಲ್–ನಿನೊ (El Niño) ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿವೆ.

ಮಟ್ಕಿ ಕಾಳು (ವಿಗ್ನಾ ಅಕೋನಿಟಿಫೋಲಿಯಾ – Vigna Aconitifolia):

- **ಕುಟುಂಬ: ಫ್ಯಾಬೇಸಿ (Fabaceae);** ಇದನ್ನು **ಮ್ಯಾಟ್ ಬೀನ್** ಅಥವಾ **ಡ್ಯೂ ಬೀನ್ (mat bean/dew bean)** ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮೂಲ: ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ:** ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿಸಿ, ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಅರೆ–ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶ:** ಪಶ್ಚಿಮ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿ; ಹಾಗೆಯೇ ಗುಜರಾತ್, ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಹವಾಮಾನ–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ:** ಇದು ಬರ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಜೈವಿಕ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- **ಪೋಷಣೆ:** ಇದು ಪ್ರೋಟೀನ್ ಭರಿತ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ; ಇದನ್ನು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮೇವು ಎರಡಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವಿಸ್ತೀರ್ಣ:** ಇದನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಬಹುಪಾಲು ಕೃಷಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು **ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ; CAZRI ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ತಳಿಗಳು ತೀವ್ರ ಎಲ್ ನಿನೋ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು** ತೋರಿಸಿವೆ.

ಕಿಶಾವು ಬಹುಪಯೋಗಿ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಯಮುನಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಆರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಿಶಾವು ಬಹುಪಯೋಗಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ, ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ.

ಕಿಶಾವು ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ✓ ಕಿಶಾವು ಬಹುಪಯೋಗಿ ಯೋಜನೆಯು **ಟೋನ್ಸ್ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.**
- ✓ **ಸ್ಥಳ:** ಉತ್ತರಾಖಂಡ–ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಗಡಿ.
- ✓ **ವಿಧ:** ಬಹುಪಯೋಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಯೋಜನೆ.
- ✓ **ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳು/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು:** ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಹರಿಯಾಣ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ.
- ✓ **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ: 8 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಧಿ ಹಂಚಿಕೆ:

* ನೀರಿನ–ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚದ **90%** ನ್ನು → **ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಭರಿಸುತ್ತದೆ.**
* ಉಳಿದ **10%** ನ್ನು → **1994** ರ ಯಮುನಾ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ರಾಜ್ಯಗಳು ಭರಿಸುತ್ತವೆ.

ಯಮುನಾ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- ✓ **ಉಗಮ:** ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಬಂದರ್‌ಪೂಂಚ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಯಮುನೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿ.
- ✓ **ಸಂಗಮ:** ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ **ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ** ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ರಾಜ್ಯಗಳು/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಹರಿಯಾಣ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ.**
- ✓ **ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು: ಟೋನ್ಸ್, ಗಿರಿ, ಹಿಂಡನ್, ಚಂಬಲ್, ಸಿಂಧ್, ಬೆತ್ವಾ ಮತ್ತು ಕೆನ್.**
- ✓ **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ನೀರಾವರಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಜಲವಿದ್ಯುತ್, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಂತರ್–ರಾಜ್ಯ ಜಲ ಹಂಚಿಕೆ.**
- ✓ **ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು: ಲಖ್ವಾರ್, ರೇಣುಕಾಜಿ ಮತ್ತು ಕಿಶಾವು.**

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (PMKKKY)

ಸಂದರ್ಭ: ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯು (PMKKKY) ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

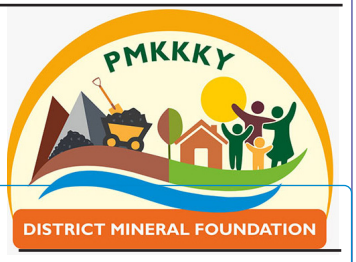

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (PMKKKY)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- » **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2015.
- » **ಉದ್ದೇಶ:** ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಖನಿಜಗಳ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- » **ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು **ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳ (District Mineral Foundations - DMFs) ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.** ಇವು **MMDR ಕಾಯ್ದೆ, 1957** ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಲಾಭರಹಿತ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳಾಗಿವೆ.
- » **ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳು (DMFs):** ಇವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:

- **ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- ಇದು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸರ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪೆಸಾ (PESA) ಕಾಯ್ದೆ, 1996** ಮತ್ತು **ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2006** ರ ಮೂಲಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ನೆರವು:

- **ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ: 12 ಜನವರಿ 2015 ರಂದು** ಅಥವಾ ನಂತರ ನೀಡಲಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ.
- **ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ: 12 ಜನವರಿ 2015 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನೀಡಲಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ.**

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಮೇಳ (ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳ)

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಮೇಳದ 20ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಯುವಕರಿಗೆ 51,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನೇಮಕಾತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಮೇಳದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಇದನ್ನು **2022 ರಲ್ಲಿ** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಯುವಜನ ಸಬಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **20ನೇ ಆವೃತ್ತಿ:** ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ **51,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನೇಮಕಾತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು** ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಮೇಳದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಅರ್ಥ:** ನೇರ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದಾಗಿದೆ.
- **NSDC ಪಾತ್ರ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು (NSDC), ಸೆಕ್ಟರ್ ಸ್ಕಿಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (SSCs)** ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ (PMKKs) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಮೇಳಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಅರ್ಹತೆ:** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **18–35 ವರ್ಷ** ವಯಸ್ಸಿನವರು; 8ನೇ/10ನೇ/12ನೇ ತರಗತಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದವರು, ITI/ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಪದವೀಧರರು, ಪದವೀಧರರು ಹಾಗೂ **NSQF–ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು** ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು.
- **ಇತರ ಸೇವೆಗಳು: ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಕೌಶಲ್ ಮೇಳಗಳು, ಮುದ್ರಾ (MUDRA) ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ** ಮತ್ತು **ಕೌಶಲ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.**

ಭಾರತದ ಸಕ್ಕರೆ ಉದ್ಯಮ

ಸಂದರ್ಭ:

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ **ಮೂರನೇ ಮುಂಗಡ ಉತ್ಪಾದನಾ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, 2025–26 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕಬ್ಬು ಉತ್ಪಾದನೆಯು 500 MMT** (ಮಿಲಿಯನ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್) ತಲುಪಿದೆ.

ಸಕ್ಕರೆ ಉದ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ:

» **ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನ:** ಭಾರತವು ಜಗತ್ತಿನ 2ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕಬ್ಬು ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಕ್ಕರೆ ಗ್ರಾಹಕ ದೇಶವಾಗಿದೆ.

» **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ದೇಶಗಳು:** ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಭಾರತ, ಚೀನಾ, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾ.

» **ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯಗಳು:** ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ.

» **ಸಕ್ಕರೆ ರಫ್ತು:** 2016–17 ರಲ್ಲಿ 0.47 ಲಕ್ಷ MT ಇದ್ದ ಸಕ್ಕರೆ ರಫ್ತು, 2025–26 ರಲ್ಲಿ 8 ಲಕ್ಷ MT ಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

» **ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತು ತಾಣಗಳು:** ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾ.

» **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು **ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ರೈತರಿಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಎಥೆನಾಲ್ ಮಿಶ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು** ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಚೊಚ್ಚಲ 'ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್' ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾಗರಮಾಲಾ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್ ಮೂಲಕ 6 ಬಿಲಿಯನ್ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

» **ಹೊರಡಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ: ಸಾಗರಮಾಲಾ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (SFCL)** ಈ ಬಾಂಡ್ ಅನ್ನು ವಿತರಿಸಲಿದೆ.

» **ಯೋಜನೆ:** ಭಾರತದ ಚೊಚ್ಚಲ ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು **600 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ** (6 ಬಿಲಿಯನ್ ರೂಪಾಯಿ) ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

» **ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್ (Blue Bond) ಎಂದರೇನು?:** ಸಾಗರ ಅಥವಾ ಸಮುದ್ರ-ಸಂಬಂಧಿತ ಸುಸ್ಥಿರ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಸಾಲದ ಸಾಧನವನ್ನು **ಬ್ಲೂ ಬಾಂಡ್** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

» **ಉದ್ದೇಶ: ಬಂದರು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಕಡಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು** ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

» **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಭಾರತದ **'ನೀಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ'** ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಮನ್–ಧನ್ ಯೋಜನೆಗೆ (PM-KMY) 7 ವರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಮನ್–ಧನ್ ಯೋಜನೆ (PM-KMY) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಏಳು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಮನ್–ಧನ್ ಯೋಜನೆ (PM-KMY)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಉಡಾವಣೆ:** ಇದನ್ನು **2019** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು; ಪ್ರಸ್ತುತ **7 ವರ್ಷ** ಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಇದು **ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಇದನ್ನು **ಭಾರತೀಯ ಜೀವ ವಿಮಾ ನಿಗಮದ (LIC)** ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಕಾರ:** ಇದೊಂದು **ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ;** ಇದು **ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆ ಆಧಾರಿತ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** **ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ (SMFs)** ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಅರ್ಹತೆ: 18–40 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ರೈತರು ಮತ್ತು 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್** ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಪಿಂಚಣಿ:** ರೈತರಿಗೆ **60 ವರ್ಷದ ನಂತರ ಮಾಸಿಕ ರೂ.3,000 ಕನಿಷ್ಠ ಖಚಿತ ಪಿಂಚಣಿಯನ್ನು** ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪಿಂಚಣಿ:** ಫಲಾನುಭವಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ, ಸಂಗಾತಿಯು ಪಿಂಚಣಿಯ **50%** ಅಂದರೆ **ಮಾಸಿಕ ರೂ.1,500 ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ** (ಷರತ್ತುಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ).
- **60 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಮರಣ:** ಫಲಾನುಭವಿಯು **60 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಮೃತಪಟ್ಟರೆ,** ಸಂಗಾತಿಯು ಯೋಜನೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಬಹುದು.
- **ಭೂ ದಾಖಲೆಯ ಷರತ್ತು:** ರೈತರ ಹೆಸರು **ಆಗಸ್ಟ್ 1, 2019** ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು.

ಮತ್ಸ್ಯಮೆಟ್ರಿ (MatsyaMetri)

ಸಂದರ್ಭ: ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು: ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಾಗರ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (CMFRI); ಇದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿ ಎಲ್ಡೋ ವರ್ಗೀಸ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉದ್ದೇಶ: ಮೀನುಗಳನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಮುಟ್ಟದೆ ಅವುಗಳ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಅಗಲವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಬಳಸುವ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಆ್ಯಪ್ ಇದಾಗಿದೆ.

ಬಳಕೆದಾರರು: ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷಾ ತಂಡಗಳು.

ಉಪಯೋಗಗಳು:

- ಮೀನುಗಾರಿಕೆ **ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ** ಜೈವಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ತ್ವರಿತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು **ಮೀನುಗಳ ಅಳತೆಯನ್ನು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ವಿವಿಧ ಗಾತ್ರದ ಮೀನುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದ್ದವಾರು ಆವರ್ತನ ಹಂಚಿಕೆಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ.**
- ಒಂದೇ ಮಾದರಿ **ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ** ಬಹು ಜೀವಿಗಳ ಅಳತೆಗೆ ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ** ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು CSV ಫೈಲ್ ಆಗಿ ರಫ್ತು ಮಾಡಬಹುದು.**

ಗೃಹಬಳಕೆಯ PNG ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: **PNG** ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಗೃಹಬಳಕೆಯ **PNG** ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು **18 ಆಗಸ್ಟ್ 2026** ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇದು **ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1, 2026** ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಆಗಸ್ಟ್ 2026; **1 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2026** ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.
- **ಗುರಿ: ಸಕ್ರಿಯ ಗೃಹಬಳಕೆಯ PNG ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಅವಧಿ: 6 ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 2 ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ** ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:** ಇದು **ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚದಾಯಕವಾದ LNG ಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ,** ಇದರಿಂದಾಗಿ **CGD (ನಗರ ಅನಿಲ ವಿತರಣೆ)** ಮೂಲದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **PNGRB:** ಇದು **PNGRB ಕಾಯ್ದೆ 2006** ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, CGD ಜಾಲಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

PNG (ಕೊಳವೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ):

- **ಸಂಯೋಜನೆ:** ಇದು **ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೀಥೇನ್ (CH4)** ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- **ಪೂರೈಕೆ:** ಇದನ್ನು **ಭೂಗತ ಕೊಳವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ** ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು **ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಉರಿಯುವ, ವಿಷಕಾರಿಯಲ್ಲದ, ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ** ಅನಿಲವಾಗಿದೆ.
- **ಉಪಯೋಗಗಳು: ಅಡುಗೆ, ತಾಪನ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅನ್ವಯಗಳಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಿಎಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪಿಎಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಯೋಜನೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **30 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು** ತಲುಪಿದೆ.

ಪಿಎಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ :

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಯೋಜನೆಯನ್ನು **17 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023** ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಇದು **ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ (Ministry of MSME)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಕೈಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು** ಮತ್ತು **ಕರಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು** ಮತ್ತು **ಬಲಪಡಿಸುವುದು** ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಬಡಗಿ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕುಂಬಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಶಿಲ್ಪಿ, ಚಮ್ಮಾರ, ಗಾರೆ ಕೆಲಸಗಾರ, ಕ್ಷೌರಿಕ ಮತ್ತು ಅಗಸ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 18 ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- **ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಪಿಎಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ** ಮತ್ತು **ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ **ರೂ. 500** ತರಬೇತಿ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು (Toolkit incentive) ರೂ. 15,000 ವರೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ಶೇ. 5% ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. 3 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಭದ್ರತೆ–ರಹಿತ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ಡಿಜಿಟಲ್ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ** ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ಪಾದಿತ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು** ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ:** ಈ ಯೋಜನೆಗೆ **ರೂ.13,000 ಕೋಟಿ** ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅವಧಿ:** ಇದನ್ನು **2023–24 ರಿಂದ 2027–28 ರವರೆಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.**
- **ಹಣಕಾಸು ನೆರವು: ಈ ಯೋಜನೆಗೆ 100% ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.**

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ (SBM)

ಸಂದರ್ಭ: ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನವು (SBM) ಕೇವಲ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಮೀರಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನರ ವರ್ತನಾ ಬದಲಾವಣೆಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ (SBM)ದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪ್ರಾರಂಭ: 2 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ರೊಳಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ (ODF)** ಭಾರತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ **2 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014** ರಂದು ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳು:

- **ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ [SBM(G)]** –> ಇದು ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
- **ನಗರ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ [SBM(U)]** –> ಇದು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
- **ಗಮನ:** ಇದು ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ವರ್ತನಾ ಬದಲಾವಣೆ + ಸುಸ್ಥಿರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ + ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹಂತಗಳು:

ವಿಭಾಗ	ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ
SBM(G) ಹಂತ I	ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ (ODF) ಸ್ಥಾನಮಾನ; ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
SBM(G) ಹಂತ II (2020–21)	ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ (ODF) ಸುಸ್ಥಿರತೆ + ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
SBM(U) 2.0 (2021–26)	ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ (ODF) ಸುಸ್ಥಿರತೆ + ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಘನ/ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ

ಒಂದು ಮೂಲಿಕೆ, ಒಂದು ಮಾನದಂಡ
(One Herb, One Standard)

- ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು **ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ** ಮತ್ತು **ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಫಾರ್ಮಾಕೋಪಿಯಾ ಆಯೋಗ** (PCIM&H) ಮತ್ತು **ಭಾರತೀಯ ಫಾರ್ಮಾಕೋಪಿಯಾ ಆಯೋಗದ** (IPC) **ನಡುವೆ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ** (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
- ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಔಷಧಿಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯದ ಜಾಗತಿಕ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇದು ಫಾರ್ಮಾಕೋಪಿಯಲ್ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ನಗರ (PMAY-U)

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ–ನಗರ (PMAY-U) ಮತ್ತು PMAY-U 2.0 ಯೋಜನೆಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 1 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ–ನಗರ (PMAY-U) ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸಚಿವಾಲಯ: ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ** (MoHUA).
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ವಸತಿ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **2015 ರಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಅರ್ಹ ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು:** ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು (EWS), **ಕಡಿಮೆ–ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳು (LIG)** ಮತ್ತು ಇತರ ಅರ್ಹ ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳು.
- **PMAY-U 2.0: 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ 1 ಕೋಟಿ ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ,** ಖರೀದಿ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ **2024 ರಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ.

PMAY-U 2.0 ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗಗಳು:

- **ಫಲಾನುಭವಿ–ನೇತೃತ್ವದ ನಿರ್ಮಾಣ (BLC)**
- **ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ (AHP)**
- **ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿ (ARH)**
- **ಬಡ್ಡಿ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆ (ISS)**
- **ನಿಧಿ ಒದಗಿಸುವಿಕೆ:** ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಗಮನ:** ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ, ಸುಧಾರಿತ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ವಸತಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು.

12 ವರ್ಷ ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ **'ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ'** ಯೋಜನೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ **12 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.**

ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು :

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 25, 2014 ರಂದು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆ (DPIIT) ಇದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಹೂಡಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಅದ್ಯತೆಗಳು:** ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ, ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ (FDI) ಉತ್ತೇಜನ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು:** ಹೊಸ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಹೊಸ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಹೊಸ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆ ನಿಂತಿದೆ.
- **ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ 2.0:** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್, ಔಷಧೀಯ ವಲಯ, ಜವಳಿ, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 27 ವಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಭಾರತವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಇದರ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾಯ್ದೆ, 2026

ಸಂದರ್ಭ: 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾಯ್ದೆ, 2026' ಜಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಭೂ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರೈತರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾಯ್ದೆ, 2026:

- **ಮಹತ್ವ:** ಭೂ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ರೈತರೆಂಬ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು 2026ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು **'ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ವರ್ಷ'** (International Year of the Woman Farmer) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಯೋಜನೆ 2.0 (DDU-GKY 2.0)

ಸಂದರ್ಭ: DDU-GKY 2.0 ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಂದಿಸುವ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಚಾಲಿತ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶ–ಆಧಾರಿತ ಕೌಶಲ್ಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಯೋಜನೆ (DDU-GKY)

- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ (MoRD).
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2014 ರಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (NRLM) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಯೋಜಿತ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಗುರಿ:** 15–35 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಯುವಕರು.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಗುರಿಗಳು:** ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ (SC/ST) – 50%; ಮಹಿಳೆಯರು – 33%; ವಿಕಲಚೇತನರು (PwDs) – 5%.
- **ವಲಯಗಳು:** ಕೃಷಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಜವಳಿ, ಹಸಿರು ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು (Green jobs), ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಮತ್ತು ವಾಯುಯಾನ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮ, ಇತ್ಯಾದಿ.
- **ಬಜೆಟ್ 2026–27:** ರೂ. 750 ಕೋಟಿ.

DDU-GKY 2.0 – ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು
ರೋಷ್ನಿ	ಇದು **ಎಡಪಂಥೀಯ ಉಗ್ರವಾದ (LWE) ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ;** ಸ್ಥಳೀಯ/ಮನೆ–ಆಧಾರಿತ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 40% ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ; ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ **'ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ'** (Aspirational Districts) ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಹಿಮಾಯತ್	ಇದು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಹಾಗೂ ಲಡಾಖ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ; ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಯುವಕರು (BPL ಮತ್ತು APL ಇಬ್ಬರೂ) ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ; ಇದು ವೇತನ, ಸ್ವಯಂ–ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಗಿಗ್ ವರ್ಕ್ (Gig work) ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ (I4C)

ಸಂದರ್ಭ: ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ (I4C) ನಿರ್ವಹಿಸುವ **ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಮೆಟಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಘೋಷಿಸಿದೆ.**

ಭಾರತೀಯ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ (I4C)ದ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿ **ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.**
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ (MHA).
- **ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ:** ನವದೆಹಲಿ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (LEAs)** ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- **ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ನೋಡಲ್ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು** ನಡೆಯುವ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ** ಮತ್ತು **ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು** ಮತ್ತು **ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ನೈರ್ಮಲ್ಯ** (Cyber hygiene) ವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸೈಬರ್ ಫೊರೆನ್ಸಿಕ್ಸ್, ತನಿಖೆ** ಮತ್ತು **ಸೈಬರ್–ಅಪರಾಧಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರು, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು** ಮತ್ತು **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.**

ಕೇರಳ (ಹೆಸರು ಬದಲಾವಣೆ) ಮಸೂದೆ, 2026

- ಲೋಕಸಭೆಯಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಶಾಸಕಾಂಗ ಮಸೂದೆಯು, **ಕೇರಳ** ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇರಳದಿಂದ **"ಕೇರಳಂ"** ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಂವಿಧಾನದ **ಒಂದನೇ ಅನುಸೂಚಿ**ಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ **ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳು, ಗಡಿಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡುವ 3ನೇ ವಿಧಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ** ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ (ಪರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಮೋರ್ ಕ್ರಾಪ್) (PDMC) ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನೀರಿನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ **'ಪರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಮೋರ್ ಕ್ರಾಪ್' (ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ)** ಯೋಜನೆಯು ಭಾರತದ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ.

'ಪರ್ ಡ್ರಾಪ್ ಮೋರ್ ಕ್ರಾಪ್' ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಇದನ್ನು 2015–16 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ (PMKSY) ಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಇದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇದು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ (Drip) ಮತ್ತು ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ (Sprinkler) ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಇದು ನೀರು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು (ಫರ್ಟಿಗೇಶನ್) ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ನೀರಾವರಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು:** ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅಥವಾ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು "ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ", ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆಯು (PMFBY) ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಇದನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳು, ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟದ ವಿರುದ್ಧ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇದು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಥವಾ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಉಳಿದ ಪ್ರೀಮಿಯಂ:** ಉಳಿದ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- **ವಿಧಾನ:** ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಇಳುವರಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರದೇಶ–ಆಧಾರಿತ ವಿಮಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು ಬಿತ್ತನೆಗೂ ಮುನ್ನ ಮತ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯ ನಂತರದ ನಷ್ಟಗಳಿಗೂ ವಿಮಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ನಷ್ಟದ ತ್ವರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್, ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಕೃಷಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ರೈತರ ಪ್ರೀಮಿಯಂ (ಕಂತು):

- ಮುಂಗಾರು (ಖಾರಿಫ್) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ: **2%**
- ಹಿಂಗಾರು (ರಾಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ: **1.5%**
- ವಾಣಿಜ್ಯ/ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ: **5%**

ದುರ್ಗಾ (DURGA) ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: **ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ತೃತೀಯಲಿಂಗಿಗಳ** (ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ) **ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಆಟೋಗಳನ್ನು** (ಗ್ರೀನ್ ಇ–ಆಟೋ) ಒದಗಿಸುವ **'ದುರ್ಗಾ'** (DURGA) ಯೋಜನೆಗೆ ದೆಹಲಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ದುರ್ಗಾ (DURGA) ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು:

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ: ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ತೃತೀಯಲಿಂಗಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಇ–ಆಟೋ ಚಾಲನೆ ಯೋಜನೆ** (Driving Upliftment and Rozgar for Women/Transgender Green E-Auto - DURGA).
- **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು:** ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ: ದೆಹಲಿಯ ಕಂದಾಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ 1,300 "ಗುಲಾಬಿ"** (Pink) ಬಣ್ಣದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಆಟೋ–ರಿಕ್ಷಾಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಫಲಾನುಭವಿಗಳು: ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ನೇರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.**

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಘನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ವಯಂ–ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ದುರ್ಬಲ ಲಿಂಗ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ (Marginalised Genders) ಆಸ್ತಿ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಇ–ಆಟೋಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಈ ಯೋಜನೆಯು ಲಿಂಗ ಸಬಲೀಕರಣ, ಜೀವನೋಪಾಯದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಚಲನಶೀಲತೆ (Green Mobility) ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ

ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ವರದಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕೋರಲ್ ರೀಫ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ (GCRMN) ತನ್ನ 7ನೇ 'ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ' ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

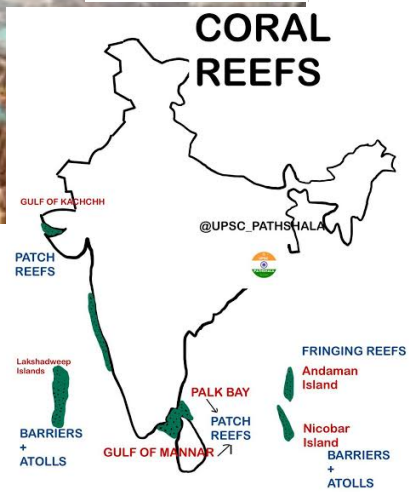

ಸಂದರ್ಭ: ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕೋರಲ್ ರೀಫ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ (GCRMN) ತನ್ನ 7ನೇ 'ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ' ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಹವಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಜಾಗತಿಕ ಕಠಿಣ ಹವಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 1980–2009ರ ಮೂಲಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು **9.5% ರಷ್ಟು** ಕುಸಿದಿದೆ.
- **ಚೇತರಿಕೆ :** ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಮುಖ ಅಡಚಣೆಗಳು **ಪ್ರತಿ 4–6 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ** ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಹವಳಗಳ ಚೇತರಿಕೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಗರ ಶಾಖದ ಅಲೆಗಳು ಹವಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.
- **2024ರ ಸ್ಥಿತಿ: 87% ರಷ್ಟು** ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಶಾಖದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಿವೆ; **40% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು** ಹವಳಗಳು ಶಾಖದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಹವಳಗಳ ಸಾವಿನ ಅಪಾಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ: ಶಾಖದ ಒತ್ತಡವು ಹವಳಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಹಜೀವಿ ಪಾಚಿಗಳನ್ನು** (ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆ) ಹೊರಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಅವುಗಳ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು (CORAL REEFS)

- **ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ನಮ್ಮ ಗ್ರಹದ ಅತ್ಯಂತ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ.**
- **ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಹಜೀವನದ ಸಂಬಂಧ** – (ಹವಳದ ಪಾಲಿಪ್ಸ್ + ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆ)
- ದಿಬ್ಬಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ **ಹವಳದ ಪಾಲಿಪ್ಸ್** (Coral polyps), ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆ (Zooxanthellae) ಎಂಬ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಕ ಪಾಚಿಗಳೊಂದಿಗೆ **ಸಹಜೀವನದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು (Symbiotic relationship)** ಬೆಳೆಸಿದಾಗ ಇವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- **ರಚನೆ: ದ್ವೀಪಗಳು ಅಥವಾ ಖಂಡಗಳ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಬಂಡೆಗಳು** ಅಥವಾ **ಇತರ ಕಠಿಣ ಮೇಲ್ಮೈಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಈಜುವ ಹವಳದ ಲಾರ್ವಾಗಳು ಅಂಟಿಕೊಂಡಾಗ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ.**
- ಹವಳಗಳು ಈ ಪಾಚಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರತಿಯಾಗಿ **ಈ ಪಾಚಿಗಳು ಹವಳಗಳು ತಮ್ಮ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.** ಪಾಚಿಗಳು ಹವಳಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸಹ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಬೆದರಿಕೆಗಳು: ವಿನಾಶಕಾರಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಅಜಾಗರೂಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಮಾಲಿನ್ಯ, ಹೂಳು ತುಂಬುವಿಕೆ, ಹವಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ:

- ಕಚ್ಛ್ ಖಾರಿ
- ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ
- ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ದ್ವೀಪಸಮೂಹಗಳು
- ಮನ್ನಾರ್ ಖಾರಿ
- ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿ
- ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಸಮೂಹಗಳು

ದಿಬ್ಬಗಳ ರಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

- **ಅಂಚಿನ ಹವಳ ದಿಬ್ಬಗಳು (Fringing reefs)** – ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ತೀರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ದ್ವೀಪಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಗಡಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.
- **ತಡೆಗೋಡೆ ಹವಳ ದಿಬ್ಬಗಳು (Barrier reefs)**– ಇವು ಕರಾವಳಿಯ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ತೀರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಭೂಪ್ರದೇಶದಿಂದ ತೆರೆದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಲಗೂನ್ ನೀರು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಅಟಾಲ್ ಹವಳ ದಿಬ್ಬಗಳು (Atoll reets)** - ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ದ್ವೀಪವೊಂದು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಫ್ರಿಂಜಿಂಗ್ ದಿಬ್ಬಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋದರೆ, ಅಟಾಲ್ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಟಾಲ್‌ಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಾಕಾರ ಅಥವಾ ಅಂಡಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಗೂನ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣ (CORAL BLEACHING): ತಾಪಮಾನ, ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಹವಳಗಳು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದಾಗ, ಅವು ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಹಜೀವಿ ಪಾಚಿಗಳಾದ ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಳಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾರಣಗಳು	ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತ ಕಾರಣಗಳು
ಸಮುದ್ರದ ತಾಪಮಾನದಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ	ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯ
ಸಾಗರ ಆಮ್ಲೀಕರಣ	ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಳು ತುಂಬುವಿಕೆ
ಸೌರ ವಿಕಿರಣ ಮತ್ತು ನೇರಳಾತೀತ ವಿಕಿರಣ	ಬೆಳಕಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಿಕೆ
ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು	ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತ ಬೆದರಿಕೆಗಳು

ರಚನೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು:

- ✓ ಕನಿಷ್ಠ **20 ಡಿಗ್ರಿ** ತಾಪಮಾನವಿರುವ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಸಾಗರಗಳು (ಉತ್ತರದ **30 ಡಿಗ್ರಿ** ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ **25 ಡಿಗ್ರಿ** ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ) ಇವುಗಳ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿವೆ.
- ✓ ಮಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಹೂಳು ಇಲ್ಲದ ಶುದ್ಧ ಸಾಗರ ನೀರು ಇರಬೇಕು.
- ✓ ಸಾಗರ ಜಲರಾಶಿಗಳ ಪಾರದರ್ಶಕ ಭಾಗಗಳು ಇರಬೇಕು.
- ✓ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಲವಣಾಂಶವಿರುವ ಸಾಗರ ಜಲರಾಶಿಗಳು ಇರಬೇಕು.

ಬಖಿರಾ ಸರೋವರ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಂಶೋಧಕರು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಖಿರಾ ಸರೋವರದ ಹೂಳಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಕಾಂತೀಯ ಖನಿಜಗಳು, ಕಣಗಳ ಗಾತ್ರ, ಭೂರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಖನಿಜ ದಾಖಲೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ಬೇಸಿಗೆ ಮಾನ್ಸೂನ್ (ISM) ನಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಖಿರಾ ಸರೋವರದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು, ಘಾಗ್ರಾ–ರಾಪ್ತಿ ಮೆಕ್ಕಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.
- **ರಚನೆ:** ಇದು ರಾಪ್ತಿ ನದಿಯ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಕಡಿತದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಶೃಂಗ (oxbow) ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣ:** ಇದನ್ನು **2022** ರಲ್ಲಿ **ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣವೆಂದು** ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು; ಇದು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಈ ಸರೋವರದ ಹೂಳು **ಮಧ್ಯ ಗಂಗಾ ಬಯಲಿನ** ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ **ಪುರಾತನ ಹವಾಮಾನದ (palaeoclimate)** ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದೆ.
- **ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ:** ಇದು **ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಳೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಸವೆತ, ಹೂಳು ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಸರೋವರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮರುನಿರ್ಮಾಣ** ಮಾಡಿದೆ.
- **ಉಪಯೋಗ:** ಇದು **ಹಿಂದಿನ ಮಾನ್ಸೂನ್ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹವಾಮಾನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಲ–ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.**

ಪೆರಿಮ್ ದ್ವೀಪ (ಮಯೂನ್)

ಸಂದರ್ಭ: ಇರಾನ್ ಬೆಂಬಲಿತ ಹೌತಿ ಪಡೆಗಳು ಬಾಬ್ ಎಲ್–ಮಂಡೆಬ್ ಜಲಸಂಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪೆರಿಮ್ ದ್ವೀಪವನ್ನು (ಮಯೂನ್) ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಪೆರಿಮ್ ದ್ವೀಪ (ಮಯೂನ್)ದ ಬಗ್ಗೆ:

- » **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ಯೆಮನ್‌ನ** ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು **3.5 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ** ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ದ್ವೀಪವಾಗಿದೆ.
- » **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ಥಳ:** ಇದು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಏಡನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ನಡುವಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಾಗಿರುವ **ಬಾಬ್–ಎಲ್–ಮಂಡೆಬ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.**
- » **ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಈ ದ್ವೀಪದ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತವು **ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಹಡಗು ಸಾಗಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು** ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- » **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಜಾಗತಿಕ ಇಂಧನ–ಸಾಗಣೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಳವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಅಪುಲೇಖ್ ಕಣಿವೆಮಾರ್ಗ (ಪಾಸ್)

ಸಂದರ್ಭ: ಲಿಪುಲೇಖ್ ಕಣಿವೆಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಭಾರತ–ಟಿಬೆಟ್ ಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಪುನರಾರಂಭಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಪುಲೇಖ್ ಕಣಿವೆಮಾರ್ಗ (ಪಾಸ್)ದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಕುಮಾವೂನ್ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಪಿಥೋರಗಢ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಎತ್ತರ:** ಸುಮಾರು 5,334 ಮೀಟರ್.
- **ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ:** ಇದು ಭಾರತ–ಚೀನಾ–ನೇಪಾಳದ ತ್ರಿಕೋನ ಸಂಗಮದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ.
- **ಸಂಪರ್ಕ:** ಇದು ಭಾರತವನ್ನು ಟಿಬೆಟ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- **ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಕೈಲಾಸ ಮಾನಸಸರೋವರ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಗಡಿ ಭದ್ರತೆ, ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ–ಚೀನಾ–ನೇಪಾಳದ ಭೂ–ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಹೊಗೆಮಂಜು ನಿರೋಧಕ ಗನ್ (Anti-smog Gun)

ಸಂದರ್ಭ: ಚಳಿಗಾಲದ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುವ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಮುಂದಿನ 3 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ನಗರದಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸಲು ವಾಹನ ಆಧಾರಿತ (Truck-mounted) 1,000 ಹೊಗೆಮಂಜು ನಿರೋಧಕ ಗನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ (Anti-smog Guns) ರೂ.100 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಹೊಗೆಮಂಜು ನಿರೋಧಕ ಗನ್ ಎಂದರೇನು?

ಇದು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ಧೂಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕ ಕಣಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು (Nebulised water droplets) ಮಂಜಿನಂತೆ ಸಿಂಪಡಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

- ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡದ ನಳಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಲವಾಗಿ ಹೊರಚಿಮ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; **ಇದು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50 ರಿಂದ 100 ಮೈಕ್ರಾನ್ ಗಾತ್ರದ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.**

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ:

- ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಸಿಂಪಡಿಸಲಾದ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ **PM 2.5, PM 10** ಮತ್ತು **ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು, ಅವುಗಳ ತೂಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.**

ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳು:

- **ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಧೂಳು ನಿವಾರಣೆ ಹಾಗೂ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಪುಡಿಮಾಡುವ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಧೂಳು ಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ **"ಕೃತಕ ಮಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು (Rain effect / Canopy effect)"** ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗಿರುವ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕ ಕಣಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಗುಚ್ಚಿ ಅಣಬೆಗಳು (Gucchi Mushrooms)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ **2026ರ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಔತಣಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಅಪರೂಪದ ಹಿಮಾಲಯನ್ ಮೊರೆಲ್ ಅಣಬೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಖಾದ್ಯವಾದ 'ಗುಚ್ಚಿ ಮರ್ಮಿಕ್'** (Gucchi Marmik) ಅನ್ನು ಬಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಗುಚ್ಚಿ ಅಣಬೆಗಳು (ಮೊರ್ಚೆಲ್ಲಾ ಎಸ್ಕ್ಯುಲೆಂಟಾ – Morchella esculenta):

- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು: ಮೊರ್ಚೆಲ್ಲಾ ಎಸ್ಕ್ಯುಲೆಂಟಾ (Morchella esculenta);** ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊರೆಲ್ ಅಣಬೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇದು ಭಾರತದ **ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ: ಪರ್ವತಮಯ ಕೋನಿಫೆರಸ್ ಅರಣ್ಯಗಳು;** ಇವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಣ್ಣು, ತೇವಾಂಶ, ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಳಿತಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಮ ಕರಗುವಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ವಭಾವ:** ಇದು **ಅಪರೂಪದ, ಕಾಡು ಅಣಬೆಯಾಗಿದೆ; ಇವುಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರ**ವಾಗಿದೆ.
- **ಸಂಗ್ರಹಣೆ:** ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯ ಋತುಮಾನ ಮತ್ತು ಕಡಿದಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು ಶ್ರಮದಾಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- **ಪೋಷಣೆ:** ಇವು **ಪ್ರೋಟೀನ್, ನಾರು ಮತ್ತು ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ (antioxidants) ಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ;** ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವಿಧಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿನ **ವಿಟಮಿನ್ ಡಿ** ಪ್ರಮಾಣವು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕತೆ:** ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಒಣಗಿದ ಗುಚ್ಚಿ ಅಣಬೆಗಳು **ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.15,000 ದಿಂದ ರೂ.40,000 ವರೆಗೆ** ಬೆಲೆಬಾಳುತ್ತವೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ್ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯು (CPCB) ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ್ 2026 ರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ್ ಬಗ್ಗೆ:

» **ನಡೆಸುವವರು:** ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoEFCC) ಉಪಕ್ರಮವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶುದ್ಧ ವಾಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (NCAP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (CPCB) ಯಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

» **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2022–23 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ; ಇದು 130 ನಗರಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವಾಗಿದೆ.

» **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳಾದ ರಸ್ತೆ ಧೂಳು, ಘನ/ನಿರ್ಮಾಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ವಾಹನ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ನೀಡುತ್ತದೆ.

» **ವರ್ಗಗಳು:**
- ಮಿಲಿಯನ್ ಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
- 3–10 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
- 3 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

2026 ರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

» **ಮಿಲಿಯನ್ ಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳು: ಲಕ್ನೋ – 1 ನೇ ಸ್ಥಾನ, ಇಂದೋರ್ – 2 ನೇ ಸ್ಥಾನ, ಜಬಲ್ಪುರ್ – 3 ನೇ ಸ್ಥಾನ.**
- **ದೆಹಲಿ:** ದಶಲಕ್ಷ–ಪ್ಲಸ್ ನಗರಗಳ ಪೈಕಿ 30 ನೇ ಸ್ಥಾನ.
- **ಕೆಳಗಿನ ಐದು ನಗರಗಳು:** ಚೆನ್ನೈ, ಜಮ್ಮೆಡ್‌ಪುರ, ಕೋಟಾ, ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ ಮತ್ತು ಮಧುರೈ.

▶ **3–10 ಲಕ್ಷ ವರ್ಗ: ರೂರ್ಕೆಲಾ – 1 ನೇ ಸ್ಥಾನ.**

▶ **3 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವರ್ಗ: ಕಳಿಂಗ ನಗರ – 1 ನೇ ಸ್ಥಾನ.**

ಸೋನ್ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ

ಸಂದರ್ಭ: 2000ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಖಂಡ್ ರಾಜ್ಯ ರಚನೆಯಾದ ನಂತರ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದ 25 ವರ್ಷಗಳ ಜಲ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಿಹಾರ–ಜಾರ್ಖಂಡ್ ನಡುವಿನ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದವು (MoU) ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಬಾಣಸಾಗರ ಒಪ್ಪಂದ (1973): ಇದು ಸೋನ್ ನದಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.

ಉಗಮಸ್ಥಾನ: ಇದು ಮೈಕಲ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಅಮರಕಂಟಕ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಗಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪನದಿ: ಇದು ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನಂತರ ಗಂಗಾ ನದಿಯ 2ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬಲದಂಡೆ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ.

ಹರಿಯುವ ರಾಜ್ಯಗಳು: ಇದು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು, ಬಿಹಾರದ ಮನೇರ್ ಬಳಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು: ರಿಹಾಂದ್, ಉತ್ತರ ಕೋಯಲ್, ಬನಾಸ್ ಮತ್ತು ಘಾಗರ್ ನದಿಗಳು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು: ಬಾಣಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ), ರಿಹಾಂದ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಪುರಿ ಬ್ಯಾರೇಜ್ (ಬಿಹಾರ) ಇದರ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ.

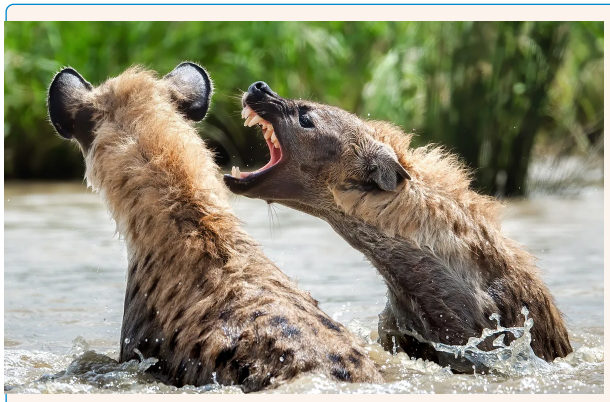

ಕತ್ತೆಕಿರುಬಗಳು (Hyenas)

ಸಂದರ್ಭ: ಚುಕ್ಕೆ ಕತ್ತೆಕಿರುಬಗಳಲ್ಲಿ (Spotted Hyenas) ಹೆಣ್ಣುಗಳು ತಾವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಬಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಅವುಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೈತ್ರಿ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದೆ.

ಕತ್ತೆಕಿರುಬಗಳ ಕುರಿತಾದ ಮಾಹಿತಿ:

❖ **ಕುಟುಂಬ: ಹೈನಿಡೆ (Hyaenidae);** ಇವು ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿರುವ ನಾಯಿಯಂತಹ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಸಸ್ತನಿಗಳಾಗಿವೆ.

❖ **ಪ್ರಭೇದಗಳು:** ಇದರಲ್ಲಿ 4 ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ – ಪಟ್ಟೆ ಕತ್ತೆಕಿರುಬ, ಕಂದು ಕತ್ತೆಕಿರುಬ, ಚುಕ್ಕೆ ಕತ್ತೆಕಿರುಬ ಮತ್ತು ಆರ್ಡ್‌ವೂಲ್ಫ್ (Aardwolf).

❖ **ಭಾರತ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಟ್ಟೆ ಕತ್ತೆಕಿರುಬ (ಹೈನಾ ಹೈನಾ)ಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

❖ **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ:** ಇವು ಶುಷ್ಕ/ಅರೆ–ಶುಷ್ಕ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ಪೊದೆಗಳು, ಮರುಭೂಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಯಲು ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

❖ **ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳು:** ಇವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರಾತ್ರಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಇವು ಬಹುಪಾಲು ನಿಶಾಚರಿಗಳಾಗಿವೆ.

❖ **ಪರಿಸರ ಪಾತ್ರ:** ಇವು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಳೆಬರಹಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ? ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಇವು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

❖ **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಪಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕಂದು ಕತ್ತೆಕಿರುಬ – ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ (NT); ಚುಕ್ಕೆ ಕತ್ತೆಕಿರುಬ ಮತ್ತು ಆರ್ಡ್‌ವೂಲ್ಫ್ – ಕಡಿಮೆ ಕಾಳಜಿ (LC) ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳಾಗಿವೆ.

ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು (TEV) ರೂ.2,485.38 ಕೋಟಿ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಹೊಂದಿರುವ ಅಪಾರವಾದ ನೀಲಿ ಇಂಗಾಲದ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದೆ.

ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಅರಣ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕಡ್ಡಲೋರಿನಲ್ಲಿದೆ** (Cuddalore).
- **ವಿಶಿಷ್ಟತೆ:** ಇದು **ವೆಲ್ಲಾರ್ ಮತ್ತು ಕೊಲೆರೂನ್** ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಕರಾವಳಿ ಅಳಿವೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- ಇದು **ಕಿಲ್ಲೈ ಹಿನ್ನೀರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ** ಮತ್ತು **ಆಳವಿಲ್ಲದ ಕರಾವಳಿ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ** ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಭೇದಗಳು: ಅವಿಸೆನ್ನಿಯಾ ಮರಿನಾ** ಮತ್ತು **ರೈಜೋಫೋರಾ (Rhizophora)** ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಪರಿಸರ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಇದನ್ನು **2022 ರಲ್ಲಿ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣವಾಗಿ** ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಪ್ರಮುಖ **ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ (IBA).**
- ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು IUCN ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ **ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ (CR)** ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣೆ** : CRZ-IA - ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಇದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವ:** ಇದು **ಜೈವಿಕ–ರಕ್ಷಾಕವಚವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಸುನಾಮಿ ಮತ್ತು ಸವೆತದಿಂದ ಒಳನಾಡಿನ ಕರಾವಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳ ನರ್ಸರಿಗಳು,** ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳು: ಮೈಕ್ರೋಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆ, ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಸೀಗಡಿ ಕೃಷಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ** ಮತ್ತು **ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯು ಈ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.**

ವಿಶ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ 2026

ಸಂದರ್ಭ: **ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು (FAO)** ವಿಶ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026ರ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವು ವಂಶವಾಹಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭೇದಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳವರೆಗಿನ ಭೂಗತ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು, ಆರ್ಕಿಯಾ, ಪ್ರೋಟೋಜೋವಾ, ನೆಮಟೋಡ್‌ಗಳು, ಎರೆಹುಳುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಧಿಪದಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ.**

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ನಷ್ಟ:** ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತ, ಮಣ್ಣಿನ ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನಂತರ, ಮಣ್ಣಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಇರುವ **ಏಳು ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು 4 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆ – ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಷ್ಟ:** ತೀವ್ರತರವಾದ ನೀರಾವರಿ, ಬೃಹತ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅಂತರ: ಶೇ.58 ರಷ್ಟು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಉಪ–ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಮಣ್ಣು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಹದಗೆಡುತ್ತಿವೆ,** ಆದರೆ **ಕೇವಲ ಶೇ.10 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ.**

ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ (Red Sea)

ಸಂದರ್ಭ: **ಇರಾನ್ ಬೆಂಬಲಿತ ಹೌತಿಗಳು ಯೆಮೆನ್‌ನ ಇಡೀ ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮೂರು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಹಡಗು ಕಾರಿಡಾರ್‌ನ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದೆ.**

ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ಈಶಾನ್ಯ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯನ್ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ** ನಡುವೆ ಇರುವ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಸಮುದ್ರದ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರವಾಗಿದೆ.
- **ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ: ಈಜಿಪ್ಟ್, ಸುಡಾನ್, ಎರಿಟ್ರಿಯಾ.**
- **ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿ: ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, ಯೆಮೆನ್.**
- **ದಕ್ಷಿಣದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು: ಬಾಬ್–ಎಲ್–ಮಂಡೇಬ್ ಜಲಸಂಧಿ → ಅಡೆನ್ ಕೊಲ್ಲಿ → ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ.**
- **ಉತ್ತರದ ತುದಿ: ಸೂಯೆಜ್ ಕೊಲ್ಲಿ, ಅಕಾಬಾ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಿನಾಯ್ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪ;** ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಯೆಜ್ ಕೊಲ್ಲಿಯು ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಜಾಗತಿಕ ಹಡಗು ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಕಾರಿಡಾರ್ ಆಗಿದ್ದು, ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಯ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ:** ಇದು **ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಿಸುಮಾರು 15%** ಮತ್ತು **ಜಾಗತಿಕ ಕಂಟೇನರ್ ದಟ್ಟಣೆಯ** ಸುಮಾರು **30% ರಷ್ಟನ್ನು** ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2026–27ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತವು ಶ್ರೀಗಂಧ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು ಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಗಂಧ ಕೃಷಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಯೋಜನೆ:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಮೂಲಕ **"ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವೈಭವವನ್ನು"** ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಪೂರೈಕೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಜಕಗಳ ನಿಯಮಿತ (KSDL)**ಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ **7,000–8,000 ಟನ್ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.** ಆದರೆ **ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಕೇವಲ 30% ರಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.**
- **ಆಮದು ವಿಪರ್ಯಾಸ:** ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಿಂದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾವು 25 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಗಂಧ (ಸಾಂಟಾಲಮ್ ಆಲ್ಬಮ್ - Santalum Album):

- **"ದ್ರವ ಚಿನ್ನ"** ಅಥವಾ **ಚಂದನ** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ **ಶ್ರೀಗಂಧವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ** ಒಂದಾಗಿದೆ.
- **ಅರಣ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು **ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ** (ಮಾನ್ಸೂನ್ ಕಾಡುಗಳು) ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಜೈವಿಕ ಸ್ವರೂಪ:** ಇದೊಂದು **ಅರೆ–ಪರಾವಲಂಬಿ ಸಸ್ಯ** (Hemi-parasite) ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಇದು ತನ್ನ ಆತಿಥೇಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು, ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ** ಹಾಗೂ **ಕೇರಳ** ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವರ್ಗೀಕರಣ: ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಕ್ಕೂಟದ** (IUCN) ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು **'ದುರ್ಬಲ'** (Vu) ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪರಿಸರ ಬೆದರಿಕೆಗಳು:** ಫೈಟೋಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಯಿಂದ ಹರಡುವ **ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸ್ಪೈಕ್ ರೋಗವು** (SSD) ಈ ಸಸ್ಯಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನವು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶಾರ್ಪ್–ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ (Calidris Acuminata)

ಸಂದರ್ಭ: ಹರಿಯಾಣದ ಗುರುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ನಜಾಫ್‌ಗಢ್ ಕೆರೆಯ ಬಳಿ ಅಪರೂಪದ **ಶಾರ್ಪ್–ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ (Sharp-tailed Sandpiper)** ಹಕ್ಕಿಯು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

ಶಾರ್ಪ್-ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು **ಸಣ್ಣದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ವಲಸೆಗಾರ ನೀರುಹಕ್ಕಿ** ಆಗಿದ್ದು, **ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಸೈಬೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲೇಷ್ಯಾ ನಡುವಿನ ದೂರದ ವಾರ್ಷಿಕ ವಲಸೆಗೆ** ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ:** ಆಳವಿಲ್ಲದ ಸಿಹಿನೀರಿನ **ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಕರಾವಳಿ ಅಳಿವೆಗಳು, ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ :** ಇದು **ಬೇಸಿಗೆಯ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಜೌಗು ಟಂಡ್ರಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಮೆಲನೇಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಅಪರೂಪದ ಅಲೆಮಾರಿ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿದೆ.**
- **ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಾತ್ರ:** ಇದು **ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾ–ಆಸ್ಟ್ರೇಲೇಷ್ಯಾ ಫ್ಲೈವೇ** (East Asian-Australasian Flyway) ಮಾರ್ಗದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಜೈವಿಕ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.
- **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ: ದುರ್ಬಲ (VU)**

ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ಸ್ 2026

(ಪ್ರಪಂಚದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ)

ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ-
ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು: ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿ 4 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬರ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂದರ್ಭ: ನೈರೋಬಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಫ್ಲೈವೇಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Global Flyways Summit) 'ಬರ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್' ತನ್ನ ಚತುರ್ವಾರ್ಷಿಕ **'ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ಸ್ (State of the World's Birds)'** ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ **45% ರಷ್ಟು** ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಪ್ರತಿ 9 ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ 1 ಪ್ರಭೇದವು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ.**
- 2025 ರಲ್ಲಿ **'ಸ್ಲೆಂಡರ್-ಬಿಲ್ಡ್ ಕರ್ಲ್ಯೂ (Slender-billed Curlew)'** ಪಕ್ಷಿಯು ಅಳಿದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು; ಇದು ಕೊನೆಯದಾಗಿ 1995 ರಲ್ಲಿ ಮೊರಾಕೊದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿತ್ತು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು:** ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು (Invasive species), ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಥನೀಯ ಬೇಟೆ ಹಾಗೂ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಫ್ಲೈವೇ (Flyway):** ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಫ್ಲೈವೇ (ಹಾರುವ ಮಾರ್ಗ)ಗಳು: ಬರ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಒಟ್ಟು 14** ಪ್ರಮುಖ ಫ್ಲೈವೇಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ – **8 ಭೂಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು 6 ಜಲಮಾರ್ಗ**ಗಳು.
- **ಉದಾಹರಣೆಗಳು: ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯನ್, ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯನ್–ಆಸ್ಟ್ರೇಲೇಶಿಯನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕನ್–ಯುರೇಷಿಯನ್ ಫ್ಲೈವೇಗಳು.**
- **ನೈರೋಬಿ ಫ್ಲೈವೇಸ್ ಘೋಷಣೆ:** ಇದು **ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು,** ಇಡೀ **ಫ್ಲೈವೇಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಘಟಿತ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.**

ಬರ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು **ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಜಾಗತಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು **1922 ರಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮಂಡಳಿ (ICBP)** ಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ: UK ದೇಶದ ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ:** ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ **ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು (IBAs)** ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವರದಿಗಳು:** ಇದು **'ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಬರ್ಡ್ಸ್'** ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇದು **120 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಾಲುದಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.**

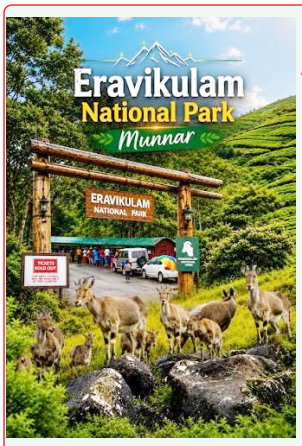

ಇರವಿಕುಲಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ, **ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ 'ರೆಸ್ಪ್ಲೆಂಡೆಂಟ್ ಶ್ರಬ್ ಫ್ರಾಗ್ (Resplendent Shrub Frog)' ಕಪ್ಪೆ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಇರವಿಕುಲಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವು ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.**

ಎರವಿಕುಲಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದ ಬಗ್ಗೆ

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು **1978 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು; ಇದು ಕೇರಳದ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಕೇರಳದ ಇಡುಕ್ಕಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.**
- **ಎತ್ತರ:** ಇದು ಸುಮಾರು **1,600–2,695 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ; ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಶಿಖರವಾದ ಆನೈಮುಡಿ ಅನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.**
- **ಸಸ್ಯವರ್ಗ:** ಶೋಲಾ ಕಾಡುಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶದ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ನೀಲಕುರಿಂಜಿ:** ಇದು ತನ್ನ **12 ವರ್ಷಗಳ ಹೂಬಿಡುವ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ: ನೀಲಗಿರಿ ತಾಹರ್, ಸಿಂಹ ಬಾಲದ ಸಿಂಗಳೀಕ (Lion-tailed Macaque), ನೀಲಗಿರಿ ಲಂಗೂರ್.**
- **ರೆಸ್ಪ್ಲೆಂಡೆಂಟ್ ಶ್ರಬ್ ಫ್ರಾಗ್ (Resplendent Shrub Frog):** ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ರಾವೋರ್ಚೆಸ್ಟೆಸ್ ರೆಸ್ಪ್ಲೆಂಡೆನ್ಸ್ (Raorchestes resplendens); ಇದು **ಕೇವಲ ಇರವಿಕುಲಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆನೈಮುಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ;** ಇದು **ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಣ್ಣ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ತೆವಳುವ (crawling)** ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ವನ್ಯಜೀವಿ ಜಾರಿ ಜಾಲ (SAWEN)

ಸಂದರ್ಭ: ನೇಪಾಳದ ಕಠ್ಮಂಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ವನ್ಯಜೀವಿ ಜಾರಿ ಜಾಲದ (South Asia Wildlife Enforcement Network - SAWEN) ಮೊದಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು 'ಕಠ್ಮಂಡು ಘೋಷಣೆ'ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವು.

ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ವನ್ಯಜೀವಿ ಜಾರಿ ಜಾಲದ (SAWEN) ಬಗ್ಗೆ:

South Asia Wildlife Enforcement Network

- **ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು: ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ವನ್ಯಜೀವಿ ಜಾರಿ ಜಾಲ** (South Asia Wildlife Enforcement Network).
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು **2011 ರಲ್ಲಿ ಭೂತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಅಕ್ರಮ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಂತರ–ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯಾಗಿದೆ.
- **ಸದಸ್ಯರು: 8 ಸಾರ್ಕ್ (SAARC) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು – ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಭೂತಾನ್, ಭಾರತ, ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್, ನೇಪಾಳ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ** ಮತ್ತು **ಶ್ರೀಲಂಕಾ.**
- **ಸಚಿವಾಲಯ: ನೇಪಾಳದ ಕಠ್ಮಂಡು.**
- **ರಚನೆ:** ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ, **ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ನೇತೃತ್ವದ ಸಚಿವಾಲಯವನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಕಠ್ಮಂಡು ಘೋಷಣೆ :** ಇದು **ಅಕ್ರಮ ವನ್ಯಜೀವಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಘಟಿತ ಅಪರಾಧ** ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಘೋಷಣೆಯು ಗುಪ್ತಚರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು, ಅಕ್ರಮ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ತಡೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ತನಿಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ: ಸಂಘಟಿತ ಜಾರಿಗಾಗಿ SAWEN ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆ 2026–2030** ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- **SAWEN ದಿನ: SAWEN ಸ್ಥಾಪನೆಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಜನವರಿ 30 ಅನ್ನು SAWEN ದಿನವನ್ನಾಗಿ** ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತ್ಸೋ ಕಾರ್ ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರ

ಸಂದರ್ಭ: ಲಡಾಖ್ ಆಡಳಿತವು **ತ್ಸೋ ಕಾರ್ ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ** ಮತ್ತು **ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು** ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ತ್ಸೋ ಕಾರ್ ಹಿಮನದಿ ಸರೋವರದ ಬಗ್ಗೆ

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ಲಡಾಖ್‌ನ ರುಪ್ಶು ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.**
- ಇದು **ತ್ಸೋ ಕಾರ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಸಪುಕ್ ತ್ಸೋ** (Startsapuk Tso) ಎಂಬೆರಡು ಸರೋವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ **ತ್ಸೋ ಕಾರ್ ವೆಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ನ** ಭಾಗವಾಗಿದೆ.
- **ತ್ಸೋ ಕಾರ್:** ಇದರ ಅರ್ಥ **"ಬಿಳಿ ಸರೋವರ"** ಎಂದಾಗಿದೆ. ಉಪ್ಪು ನೀರು ಆವಿಯಾದ ನಂತರ ಅದರ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಶೇಖರಣೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.
- **ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣ:** ಇದನ್ನು **2020 ರಲ್ಲಿ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣವೆಂದು** ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಆತಂಕ:** ಹಿಮನದಿಗಳ ಕರಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ಈ ಸರೋವರವು **ಸುಮಾರು 70% ರಷ್ಟು ಕುಗ್ಗಿದೆ** ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣೆ:** ಈ ಸರೋವರದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ **ಲಡಾಖ್ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು** ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

ರಿಂಗ್-ಟೈಲ್ಡ್ ಲೆಮೂರ್ (Ring-tailed Lemur)

ಸಂದರ್ಭ: ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಗಾಜಿಪುರ ಸಫಾರಿ ಪಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ ಕಳುವಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ರಿಂಗ್–ಟೈಲ್ಡ್ ಲೆಮೂರ್‌ಗಳನ್ನು ಗುಜರಾತ್‌ನ ಜಾಮ್‌ನಗರದ 'ವಂತಾರಾ'ದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ.

ರಿಂಗ್–ಟೈಲ್ಡ್ ಲೆಮೂರ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ

- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು: ಲೆಮೂರ್ ಕ್ಯಾಟ್ಟಾ** (Lemur Catta).
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇವು **ಮಡಗಾಸ್ಕರ್‌ನ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ನೈಋತ್ಯ ಭಾಗಗಳ ಶುಷ್ಕ ಕುರುಚಲು** ಮತ್ತು **ಕಲ್ಲಿನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ** ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- **ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:** ಇದು **ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿ** ಹಾಗೂ **ಒದ್ದೆಯಾದ ಮೂಗಿನ ಪ್ರೈಮೇಟ್ (Strepsirrhine)** ಆಗಿದೆ; **ಇದು ತನ್ನ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ 12 ರಿಂದ 14 ಕಪ್ಪು–ಬಿಳುಪು ಉಂಗುರಗಳನ್ನು** ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- **ವರ್ತನೆ: ಇವು ಹೆಣ್ಣು ಜೀವಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ;** ಲೆಮೂರ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಭೇದ ಇದಾಗಿದೆ; ಗಂಡು ಲೆಮೂರ್‌ಗಳು ವಾಸನೆ–ಆಧಾರಿತ **"ಸ್ಟಿಂಕ್ ಫೈಟ್‌ಗಳನ್ನು (stink fights)"** ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- **ಬೆದರಿಕೆಗಳು: ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ನಾಶ, ಇದ್ದಿಲು ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಇವು ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.**
- **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ: ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದ (EN).**
- **ಸೈಟ್ಸ್ (CITES) ಸ್ಥಾನಮಾನ: ಅನುಬಂಧ I (Appendix I).**

ಡ್ರೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 2026

DRYLAND CONGRESS 2026
Transforming Dryland Agriculture with South–South Cooperation
10-12 Sep 2026 | NASC Complex, New Delhi, India

ಸಂದರ್ಭ: ಹವಾಮಾನ–ಚೇತರಿಕೆ (Climate-resilient) ಒಣಭೂಮಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ **ಡ್ರೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 2026** ಸಮಾವೇಶ ನಡೆದಿದೆ.

ಸಮಾವೇಶದ ಕುರಿತು:

- **ಆಯೋಜಕರು: ICAR ಮತ್ತು ICRISAT, ನವದೆಹಲಿ.**
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ದಕ್ಷಿಣ–ದಕ್ಷಿಣ ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಕ ಒಣಭೂಮಿ ಕೃಷಿಯ ರೂಪಾಂತರ" ("Transforming Dryland Agriculture through South–South Cooperation".)**
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು **ICAR-ICRISAT ಸಹಯೋಗದ 50 ವರ್ಷಗಳನ್ನು** ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ; ಇದು ಒಣಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ (3D) ಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಒಣಭೂಮಿಗಳು (Drylands):

- **UNEP: 0.65 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಶುಷ್ಕತೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಣಭೂಮಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ** (ಮಳೆ/ಬಾಷ್ಪೀಕರಣ).
- ಇವು **ಜಾಗತಿಕ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಸುಮಾರು 45% ರಷ್ಟು ಆವರಿಸಿವೆ ಮತ್ತು 2+ ಬಿಲಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿವೆ.**
- **ಭಾರತ:** ಸುಮಾರು **68% ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಒಣಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ;** ಇದು **40%+ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು 60% ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು** ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
- **ದುರ್ಬಲತೆ: ಒಣಭೂಮಿಗಳು ಇತರ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ 20–40% ರಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ** ಬಿಸಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಭಾರತ (Restoration & India)

- **UNCCD:** ಇದು **ಭೂಮಿ ಅವನತಿ ತಟಸ್ಥತೆ** (Land degradation neutrality - LDN) ಯ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- **PMKSY-WDC:** ಈ ಯೋಜನೆಯು **ಜಲಾನಯನ ಆಧಾರಿತ ಭಾರತದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸುಸ್ಥಿರ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ 'ರಿಡ್ಜ್–ಟು–ವ್ಯಾಲಿ'** (ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಕಣಿವೆಯವರೆಗೆ) **ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಸುಧಾರಿತ ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಜಲ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ** ಬರೆದಿದೆ.

ಡಾಲ್ಫಿನ್ ಟೈಫೂನ್

- ಪಶ್ಚಿಮ ಪೆಸಿಫಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ **ಡಾಲ್ಫಿನ್ ಟೈಫೂನ್, ಜಪಾನ್‌ನ ಓಕಿನಾವಾ** ಮತ್ತು **ಅಮಾಮಿ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ** ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ನಂತರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪೂರ್ವ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು.
- ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬಿಳಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ, **ಹಾಂಗ್ ಕಾಂಗ್** ಈ ಚಂಡಮಾರುತದ ಹೆಸರನ್ನು WMO ಟೈಫೂನ್ ಸಮಿತಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದೆ.
- ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಟೈಫೂನ್ ಋತುವು **ಮೇ** ಮತ್ತು **ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಡುವೆ** ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಿಪ್ಟರಸ್ ಧೃತಿಯೆ (Dipturus Dhritiae)

- **ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ** (ಡೀಪ್ ಓಷನ್ ಮಿಷನ್) ಸಮಯದಲ್ಲಿ **ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಈ ಹೊಸ ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಸ್ಕೇಟ್ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಧೃತಿ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು** ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಮಹತ್ತರ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ **ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ** (ZSI) ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಈ ಹೆಸರು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವರ್ಚುವಲ್ ಮೃಗಾಲಯ

- **ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವರ್ಚುವಲ್ ಮೃಗಾಲಯವನ್ನು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಇಂದೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- **ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ 14-r ಸಿನೆಮಾ ಥಿಯೇಟರ್ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕ ವರ್ಚುವಲ್ ಜಂಗಲ್ ಸಫಾರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ನವೀನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೌಲಭ್ಯವು, ಬಂಧಿತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.**

ಪ್ರಕೃತಿ ಜ್ಞಾನ ಧಾಮ

- CSIR-NBRI ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ **"ಪ್ರಕೃತಿ ಜ್ಞಾನ ಧಾಮ"** ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪರಿಸರ–ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಲಕ್ನೋದ ಬಂತರಾದಲ್ಲಿರುವ **ಮಹರ್ಷಿ ಪರಾಶರ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ (MPBC)** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಜೀವಂತ ಭಂಡಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಇದು **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ** ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ನೆಟ್ ಜೀರೋ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPCC) ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್

ಸಂದರ್ಭ: 2026ರ ವಿಶ್ವ ಓಝೋನ್ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಖಾತೆ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಭಾರತದ ನೆಟ್ ಜೀರೋ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ (NAPCC) ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

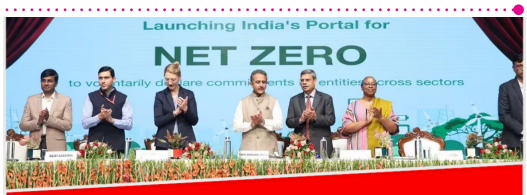

लॉन्च किया Net Zero Portal

ನೆಟ್ ಜೀರೋ ಪೋರ್ಟಲ್ (Net Zero Portal):

- ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ನೆಟ್ ಜೀರೋ (ಶೂನ್ಯ ಇಂಗಾಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ) ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- ಸಂಸ್ಥೆಗಳು **ತಮ್ಮ ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ (GHG)** ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗಳು, **ನೆಟ್ ಜೀರೋ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವರದಿ** ಮಾಡಬಹುದು.
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ 1 ಮತ್ತು 2 ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ 3 ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

NAPCC ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್:

- ಇದು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ (NAPCC)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ **8 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್‌ಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.**
- **NAPCC ಅನ್ನು 2008 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.**
- ಇದು ಅಂತರ್–ಸಚಿವಾಲಯ ಸಮನ್ವಯ, ಪ್ರಗತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇದು 8 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:

ಮಿಷನ್ (ಯೋಜನೆ)	ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಮಿಷನ್	ಸೌರಶಕ್ತಿ
ವರ್ಧಿತ ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ ಮಿಷನ್	ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ
ಸುಸ್ಥಿರ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಮಿಷನ್	ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಮಿಷನ್	ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
ಹಿಮಾಲಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಿಷನ್	ಹಿಮಾಲಯದ ಪರಿಸರ
ಗ್ರೀನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಿಷನ್ ಮಿಷನ್	ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಇಂಗಾಲದ ಸಿಂಕ್‌ಗಳು
ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಮಿಷನ್	ಹವಾಮಾನ–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿ
ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಜ್ಞಾನ (Strategic Knowledge) ಮಿಷನ್	ಹವಾಮಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ

ಭಾರತದ ನವೀಕರಿಸಿದ ಹವಾಮಾನ ಗುರಿಗಳು:

- **ಸೂಚಕ (Indicator) ಗುರಿ (Target)**
- GDP ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ತೀವ್ರತೆ 2005 ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ **2035 ರ** ವೇಳೆಗೆ **47% ರಷ್ಟು ಕಡಿತ.**
- ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ **2035 ರ ವೇಳೆಗೆ 60%**
- ನೆಟ್ ಜೀರೋ (Net Zero) 2070
- ಭಾರತವು ಫೆಬ್ರವರಿ 2026 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ **52.57% ರಷ್ಟು** ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ :

- ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPCC)
- ಪ್ರಾರಂಭ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ **2008 ರಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ: ಸಂಘಟಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು (Mitigation and adaptation) ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

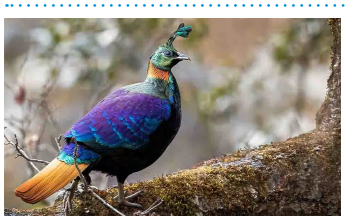

ಹಿಮಾಲಯನ್ ಮೊನಾಲ್ (Himalayan Monal)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ, **ಹಿಮಾಲಯನ್ ಮೊನಾಲ್ ಪಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಶಬ್ದದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೂಗಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ** ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಹರಡುವಿಕೆ:** ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವ ಆಕರ್ಷಕ ಕಾಡುಕೋಳಿ ಪ್ರಭೇದ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಹಾಗೂ ಸಿಕ್ಕಿಂ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ರಾಜ್ಯ ಲಾಂಛನ:** ಇದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ:** IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ **'ಕಡಿಮೆ ಕಾಳಜಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಭೇದ'** (LC) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚೀತಾ ಮರುಪರಿಚಯ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಕುನೊ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಎರಡು ಗಂಡು ಚೀತಾಗಳ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಂಪೊಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದು ಮರುಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಚೀತಾ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚೀತಾ ಮರುಪರಿಚಯ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ಅತಿಯಾದ ಬೇಟೆ, ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಘಟನೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಕ್ಷೀಣತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತವು **1952 ರಲ್ಲಿಯೇ** ಚೀತಾಗಳನ್ನು **ಅಳಿದುಹೋದ ಪ್ರಭೇದ (Extinct)** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತ್ತು.
- **2022 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ನಮೀಬಿಯಾ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಚೀತಾಗಳ ಆಗಮನವು ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದರ ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಖಂಡಾಂತರ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.**
- **ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾ ದೇಶ :** ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ **ಭೂಆವೃತವಾದ (landlocked)** ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ **70%** ರಷ್ಟು ಭೂಭಾಗವು ಕಾಳಹರಿ ಮರುಭೂಮಿಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕಾಡು ಚೀತಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚೀತಾ (Acinonyx Jubatus) ಪ್ರಾಣಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

* ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ವೇಗದ ಸಸ್ತನಿಯಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿದುಹೋದ ಏಕೈಕ ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದೆ (1952).
* **ಇತರ ಬೃಹತ್ ಮಾರ್ಜಾಲ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಚೀತಾಗಳು ಘರ್ಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.**
* **ಚೀತಾಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ:** ಆಫ್ರಿಕನ್ ಚೀತಾ (ದುರ್ಬಲ – VU ಮತ್ತು ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಚೀತಾ (ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ – CR). ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಚೀತಾಗಳು ಪೂರ್ವ ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸೂಕ್ತವಾದ ಮುಕ್ತ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೀತಾಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಚಯಿಸಲು ಭಾರತ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾ** ಆಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು: ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972** (2006 ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (NTCA) ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು** ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ವಿಶಿಷ್ಟತೆ:** ಇದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾಡು ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಒಂದು ಖಂಡದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಖಂಡಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಇದುವರೆಗಿನ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳು:

- 2022 ರಲ್ಲಿ ನಮೀಬಿಯಾದಿಂದ 8 ಚೀತಾಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರ. **2023 ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ 12 ಚೀತಾಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರ. ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾದಿಂದ 8 ಚೀತಾಗಳು** (2025 ರ ಘೋಷಣೆ).

CITES (ಸೈಟ್ಸ್)

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಡಿಶಾದ ಬಾಲಸೋರ್ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ 5 ಒರಾಂಗುಟಾನ್‌ಗಳು ಅಕ್ರಮ ವನ್ಯಜೀವಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು CITES ನಿಯಂತ್ರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ.

CITES (ಸೈಟ್ಸ್) ಬಗ್ಗೆ:

- **ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪ: ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಾವೇಶ** (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora & Fauna).
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಕ್ಕೂಟದ** (IUCN) ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 1963 ರಲ್ಲಿ CITES ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದು **1975 ರಲ್ಲಿ** ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು **183 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ಜಿನೀವಾ, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್.
- **ಆಡಳಿತ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ UNEP (ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ) ವಿಭಾಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **CITES ಒಪ್ಪಂದವು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಂಧಕವಾಗಿದೆ;** ಆದರೆ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಅನುಬಂಧಗಳು:

- **ಅನುಬಂಧ 1: ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುವ** ಅಥವಾ **ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಬಹುದಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಇದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.**
- **ಅನುಬಂಧ 2: ಈ ಪಟ್ಟಿಯು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.**
- **ಅನುಬಂಧ 3: ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು** ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆ ದೇಶವು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಇತರ **CITES ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು** ಕೋರಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (IEMI) 2025

ಸಂದರ್ಭ: ನೀತಿ (NITI) ಆಯೋಗವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (India Electric Mobility Index - IEMI) 2025 ನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಭಾರತ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2025 ರ ಬಗ್ಗೆ:

- ✓ **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ನೀತಿ ಆಯೋಗ
- ✓ **ಉದ್ದೇಶ:** ಇದು ದೇಶದ 36 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ಇ–ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ (EV) ಅಳವಡಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು** ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಅಂಕಗಳ ಶ್ರೇಣಿ:** ಸೂಚ್ಯಂಕವು 10 ರಿಂದ 84 ರವರೆಗಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮಧ್ಯಾಂಕ (Median) 40 ಆಗಿದೆ.

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು (Top Performers)

ಶ್ರೇಣಿ	ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ	ಅಂಕಗಳು
1	ದೆಹಲಿ	84
2	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	78
3	ಕರ್ನಾಟಕ	73

- ✓ **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಸಾಧನೆ:** 23 ನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ **7 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ** ಗಣನೀಯ ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ.
- ✓ **ಸಾರಿಗೆ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಕರಣ : ದೆಹಲಿ, ಚಂಡೀಗಢ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮೊದಲೆರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿವೆ.**
- ✓ **EV ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು** ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ✓ **EV ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ:** ದೆಹಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಸಿಯಾಂಗ್ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಿಯಾಂಗ್ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಬಹು–ಉದ್ದೇಶಿತ ಯೋಜನೆಗೆ (SUMP) ಪೂರ್ವ–ಸಾಧ್ಯತಾ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಸಿಯಾಂಗ್ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಬಹು–ಉದ್ದೇಶಿತ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- › **ಸ್ಥಳ:** ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ.
- › **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** 11,000 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ (MW).
- › **ಸ್ಥಿತಿಗತಿ:** 2008 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.
- › **ನದಿ:** ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಯಾದ ಸಿಯಾಂಗ್.

ಸೊಹಾರ್ ಬಂದರು

ಸಂದರ್ಭ: ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ನಡುವಿನ ಹಗೆತನದಿಂದಾಗಿ ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಒಮಾನ್ ದೇಶವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸೊಹಾರ್ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಸೊಹಾರ್ ಬಂದರಿನ ಬಗ್ಗೆ:

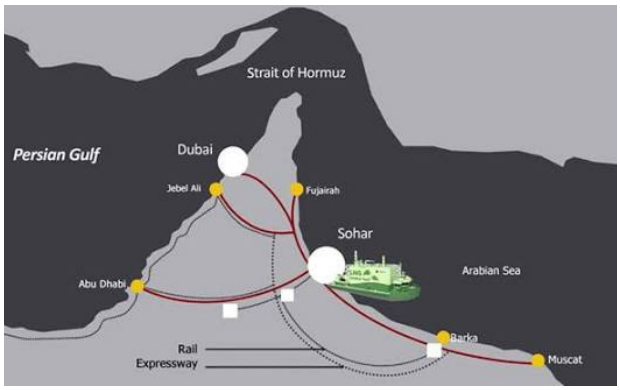

- » **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ಒಮಾನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಮಾನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿದೆ.**
- » **ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ಗಲ್ಫ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಪರ್ಯಾಯ ಕಡಲ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- » **ಸಂಪರ್ಕ:** ಇದು **ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವ ನೇರ ಅವಲಂಬನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗಲ್ಫ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.**
- » **ಭೌಗೋಳಿಕ–ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅನುಕೂಲ:** ಇದು ಈಶಾನ್ಯ ಒಮಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು, UAE ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ಇಂಧನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ.
- » **ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಮಾನ್ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಬಂದರುಗಳು: ಡುಕ್ಮ್ (Duqm) ಮತ್ತು ಸಲಾಲಾ (Salalah)** ಬಂದರುಗಳು.

'ಒಮಾನ್ ಕೊಲ್ಲಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ:

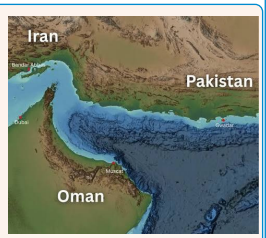

- » **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ.
- » **ಗಡಿಗಳು:** * **ನೈಋತ್ಯಕ್ಕೆ: ಒಮಾನ್**
  * **ಉತ್ತರಕ್ಕೆ: ಇರಾನ್**
- » **ವಿಸ್ತೀರ್ಣ:** ಇದು ಸರಿಸುಮಾರು 560 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದ ಮತ್ತು **320 ಕಿ.ಮೀ ಅಗಲವನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- » **ಸಂಪರ್ಕ:** ಇದು **ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗಲ್ಫ್‌ನೊಂದಿಗೆ** ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳು:

- » **ಒಮಾನ್: ಸೊಹಾರ್, ಅಲ್–ಖಿಬುರಾಹ್, ಮಸ್ಕತ್, ಸುರ್.**
- » **ಇರಾನ್: ಜಾಸ್ಕ್, ಬಂದರ್ ಬೆಹೇಶ್ತಿ (ಚಾಬಹಾರ್).**

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತ ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ **ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು** ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕರೆದಿದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು: ಅರಣ್ಯಗಳು – ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರದೇಶವು ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಎಲೆ ಉದುರುವ ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಳೆಕಾಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. **ಸ್ಥಳೀಯತೆ (Endemism)** – ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಅತ್ಯಧಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು (ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುವ ಜೀವಿಗಳು) ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಉಭಯಚರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 77% ಮತ್ತು ಸರೀಸೃಪ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ 62% ಪ್ರಭೇದಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಿತಿಗಳು:

ಸಂಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಸಮಿತಿ:

ಉದ್ದೇಶ: ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳ (ESZ) ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲು ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹತ್ವ: ಇದು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ **'ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶ'** (ESA) ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾಧವ್ ಗಾಡ್ಗೀಳ್ ಸಮಿತಿ (2011):

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ಇದು ಇಡೀ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮೀಸಲಾದ **'ಪರಿಸರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'**ವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಇದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತ್ತು.
- ಈ ವರದಿಯು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತ್ತು, ಆದರೆ ಇದರ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಸಮಿತಿ (2012):

- **ಗಾಡ್ಗೀಳ್ ಸಮಿತಿಯ** ವರದಿಯ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿ, **ಹೆಚ್ಚು ಸಮತೋಲಿತ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು** ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇದು **ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ 37% ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳಾಗಿ** (ESZ) ಗುರುತಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.
- ಇದು **ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಗತ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ** ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

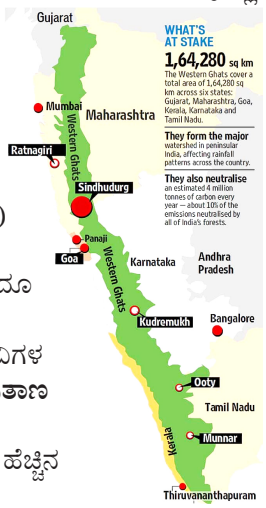

- **ಸ್ಥಳ: ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಭಾರತೀಯ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಆರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ **(ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗೋವಾ, ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕೇರಳ)** ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ.
- **ಇತರ ಹೆಸರು:** ಇದನ್ನು **'ಭಾರತದ ಮಹಾ ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು'** (The Great Escarpment of India) ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮಾನ್ಯತೆ:** ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದ ಹಲವಾರು ಜೀವಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದಿಂದಾಗಿ, ಇದನ್ನು **ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಾಣ / ಬಿಸಿತಾಣ (Biodiversity Hotspot)** ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳು:** ಈ ಪ್ರದೇಶವು **ಆದರ್, ಕೋಟ, ಬಡಗ, ತೋಡ, ಕುರುಂಬ** ಮತ್ತು **ಪನಿಯಾ** ಮುಂತಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ:** ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು, **ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2 ಜೀವಗೋಳ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು (BR) ಮತ್ತು 13 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಪೋಲೊ ಚಂಡಮಾರುತ (Hurricane Polo)

ಸಂದರ್ಭ: ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ **'ವರ್ಗ 4'** (Category 4) ಚಂಡಮಾರುತವಾದ **'ಪೋಲೊ'** (Hurricane Polo), ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ನೈರುತ್ಯ ಕರಾವಳಿಯ ಪೂರ್ವ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ತೀವ್ರಗೊಂಡಿದೆ.

ಚಂಡಮಾರುತದ ಕುರಿತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪೋಲೊ ಚಂಡಮಾರುತ:** ಇದು **'ವರ್ಗ 4'** ರ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಚಂಡಮಾರುತವಾಗಿದ್ದು (Tropical Cyclone), ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ನೈರುತ್ಯ ಕರಾವಳಿಯ ಪೂರ್ವ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ತೀವ್ರತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಹರಿಕೇನ್ (Hurricane):** ಗಂಟೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 119 ಕಿ.ಮೀ (74 mph) ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಚಂಡಮಾರುತಗಳನ್ನು **'ಹರಿಕೇನ್'** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- **ಸಂಬಂಧಿತ ಹವಾಮಾನ:** ಈ ಚಂಡಮಾರುತದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾರಿ ಮಳೆ, ಗುಡುಗು–ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಬಲವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವರ್ಗ 4 (Category 4):** ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಭಾರಿ ವಿನಾಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಘೇಂಡಾಮೃಗ ದಿನ

ಸಂದರ್ಭ: ಘೇಂಡಾಮೃಗ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 22 ರಂದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ **'ವಿಶ್ವ ಘೇಂಡಾಮೃಗ ದಿನ'**ವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಘೇಂಡಾಮೃಗ ದಿನದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

» **ದಿನಾಂಕ:** ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 22 ರಂದು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

» **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** 2010 ರಲ್ಲಿ WWF–ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಈ ದಿನದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು 2011 ರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

» **ಸಂಯೋಜಕರು: ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೈನೋ ಫೌಂಡೇಶನ್ (IRF)** ಈ ಆಚರಣೆಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

» **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ:** ಈ ವರ್ಷದ ಆಚರಣೆಯು **"ಕೀಪ್ ದಿ ಫೈವ್ ಅಲೈವ್"** (Keep the Five Alive) ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

» **ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆ:** ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ 5 ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸುಮಾರು **26,700 ಘೇಂಡಾಮೃಗಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 4 ಪ್ರಭೇದಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ** ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಇಂಡಿಯನ್ ರೈನೋ ವಿಷನ್ 2020 (2005):** ಅಸ್ಸಾಂನ ಕನಿಷ್ಠ 7 ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 3,000 ಘೇಂಡಾಮೃಗಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿತ್ತು.
- **IRV 2.0 (2021):** 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ಯಂತ 4,500 ದಿಂದ 5,000 ಘೇಂಡಾಮೃಗಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಘೇಂಡಾಮೃಗ (Indian Rhino)ದ ಬಗ್ಗೆ:

❖ **ಪ್ರಭೇದ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು **'ದೊಡ್ಡ ಒಂದು ಕೊಂಬಿನ ಘೇಂಡಾಮೃಗ'** ('ಗ್ರೇಟರ್ ಒನ್–ಹಾರ್ನ್ಡ್ ರೈನೋ') (Rhinoceros unicornis) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

❖ **ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಇದು IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ (Vu) ವರ್ಗದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ **ಅನುಸೂಚಿ–I** ರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿದೆ.

❖ **ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಜಗತ್ತಿನ ಐದು ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ರಭೇದ ಮಾತ್ರ ಭಾರತದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

❖ **ಅಸ್ಸಾಂ:** ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅಸ್ಸಾಂ ರಾಜ್ಯದ **ಕಾಜಿರಂಗ, ಮಾನಸ್, ಪೊಬಿಟೊರಾ** ಮತ್ತು **ಒರಾಂಗ್ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** ಸುಮಾರು **3,260 ಘೇಂಡಾಮೃಗಗಳು** ನೆಲೆಸಿವೆ.

❖ **ಕಾಜಿರಂಗದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಕಾಜಿರಂಗವನ್ನು **1974 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವಾಗಿ, 2006 ರಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ** ಮತ್ತು **1985 ರಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವಾಗಿ** ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೇಪಾಳದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ ವಿಪತ್ತು

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, **ನೇಪಾಳದ ಲ್ಹೆಂಡೆ ಖೋಲಾ ಮತ್ತು ಭೋಟೆ ಕೋಶಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹವು, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದೆ. ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಭೋಟೆ ಕೋಶಿ ನದಿ ಕಣಿವೆಯು ಕಠ್ಮಂಡು ಮತ್ತು ಟಿಬೆಟ್‌ನ ಲಾಸಾ ನಡುವಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿದೆ.**

ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹದ (Flash Flood) ಬಗ್ಗೆ:

▸ **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** **ವಿಪರೀತ ಮಳೆ, ಮೇಘಸ್ಫೋಟ, ಅಣೆಕಟ್ಟು ಒಡೆಯುವಿಕೆ, ಅಥವಾ ಹಿಮನದಿಗಳು/ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಹಠಾತ್ತನೆ ನೀರು ಬಿಡುಗಡೆಯಾದಾಗ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವು ವೇಗವಾಗಿ ಏರಿ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವುದನ್ನು ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

▸ **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು: ಇದು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಸಮಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಹರಿವಿನ ವೇಗವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.** ಕ್ರಮೇಣ ಉಂಟಾಗುವ ನದಿ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರುಗಳು, ಕಿರಿದಾದ ಕಣಿವೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈ ಅಪಾಯವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

▸ **ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಸವಾಲುಗಳು:** ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರ್ವತಮಯ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಇದರ ತ್ವರಿತ ಆರಂಭ, ಕಡಿಮೆ ಜಲವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

▸ **ಹಿಮಾಲಯದ ದುರ್ಬಲತೆ: ಹಿಮನದಿಗಳ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಭೂಕುಸಿತಗಳು, ಮೇಘಸ್ಫೋಟಗಳು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯ ನಮೂನೆಗಳು ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.**

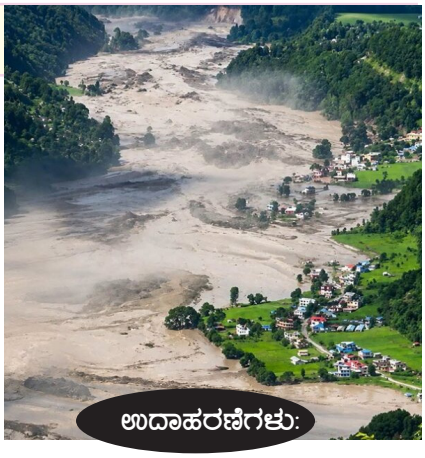

ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

- 2013 ರ ಕೇದಾರನಾಥ ವಿಪತ್ತು.
- 2021 ರ ಚಮೋಲಿ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ.
- ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರುಕಳಿಸುವ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳು.
- ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಮೇಘಸ್ಫೋಟ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು.
- **ಇತ್ತೀಚಿನ ನೇಪಾಳದ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ** (ಇದು ಅತಿಯಾದ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ನೀರು ಅಥವಾ ಅವಶೇಷಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ).

ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹ EOS-05

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ISRO) GSLV-F17 ರಾಕೆಟ್ ಮೂಲಕ EOS-05 (ಈ ಹಿಂದೆ GISAT-1A) ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

EOS–05 ಉಪಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು **ಭೂಸ್ಥಾಯಿ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ (GEO)** ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿರುವ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಚಿತ್ರಣ ಉಪಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.
- ಇದು **ಪ್ರತಿ 5 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಗುರಿಗಳ ನೈಜ–ಸಮಯದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ 30 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು** ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ: ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಕಣ್ಗಾವಲು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು** ಇದು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭೂಸ್ಥಾಯಿ ಕಕ್ಷೆ (GEO)** ಎನ್ನುವುದು **ಸುಮಾರು 36,000 ಕಿ.ಮೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಕಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದು,** ಅಲ್ಲಿ ಉಪಗ್ರಹದ ಕಕ್ಷೆಯ ಅವಧಿಯು ಭೂಮಿಯ ತಿರುಗುವಿಕೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಕಣ್ಗಾವಲು ಇಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂಡೊಮೆಟ್ರಿಯೋಸಿಸ್ (Endometriosis)

ಸಂದರ್ಭ: ಎಂಡೊಮೆಟ್ರಿಯೋಸಿಸ್ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 21 ಅನುವಂಶಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಅಧ್ಯಯನವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಎಂಡೊಮೆಟ್ರಿಯೋಸಿಸ್ ಕಾಯಿಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ವ್ಯಾಪಕತೆ:** ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ವಯಸ್ಸಿನ ಸುಮಾರು 10% (190 ಮಿಲಿಯನ್) ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಗರ್ಭಾಶಯದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಡೊಮೆಟ್ರಿಯಮ್‌ನಂತಹ ಅಂಗಾಂಶಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಎಂಡೊಮೆಟ್ರಿಯೋಸಿಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಉರಿಯೂತ ಮತ್ತು ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ತೀವ್ರವಾದ ಮುಟ್ಟಿನ ನೋವು, ಅತಿಯಾದ ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಶ್ರೋಣಿಯ ನೋವು, ಬಂಜೆತನ, ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರ ಮತ್ತು ವಾಕರಿಕೆ ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಬಾಧಿಸುವ ಭಾಗಗಳು:** ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಶ್ರೋಣಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ** ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಎದೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- **ಇತರ ಪರಿಣಾಮಗಳು:** ಇದು ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆ, ಕರುಳಿನ ಚಲನೆ, **ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ** ಮತ್ತು **ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ** ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.
- **ಕಾರಣ:** ಈ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ನಿಖರವಾದ ಕಾರಣ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ; **ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಇದನ್ನು ರೋಗನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ** ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ.
- **ಚಿಕಿತ್ಸೆ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದಕ್ಕೆ **ಯಾವುದೇ ಶಾಶ್ವತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇಲ್ಲ; ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವತ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.**

ಶ್ರವಾಣಿ (SraVaani) ಸ್ಪೀಚ್ ಮಾಡೆಲ್

- **IISc ನ SPIRE ಲ್ಯಾಬ್, ART-PARK, ಮತ್ತು ಗೂಗಲ್ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಶ್ರವಾಣಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಬಹುಭಾಷಾ ಸ್ಪೀಚ್ ರೆಕಗ್ನಿಷನ್ ಮಾಡೆಲ್ ಆಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು, ಲಿಪ್ಯಂತರ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಲು ಈ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಧನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಐ (AI) ಸಹಾಯಕ ಜಾಗೋ (Jago)

- ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅಧಿಕೃತ AI-ಚಾಲಿತ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಸಹಾಯಕ (AI-powered conversational assistant) ಆದ "ಜಾಗೋ (Jago)" ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
- ವಿವಿಧ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಭಂಡಾರಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಒಂದೇ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆಸ್ಟಿಯೋಆರ್ಥರೈಟಿಸ್ (Osteoarthritis)

ಸಂದರ್ಭ: ಋತುಚಕ್ರದ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮೆಸೆನ್‌ಕೈಮಲ್ ಸ್ಟ್ರೋಮಲ್ (mesenchymal stromal) ಜೀವಕೋಶಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾ ಸೆಲ್ಯುಲಾರ್ ವೆಸಿಕಲ್‌ಗಳನ್ನು (extracellular vesicles) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಸ್ಟಿಯೋಆರ್ಥರೈಟಿಸ್ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಕೋಶ–ಮುಕ್ತ ಪುನರುತ್ಪಾದಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು (cell-free regenerative therapy) ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

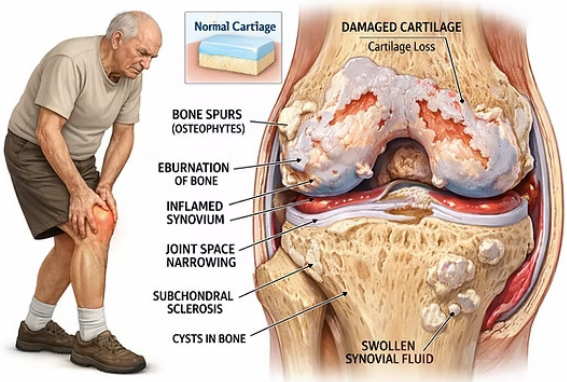

ಆಸ್ಟಿಯೋಆರ್ಥರೈಟಿಸ್ ಎಂದರೇನು?

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಮೂಳೆಗಳ ನಡುವಿನ ಮೃದ್ವಸ್ಥಿಯ ಸವೆತ ಮತ್ತು ಮೂಳೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಕ್ಷೀಣಗೊಳ್ಳುವ ಕೀಲು ರೋಗವಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾಗುವ ಭಾಗಗಳು:** ಮೊಣಕಾಲುಗಳು, ಸೊಂಟ, ಕೈಗಳು ಮತ್ತು ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ.
- **ಅಪಾಯಕಾರಿ ಅಂಶಗಳು:** ವಯಸ್ಸು, ಬೊಜ್ಜು, ಕೀಲುಗಳಿಗೆ ಆದ ಹಿಂದಿನ ಗಾಯ, ನಿರಂತರ ಕೀಲುಗಳ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಅನುವಂಶಿಕ ಅಂಶಗಳು.
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಕೀಲು ನೋವು, ಬಿಗಿತ, ಊತ ಮತ್ತು ಚಲನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಡಿತ.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವ ರೋಗವಾಗಿದೆ; **ರುಮಟಾಯ್ಡ್ ಆರ್ಥರೈಟಿಸ್‌ಗಿಂತ** ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕೀಲುಗಳ ಸವೆತದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ.
- **ನಿರ್ವಹಣೆ:** ವ್ಯಾಯಾಮ/ಫಿಸಿಯೋಥೆರಪಿ, ತೂಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೋವು ನಿವಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ತೀವ್ರತರವಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೀಲು ಬದಲಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

DRR ಧನ್ 100 (ಕಮಲಾ)

ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ICAR-IIRR ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಈ ಹೊಸ ಅನುವಂಶಿಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಭತ್ತದ ತಳಿಯನ್ನು, ಜನಪ್ರಿಯ ಮೂಲ ತಳಿಯಾದ ಸಾಂಬಾ ಮಸೂರಿಯಿಂದ (BPT 5204) ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪೂಸಾ ರೈಸ್ DST1 (Pusa Rice DST1)

ಭಾರತವು ಪೂಸಾ ರೈಸ್ DST1 ಅನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯಿಕವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದ ಮೊದಲ ಅನುವಂಶಿಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಭತ್ತದ ತಳಿಯಾಗಿ ಕೃಷಿ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಥಮ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಶೃಂಗಸಭೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಥಮ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಶೃಂಗಸಭೆಯು (First International Space Summit) ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

- ಇದು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಲಯದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂವಾದವನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ಕೆಳ ಭೂ ಕಕ್ಷೆಯ (LEO) ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಳಕೆ, ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಚಂದ್ರನ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಭವಿಷ್ಯ.

ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

4 ಆದ್ಯತೆಗಳು	
ಆದ್ಯತೆ	**ಕೇಂದ್ರಗಮನ**
ಭದ್ರತೆ	ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು
ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಆರ್ಥಿಕತೆ	ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ	ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಮೂಲಭೂತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ	ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿ

ಭಾರತದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ:

- 2035 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನಿಲ್ದಾಣ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- 2040 ರ ವೇಳೆಗೆ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ಗಗನಯಾತ್ರಿಯನ್ನು ಇಳಿಸುವುದು.

GSLV-F17 ರಾಕೆಟ್ ಮೂಲಕ EOS-05 ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ ಇಸ್ರೋ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ISRO) ಶ್ರೀಹರಿಕೋಟಾದ ಸತೀಶ್ ಧವನ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿದ್ದು, ಭೂಸ್ಥಿರ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇದು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನವಾಗಿ **GSLV-F17** (ಭೂಸ್ಥಿರ ಉಪಗ್ರಹ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನದ 19ನೇ ಹಾರಾಟ) ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ **EOS-05** ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಉಡಾವಣೆಯನ್ನು **ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ISRO)** ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.
- ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಹಾಗೂ **ಭಾರವಾದ EOS-05** ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ನಿಗದಿತ **'ಸಬ್–ಜಿಯೋಸಿಂಕ್ರೊನಸ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆರ್ಬಿಟ್'**ಗೆ (Sub-GTO) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, **ಈ ಕಕ್ಷೆಗೆ GSLV ಮೂಲಕ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಭಾರವಾದ ಉಪಗ್ರಹ** ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಇದು ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಉಪಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ:

- **EOS-05** ಉಪಗ್ರಹವು ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಮೀಸಲಾದ ಚಿತ್ರಣ ಉಪಗ್ರಹವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು **36,000 km** ಎತ್ತರದ ಭೂಸ್ಥಿರ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಗೋಚರ, ಅತಿಗೆಂಪು, ಮಲ್ಟಿ–ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಲ್ ಮತ್ತು ಹೈಪರ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರಂತರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೈಜ–ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು** ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಉಪಗ್ರಹದ ಈ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಕೃಷಿ, ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ** ಮತ್ತು **ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.**

ಮೊದಲ ತಳೀಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸದ (Non-GMO) ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳದ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜ

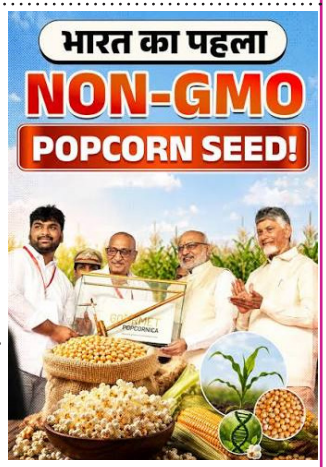

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಭಾರತದ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಏಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಸುನೂರಿನಲ್ಲಿ **ದೇಶದ ಮೊದಲ ತಳೀಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸದ (non-GMO),** ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪಾಪ್‌ಕಾರ್ನ್ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳದ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.
- **Krisna459 ಮತ್ತು Godari234** ಎಂಬ ಎರಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಳಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಜೆನೆಟಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ವಿಶೇಷ ಬೀಜಗಳು ಹುರಿದಾಗ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತೆ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಯೋ–ನಿವೇಶ್ (BIO-NIVESH)

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವರು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಬಯೋ–ನಿವೇಶ್, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಾವೀನ್ಯಕಾರರು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ ಸಮುದಾಯದ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ಸ್ಕೇಲ್–ಅಪ್ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳದ ಹರಿವನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

ತ್ರಿಷ್ಣಾ (TRISHNA) ಮಿಷನ್

ಭೂಮಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಇಸ್ರೋ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಸಹಯೋಗ

ಸಂದರ್ಭ: ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಹವಾಮಾನ ಸವಾಲುಗಳು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಹೊಂದಿರುವ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ **ತ್ರಿಷ್ಣಾ (TRISHNA - Thermal InfraRed Imaging Satellite for High-resolution Natural Resource Assessment)** ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ** (ISRO) ಮತ್ತು **ಫ್ರೆಂಚ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಸ್ಥೆ (CNES)** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.
- ಈ ಉಪಗ್ರಹದ **ಉಡಾವಣೆಯನ್ನು 2027 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಡೆಸಲು** ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಉಷ್ಣಾಂಶವನ್ನು** (LST) **ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದು, ಸಸ್ಯಗಳ ನೀರಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು** (ಬಾಷ್ಪೀಕರಣ) **ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು** ಮತ್ತು **ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ** (Spatial) ಹಾಗೂ **ಪುನರಾವರ್ತಿತ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ** (Temporal) **ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಒಳನಾಡಿನ ಜಲ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.**

ಈ ಮಿಷನ್ ನ ಪೇಲೋಡ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ:

- ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ **CNES** ಸಂಸ್ಥೆಯು **TIR** ಪೇಲೋಡ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು **ನಾಲ್ಕು–ಚಾನೆಲ್‌ಗಳ ಥರ್ಮಲ್/ಲಾಂಗ್–ವೇವ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್ ಇಮೇಜಿಂಗ್** ಸಂವೇದಕವಾಗಿದ್ದು, ಮೇಲ್ಮೈ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇಸ್ರೋ (ISRO) ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ VNIR-SWIR ಪೇಲೋಡ್ ಒಂದು ಏಳು–ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಸಂವೇದಕವಾಗಿದ್ದು, ಮೇಲ್ಮೈ ಪ್ರತಿಫಲನ, ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ವಿಕಿರಣ ಬಜೆಟ್ ವೇರಿಯಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಗೋಚರ (Visible) ಹಾಗೂ **ಶಾರ್ಟ್–ವೇವ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಮ್‌ಗಳನ್ನು** ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಥರ್ಮಲ್ ಮತ್ತು ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ, **ತ್ರಿಷ್ಣಾ ಉಪಗ್ರಹವು ನಿಖರವಾದ ಕೃಷಿ, ನಗರ ಉಷ್ಣ ದ್ವೀಪಗಳ** (Urban heat island) ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಹಿಮನದಿಗಳ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಗರ್ ಮಂಥನ್ ನೌಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ ಮೂಲದ **ಗಾರ್ಡನ್ ರೀಚ್ ಶಿಪ್‌ಬಿಲ್ಡರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ (GRSE) ಲಿಮಿಟೆಡ್** ಇತ್ತೀಚೆಗೆ **'ಸಾಗರ್ ಮಂಥನ್'** ನೌಕೆಯನ್ನು ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

'ಸಾಗರ್ ಮಂಥನ್' ನೌಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧ್ರುವೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ (NCPOR)** ಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ **ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಗರ ಸಂಶೋಧನಾ ನೌಕೆ**ಯಾಗಿದೆ (ORV).
- **ಧ್ಯೇಯ:** ಇದು **ಡೀಪ್ ಓಷನ್ ಮಿಷನ್‌ನ (DOM)** ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, **ವರ್ಟಿಕಲ್–4:** ಆಳ ಸಾಗರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ವೆಚ್ಚ:** ಅಂದಾಜು **ರೂ.840 ಕೋಟಿ.**
- **ಸೇರ್ಪಡೆ:** ಸಮುದ್ರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ನಂತರ **2028 ರ ವೇಳೆಗೆ** ಇದು ಸೇವೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- **ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:** ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಮಾನಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬಹು–ಶಿಸ್ತಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ; ಇದು **14 ನಾಟ್ಸ್ ವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 30 ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಹ ಸಾಗರ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಭಾರತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ:
  1. **ಪಾಲಿಮೆಟಾಲಿಕ್/ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಗಂಟುಗಳು (nodules)**
  2. **ಪಾಲಿಮೆಟಾಲಿಕ್ ಸಲ್ಫೈಡ್‌ಗಳು**
- **ಪ್ರದೇಶ:** ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಡೀಪ್ ಓಷನ್ ಮಿಷನ್ (Deep Ocean Mission) ಬಗ್ಗೆ:

- **ಉಡಾವಣೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು **2021ರಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** **ಆಳ–ಸಾಗರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನೀಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕ:** ಸಮುದ್ರಯಾನ ಯೋಜನೆ.
- **ಮತ್ಸ್ಯ 6000 (MATSYA 6000):** ಇದು ಭಾರತದ **ಮೊದಲ ಮಾನವ ಸಹಿತ ಆಳ–ಸಮುದ್ರದ ಸಬ್‌ಮರ್ಸಿಬಲ್ ಆಗಿದ್ದು,** ಇದನ್ನು **ಸಮುದ್ರಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ** ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಗಮನ:** **ಆಳ–ಸಮುದ್ರದ ಪರಿಶೋಧನೆ, ಸಮುದ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ** ಮತ್ತು **ಸುಧಾರಿತ ಸಾಗರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಇದು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.**

ಮೆಲನೋಮ (Melanoma)

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಾವಿರಾರು ರೋಗಿಗಳು ಮೆಲನೋಮ ಎಂಬ ಚರ್ಮದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

'ಮೆಲನೋಮ' ಬಗ್ಗೆ:

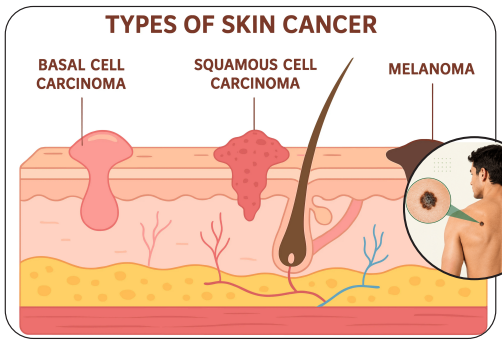

- **ಮೆಲನೋಮ:** ಇದು ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ನೀಡುವ **ಮೆಲನಿನ್ (Melanin)** ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ **ಮೆಲನೋಸೈಟ್ಸ್ (Melanocytes)** ಕೋಶಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಚರ್ಮದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಅಂಶ:** ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಟ್ಯಾನಿಂಗ್ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಬರುವ ಅತಿಯಾದ **ಅತಿನೇರಳೆ ವಿಕಿರಣ (UV radiation).**
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಕಪ್ಪು ಕಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮಚ್ಚೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದು.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು **ತಳದ (Basal)** ಅಥವಾ **ಸ್ಕ್ವಾಮಸ್ (Squamous)ಕೋಶಗಳ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಹೆಚ್ಚು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಹರಡುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.**
- **ಆರಂಭಿಕ ಪತ್ತೆ:** ಈ ರೋಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಚರ್ಮ:

ಜೀವಕೋಶ	ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯ
ಸ್ಕ್ವಾಮಸ್ ಕೋಶಗಳು (Squamous cells)	ಚರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಪದರವನ್ನು (ಎಪಿಡರ್ಮಿಸ್) ರೂಪಿಸುವ ತೆಳುವಾದ, ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಜೀವಕೋಶಗಳು.
ತಳದ ಕೋಶಗಳು (Basal cells)	ಸ್ಕ್ವಾಮಸ್ ಕೋಶಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ದುಂಡಗಿನ ಜೀವಕೋಶಗಳು.
ಮೆಲನೋಸೈಟ್ಸ್ (Melanocytes)	ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೆಲನಿನ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ಸರಳ್ ಎಐ (SARAL AI)

ಸಂದರ್ಭ: **CSIR–ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (CSIR-NIScPR) ತನ್ನ ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ ವೀಡಿಯೊಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸರಳ್ ಎಐ (SARAL AI)** ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸರಳ್ ಎಐ (SARAL AI) ಬಗ್ಗೆ :

- **ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪ: ಸರಳೀಕೃತ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ – Simplified and Automated Research Amplification and Learning Artificial Intelligence** (SARAL).
- **ಸ್ವರೂಪ: ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ ವೀಡಿಯೊ ಸಾರಾಂಶಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ AI–ಆಧಾರಿತ ವೇದಿಕೆ ಇದಾಗಿದೆ.**
- **ಇದರ ಉಪಕ್ರಮ:** ಅನುಸಂಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ANRF).
- **ಅನುಷ್ಠಾನ/ಬಳಕೆ:** ತನ್ನ ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ **CSIR-NIScPR ಸಂಸ್ಥೆಯು SARAL AI ಅನ್ನು** ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ:** ಇದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವೀಡಿಯೊ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭಾಷೆಗಳು:** ಈ ವೀಡಿಯೊಗಳನ್ನು **ಬಹುತೇಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ** ಮಾಡಬಹುದು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಮಹತ್ವ: ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂವಹನವನ್ನು ಸುಗಮ, ವೇಗ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಗಿಸಲು** ಇದು AI ಅನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

S-71K ಕೊವ್ಯೋರ್ ರಹಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪಣಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ ರಷ್ಯಾ

ಸಂದರ್ಭ: **ರಷ್ಯಾ ತನ್ನ ಐದನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುದ್ಧವಿಮಾನಗಳ ಪಡೆಯ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್–ಆಫ್ ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು (stand-off strike capabilities) ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ S-71K ಕೊವ್ಯೋರ್ (Kovyor) ಎಂಬ ಹೊಸ ಸುಧಾರಿತ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಡಾಯಿಸಲ್ಪಡುವ ರಹಸ್ಯ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಯನ್ನು (stealth cruise missile) ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಅಸ್ತ್ರದ ವಿಧ:** ಟರ್ಬೋಜೆಟ್–ಚಾಲಿತ, ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ರಹಸ್ಯ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ ಮತ್ತು ದಾಳಿ ಡ್ರೋನ್ ನಡುವಿನ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ವಿಶೇಷಣಗಳು: ರಾಡಾರ್‌ಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಸಮ್ಮಿತ ಏರ್‌ಫ್ರೇಮ್, 250 ಕೆಜಿ ತೂಕದ ಅಧಿಕ–ಸ್ಫೋಟಕ ಸಿಡಿತಲೆ ಮತ್ತು 300–350 ಕಿ.ಮೀ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.**
- **ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವೇದಿಕೆ: Su-57E ಐದನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಯುದ್ಧವಿಮಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.**
- **ಭಾರತ–ರಷ್ಯಾ ರಕ್ಷಣಾ ಬಾಂಧವ್ಯ: ರಷ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ Su-57 ಉತ್ಪಾದನಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವ್ಯ ಜಂಟಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ** ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಇಂಡಿಯಾ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಅಲಯನ್ಸ್

ಸಂದರ್ಭ: ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಅಲಯನ್ಸ್ (IDTA) ಸದಸ್ಯರು 56 ಭಾರತೀಯ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ **ರೂ.2,170 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ** ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದು **ಆಯಕಟ್ಟಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು** ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

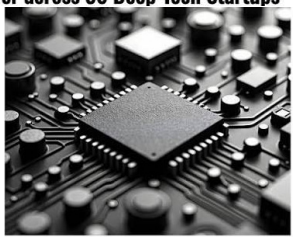

ಇಂಡಿಯಾ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಅಲಯನ್ಸ್ (IDTA) ಬಗ್ಗೆ:

ಅಂಶ	ವಿವರಗಳು
ಪ್ರಾರಂಭ	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2025
ಸ್ವರೂಪ	ಉದ್ಯಮ–ನೇತೃತ್ವದ ಒಕ್ಕೂಟ
ಸದಸ್ಯರು	ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿದೇಶದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪಾಲುದಾರರು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪಾಲುದಾರರು
ಗಮನ	ಭಾರತದ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ
ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳು	ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI), ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಸುಧಾರಿತ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್, ರೊಬೊಟಿಕ್ಸ್, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿ
ಬೆಂಬಲ	ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ
ಉದ್ದೇಶ	ಭಾರತದಿಂದ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು

ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಒಪ್ಪಂದ (Outer Space Treaty)

ಸಂದರ್ಭ: **ಚೀನಾ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ** (on-orbit) **"ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನಿಯಂತ್ರಣ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು"** ನಿಯೋಜಿಸಿರುವುದನ್ನು **ಅಮೆರಿಕಾ ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ; ಇದು 'ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಒಪ್ಪಂದ'ದ ಮಿತಿಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.**

ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಒಪ್ಪಂದ (OST), 1967:

- ✓ ಇದು **ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಶಾಂತಿಯುತ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ;** ಭಾರತ ಸೇರಿದಂತೆ **115 ದೇಶಗಳು** ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿವೆ.
- ✓ **ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ನಿಷೇಧ:** ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಅಥವಾ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ಮೇಲೆ **ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಅಥವಾ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲ** ಎಂದು ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಶಾಂತಿಯುತ ಬಳಕೆ:** ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿನಾಶಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು (WMDs) / ಪರಮಾಣು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರ / ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಇದು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ:** ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೇ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಗೆ ಅವೇ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ✓ **ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳು:** ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು **"ಮಾನವಕುಲದ ರಾಯಭಾರಿಗಳು"** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ನೆರವು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಮಿತಿಗಳು:** ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಉಪಗ್ರಹ ನಿರೋಧಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು(ASATs), ಸಿಗ್ನಲ್ ಜಾಮಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಈ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲ.
- ✓ **ಭಾರತದ ನಿಲುವು:** ಭಾರತವು **'ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನೀತಿ 2023' ಮತ್ತು `IN-SPACe'** ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ; **2023ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಟೆಮಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ** ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ, ಆದರೆ **1979ರ ಚಂದ್ರನ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ** (Moon Agreement) ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸನ್‌ಕ್ಯಾಚರ್ (Project Suncatcher)

ಸಂದರ್ಭ: **ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ (AI)** ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಗೂಗಲ್ **'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸನ್‌ಕ್ಯಾಚರ್'** ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು **ಗೂಗಲ್‌ನ ಟೆನ್ಸರ್ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಯುನಿಟ್‌ಗಳ (TPU)** ಕಕ್ಷೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸನ್‌ಕ್ಯಾಚರ್ ವಿಶೇಷತೆಗಳು:

- **ಉಪಕ್ರಮ:** ಇದು **ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಆಧಾರಿತ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI)** ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಗೂಗಲ್‌ನ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪರಿಕಲ್ಪನೆ: ಕಡಿಮೆ ಭೂ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ (LEO)** ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಮೇಲೆ AI ಪ್ರೊಸೆಸರ್‌ಗಳಾದ TPU ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
- **ಪಾಲುದಾರರು:** ಮೂಲಮಾದರಿಯ ಉಪಗ್ರಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ **'ಪ್ಲಾನೆಟ್'** ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಗೂಗಲ್ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ವಿಡ್ತ್ ಡೇಟಾ ವರ್ಗಾವಣೆಗಾಗಿ ಲೇಸರ್ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ **'ಫ್ರೀ–ಸ್ಪೇಸ್ ಆಪ್ಟಿಕಲ್'** (FSO) ಲಿಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಇದು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:** ವಿತರಿತ AI ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಬೃಹತ್ ಸಮೂಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ನೇರವಾಗಿ AI ಡೇಟಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಡೇಟಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು ಲಕ್ನೋದಲ್ಲಿ ವೀರಾಂಗನಾ ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಗೆ ಗೌರವ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

'ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ' ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

» **'ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ'** ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ರಾಮಗಢ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು 1857 ರ ದಂಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕಿ**ಯಾಗಿದ್ದರು.

» **ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ:** ಅವರು **1831** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಸಿಯೋನಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ರಾಮಗಢದ ದೊರೆ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಸಿಂಗ್ ಅವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು.

» **ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧ: ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ರಾಮಗಢವನ್ನು ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ವಾರ್ಡ್ಸ್ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.**

» **1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ:** ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರರು, ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮತ್ತು ರೈತರನ್ನು ಅವರು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು **4,000 ಸೈನಿಕರ ಪಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಕೀರ್ತಿ** ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

» **ಹುತಾತ್ಮತೆ: ಮಾರ್ಚ್ 1858 ರಲ್ಲಿ,** ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಾಗ, ಶರಣಾಗುವ ಬದಲು **ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.**

ಯುನೆಸ್ಕೋ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಾನದ ಶೇಖಾವತಿ ಹವೇಲಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಶೇಖಾವತಿ ಹವೇಲಿಗಳನ್ನು ಯುನೆಸ್ಕೋದ (UNESCO) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಗೆ (Tentative List) ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯತ್ತ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಶೇಖಾವತಿ ಹವೇಲಿಗಳು:

» **ಸ್ಥಳ: ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜಸ್ಥಾನ;** ಯುನೆಸ್ಕೋದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿದೆ.

» **14 ಪಟ್ಟಣಗಳು: ಅಲ್ಸಿಸಾರ್, ಬಿಸ್ಸಾವು, ಚಿರಾವಾ, ಚುರು, ದುಂಡ್ಲೋಡ್, ಫತೇಪುರ್, ಜುಂಜುನು, ಖೇತ್ರೀ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ್‌ಗಢ, ಮಾಂಡವಾ, ಮಹಾನ್ಸರ್, ನವಲ್‌ಗಢ, ರಾಮಗಢ ಮತ್ತು ಸಿಕರ್.**

» **ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:** ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾದ **ಹವೇಲಿಗಳು, ಹಸಿಚಿತ್ರಗಳು** (frescoes), **ಪ್ರಾಂಗಣಗಳು, ಮಹಾದ್ವಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಲಂಕೃತ ಮುಂಭಾಗಗಳು** (ornate façades).

» **ಹಸಿಚಿತ್ರಗಳ ವಿಷಯಗಳು:** ಧಾರ್ಮಿಕ/ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳು, ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು, ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

» **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೌಲ್ಯ:** ಈ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು **19 ನೇ–ಆರಂಭಿಕ 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ,** ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಯುನೆಸ್ಕೋದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿ (UNESCO Tentative List):

» ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ **ಸಂಭಾವ್ಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು (OUV)** ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ/ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಾಣಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

» ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು **ಒಂದು ತಾಣವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ 1 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.**

» ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಯು ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವಲ್ಲ; ಇದು **ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ**ವಾಗಿದೆ.

» **ಈ ಪಟ್ಟಿಗೆ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು, ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು ಅಥವಾ ನವೀಕರಿಸಬಹುದು.**

ಜಮ್ಮುವಿನ ನಾಮಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ

ಡೋಗ್ರಿ ಲಿಪಿಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಡೋಗ್ರಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬರವಣಿಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, **ಜಮ್ಮುವಿನಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಾಮಫಲಕಗಳು ದೇವನಾಗರಿ** ಮತ್ತು **ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಯ ಜೊತೆಗೆ, 'ನಾಮೇ ಡೋಗ್ರಾ ಅಖರ್'** ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿವೆ.

'ನಾಮೇ ಡೋಗ್ರಾ ಅಖರ್' ಬಗ್ಗೆ:

- **ಅರ್ಥ: "ಹೊಸ ಡೋಗ್ರಿ ಲಿಪಿ";** ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಡೋಗ್ರಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ **ಟಾಕ್ರಿ (Takri)** ಲಿಪಿಯ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ರೂಪವಾಗಿದೆ.
- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:** ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ **ದೇವನಾಗರಿ ಸ್ವರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು** ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಾರಾಜ ರಣಬೀರ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಕಸನಗೊಂಡಿತು.
- **ಡೋಗ್ರಿ:** ಇದು ಒಂದು **ಇಂಡೋ–ಆರ್ಯನ್ ಭಾಷೆ**ಯಾಗಿದ್ದು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಮ್ಮು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಪಂಜಾಬ್, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಆಕ್ರಮಿತ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿಯೂ (PoK) ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮಾತನಾಡುವವರು:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಸುಮಾರು 2.6 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರಿದ್ದಾರೆ** (2011 ರ ಜನಗಣತಿ).

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ:

- 92 ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೂಲಕ 2003 ರಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ಅನುಸೂಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.
- ಭಾರತದ 22 ಅನುಸೂಚಿತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ (Scheduled Languages) ಒಂದಾಗಿದೆ.
- 2020 ರಲ್ಲಿ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ (J&K UT) ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಲಿಪಿಯು ಏಕೆ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿತು?

- **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ:** ಅಧಿಕೃತ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಮತ್ತು ನಂತರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಬಲವಾದವು.
- **ದೇವನಾಗರಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆ:** ಡೋಗ್ರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಡೋಗ್ರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು **1944 ರಲ್ಲಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು** ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
- ಇದು **1969 ರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಡೋಗ್ರಿ ಭಾಷೆಯ ಮಾನ್ಯತೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು,** ಆದರೆ **'ನಾಮೇ ಡೋಗ್ರಾ ಅಖರ್'** ನ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರ ಜಯಂತಿಯಂದು ಅವರಿಗೆ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

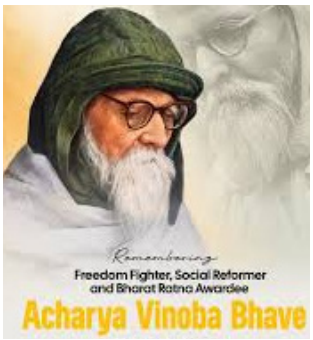

ವಿನಾಯಕ್ ನರಹರಿ ಭಾವೆ (ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಜನನ:** ಇವರು **11 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1895 ರಂದು** ಜನಿಸಿದರು; ಇವರನ್ನು **ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿಪಾದಕ** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಟ: 1916 ರಲ್ಲಿ** ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಇವರು; ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ **ಖಾದಿ, ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ, ನಯೀ ತಾಲೀಮ್, ನೈರ್ಮಲ್ಯ** ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.
- **ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿ: ಭೂರಹಿತರಿಗೆ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ** ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ಭೂ–ದಾನ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು** ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.
- **ಗೀತಾಯಿ:** ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ: ಅಹಿಂಸೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಯಂಸೇವೆ** ಮತ್ತು **ಗ್ರಾಮೀಣ ಉನ್ನತೀಕರಣ** ಇವರ **ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶ**ಗಳಾಗಿವೆ.
- **ವೈಕಮ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ: 1925 ರಲ್ಲಿ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕೇರಳದ ವೈಕಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು** ಇವರಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.
- **ಪರಂಪರೆ:** ಇವರು **ಓರ್ವ ಅಪ್ರತಿಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸರ್ವೋದಯದೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ**ರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮ್‌ನಾಥ್ ಕೋವಿಂದ್ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆ : "ಟ್ರಯಂಫ್ ಆಫ್ ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್: ಮೈ ಲೈಫ್, ಮೈ ಸ್ಟ್ರಗಲ್ಸ್"

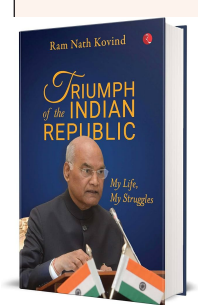

- ಭಾರತದ ಮಾಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಶ್ರೀ ರಾಮ್ ನಾಥ್ ಕೋವಿಂದ್ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.
- "ಟ್ರಯಂಫ್ ಆಫ್ ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್: ಮೈ ಲೈಫ್, ಮೈ ಸ್ಟ್ರಗಲ್ಸ್" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಈ ಪುಸ್ತಕವು, ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪಯಣ, ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಶಾಶ್ವತ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗೋವಿಂದ್ ವಲ್ಲಭ್ ಪಂತ್

ಸಂದರ್ಭ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 10, 2026 ರಂದು ಭಾರತ ರತ್ನ ಗೋವಿಂದ್ ವಲ್ಲಭ್ ಪಂತ್ ಅವರ 139ನೇ ಜನ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

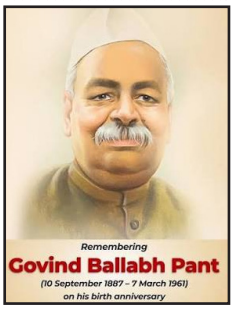

ಗೋವಿಂದ್ ವಲ್ಲಭ್ ಪಂತ್ (1887-1961) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇವರು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ; ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು.
- ಪ್ರೇಮ್ ಸಭಾ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು.
- ಕುಮಾನ್ ಪರಿಷತ್ (1916): ಇದು ಕೂಲಿ–ಬೇಗಾರ್ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ:

- ಕಾಕೋರಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (1925) ಕಾನೂನು ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರು.
- ಲಕ್ನೋದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ ವಿರೋಧಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳ (1928) ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದರು.
- ಯುನೈಟೆಡ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್‌ನ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ (1930) ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಇವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಹುದ್ದೆಗಳು

- ಯುನೈಟೆಡ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್‌ನ ಪ್ರೀಮಿಯರ್: 1937–39 ಮತ್ತು 1946–50.
- ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.
- ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ: 1950–54.
- ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವ: 1955–61.

ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳು

- ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1950.
- ಗೃಹ ಸಚಿವರಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1956 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ 150ನೇ ಜನ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ 150ನೇ ಜನ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದಂದು ಅವರಿಗೆ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ (1876-1938) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

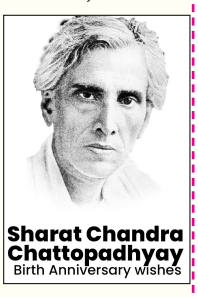

- ಜನನ: ಬಂಗಾಳದ ದೇವಾನಂದಪುರದಲ್ಲಿ (1876) ಜನಿಸಿದರು; ನಂತರ ರಂಗೂನ್‌ನಲ್ಲಿ (ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್) ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- ಇವರು ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರು; ಹೌರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಘಟಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು (1921–36).
- ಪ್ರಮುಖ ಬೆಂಗಾಲಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ಇವರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು: ದೇವದಾಸ್, ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಪಥೇರ್ ದಾಬಿ, ಪರಿಣೀತಾ, ಬಿರಾಜ್ ಬೌ, ಪಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ್, ಚರಿತ್ರಹೀನ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ.
- ಪಥೇರ್ ದಾಬಿ: ಇದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ಶಾಹಿ–ವಿರೋಧಿ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಶ್ರೀಕಾಂತ: ಇದು ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದವು.

ಸಂವತ್ಸರಿ (Samvatsari)

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಪವಿತ್ರವಾದ 'ಸಂವತ್ಸರಿ'ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಕೋರಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂವತ್ಸರಿಯ ಕುರಿತು:

- ಸಂವತ್ಸರಿಯು ಜೈನ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ನ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ ದಿನವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪಂಥದವರು ಪರ್ಯೂಷಣ ಪರ್ವದ ಕೊನೆಯ ದಿನದಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಇದನ್ನು ಕ್ಷಮಾ ಯಾಚನಾ ದಿವಸ್, ಅಹಿಂಸಾ ದಿವಸ್ ಮತ್ತು ದಯಾ ದಿವಸ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆ: ಜೈನರು ತಿಳಿದೋ ಅಥವಾ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- ಪರ್ಯೂಷಣ ಪರ್ವ: ಇದು ಸ್ವಯಂ–ಚಿಂತನೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಜೈನ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.
- ಮೂಲ ಸಂದೇಶ: ಅಹಿಂಸೆ + ಕ್ಷಮೆ + ಸ್ವಯಂ–ಶುದ್ಧೀಕರಣವೇ ಇದರ ಮೂಲ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ.

ತಿರುಕ್ಕುರಳ್

ಸಂದರ್ಭ: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 18 ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರು ರಷ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪುಟಿನ್ ಅವರಿಗೆ 'ತಿರುಕ್ಕುರಳ್' ನ ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದರು.

'ತಿರುಕ್ಕುರಳ್' ಬಗ್ಗೆ

- **ಲೇಖಕರು:** ಇದನ್ನು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇದು **ತಮಿಳಿನ ಮೂಲಭೂತ ನೈತಿಕ ಪಠ್ಯವಾಗಿದೆ.**
- **ಕಾಲಘಟ್ಟ:** ಇದು **ಸಂಗಮ್ ಯುಗದ ನಂತರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ;** ಇದರ ನಿಖರವಾದ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳಿವೆ **(ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 300 – ಕ್ರಿ.ಶ. 500).**
- **ರಚನೆ:** ಇದು **1,330 ದ್ವಿಪದಿಗಳನ್ನು (Couplets) ಹೊಂದಿದ್ದು, 133 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ** (ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ 10 ದ್ವಿಪದಿಗಳು).

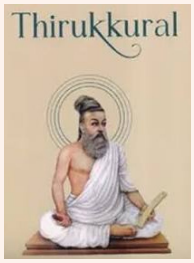

ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳು:

- **ಅರಮ್ (Aram):** ಸದ್ಗುಣ / ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ
- **ಪೊರುಳ್ (Porul):** ರಾಜಕೀಯ / ಆಡಳಿತ
- **ಇನ್ಬಮ್ (Inbam):** ಪ್ರೀತಿ
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು **ಜಾತ್ಯತೀತ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಡಳಿತ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಇದನ್ನು **ಕುರಳ್, ತಮಿಳು ಮರೈ (ತಮಿಳು ವೇದ) ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಪುಸ್ತಕ (Divine Book)** ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾರ್ಸಿ ಹೊಸ ವರ್ಷ (ನವ್ರೋಜ್)

- ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ **ಆಗಸ್ಟ್ 15** ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಪಾರ್ಸಿ ಹೊಸ ವರ್ಷವಾದ ನವ್ರೋಜ್, ಜೊರಾಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷದ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು **ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಪಾರ್ಸಿ/ ಜೊರಾಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.**

ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ

ಸಂದರ್ಭ: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 18ನೇ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ (BRICS) ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರು ಭಾರತ್ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಮೇಶ್ವರಂನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ನಾಯಕರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಬಗ್ಗೆ

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪಂಬನ್ ದ್ವೀಪದ ರಾಮೇಶ್ವರಂನಲ್ಲಿದೆ.**
- **ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ:** ಶಿವ; **ಇದು 12 ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ಚಾರ್‌ಧಾಮ್ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- **ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ:** ಇದು **ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗೋಪುರಗಳು, ಕೆತ್ತನೆಯ ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದವಾದ ಮೊಗಸಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.**
- **ಮೊಗಸಾಲೆ (Corridor):** ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ (ಹಾಗೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ) **ಅತಿ ಉದ್ದವಾದ ದೇವಾಲಯದ ಮೊಗಸಾಲೆ** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- **ಇತಿಹಾಸ:** ಆರಂಭಿಕ ಪಾಂಡ್ಯರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದೊಂದಿಗೆ, ಇದನ್ನು ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಸೇತುಪತಿ ಆಡಳಿತಗಾರರ (15 ನೇ – 18 ನೇ ಶತಮಾನ) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ — **12 ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಗಳು**

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ	ರಾಜ್ಯ
1	ಸೋಮನಾಥ	ಗುಜರಾತ್
2	ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ
3	ಮಹಾಕಾಳೇಶ್ವರ	ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ
4	ಓಂಕಾರೇಶ್ವರ	ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ
5	ಕೇದಾರನಾಥ	ಉತ್ತರಾಖಂಡ
6	ಭೀಮಾಶಂಕರ	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
7	ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವನಾಥ	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ
8	ತ್ರಯಂಬಕೇಶ್ವರ	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
9	ವೈದ್ಯನಾಥ	ಜಾರ್ಖಂಡ್
10	ನಾಗೇಶ್ವರ	ಗುಜರಾತ್
11	ರಾಮೇಶ್ವರಂ (ರಾಮನಾಥಸ್ವಾಮಿ)	ತಮಿಳುನಾಡು
12	ಗೃಷ್ಣೇಶ್ವರ	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಇ.ವಿ. ರಾಮಸಾಮಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ ಇ.ವಿ.ರಾಮಸಾಮಿ ಅವರ 147ನೇ ಜನ್ಮದಿನದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ತಮಿಳುನಾಡು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವಿಜಯ್ ಅವರು ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಇ.ವಿ.ರಾಮಸಾಮಿ (ಪೆರಿಯಾರ್) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

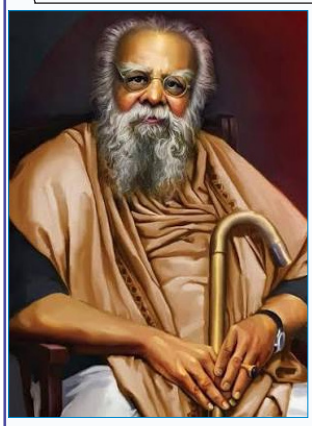

- **ಜನನ:** 17 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1879, ಈರೋಡು, ತಮಿಳುನಾಡು.
- ಇವರು **ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಪೆರಿಯಾರ್ ("ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿ")** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಚಳುವಳಿ (1925):** ಇವರು ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು ಹಾಗೂ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು** ಉತ್ತೇಜಿಸಿದರು.
- **ಕಾಂಗ್ರೆಸ್:** ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೋಜನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ 1925 ರಲ್ಲಿ **ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವನ್ನು ತೊರೆದರು.**
- **ವೈಕಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1924–25):** ವೈಕಂ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಯವರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.
- **ದ್ರಾವಿಡ ನಾಡು: ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ತಾಯಿನಾಡಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು;** ಮತ್ತು **ದ್ರಾವಿಡರ್ ಕಳಗಂ (DK)** ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.
- **ಪತ್ರಿಕೆ:** ಕುಡಿ ಅರಸು.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದಿನ:** ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು ಪೆರಿಯಾರ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನವಾದ **ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17 ರಂದು** ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಥಕ್ಕಳಿ ಉತ್ಸವ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ **ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು **17ನೇ ಕಥಕ್ಕಳಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು** ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

'ಕಥಕ್ಕಳಿ' ಬಗ್ಗೆ

- **ಮೂಲ: ಕೇರಳ;** ಇದು ಸುಮಾರು **17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ** ವಿಕಸನಗೊಂಡಿತು.
- **ಅರ್ಥ:** ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ **ಕಥಾ (ಕಥೆ)** + ಕಳಿ (ಆಟ/ನಾಟಕ) ಎಂದರ್ಥ.
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು **ಮುಖಭಾವಗಳು, ಕೈ ಸನ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ವಿಶಿಷ್ಟ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು** ಹಾಗೂ **ವಿಭಿನ್ನ ಮೇಕಪ್ ಅನ್ನು** ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಹಿತ್ಯ:** ಇದು **'ಅಟ್ಟಕಥಾ'**ವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಗೀತ:** ಇದು **ಸೋಪಾನ/ಅಭಿನಯ ಸಂಗೀತಂ ಪರಂಪರೆ**ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ವಾದ್ಯಗಳು: ಚೆಂಡೆ, ಮದ್ದಳಂ, ಚೆಂಗಿಲ** ಮತ್ತು **ಇಲತ್ತಾಳಂ** ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಗಾಯಕರು: ಪೊನ್ನಾನಿ ಮತ್ತು ಶಿಂಕಿಡಿ.**
- ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಈ ಕಲೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದನ್ನು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಇದೊಂದು **ಪುರುಷ–ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಕಲೆ**ಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 1936 ರಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ ದೇವಿ ಅರುಂದಲೆ** ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.
- ಇದು ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭರತನಾಟ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಡಿತ್ ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರು **ಪಂಡಿತ್ ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ (1916–1968)** ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

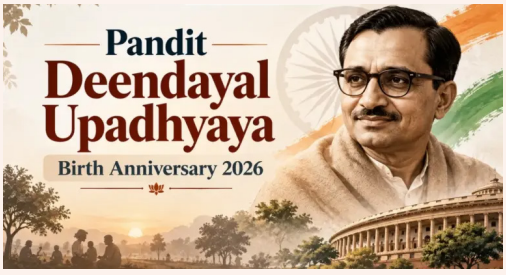

ಪಂಡಿತ್ ದೀನದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ (1916–1968) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇವರು ಭಾರತೀಯ ಜನಸಂಘದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು.
- ಅಸಾಧಾರಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಅಪ್ರತಿಮ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು.
- **ಸಿದ್ಧಾಂತ:** ದಾರ್ಶನಿಕ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮ **'ಏಕಾತ್ಮ ಮಾನವ ದರ್ಶನ'** (Integral Humanism) ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಗ್ರಾಮಾಧಾರಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕೊಡುಗೆಗಳು:** ಇವರು **'ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ'** (ಮಾಸಿಕ), **'ಪಾಂಚಜನ್ಯ'** (ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ) ಮತ್ತು **'ಸ್ವದೇಶ್'** (ದೈನಿಕ) ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಕ್ಷಣೆ

ಕೋಬ್ರಾ ಬೆಟಾಲಿಯನ್ (CoBRA Battalion)

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತದ ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಬಂಡಾಯ–ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ 'ಐರನ್ ಲೇಡಿ ಆಫ್ ಅಸ್ಸಾಂ' ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ 2006–ಬ್ಯಾಚ್‌ನ IPS ಅಧಿಕಾರಿ ಸಂಜುಕ್ತಾ ಪರಾಶರ್ ಅವರು CRPF ನ ಗಣ್ಯ ಕೋಬ್ರಾ ಘಟಕವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಬ್ರಾ (CoBRA) ಬೆಟಾಲಿಯನ್ ಬಗ್ಗೆ;

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಕಮಾಂಡೋ ಬೆಟಾಲಿಯನ್ ಫಾರ್ ರೆಸಲ್ಯೂಟ್ ಆಕ್ಷನ್.
- **ಪಡೆ:** ಇದು CRPF ನ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಕಾಡು ಮತ್ತು ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ 2008–09 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು:** ದೀರ್ಘ–ಶ್ರೇಣಿಯ ಗಸ್ತು, ಗುಪ್ತಚರ–ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು, ಹೊಂಚುದಾಳಿ/ಮರು–ಹೊಂಚುದಾಳಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಸ್ಫೋಟಕ ಸಾಧನಗಳು (IED) ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು.
- **ಪ್ರಮುಖ ನಿಯೋಜನೆ:** ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನಕ್ಸಲ್–ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು.
- **ಬಲ:** ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ (IG) ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 10 ಬೆಟಾಲಿಯನ್‌ಗಳು.

ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳು (CAPFs):

» **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ (MHA).

» **ಪಡೆಗಳು:** ಅಸ್ಸಾಂ ರೈಫಲ್ಸ್, BSF, CISF, CRPF, ITBP, NSG ಮತ್ತು SSB.

ಪ್ರಮುಖ ವಿನಾಯಿತಿ: ಅಸ್ಸಾಂ ರೈಫಲ್ಸ್:

» **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ (MHA).

» **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ (MoD).

S–400 ಟ್ರಯಂಫ್ (S-400 Triumf)

ಸಂದರ್ಭ: ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯದ 2025–26ರ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯು, ಆಪರೇಷನ್ ಸಿಂಧೂರ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ S-400 ವಾಯು–ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

S-400 ಟ್ರಯಂಫ್ ಕುರಿತಾದ ಮಾಹಿತಿ:

- **ಮೂಲ:** ಇದು ರಷ್ಯಾ ನಿರ್ಮಿತ ದೀರ್ಘ–ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ ವಾಯು ಕ್ಷಿಪಣಿ (SAM) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪಾತ್ರ:** ಇದು ವಿಮಾನಗಳು, ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು, ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು (UAVs) ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಬ್ಯಾಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ ಬೆದರಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಬಹು–ಹಂತದ ವಾಯು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಇಂಟರ್‌ಸೆಪ್ಟರ್‌ಗಳು:** ಇದರೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು ಸರಿಸುಮಾರು 40, 120, 250 ಮತ್ತು 400 ಕಿ.ಮೀ ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.
- **ಚಲನಶೀಲತೆ:** ಇದು ಕಮಾಂಡ್ ಸೆಂಟರ್, ರಾಡಾರ್/ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಲಾಂಚರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೊಬೈಲ್ (ಚಲಿಸುವ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ:** ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹು ವೈಮಾನಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
- **S-400F:** ಇದು S-400 ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಡಗು–ಆಧಾರಿತ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ.

'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ರಕ್ಷಣಾ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಾಗತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತದ 10 ವರ್ಷಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ದಾಖಲೆಯಾದ 'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ಅನ್ನು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ, ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಜಾಗತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರದ ಕಡೆಗಿನ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು:

- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು:** ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿಸುವುದು.
- **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ:** ಜಂಟಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು, ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ದೇಶೀಯ ರಫ್ತುಗಳು:** ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಜಾಗತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು 'ಮೇಕ್–ಇನ್–ಇಂಡಿಯಾ' ರಕ್ಷಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ:** ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (IOR) 'ನೆಟ್ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ ಪ್ರೊವೈಡರ್' (ನಿವ್ವಳ ಭದ್ರತಾ ಪೂರೈಕೆದಾರ) ಮತ್ತು 'ಫಸ್ಟ್ ರೆಸ್ಪಾಂಡರ್' (ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕ) ಆಗಿ ಭಾರತದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಆಪರೇಷನ್ ಡೀಪ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟ್ (Operation Deep Manifest)

ಸಂದರ್ಭ: ಕಂದಾಯ ಗುಪ್ತಚರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DRI) ವು 'ಆಪರೇಷನ್ ಡೀಪ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟ್' ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 362 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ (MT) ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮೂಲದ ಒಣ ಖರ್ಜೂರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಆಪರೇಷನ್ ಡೀಪ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸಂಸ್ಥೆ:** ಕಂದಾಯ ಗುಪ್ತಚರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DRI).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮೂರನೇ ದೇಶದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ ಮೂಲದ ನಿಷೇಧಿತ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು, ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಕಂದಾಯ ಗುಪ್ತಚರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ(DRI)ದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ಇದು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯದ CBIC ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪಾತ್ರ: ಇದು ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ–ನಿಗ್ರಹ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಾದಕವಸ್ತು ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ವನ್ಯಜೀವಿ/ಪರಿಸರ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಾಣಿಜ್ಯ ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಸುಂಕ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ (DAC)

ಸಂದರ್ಭ: ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳ ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ (Defence Acquisition Council - DAC) ಯು ಸುಮಾರು **1.10 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮೌಲ್ಯದ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕಾಗಿ 'ಅಕ್ಸೆಪ್ಟೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ನೆಸೆಸಿಟಿ'** (AoN) ಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಂಡಳಿ (DAC)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 1999 ರ ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಸಚಿವರ ಗುಂಪಿನ (GoM) ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲಕ 2001 ರಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

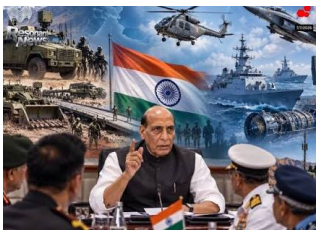

- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:** ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು.
- **ರಚನೆ: ರಕ್ಷಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (CDS),** ಮೂರು ಸೇನಾಪಡೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪಾತ್ರ:** ಇದು **ರಕ್ಷಣಾ ಬಂಡವಾಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನ ನೀತಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ಬಂಡವಾಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ **'ಅಕ್ಸೆಪ್ಟೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ನೆಸೆಸಿಟಿ'** (AoN) ಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮೇಕ್/ಬೈ (Make/Buy)** ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶೀಕರಣದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮತ್ತು ಅಂತರ–ಸರ್ಕಾರಿ ರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು** ತೆರವುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

NGOPV ಶ್ರುತಿ (NGOPV Shruti)

❖ **ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದ** GRSE (ಗಾರ್ಡನ್ ರೀಚ್ ಶಿಪ್‌ಬಿಲ್ಡರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್) ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ **'ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಕಡಲಾಚೆಯ ಗಸ್ತು ನೌಕೆ'**ಯನ್ನು (Next-Generation Offshore Patrol Vessel - NGOPV) ಜಲಾರ್ಪಣೆಗೊಳಿಸಿದೆ.

❖ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಗಸ್ತು ನೌಕೆಯು, ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ 11–ಹಡಗುಗಳ ಬೃಹತ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

❖ ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ ನೌಕಾಪಡೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಗಸ್ತು ನೌಕೆಗಳಾದ ಶಚಿ ಮತ್ತು ಸಂಘಮಿತ್ರಗಳ ಮುಂದುವರಿದ ಸರಣಿಯಾಗಿದೆ.

❖ ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪವಿತ್ರ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಹಾಗೂ ಗೌರವಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಈ ನೌಕೆಗೆ **'ಶ್ರುತಿ'** ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಏರ್ ವೈಸ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಶಕ್ತಿ ಶರ್ಮಾ

❖ ಏರ್ ವೈಸ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಶಕ್ತಿ ಶರ್ಮಾ ಅವರು **ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯಲ್ಲಿ (IAF)** ಏರ್ ವೈಸ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೊದಲ ವೈದ್ಯಕೀಯೇತರ ಮಹಿಳಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

❖ ಈ ಹಿಂದೆ ಅವರು **ಕಪುರ್ತಲಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೈನಿಕ ಶಾಲೆಯೊಂದರ ಕಮಾಂಡ್ ವಹಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ತ್ರಿಸೇವಾ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು** ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು.

❖ **2010 ರಲ್ಲಿ** ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ **ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಖಾಯಂ ಆಯೋಗವನ್ನು** ನೀಡಿದ ನಂತರ, ಸಾಧ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅವರ ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಡ್ತಿಯು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಿಮರ್ಶ್ 2026 (VIMARSH 2026)

ಸಂದರ್ಭ:

ಉದ್ಯಮದೊಂದಿಗಿನ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ **ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು (DRDO) 'ವಾರ್ತಾ ಸೆ ವಿಕಾಸ್'** ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯದೊಂದಿಗೆ ಉದ್ಯಮ ಸಿನರ್ಜಿ ಸಭೆಯಾದ **ವಿಮರ್ಶ್ 2026** ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆ.

ವಿಮರ್ಶ್ 2026 ರ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಆಯೋಜಕರು: ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ** (DRDO).
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ವಾರ್ತಾ ಸೆ ವಿಕಾಸ್".**
- **ಉದ್ದೇಶ: DRDO ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು** ಹಾಗೂ **ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ MSME ಗಳು ಮತ್ತು ಡೀಪ್-ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.**
- **ಬೆಂಬಲ ಕ್ರಮಗಳು: ನೇರ ಧನಸಹಾಯ, ಇನ್ಕ್ಯುಬೇಷನ್, ಪರೀಕ್ಷಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪ್ರವೇಶ** ಮತ್ತು **ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಾದ್ಯಂತ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.**
- **ಸೋರ್ಸ್-ಕೋಡ್ ಹಂಚಿಕೆ:** ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ಉದ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ DRDO-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಸೋರ್ಸ್ ಕೋಡ್ ಅನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುರಕ್ಷಿತ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಆಧಾರಿತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹಳತಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.
- **ಸಮರ್ 2.0 (SAMAR 2.0): ಸಿಸ್ಟಮ್ ಫಾರ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ಡ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಅಸೆಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ರೇಟಿಂಗ್ (SAMAR)** 2.0 ಗಾಗಿ **ಭಾರತೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮಂಡಳಿಯ (QCI)** ಜೊತೆಗೆ **DRDO ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.**
- **ಸಮರ್ 2.0 ರ ಉದ್ದೇಶ: ದೇಶೀಯ ರಕ್ಷಣಾ ಉದ್ಯಮಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.**

ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಂಟಿ-ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ವೆಪನ್ಸ್ (SAT-SAAW)

ಸಂದರ್ಭ: 160 ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಂಟಿ-ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ವೆಪನ್‌ಗಳ (SAT-SAAW) ಖರೀದಿಗೆ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು ಭಾರತ್ ಡೈನಾಮಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (BDL) ಜೊತೆಗೆ ರೂ.810 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಂಟಿ-ಏರ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ವೆಪನ್ (Smart Anti-Airfield Weapon - SAAW)

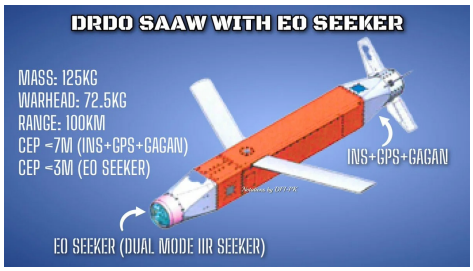

- **ವಿಧ: ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಹಾರುವ ನಿಖರ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಗ್ಲೈಡ್ ಬಾಂಬ್** (Air-to-ground precision-guided glide bomb).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ನಿಗದಿತ ಅಂತರದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ವಾಯುನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಇದನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು:** ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (DRDO).
- **ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಶ:** ಸುಮಾರು 60%.
- **ಉಡಾವಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳು:** SEPECAT ಜಾಗ್ವಾರ್, ಹಾಕ್ ಮತ್ತು Su-30MKI ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳು.
- ಯೋಜನೆ: 2013 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ; 2016–2021 ರ ನಡುವೆ ಹಾರಾಟ-ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ:** 2021.
- **ವಿತರಣೆ:** 2027–28 ಮತ್ತು 2028–29 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

❍ **ಕರ್ನಾಟಕ ಬಜೆಟ್ 2026–27 ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾದಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:**

1. ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ರೋಗಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ವ್ಯಯಿಸಲಾದ ರೂ. 67,460 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
2. ಗ್ರೇಟರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಐದು ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಅನುದಾನವನ್ನು 2025–26 ರಲ್ಲಿ ರೂ. 3,000 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ. 7,000 ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2026–27 ರಲ್ಲೂ ಅದೇ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
4. ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ರೋ 96 ಕಿ.ಮೀ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೆಟ್ರೋ ಜಾಲವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

a) 1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
b) 2, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
c) 1, 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
d) 1, 2, 3 ಮತ್ತು 4

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (b)

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 72ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ಏಕತಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ.

72 ನೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು - ಪ್ರಮುಖ ವಿಜೇತರು:

ವರ್ಗ	ವಿಜೇತರು
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಲನಚಿತ್ರ	ಆರ್ಟಿಕಲ್ 370
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟಿ	ಯಾಮಿ ಗೌತಮ್ – ಆರ್ಟಿಕಲ್ 370
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟ	ಮಮ್ಮುಟ್ಟಿ – ಭ್ರಮಯುಗಂ ಮತ್ತು ಕಾರ್ತಿಕ್ ಆರ್ಯನ್ – ಚಂದು ಚಾಂಪಿಯನ್
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚೊಚ್ಚಲ ನಿರ್ದೇಶಕ	ರಣದೀಪ್ ಹೂಡಾ – ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೀರ್ ಸಾವರ್ಕರ್
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜನಪ್ರಿಯ ಚಲನಚಿತ್ರ	ಕಲ್ಕಿ 2898 AD

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಉನ್ನತ ಕಲಾತ್ಮಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು **1954 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು **ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು** (State Awards) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- **ಮೊದಲ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟ/ನಟಿ (1968):** ಉತ್ತಮ ಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ನರ್ಗಿಸ್.
- **ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರುಗಳು:**
  - ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟ – ಭರತ್
  - ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟಿ – ಊರ್ವಶಿ
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವವರು:** ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯವು, ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **72 ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು:** ಸಮಾರಂಭವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗುಜರಾತ್‌ನ ಏಕತಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ.

ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಸ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2024

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಯುವಜನ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯವು 2024ನೇ ಸಾಲಿನ ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಸ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಸಾಧಕರನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು **1993 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡುವ **ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾಗಿದೆ** ಮತ್ತು ಇದು **ಅರ್ಜುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **1953 ರಲ್ಲಿ ಎಡ್ಮಂಡ್ ಹಿಲರಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮೌಂಟ್ ಎವರೆಸ್ಟ್ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿದ ಮೊದಲ ಇಬ್ಬರು ಪರ್ವತಾರೋಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ವರ್ಗಗಳು: ಭೂ ಸಾಹಸ, ಜಲ ಸಾಹಸ, ವಾಯು ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆ** ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

2024ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು:

- **ಭೂ ಸಾಹಸ:** ಒಂದೇ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ **8,000** ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಐದು ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಏರಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಬಲ್ಜೀತ್ ಕೌರ್; ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಆಮ್ಲಜನಕ ಅಥವಾ ಶೆರ್ಪಾಗಳ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಎವರೆಸ್ಟ್ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ ಸ್ಕಲ್ಪಾಂಗ್ ರಿಗ್ಜಿನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಜಲ ಸಾಹಸ:** ಪ್ಯಾರಾ–ಸ್ವಿಮ್ಮಿಂಗ್ (ಅಂಗವಿಕಲರ ಈಜು) ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸಮುದ್ರ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಿಮೋ ಸಹಾ ಅವರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
- **ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆ:** ಚಳಿಗಾಲದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ನಿರಂತರ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ **ಶಿವ ಪ್ರಸಾದ್ ಚಮೋಲಿ** ಅವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಒಲಿದಿದೆ.

ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ 'ಆಂಗ್' ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ TIFF 2026ರಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ತೇಜಾ ರಿಯೊ ನಿರ್ದೇಶನದ ಕೊನ್ಯಾಕ್ ಭಾಷೆಯ ಚಲನಚಿತ್ರ 'ಆಂಗ್ (Angh)' ಟೊರೊಂಟೊ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರೋತ್ಸವ (TIFF) 2026 ರಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು ನಾಗಾ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2026).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಆಂಗ್ (Angh) (ನಿರ್ದೇಶನ: ತೇಜಾ ರಿಯೊ).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಟೊರೊಂಟೊ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರೋತ್ಸವ (TIFF).
- **ಪ್ರದಾನ ಸ್ಥಳ:** ಟೊರೊಂಟೊ, ಕೆನಡಾ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ: ಈ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ 20,000 ಕೆನಡಿಯನ್ ಡಾಲರ್ (CAD) ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, 2027ರ ಆಸ್ಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ (ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ) ನೇರ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ.**

ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿ

ಸಂದರ್ಭ : ಆಗಸ್ಟ್ 2026ರಲ್ಲಿ ತಾಷ್ಕೆಂಟ್‌ಗೆ ನೀಡಿದ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** 'ಓಲಿಯ್ ದಾರಜಾಲಿ ದೋಸ್ಲ್ಯಿಕ್' ಆರ್ಡರ್ (Order of Supreme Friendship).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ.
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್ ಗಣರಾಜ್ಯ.
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದವರು:** ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್ ಸರ್ಕಾರ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ಭಾರತ–ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಯುರೇನಿಯಂ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2025

- ಯುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2025 ಅನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅರ್ಜುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ (ತೇಜಸ್ವಿನ್ ಶಂಕರ್ ಮತ್ತು ವಿದಿತ್ ಗುಜರಾತಿ ಸೇರಿದಂತೆ) 17 ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಜೊತೆಗೆ, ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಾಗಿ ಐವರು ತರಬೇತುದಾರರನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನುಭವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026

- ಪಿಂಚಣಿ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿದಾರರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು 2015 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು 15 ನಿವೃತ್ತ/ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಇತಿಹಾಸದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುಭವ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, CPSE ಗಳು ಮತ್ತು PSB ಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಇವು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು ಒಂದು ಪದಕ, ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಮತ್ತು ರೂ.10,000 ನಗದು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಗಜ ಗೌರವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026

- ಆನೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅನುಕರಣೀಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoEFCC) ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದೆ.
- ಪ್ಯಾಟ್ರಿಸಿಯಾ ಸಿಮ್ಸ್ ಮತ್ತು ಎಲಿಫೆಂಟ್ ರೀಇಂಟ್ರಡಕ್ಷನ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ 2012 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಜಾಗತಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಉಪಕ್ರಮವಾದ ವಿಶ್ವ ಆನೆಗಳ ದಿನದಂದು (ಆಗಸ್ಟ್ 12) ಈ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5 ರಂದು (ಡಾ. ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವ) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆಯು ಮೂರು ಸ್ತರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಗುತ್ತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಾ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಬೋಧಕರು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಗಮನಿಸಿ:** ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಾದ ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಂ ಆಜಾದ್ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥ ನವೆಂಬರ್ 11 ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026

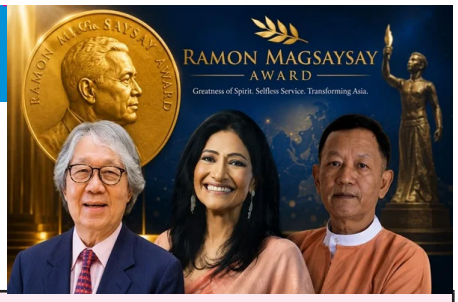

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಿವರ್ತನಾತ್ಮಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೂವರು ಏಷ್ಯಾದ ನಾಯಕರಿಗೆ 2026 ರ ಸಾಲಿನ ರಾಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

2026ರ ಪುರಸ್ಕೃತರು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳು:

ಪುರಸ್ಕೃತರು	ದೇಶ	ಹಿನ್ನೆಲೆ	ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ
ಟಾಮಿ ಕೊಹ್	ಸಿಂಗಾಪುರ	ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ತಜ್ಞ	**ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು** (UNCLOS ಸೇರಿದಂತೆ) ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ರುನಾ ಖಾನ್	ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ	**'ಫ್ರೆಂಡ್‌ಶಿಪ್'** ಎಂಬ NGO ಸ್ಥಾಪಕಿ	ದುರ್ಗಮ ಮತ್ತು ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಬೊ ಕ್ಯಿ (Bo Kyi)	ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್	AAPP ಸಹ–ಸ್ಥಾಪಕ	ತೀವ್ರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಪಾಯದ ನಡುವೆಯೂ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದನ್ನು **ರಾಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (RMAF)** ವು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ರಾಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಅವರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು 1958ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.**
- 2009 ರಿಂದ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು **ಎಮರ್ಜೆಂಟ್ ಲೀಡರ್‌ಶಿಪ್ (Emergent Leadership)** ವಿಭಾಗವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, **ಉಳಿದ ಆರು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ಅಸಾಧಾರಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸದೆ ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು** ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಏಷ್ಯಾದ ಜನರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಮತ್ತು **"ಮಹಾನ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿ"**ಯನ್ನು (Greatness of Spirit) ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಾ. ವಸುಂಧರಾ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ ಡಾ. ಸರೋಜಾ ವೈದ್ಯನಾಥನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಐದು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲಾವಿದೆ, ನೃತ್ಯ ಸಂಯೋಜಕಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಡಾ. ವಸುಂಧರಾ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಪದ್ಮಭೂಷಣ ಗುರು ಡಾ. ಸರೋಜಾ ವೈದ್ಯನಾಥನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026.**
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಡಾ. ವಸುಂಧರಾ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ.**
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ನಟರಾಜ್ ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಅಂಡ್ ಡಾನ್ಸ್ ಅಕಾಡೆಮಿ** (NMDA).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ:** ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂನಲ್ಲಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 26–27, 2026) ನಡೆಯಲಿರುವ **'ವೈಶಾಖಿ ನೃತ್ಯೋತ್ಸವ'** ಭಾರತೀಯ ನೃತ್ಯ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ: ಭರತನಾಟ್ಯವನ್ನು ಅಷ್ಟಾಂಗ ವಿನ್ಯಾಸ ಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಅವರ ವ್ಯಾಪಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರವರ್ತಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಈ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.**

ಪ್ರಶಸ್ತಿ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕುರಿತು:

- **ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇದನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ISO–ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ** (UNESCO) **ಸಹವರ್ತಿಯಾಗಿರುವ NMDA ಆಯೋಜಿಸುವ 'ವೈಶಾಖಿ ನೃತ್ಯೋತ್ಸವ'** ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನಂತ್ ನಾಗ್ ಅವರಿಗೆ ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಸಿನಿಮಾ, ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಐದು ದಶಕಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಹಾಗೂ ಅದ್ಭುತ ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಹಿರಿಯ ನಟ ಅನಂತ್ ನಾಗ್ ಅವರನ್ನು 2024ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2024ನೇ ಸಾಲಿಗೆ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಅನಂತ್ ನಾಗ್ (ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನಾಂತರ ಸಿನಿಮಾಗಳಾದ್ಯಂತ 300ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಐಕಾನಿಕ್ ಟಿವಿ ಸರಣಿ ಮಾಲ್ಗುಡಿ ಡೇಸ್ ನಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿರುವ ಹಿರಿಯ ನಟ).
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ:** ಗುಜರಾತ್‌ನ ಕೇವಾಡಿಯಾದ ಏಕತಾ ನಗರದಲ್ಲಿ 2026ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 22 ರಂದು ನಡೆದ 72ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರರಂಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಅವರ ಬಹುಮುಖಿ ಮತ್ತು ನೈಜ ಅಭಿನಯಕ್ಕಾಗಿ ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಇವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು:

ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಿನಿಮಾ ಗೌರವವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು, ಭಾರತದ ಚೊಚ್ಚಲ ಪೂರ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಚಲನಚಿತ್ರ ರಾಜಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ (1913) ನಿರ್ದೇಶಕ ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ 1969 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುವ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಸ್ವರ್ಣ ಕಮಲ (Golden Lotus) ಪದಕ, ಶಾಲು ಮತ್ತು ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು (ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂ.15 ಲಕ್ಷ) ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ 2ನೇ ನಟನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವ

- ದಾದಾಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡನೇ ನಟ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಅನಂತ್ ನಾಗ್ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ 1995 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವರನಟ ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿತ್ತು. (ಗಮನಿಸಿ: 2008 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಖ್ಯಾತ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕ ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೂ ಈ ಗೌರವ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು)

ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ 2026 ಕಿರೀಟ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಜೊಹೈರ್ರಿ ಮೊಲಾ (Joheirry Mola)

ಸಂದರ್ಭ : 73ನೇ ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಫೈನಲ್ (75ನೇ-ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಸ್ಪರ್ಧೆ) ವಿಯೆಟ್ನಾಂನ ನ್ಹಾ ಟ್ರಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು, ಈ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ 2026 ಆಗಿ ಜೊಹೈರ್ರಿ ಮೊಲಾ ಕಿರೀಟ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ 2026.
- ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಜೊಹೈರ್ರಿ ಮೊಲಾ (ಡೊಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ).
- ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ: ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್.
- ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದವರು: ಓಪಲ್ ಸುಚಾತಾ ಚುವಾಂಗ್‌ಶ್ರೀ (ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ 2025 ವಿಜೇತೆ).

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- 1951ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಾಗಿದೆ.
- ಜೊಹೈರ್ರಿ ಮೊಲಾ ಅವರ ಗೆಲುವು ಡೊಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ ಕೇವಲ ಎರಡನೇ ಮಿಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 1982ರಲ್ಲಿ ಮರಿಯಸೆಲಾ ಅಲ್ವಾರೆಜ್ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಗೆದ್ದ 44 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಈ ಸಾಧನೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ದೀಪಕ್ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರಿಗೆ ಕಳಿಂಗ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ (CJI) ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ದೀಪಕ್ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿನ ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ 2026ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಳಿಂಗ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಕಳಿಂಗ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2026).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಭಾರತದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾ. ದೀಪಕ್ ಮಿಶ್ರಾ.
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಸರಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸದ್ (ಒಡಿಶಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭ:** ಒಡಿಶಾ ಕಾನೂನು ಸಚಿವ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಹರಿಚಂದನ್ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಒಡಿಶಾದ ಕಟಕ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶೇಷ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಗೌರವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು, ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ 'ಭ್ರಾತೃತ್ವ' ಮತ್ತು 'ಮಾನವ ಘನತೆ'ಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು:

- ಸರಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸದ್ ವತಿಯಿಂದ 2007 ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇದು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಅತ್ಯುನ್ನತ ರಾಜ್ಯ–ಮಟ್ಟದ ನಾಗರಿಕ ಗೌರವವಾಗಿದ್ದು, ಒಡಿಶಾ ಮೂಲದ ಅಥವಾ ಒಡಿಶಾದೊಂದಿಗೆ ಆಳವಾದ ನಂಟು ಹೊಂದಿರುವ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪುರಸ್ಕೃತರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿ ದೇವಿಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

Former CJI Dipak Misra conferred with Kalinga Ratna Award

ರಾಜಭಾಷಾ ಕೀರ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ (2025–26) ಪಡೆದ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಹಿಂದಿ ದಿವಸದಂದು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಅಸಾಧಾರಣ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ರಾಜಭಾಷಾ ಕೀರ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ (2025–26).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ** (300ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ) ಮತ್ತು **ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆ** (300ಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ).
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಇಲಾಖೆ, ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 14 ರಂದು** (ಹಿಂದಿ ದಿವಸ) ನಡೆದ 6ನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ: ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1963 ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ನಿಯಮಗಳು, 1976 ರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅನುಸರಣೆಗಾಗಿ** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು:

ಇದು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುಸರಣಾ ವರದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ಇಲಾಖೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು (PSUs), ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಿಜೋರಾಂನ ಕೃಷಿಕ ಮಹಿಳೆ 'ಜೆಡ್.ಟಿ. ಲಾಲ್ರಿಫಾಂಗಿ ಅವರಿಗೆ FAO ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಸ್ವಾಬೆರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ ಮಿಜೋರಾಂನ ರೈತ ಮಹಿಳೆ 'ಜೆಡ್.ಟಿ. ಲಾಲ್ರಿಫಾಂಗಿ' ಅವರನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO) ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

❖ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು 2026 ರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ವರ್ಷದ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ(FAO)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

❖ **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಜಗತ್ತಿನ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು 1945 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

❖ **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ಇದು ಇಟಲಿಯ ರೋಮ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

❖ **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** 193 ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಐರೋಪ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 194 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ 2026 ಕಿರೀಟ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಕಝಿಯಾ ಲಿಜ್ ಮೆಜೊ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇರಳದ 19 ವರ್ಷದ ಕಾನೂನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಝಿಯಾ ಲಿಜ್ ಮೆಜೊ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ನಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ 2026.
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಕಝಿಯಾ ಲಿಜ್ ಮೆಜೊ** (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಕೇರಳದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಇವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ.
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದವರು: ಮನಿಕಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ** (ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ 2025).
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ: ನವೆಂಬರ್ 2026ರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಟೊ ರಿಕೊದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ 75ನೇ ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು** ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ವಾರ್ಷಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಭಾರತದ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **2026ರ** ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಿಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸ್ ಆದ **ಸುಶ್ಮಿತಾ ಸೇನ್, ಸೆಲಿನಾ ಜೇಟ್ಲಿ, ಉರ್ವಶಿ ರೌಟೇಲಾ ಮತ್ತು ರಿಯಾ ಸಿಂಘಾ ಅವರಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಜಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ವಿಜೇತರು ತೀರ್ಪುಗಾರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.**

ಸೇತುರಾಮನ್ ಪಂಚನಾಥನ್ ಅವರಿಗೆ 2026ರ ಬ್ಯೂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಚೆನ್ನೈ ಮೂಲದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೈನ್ಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ (NSF) ಮಾಜಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸೇತುರಾಮನ್ ಪಂಚನಾಥನ್ ಅವರನ್ನು 2026ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥರ್ ಎಂ. ಬ್ಯೂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಅವರು ಈ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಮೊದಲ ಇಂಡೋ–ಅಮೆರಿಕನ್ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಆರ್ಥರ್ ಎಂ. ಬ್ಯೂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2026).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಸೇತುರಾಮನ್ ಪಂಚನಾಥನ್** (ಈ ಗೌರವ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಇಂಡೋ–ಅಮೆರಿಕನ್).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಅಮೆರಿಕದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ (NAE).
- **ಪ್ರದಾನ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4, 2026 ರಂದು ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಡಿ.ಸಿ. ಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ NAE ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ಮೂಲಭೂತ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಅವರ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇವರು 2020–2025ರವರೆಗೆ ಅಮೆರಿಕದ NSF ನ 15ನೇ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 2025 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್ ಅವರ 150ನೇ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 31 ರಂದು **'ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'**ಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಇದನ್ನು 2019 ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು (MHA) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ರಚಿಸುವ ಈ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ:
  - ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
  - ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
  - ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
  - ಗೃಹ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
  - ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ 3 ರಿಂದ 4 ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಪದಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಯಾವುದೇ ನಗದು ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- **ಮರಣೋತ್ತರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಅತ್ಯಂತ ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಹವಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- **ಪದಕ:** ಇದು ಕಮಲದ ಎಲೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಇದರ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಲಾಂಛನವಿರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡಾ ಸುದ್ದಿಗಳು

ಕ್ರಿಕೆಟ್ : ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್

ಸಂದರ್ಭ: ದುಬೈನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 2026 ರ ಮಹಿಳಾ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಭಾರತ, ತನ್ನ ದಾಖಲೆಯ ಎಂಟನೇ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ (ಕ್ರಿಕೆಟ್) ಕುರಿತು:

- **2026:** ದುಬೈನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಿಳಾ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಭಾರತವು ದಾಖಲೆಯ 8ನೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಏಷ್ಯನ್ ತಂಡಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ದ್ವೈವಾರ್ಷಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿ:** 1983 ರಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯನ್ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ACC)ನ ಪೂರ್ವರೂಪವಾದ ಏಷ್ಯನ್ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ರಚನೆಯಾದ ನಂತರ, 1984 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಡೆಯಿತು.
- **ಪಂದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ:** 2016 ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯು ODI ಮತ್ತು T20I ಸ್ವರೂಪಗಳ ನಡುವೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಮಹಿಳಾ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್:** ACC ಯಿಂದ 2004 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.
- **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪುರುಷರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು:** ಭಾರತ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಇದೆ.
- **ಆಯೋಜಕರು:** ಏಷ್ಯನ್ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ACC).

ಹಾಕಿ : ಜೂನಿಯರ್ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್

ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಎರಡೂ ತಂಡಗಳೂ ಚಾಂಪಿಯನ್ಸ್

ಸಂದರ್ಭ: AHF ಜೂನಿಯರ್ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಒಂದೇ ದಿನ ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಾಕಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ "ಗೋಲ್ಡನ್ ಡಬಲ್" ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಸಾನಿಕಾ ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಮಾನೆ ಅವರ ವಿಜಯದ ಗೋಲ್‌ನ ನೆರವಿನಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ತಂಡವು ಅತಿಥೇಯ ಚೀನಾ ವಿರುದ್ಧ 1–0 ಅಂತರದ ರೋಚಕ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿ ಸತತ ಮೂರನೇ ಜೂನಿಯರ್ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಕಿರೀಟವನ್ನು (ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಹ್ಯಾಟ್ರಿಕ್) ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
- **ಪುರುಷರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ ವಿರುದ್ಧ 4–1 ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಪುರುಷರ ತಂಡವು ತನ್ನ ದಾಖಲೆಯ ಆರನೇ ಕಾಂಟಿನೆಂಟಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ:** AHF ಜೂನಿಯರ್ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ 2026, ಮೊಕಿ (Moqi), ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- **ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು:** ಭಾರತದ ಅನ್ಮೋಲ್ ಎಕ್ಕಾ ಅವರು ಪುರುಷರ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯ ಗರಿಷ್ಠ ಗೋಲ್‌ಸ್ಕೋರರ್ ಆಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದು, 17 ಗೋಲುಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಚೆಸ್ ಟೂರ್ ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಆರ್. ಪ್ರಜ್ಞಾನಂದ

ಸಂದರ್ಭ: ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಆರ್. ಪ್ರಜ್ಞಾನಂದ ಅವರು ಹಾಲಿ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಫ್ಯಾಬಿಯಾನೊ ಕರುವಾನಾ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಚೆಸ್ ಟೂರ್ (GCT) ಗೆದ್ದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಭಾರತೀಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಆರ್. ಪ್ರಜ್ಞಾನಂದ ಅವರು, ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಚೆಸ್ ಟೂರ್ (GCT) ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ $200,000 ನಗದು ಬಹುಮಾನದೊಂದಿಗೆ 2027 ರ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
- 2026 ರ GCT ಫೈನಲ್ಸ್ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯನ್ನು ಅಮೆರಿಕದ ಮಿಸೌರಿಯ ಸೇಂಟ್ ಲೂಯಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ಪ್ರಜ್ಞಾನಂದ ಅವರು ಎರಡು ಬಾರಿಯ ಹಾಲಿ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕದ ಫ್ಯಾಬಿಯಾನೊ ಕರುವಾನಾ ಅವರನ್ನು ಮಣಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅಮೆರಿಕದ ವೆಸ್ಲಿ ಸೊ ಅವರು ಜರ್ಮನಿಯ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಕೀಮರ್ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ತೃತೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

US ಓಪನ್ 2026 ಚಾಂಪಿಯನ್ಸ್

ಸಂದರ್ಭ: ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಜ್ವೆರೆವ್ ಮತ್ತು ಎಲೆನಾ ರೈಬಾಕಿನಾ ಅವರು **2026ರ US ಓಪನ್**ನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಿಂಗಲ್ಸ್ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ವರ್ಷದ ಅಂತಿಮ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ಲಾಮ್ ಟೆನಿಸ್ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

US ಓಪನ್ 2026: ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಜೇತರ ಪಟ್ಟಿ

ವಿಭಾಗ	ವಿಜೇತರು ಮತ್ತು ದೇಶ	ರನ್ನರ್-ಅಪ್
ಪುರುಷರ ಸಿಂಗಲ್ಸ್	ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಜ್ವೆರೆವ್ (ಜರ್ಮನಿ)	ಬೆನ್ ಶೆಲ್ಟನ್ (USA)
ಮಹಿಳೆಯರ ಸಿಂಗಲ್ಸ್	ಎಲೆನಾ ರೈಬಾಕಿನಾ (ಕಝಾಕಿಸ್ತಾನ್)	ಆರ್ಯನಾ ಸಬಲೆಂಕಾ (ಬೆಲಾರಸ್)
ಪುರುಷರ ಡಬಲ್ಸ್	ನೀಲ್ ಸ್ಕುಪ್ಸ್ಕಿ (ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್) ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹ್ಯಾರಿಸನ್ (USA)	ಟಿಮ್ ಪ್ಯೂಟ್ಜ್ ಮತ್ತು ಕೆವಿನ್ ಕ್ರಾಟ್ಜ್
ಮಹಿಳೆಯರ ಡಬಲ್ಸ್	ಟೇಲರ್ ಟೌನ್ಸೆಂಡ್ (USA) ಮತ್ತು ಕಟೆರಿನಾ ಸಿನಿಯಾಕೋವಾ (ಚೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್)	ಆಶ್ಲಿನ್ ಕ್ರೂಗರ್ ಮತ್ತು ರಾಬಿನ್ ಮಾಂಟ್ಗೊಮೆರಿ
ಮಿಶ್ರ ಡಬಲ್ಸ್	ಕರೋಲಿನಾ ಮುಚೋವಾ ಮತ್ತು ಜಾಕುಬ್ ಮೆನ್ಸಿಕ್ (ಚೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್)	ಬೆಲಿಂಡಾ ಬೆನ್ಸಿಕ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲಾವಿಯೊ ಕೊಬೊಲ್ಲಿ

ಏಕದಿನ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಅವರ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ದಾಖಲೆ ಮುರಿದ ಬ್ರೆಂಡನ್ ಟೇಲರ್

ಸಂದರ್ಭ: ಜಿಂಬಾಬ್ವೆಯ ಬ್ರೆಂಡನ್ ಟೇಲರ್ ಅವರು ಪುರುಷರ ಏಕದಿನ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಹೊಸ ದಾಖಲೆ: 22 ವರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು 148 ದಿನಗಳು** (ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಅವರ 22 ವರ್ಷಗಳು, 91 ದಿನಗಳ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ).
- **ಪಂದ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಹರಾರೆ, ಜಿಂಬಾಬ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ವಿರುದ್ಧದ 1ನೇ ಏಕದಿನ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಗಮನಿಸಿ: ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಏಕದಿನ ರನ್‌ಗಳು (18,426) ಮತ್ತು ಆಡಿದ ಪಂದ್ಯಗಳ (463) ಒಟ್ಟಾರೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಇನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.**

FIH ಹಾಕಿ ವಿಶ್ವಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ 8ನೇ ಸ್ಥಾನ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಹ–ಆತಿಥೇಯ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ವಿರುದ್ಧದ ಶೂಟೌಟ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೋಲು ಅನುಭವಿಸಿದ **ಭಾರತೀಯ ಪುರುಷರ ಹಾಕಿ ತಂಡವು FIH ವಿಶ್ವಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಜರ್ಮನಿ ತಂಡವು** ವಿಶ್ವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **2026 ರ FIH ಪುರುಷರ ಹಾಕಿ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಅನ್ನು ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ 'ವಾವ್ರೆ'**ಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ಫೈನಲ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನ್ ತಂಡವನ್ನು **1–0 ಅಂತರದಿಂದ** ಸೋಲಿಸುವ ಮೂಲಕ **ಜರ್ಮನಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು** (ನಾಲ್ಕನೇ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಕಿರೀಟ) ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

❍ **ಕರ್ನಾಟಕದ 2025 ರ ಶಾಸನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:**

1. ನೋಂದಣಿ (ಕರ್ನಾಟಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2025 ಕ್ಕೆ 22 ಜುಲೈ 2025 ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು.
2. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಪ್ರತಿಫಲದೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವ ಪವರ್ ಆಫ್ ಅಟಾರ್ನಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1908 ರ ಕಲಂ 17 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
3. ಡಿಜಿಟಲ್ ಇ–ಮುದ್ರಾಂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಾಂಕಿತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಮುದ್ರಾಂಕ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2025 ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

a) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
b) 1, 2 ಮತ್ತು 3
c) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
d) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (d)

ಕ್ರಿಕೆಟ್ : ವಿಶ್ವ ರನ್ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸ್ಮೃತಿ ಮಂಧಾನ

ಸಂದರ್ಭ: ಹಾಂಗ್ ಕಾಂಗ್ ವಿರುದ್ಧದ ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಿಥಾಲಿ ರಾಜ್ ಅವರ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡದ ಉಪನಾಯಕಿ ಸ್ಮೃತಿ ಮಂಧಾನ ಅವರು ಮಹಿಳಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರನ್ ಗಳಿಸಿದ ಆಟಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ (ಟೆಸ್ಟ್, ಏಕದಿನ ಮತ್ತು T–20) ಒಟ್ಟು 10,880 ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ರನ್‌ಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೂಲಕ, ಮಿಥಾಲಿ ರಾಜ್ ಅವರ 10,868 ರನ್‌ಗಳ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ್ದಾರೆ.
- ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 64 ಎಸೆತಗಳಲ್ಲಿ 124 ರನ್‌ಗಳನ್ನು (14 ಬೌಂಡರಿ, 7 ಸಿಕ್ಸರ್) ಸಿಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತಕ್ಕೆ 138 ರನ್‌ಗಳ ಭರ್ಜರಿ ಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.
- 2026 ರ ಮಹಿಳಾ T-20 ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಅನ್ನು ದುಬೈನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ಇದು ಅವರ 18ನೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶತಕವಾಗಿದ್ದು (ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು), ಮಹಿಳಾ T-20 ಏಷ್ಯಾ ಕಪ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವೈಯಕ್ತಿಕ ರನ್ ಗಳಿಸಿದ ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯನ್ನೂ ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಿಳಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರನ್ ಗಳಿಸಿದವರು

ಶ್ರೇಣಿ	ಆಟಗಾರ್ತಿ	ದೇಶ	ಒಟ್ಟು ರನ್‌ಗಳು
1	ಸ್ಮೃತಿ ಮಂಧಾನ	ಭಾರತ	10,880
2	ಮಿಥಾಲಿ ರಾಜ್	ಭಾರತ	10,868
3	ಸೂಸಿ ಬೇಟ್ಸ್	ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್	10,740
4	ಷಾರ್ಲೆಟ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ಸ್	ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್	10,273
5	ಸ್ಟಾಫನಿ ಟೇಲರ್	ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್	10,007

ಆರ್ಚರಿ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಫೈನಲ್ ಗೆದ್ದ ಧೀರಜ್ ಬೊಮ್ಮದೇವರ

ಸಂದರ್ಭ : ಆರ್ಚರಿ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಿಕರ್ವ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಪುರುಷ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಭಾರತದ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಧೀರಜ್ ಬೊಮ್ಮದೇವರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್ ವಿಜಯ: ರೋಚಕ ಐದು ಸೆಟ್‌ಗಳ ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್‌ನ ನಕಾನಿಶಿ ಜುನ್ಯಾ ಅವರನ್ನು 6–5 ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ನಿಗದಿತ ಸೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 5–5 ಟೈ ಆದ ನಂತರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಶೂಟ್–ಆಫ್ ಅನ್ನು (10–9) ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.
- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ: ಆರ್ಚರಿ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಫೈನಲ್ 2026, ಸಾಲ್ಟಿಲ್ಲೊ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು: ಈ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪುರುಷರ 16 ವರ್ಷಗಳ ಪದಕದ ಬರವನ್ನು ನೀಗಿಸಿದ ಇವರು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಫೈನಲ್ ಚಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಕೇವಲ ಎರಡನೇ ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು (ಡೋಲಾ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ, 2007 ರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದರು).

ಕ್ರಿಕೆಟ್ : ದುಲೀಪ್ ಟ್ರೋಫಿ ಗೆದ್ದ ಈಸ್ಟ್ ಝೋನ್

ಸಂದರ್ಭ : ಸೌತ್ ಝೋನ್ ವಿರುದ್ಧ ಬೃಹತ್ ಮೊದಲ–ಇನ್ನಿಂಗ್ಸ್ ಮುನ್ನಡೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈಸ್ಟ್ ಝೋನ್ ತಂಡವು 2026–27 ರ ದುಲೀಪ್ ಟ್ರೋಫಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, 13 ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬರವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

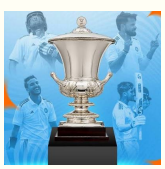

- 2026–27 ರ ದುಲೀಪ್ ಟ್ರೋಫಿ ಫೈನಲ್ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನೈನ ಚಿದಂಬರಂ (Chepauk) ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- 270 ಮತ್ತು 80 ರನ್‌ಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ನಾಯಕ ಇಶಾನ್ ಕಿಶನ್ ಅವರನ್ನು ಪಂದ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಕೈಫ್ ಖುರೇಷಿ ತಮ್ಮ ಚೊಚ್ಚಲ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಶತಕವನ್ನು (116*) ಬಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್ : ಚೀನಾ ಮಾಸ್ಟರ್ಸ್ ಗೆದ್ದ ಸಾತ್ವಿಕ್-ಚಿರಾಗ್ ಜೋಡಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾತ್ವಿಕ್‌ಸಾಯಿರಾಜ್ ರಾಂಕಿರೆಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಚಿರಾಗ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಜೋಡಿಯು ತಮ್ಮ ಚೊಚ್ಚಲ ಚೀನಾ ಮಾಸ್ಟರ್ಸ್ ಸೂಪರ್ 750 ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ಟ್ರೋಫಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಜೋಡಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

- 2026ರ ಚೀನಾ ಮಾಸ್ಟರ್ಸ್ (BWF ಸೂಪರ್ 750) ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯನ್ನು ಚೀನಾದ ಶೆನ್‌ಜೆನ್‌ನಲ್ಲಿ (Shenzhen) ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

30ನೇ BWF ವಿಶ್ವ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಭಾರತವು ನವದೆಹಲಿಯ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಒಳಾಂಗಣ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ 30ನೇ BWF ವಿಶ್ವ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್‌ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತು.
- ಈ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ ತಲಾ ಎರಡು ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮೆರೆದವು.
- ಅತಿಥೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಯಾಗಿ, ಭಾರತದ ತನ್ನ ಜೋಡಿಯಾದ ತ್ರೀಸಾ ಜಾಲಿ ಮತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿ ಗೋಪಿಚಂದ್ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರ ಡಬಲ್ಸ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಂಚಿನ ಪದಕ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪಿಕ್ಕಲ್‌ಬಾಲ್ ವಿಶ್ವಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ 4ನೇ ಸ್ಥಾನ

ಸಂದರ್ಭ: 2026 ರ ಪಿಕ್ಕಲ್‌ಬಾಲ್ ವಿಶ್ವಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ 82 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ ಭಾರತವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯ ಏಳನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯಲ್ಲಿ **ಭಾರತವು 41 ಪದಕಗಳನ್ನು** (7 ಚಿನ್ನ, 17 ಬೆಳ್ಳಿ, 17 ಕಂಚು) ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. **2026 ರ ಪಿಕ್ಕಲ್‌ಬಾಲ್ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಅನ್ನು ವಿಯೆಟ್ನಾಂನ ಡಾ ನಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ** (Da Nang) ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **48–ಸದಸ್ಯರ ಭಾರತೀಯ ತಂಡವು ಜೂನಿಯರ್, ಓಪನ್, ಸೀನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ಟರ್ಸ್ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿತು.**

2026 ರ ಪಿಕ್ಕಲ್‌ಬಾಲ್ ವಿಶ್ವಕಪ್: ಭಾರತದ ಪದಕ ಪಟ್ಟಿ

ಚಿನ್ನ	ಬೆಳ್ಳಿ	ಕಂಚು	ಒಟ್ಟು ಪದಕಗಳು
7	17	17	41

ವಿಶ್ವ ಆರ್ಚರಿ: ಪ್ಯಾರಾ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಶೀತಲ್ ದೇವಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ

ಸಂದರ್ಭ: ರೋಚಕ ಶೂಟ್-ಆಫ್ ವಿಜಯದ ನಂತರ, **ಭಾರತೀಯ ಪ್ಯಾರಾ-ಆರ್ಚರ್ ಶೀತಲ್ ದೇವಿ** ಅವರು ವಿಶ್ವ ಆರ್ಚರಿ ಪ್ಯಾರಾ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೊಚ್ಚಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವಿಶ್ವ ಆರ್ಚರಿ ಪ್ಯಾರಾ ಸರಣಿಯ ಹಂತ III** ಅನ್ನು ಭಾರತದ **ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ** ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. **ವಿಶ್ವ ಆರ್ಚರಿ ಪ್ಯಾರಾ ಸರಣಿ (ಅಹಮದಾಬಾದ್):** ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮಹಿಳಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಭಾಗ.

ಸ್ಥಾನ / ಪದಕ	ಕ್ರೀಡಾಪಟು ಮತ್ತು ದೇಶ
1ನೇ (ಚಿನ್ನ)	ಶೀತಲ್ ದೇವಿ (ಭಾರತ)
2ನೇ (ಬೆಳ್ಳಿ)	ಐಜಾಡಾ ಸೀಡಾನ್ (ಕಝಾಕಿಸ್ತಾನ)
3ನೇ (ಕಂಚು)	ಸರಿತಾ (ಭಾರತ)

ISSF ಜೂನಿಯರ್ ವಿಶ್ವಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಯುಗನ್ ಶಕ್ತಿವೇಲ್ ಮುತ್ತುಕುಮಾರ್

ಸಂದರ್ಭ: 15 ವರ್ಷದ ಭಾರತೀಯ ಶೂಟರ್ ಯುಗನ್ ಶಕ್ತಿವೇಲ್ ಮುತ್ತುಕುಮಾರ್ ಅವರು ISSF ಜೂನಿಯರ್ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಶಾಟ್‌ಗನ್ 2026ರ ಪುರುಷರ ಟ್ರ್ಯಾಪ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

» **ಸ್ಥಳ / ಸ್ಪರ್ಧೆ:** ಪೋರ್ಪೆಟ್ಟೊ, ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ISSF ಜೂನಿಯರ್ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಶಾಟ್‌ಗನ್ 2026.

» **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು ಪೋರ್ಪೆಟ್ಟೊ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪದಕವಾಗಿದೆ. ಕೈರೋದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಜೂನಿಯರ್ ವಿಶ್ವಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 16 ಪದಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ನಂತರ ಈ ಪಂದ್ಯಾವಳಿ ನಡೆದಿದೆ.

ISSF ಜೂನಿಯರ್ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಶಾಟ್‌ಗನ್ 2026: ಪುರುಷರ ಟ್ರ್ಯಾಪ್ ಫೈನಲ್ಸ್

ಕ್ರೀಡಾಪಟು	ದೇಶ	ಪದಕ / ಸ್ಥಾನ
ಯುಗನ್ ಶಕ್ತಿವೇಲ್ ಮುತ್ತುಕುಮಾರ್	ಭಾರತ	ಚಿನ್ನ
ಫ್ರಾನ್ಸೆಸ್ಕೊ ಟಾನ್ಫೋಗ್ಲಿಯೊ	ಇಟಲಿ	ಬೆಳ್ಳಿ
ಸಿಮೋನ್ ರೊನ್ಸೆನ್	ಇಟಲಿ	ಕಂಚು

❍ **2025 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:**

1. ರಾಮನಗರ ಕಂದಾಯ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು 23 ಮೇ 2025 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ 'ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
2. 27 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2025 ರ ಅಂತಿಮ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಸೋಲೂರು ಹೋಬಳಿಯ 68 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಾಗಡಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.
3. ಆ ಮರುನಾಮಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಮನಗರ ನಗರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
4. 3 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2025 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, 'ರಾಜಭವನ, ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬುದನ್ನು 'ಲೋಕಭವನ, ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

a) 1, 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
b) 1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
c) 2, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
d) 1, 2, 3 ಮತ್ತು 4

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: (b)

ಸೇನಾ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು

ಯುದ್ಧ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ 2026

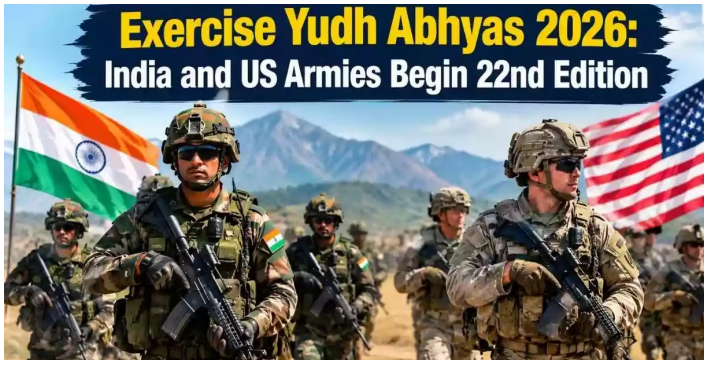

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕದ ಸೇನೆಗಳು ತಮ್ಮ **ವಾರ್ಷಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ 22ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು,** ಇದೇ **ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ಕೌಂಟರ್–ಡ್ರೋನ್ (counter-drone)** ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಯುದ್ಧ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ:

» **ಸ್ಥಳ:** ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ **ಬಿಕಾನೇರ್** (ರಾಜಸ್ಥಾನ) ಮತ್ತು **ಔಲಿ** (ಉತ್ತರಾಖಂಡ) ಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

» **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಚೊಚ್ಚಲ ಬಳಕೆ: US ಸೇನೆಯ M-LIDS (ಮೊಬೈಲ್, ಲೋ, ಸ್ಲೋ, ಸ್ಮಾಲ್ ಅನ್‌ಮ್ಯಾನ್ಡ್ ಏರ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಡಿಫೀಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್) ಕೌಂಟರ್–ಡ್ರೋನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

» **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಗಮನ: ಮರುಭೂಮಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ–ಶ್ರೇಣಿಯ ನಿಖರವಾದ ದಾಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಎತ್ತರದ ಪರ್ವತ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿತ ಯುದ್ಧ ಗುಂಪುಗಳ (IBGs)** ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ **ಬಹು–ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ**ಗಳು.

» **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** 2004 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಈ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ, ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

» **ಭಾರತ–USA ನಡುವಿನ ಇತರ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು: ವಜ್ರ ಪ್ರಹಾರ** (ವಿಶೇಷ ಪಡೆಗಳು), **ಮಲಬಾರ್** (ನೌಕಾಪಡೆ), **ಕೋಪ್ ಇಂಡಿಯಾ** (ವಾಯುಪಡೆ), ಮತ್ತು **ಟೈಗರ್ ಟ್ರಯಂಫ್** (ತ್ರಿ–ಸೇವೆಗಳು).

ವೀರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ-2026

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF) ಮತ್ತು ಜಪಾನ್ ಏರ್ ಸೆಲ್ಫ್–ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಫೋರ್ಸ್ (JASDF) **'ವೀರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್'** ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವಾಯು ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ.

ವೀರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಏರ್ ಫೋರ್ಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಜೋಧ್‌ಪುರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು:** ಜಪಾನ್‌ನ ಯುದ್ಧವಿಮಾನಗಳು (ಮಿತ್ಸುಬಿಷಿ F-2A) ಭಾರತೀಯ ವಾಯುನೆಲೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು.
- **ಭಾರತೀಯ ಪಡೆಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ: Su-30MKI, ಡಸಾಲ್ಟ್ ರಫೇಲ್** ಮತ್ತು **ಸ್ವದೇಶಿ HAL ತೇಜಸ್** ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆ.
- **ಹಿನ್ನೆಲೆ: ವೀರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್‌ನ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಆವೃತ್ತಿಯು 2023 ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ** ನಡೆದಿತ್ತು.
- **ಇತರ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು: ಜಿಮೆಕ್ಸ್** (JIMEX) (ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ, **2012 ರಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭ) ಮತ್ತು **ಧರ್ಮ ಗಾರ್ಡಿಯನ್** (ಭೂಸೇನೆ).

ಪಿಚ್ ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮತ್ತು ಉದಾರ ಶಕ್ತಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ 2026

» **ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯು (IAF)** ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ **ದ್ವಿ–ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು** ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದೆ.

» ಮೊದಲಿಗೆ, **ರಾಯಲ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಏರ್ ಫೋರ್ಸ್** ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ **ದ್ವೈವಾರ್ಷಿಕ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾದ ಪಿಚ್ ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ** ಭಾಗವಹಿಸಿತು.

» ತದನಂತರ, ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ತುಕಡಿಯು **ರಾಯಲ್ ಮಲೇಷಿಯನ್ ಏರ್ ಫೋರ್ಸ್ (RMAF) ಜೊತೆಗಿನ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವಾಯು ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾದ ಉದಾರ ಶಕ್ತಿ 2026 ಕ್ಕಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಸುಬಾಂಗ್‌ಗೆ ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡಿತು.**

» ಈ ಸತತ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಈ ವಲಯದಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ರಕ್ಷಣಾ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

ಮೈತ್ರಿ-XV (MAITREE-XV) ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ : ವಾರ್ಷಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾದ ಮೈತ್ರಿ (MAITREE) ಯ 15ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

- **2006 ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ನಡುವೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಜಂಟಿ ಬಂಡಾಯ ನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- **UN ಚಾರ್ಟರ್‌ನ ಚಾಪ್ಟರ್ VII ರ ಶಾಂತಿ–ಪಾಲನಾ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಅರೆ–ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.**

ಭಾರತ-US ನೌಕಾಪಡೆಯ EOD ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ 2026

- **ಸಂದರ್ಭ : ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಭಾರತ–US ನೌಕಾಪಡೆಯ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋಸಿವ್ ಆರ್ಡನೆನ್ಸ್ ಡಿಸ್ಪೋಸಲ್ (EOD)** ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ 8ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೇರಳದ ಕೊಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ನೌಕಾ ಕಮಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು.
- ಈ ಜಂಟಿ ನೌಕಾ ಕವಾಯತುಗಳು ನೀರೊಳಗಿನ ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು **ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಗಣಿಗಳ ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಡಲ IED ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದವು.**

ಸಮುದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ ಮತ್ತು ರಾಯಲ್ ಮಲೇಷಿಯನ್ ನೌಕಾಪಡೆಯು ತಮ್ಮ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ 4ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವು.

ಸಮುದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಲುಮುಟ್, ಮಲೇಷಿಯಾ.
- **ಭಾರತದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: ಮುಂಚೂಣಿ ಯುದ್ಧನೌಕೆ INS ಮೈಸೂರು.**
- **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಕಡಲ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಿನರ್ಜಿ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇದನ್ನು **2019** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ತರಂಗ್ ಶಕ್ತಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ನೈಜ ಸಮಕಾಲೀನ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಜಂಟಿ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯು ತನ್ನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಯು ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:

ಅಳತೆಗೋಲು	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಆಯೋಜಕರು	ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF)
ಭಾಗವಹಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	32 ವೀಕ್ಷಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಯು ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 8 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಗ್ರೀಸ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, UAE, ಅಮೇರಿಕಾ)
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	2ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೋಧ್‌ಪುರದ ವಾಯುಪಡೆ ನಿಲ್ದಾಣ (ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ವಾಯುನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)
ಹಿನ್ನೆಲೆ	ಉದ್ಘಾಟನಾ 1ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು 2024 ರಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸೂಲೂರು ಮತ್ತು ಜೋಧ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಂಟಿ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು, ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ಸ್ಲೈನೆಕ್ಸ್–26 (SLINEX-26: ಭಾರತ–ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ)

ಸಂದರ್ಭ: ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾದ ಸ್ಲೈನೆಕ್ಸ್–26 (SLINEX-26) ರ 13ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸ್ಥಳ: ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ** (ಪೂರ್ವ ನೌಕಾ ಕಮಾಂಡ್‌ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ).
- **ಭಾಗವಹಿಸಿದ ನೌಕೆಗಳು: ಭಾರತವು INS ಕವರತ್ತಿ** (ASW ಕಾರ್ವೆಟ್) ಮತ್ತು **INS ಜ್ಯೋತಿ** (ಫ್ಲೀಟ್ ಟ್ಯಾಂಕರ್) **ನೌಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದರೆ, ಶ್ರೀಲಂಕಾವನ್ನು SLNS ಸಿಂಧೂರಲ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದೆ.**
- **ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: 2005 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವು ಬಂದರು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುರಕ್ಷಿತ, ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ವಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಮಹಾಸಾಗರ್ (MAHASAGAR) ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.**

'ಪಿಚ್ ಬ್ಲಾಕ್' ಮತ್ತು 'ಉದಾರ ಶಕ್ತಿ' ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: **ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯು (IAF)** ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ **'ಪಿಚ್ ಬ್ಲಾಕ್'** ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ನಂತರ, ನೇರವಾಗಿ ಮಲೇಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ **'ಉದಾರ ಶಕ್ತಿ'** ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಉಭಯ–ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ	'ಪಿಚ್ ಬ್ಲಾಕ್' ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ	'ಉದಾರ ಶಕ್ತಿ' ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ
ವಿಧ ಮತ್ತು ಆಯೋಜಕರು	ರಾಯಲ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಏರ್ ಫೋರ್ಸ್ (RAAF) ಆಯೋಜಿಸುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ	ರಾಯಲ್ ಮಲೇಷಿಯನ್ ಏರ್ ಫೋರ್ಸ್ (RMAF) ಆಯೋಜಿಸುವ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ
ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪಡೆಗಳು	ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ಜೊತೆಗೆ 20+ ಪಾಲುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF) ಮತ್ತು ರಾಯಲ್ ಮಲೇಷಿಯನ್ ಏರ್ ಫೋರ್ಸ್ (RMAF)
ಸ್ಥಳ	ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ	ಸುಬಾಂಗ್, ಮಲೇಷ್ಯಾ
ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಗಮನ	ಹೆಚ್ಚಿನ–ಬೆದರಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಬಹು–ಡೊಮೇನ್ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಲಾರ್ಜ್ ಫೋರ್ಸ್ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ (LFE) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು	ವಾಯು ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ, ವಿಷಯ ತಜ್ಞರ ವಿನಿಮಯ (SMEE), ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಮ್ಯತೆ
IAF ಪಡೆಯ ನಿಯೋಜನೆ	ಮುಂಚೂಣಿಯ ರಫೇಲ್ ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು	Su-30MKM ಮತ್ತು F/A-18 Hornet ವಿಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಜಂಟಿ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು

ನೊಮ್ಯಾಡಿಕ್ ಎಲಿಫೆಂಟ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ (Exercise NOMADIC ELEPHANT)

ಸಂದರ್ಭ: **ಬಂಡಾಯ ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾರತ–ಮಂಗೋಲಿಯಾ ಜಂಟಿ ಸೇನಾ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ 18 ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

ಅಳತೆಗೋಲು	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಭಾಗವಹಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	ಭಾರತ ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲಿಯಾ
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	18ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಪಿಥೋರಗಢದಲ್ಲಿರುವ ವಿದೇಶಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ
ಆವರ್ತನ	ವಾರ್ಷಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ (ಪರ್ಯಾಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜನೆ; ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯು 2025 ರಲ್ಲಿ ಉಲಾನ್‌ಬಾತರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು)
ಪ್ರಾರಂಭ	2006 ರಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆದೇಶದಡಿ ಅರೆ–ನಗರ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಬಂಡಾಯ–ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು

ನೇಮಕಾತಿಗಳು

ನಿವೃತ್ತ ಏರ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಜಿತೇಂದ್ರ ಮಿಶ್ರಾ

- **ನಿವೃತ್ತ ಏರ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಜಿತೇಂದ್ರ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ (CEO)** ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯ (CBSE) ನೂತನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮಂದೀಪ್ ಕೆ ಭಂಡಾರಿ ನೇಮಕ

- **ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಿತಿಯು (ACC)** ಹಿರಿಯ IAS ಅಧಿಕಾರಿ ಮಂದೀಪ್ ಕೆ ಭಂಡಾರಿ ಅವರನ್ನು **ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯ (CBSE)** ನೂತನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದೆ.
- ಇವರು ಹಂಗಾಮಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ **ಲೋಖಂಡೆ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಸೀತಾರಾಮ್** ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.
- ಇತ್ತೀಚಿನ **ಡಿಜಿಟಲ್ ಆನ್–ಸ್ಕ್ರೀನ್ ಮಾರ್ಕಿಂಗ್ (OSM)** ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಾದಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರುವಂತಹ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವರು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಯ** ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5.
- **ಆಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.

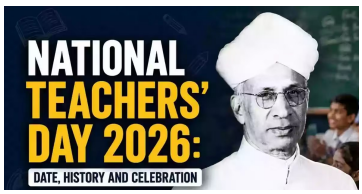

- **ಉದ್ದೇಶ: ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಎರಡನೇ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾರ್ಶನಿಕರಾದ ಡಾ. ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್** ಅವರ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು ಮತ್ತು ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೂಲಭೂತ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. **1962ರಲ್ಲಿ** ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಚರಿಸಲಾದ ಈ ದಿನದಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. **2026ರಲ್ಲಿ** ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ **ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು ಅವರು 48 ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಮತ್ತು ನವೀನ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ** ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

★

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ದಿನ

- **2023 ರಲ್ಲಿ** ಚಂದ್ರನ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದ ಬಳಿಯ ಶಿವಶಕ್ತಿ ಪಾಯಿಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ **ಚಂದ್ರಯಾನ–3 ರ ವಿಕ್ರಮ್ ಲ್ಯಾಂಡರ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಫ್ಟ್ ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಮಾಡಿದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ** ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಆಗಸ್ಟ್ **23 ರಂದು** ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಸ್ಮರಣೀಯ ಸಾಧನೆಯು ಭಾರತವನ್ನು ಚಂದ್ರನ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೊದಲ ದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಸಾಫ್ಟ್ ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸಾಧಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನ ನಾಲ್ಕನೇ ದೇಶವನ್ನಾಗಿ (US, ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ನಂತರ) ಮಾಡಿದೆ.

★

ಇಂಡಿಯಾ ಡೇ (India Day)

- ಆಗಸ್ಟ್ 15 ಅನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ **"ಇಂಡಿಯಾ ಡೇ"** ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ **ಹಲವಾರು ಅಮೆರಿಕದ (USA) ರಾಜ್ಯಗಳು ವಿಶೇಷ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿವೆ.**

- ಈ ಆಚರಣೆಯು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ **ಅಮೆರಿಕನ್ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ–ಅಮೆರಿಕನ್ ಸಮುದಾಯದ ಆಳವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು** ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ.

★

IIHT ಸೂತ್ರ (IIHT SUTRA) 2026

- ಭಾರತದ ಕೈಮಗ್ಗ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜವಳಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ **ಭಾರತೀಯ ಕೈಮಗ್ಗ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ** ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಈ ಚೊಚ್ಚಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.
- ಕೈಮಗ್ಗ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಈ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು, **"IIHT ಗಳು: ಭಾರತೀಯ ಕೈಮಗ್ಗ ವಲಯದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನೆಯ್ಯುವುದು – ಶಿಕ್ಷಣ. ನಾವೀನ್ಯತೆ. ರೂಪಾಂತರ."** ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

★

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಆಗಸ್ಟ್ 28, 2026 (ಶ್ರಾವಣ ಪೂರ್ಣಿಮೆ).

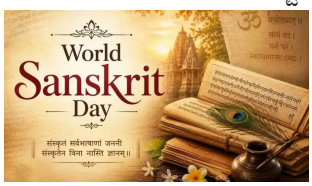

- **ಆಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲು, **NEP 2020ರ** (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ) ದೃಷ್ಟಿಕೋನದೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

★

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಆಗಸ್ಟ್ 30.
- **ಆಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (MSME), ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ರಾಷ್ಟ್ರದ** ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಣ್ಣ–ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು MSME ಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಪೂರಕವಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲು ಮತ್ತು ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಈ ದಿನವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

★

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 4** (ಸ್ಟೀವ್ ಇರ್ವಿನ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 22 ರಂದು ಸಹ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).

- **ಆಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ: ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ತನಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ** (Animal Behaviourist) ಕಾಲಿನ್ ಪೇಜ್ ಅವರು 2005ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು; ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾಗತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಇದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು, ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು** (ಮಾಲಿನ್ಯ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯಾಡುವಿಕೆ) ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಲು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 8 (2026 ಇದರ 60ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ).
- **ಆಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO).
- **ಉದ್ದೇಶ: ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಜೀವ ಕಲಿಕೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು** ಈ ದಿನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಮೂಲಭೂತ ಓದುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವ ಸವಾಲನ್ನು ಇದು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಜನರು, ಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ"** (Literacy for people, the planet and prosperity).

ಹಿಮಾಲಯ ದಿವಸ್ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 9.
- **ಆಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ: 2015ರಲ್ಲಿ** ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಘೋಷಿಸಿತು; ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಇದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಹಿಮಾಲಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಕುಶ್ ಹಿಮಾಲಯ** (HKH) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಕರಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಮನದಿಗಳ (1990 ಮತ್ತು 2020ರ ನಡುವೆ ಶೇ. 12 ರಷ್ಟು ನಷ್ಟ) ಮತ್ತು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿಮದ ಹೊದಿಕೆಯ ಆತಂಕಕಾರಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು **2026ರ** ಆಚರಣೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ನೀರಿನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಎದುರಾಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೆದರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡಾ ದಿನ

- ಪ್ರತಿ **ವರ್ಷ ಆಗಸ್ಟ್ 29 ರಂದು** ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಈ ದಿನವು, **ಭಾರತೀಯ ಹಾಕಿ ದಂತಕಥೆ ಮೇಜರ್ ಧ್ಯಾನ್ ಚಂದ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು** ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.
- ದೈಹಿಕ ಫಿಟ್‌ನೆಸ್ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು **2012 ರಲ್ಲಿ** ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಈ ದಿನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಈ ದಿನದಂದು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ದೇಶದ ಉನ್ನತ ಕ್ರೀಡಾ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ದಿಗ್ವಿಜಯ್ ದಿವಸ್ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 11.
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:** ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: 1893 ರಲ್ಲಿ** ಚಿಕಾಗೋದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮಾಡಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾಷಣದ ("ಅಮೆರಿಕದ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರೇ" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ) ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದನ್ನು **'ವಿಶ್ವ ಭ್ರಾತೃತ್ವ ದಿನ'** (Universal Brotherhood Day) ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಅವರ ಶಾಶ್ವತ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಈ ದಿನವು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅರಣ್ಯ ಹುತಾತ್ಮರ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 11.
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯ (MoEFCC) (ಇದನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಅರಣ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ರೇಂಜರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಈ ದಿನದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ಪವಿತ್ರವಾದ **'ಖೇಜ್ರಿ'** ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು **ಅಮೃತಾ ದೇವಿ ಮತ್ತು ಬಿಷ್ಣೋಯ್ ಸಮುದಾಯದ 362 ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಐತಿಹಾಸಿಕ 1730 ರ ಖೇಜರ್ಲಿ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡವನ್ನು** ಈ ದಿನಾಂಕವು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 12 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನ ಎರಡನೇ ಶನಿವಾರ).
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫೆಡರೇಶನ್ ಆಫ್ **ರೆಡ್ ಕ್ರಾಸ್ ಅಂಡ್ ರೆಡ್ ಕ್ರೆಸೆಂಟ್ ಸೊಸೈಟೀಸ್** (IFRC).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಪರರು ಆಗಮಿಸುವ ಮೊದಲು ಜೀವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇದು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ವಲಸೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ"** (First Aid in Migration Contexts). ಇದು **ವಲಸಿಗರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ತುರ್ತು ಆರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು** ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

★

ದಕ್ಷಿಣ-ದಕ್ಷಿಣ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 12.
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (UN).
- **ಉದ್ದೇಶ: ಜಾಗತಿಕ ದಕ್ಷಿಣ** (ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸೌತ್) ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ದೇಶಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು **1978 ರಲ್ಲಿ** ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ **ಬ್ಯೂನಸ್ ಐರಿಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಆಫ್ ಆಕ್ಷನ್ (BAPA)** ಅನ್ನು ಇದು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.

★

ನೀಲಿ ಆಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿಯ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 7.
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವುದು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗತಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು (ಇದನ್ನು 2019 ರಲ್ಲಿ UNGA ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು).

★

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೆಂಪು ಪಾಂಡಾ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮೂರನೇ ಶನಿವಾರ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 19, 2026).
- **ಆಯೋಜಕರು:** ರೆಡ್ ಪಾಂಡಾ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪು ಪಾಂಡಾ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅದರ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು **2010 ರಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು **'ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದ'** (EN) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಿಕ್ಕಿಂ (ಇದು ಸಿಕ್ಕಿಂನ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ), ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪೂರ್ವ ಹಿಮಾಲಯದಾದ್ಯಂತ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

★

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 21.
- **ಆಯೋಜಕರು:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಶಾಂತಿಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 1981 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ (ಹಾಗೂ 2001 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 24 ಗಂಟೆಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಕದನ ವಿರಾಮದ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ).
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ – ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಎಲ್ಲೆಡೆ, ಪ್ರತಿದಿನ"** ("Invest in Peace - For Everyone, Everywhere, Every Day").

★

11 ನೇ ಆಯುರ್ವೇದ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 23
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಆಯುಷ್ ಸಚಿವಾಲಯ (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ)
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಆಧುನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರೋಗನಿರೋಧಕ ಕ್ಷೇಮದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯುಷ್ ಮಿಷನ್ (NAM) ಮೂಲಕ ಆಯುಷ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಆರೋಗ್ಯಕರ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಯುರ್ವೇದ"**

★

ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
- **ಉದ್ದೇಶ:** ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ **"ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾತೆ"** (Mother of the Indian Revolution) ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ, ವಿದೇಶಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ (ಜರ್ಮನಿಯ ಸ್ಟಟ್‌ಗಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 1907 ರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾಜವಾದಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ) ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜದ ಆರಂಭಿಕ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಇವರದ್ದಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗಡಿಪಾರಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಇವರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

85 ನೇ CSIR ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 26
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ: ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿ (CSIR)**
- **ಉದ್ದೇಶ:** 1942 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (R&D)** ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಶಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪ್ ಭಟ್ನಾಗರ್ ಮತ್ತು ಎ.ಆರ್. ಮುದಲಿಯಾರ್ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತ) ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು. ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಇದು ನೀಡಿದ 85 ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಈ ದಿನದಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪ್ ಭಟ್ನಾಗರ್ (SSB) ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳು

ಫ್ರೀ ಟು ಥಿಂಕ್ 2026 ವರದಿ

(ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸೂಚ್ಯಂಕ)

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು: ಸ್ಕಾಲರ್ಸ್ ಅಟ್ ರಿಸ್ಕ್ (Scholars at Risk - SAR)** ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್.
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ: 59 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಾದ 382 ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಇದು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು, ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಿರಂತರ ಕುಸಿತ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.**

ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮಾಪನ:

- **ಭಾರತದ ವರ್ಗೀಕರಣ:** ಭಾರತವನ್ನು (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಹಾಂಗ್ ಕಾಂಗ್, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಉಕ್ರೇನ್ ಮತ್ತು ವೆಸ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೊತೆಗೆ) **"ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿತ"** ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಹಂತದ ('ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿತ') ದೇಶಗಳು: ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಚೀನಾ, ಇರಾನ್, ರಷ್ಯಾ, ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ವೆನೆಜುವೆಲಾ.**

NIRF SDG ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳು: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (NIRF).
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:** 17 UN ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ (ಅಜೆಂಡಾ 2030) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆ, ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಇದು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಅಳತೆಗೋಲು:**

IIT ಮದ್ರಾಸ್	**ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ: 1 ನೇ ಸ್ಥಾನ**	ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಸಂಶೋಧನೆ
IARI, ನವದೆಹಲಿ	**ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ: 2 ನೇ ಸ್ಥಾನ**	ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ
ಜಾಮಿಯಾ ಮಿಲಿಯಾ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ	**ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ: 3 ನೇ ಸ್ಥಾನ**	ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

WEF ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ (WEF) (ಜುರಿಚ್ ಇನ್ಶುರೆನ್ಸ್ ಗ್ರೂಪ್ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ).
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:** ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ 17 ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ 110 ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಇದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ, ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಾರತವು ಒಂಬತ್ತು ಸ್ಥಾನ ಮೇಲೇರಿ 31 ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಜಪಾನ್ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಮುಂದುವರಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಅಗ್ರ 10 ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಅಳತೆಗೋಲು:**

ಜಪಾನ್: ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಯಾಂಕ:	**1 ನೇ ಸ್ಥಾನ**
ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ: ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಯಾಂಕ:	**2 ನೇ ಸ್ಥಾನ**
ಸ್ಪೇನ್: ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಯಾಂಕ:	**3 ನೇ ಸ್ಥಾನ**
ಭಾರತ: ಜಾಗತಿಕ ಶ್ರೇಯಾಂಕ:	**31 ನೇ ಸ್ಥಾನ (2024 ರಲ್ಲಿ 39 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು)**

KAS ವಿಶೇಷಾಂಕ

ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs)

1. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್–ಪೂರ್ವದ ಕೆಳಗಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಆರಂಭದಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಘ
2. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸಂಘ
3. ಮದ್ರಾಸ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಘ
4. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 1 – 4 – 3 – 2
B. 3 – 4 – 2 – 1
C. 4 – 2 – 3 – 1
D. 3 – 1 – 4 – 2

2. ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳಿವೆ, ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A) ಎಂದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ (R) ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A): ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಭಾರತ–ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ–ಯುರೋಪ್ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (IMEC), ಸುಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಯ ಕಡಲ ಸಂಚಾರದ ಅಡಚಣೆಯ ಬಿಂದುವನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೈಪಾಸ್ ಮಾಡುವ (ಬದಲಿ ಮಾರ್ಗ ಕಲ್ಪಿಸುವ) ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾರಣ (R): ಭಾರತ–ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ–ಯುರೋಪ್ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನ (IMEC) ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮುಂಬೈ ಅನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಕರಾವಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ನಿರಂತರ ಭೂಗತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೈಲ್ವೆ ಜಾಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಡಲ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ:

A. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ.
B. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಆದರೆ (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ.
C. (A) ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.
D. (A) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

3. ಭಾರತದ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಮೀಸಲು ನಿಧಿಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಒಟ್ಟು ಮೀಸಲು ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಕರೆನ್ಸಿ ಆಸ್ತಿಗಳು (FCA) ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಏಕೈಕ ಘಟಕವಾಗಿದೆ.
2. ವಿದೇಶಿ ಕರೆನ್ಸಿ ಆಸ್ತಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಕೇವಲ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಯುರೋ ಅಥವಾ ಜಪಾನೀಸ್ ಯೆನ್ ಕರೆನ್ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಮೀಸಲು ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿಯಲ್ಲಿನ (IMF) ಭಾರತದ ಮೀಸಲು ನಿಧಿ ಪಾಲು (RTP) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅದರ ಒಟ್ಟು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಮೀಸಲು ನಿಧಿಯ ಒಂದು ಘಟಕ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು
B. ಕೇವಲ ಎರಡು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು
D. ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ

4. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಆಡಳಿತದ ಅಮರನಾಯಕ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಅಮರನಾಯಕರು ಮಿಲಿಟರಿ (ಸೇನಾ) ಕಮಾಂಡರ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವರಿಗೆ ರಾಯನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ದಳದ ಸೈನಿಕರ ತುಕಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು (ಅಮರಮ್) ನಿಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.
2. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ನಿಯೋಜನೆಗಳು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ರಾಜನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಅಥವಾ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದವು.
3. ಇವರು ರೈತರಿಂದ ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಂದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು, ಮಿಲಿಟರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ರಾಜಮನೆತನದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

5. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ವಿಧಿ 117(1) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಣಕಾಸು ವಿಧೇಯಕವು, ಹಣಕಾಸು ವಿಧೇಯಕದ ನಿಬಂಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಶಾಸನಬದ್ಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಇದನ್ನು ಲೋಕಸಭೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸದನದಲ್ಲಾದರೂ ಮಂಡಿಸಬಹುದು.
2. ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಕೇವಲ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, ವಿಧಿ 117(3) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾದ ಹಣಕಾಸು ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಅಥವಾ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯು ಹೊಂದಿದೆ.
3. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣಕಾಸು ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸದಂತೆ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರನ್ನು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು
B. ಕೇವಲ ಎರಡು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು
D. ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ

6. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಅಧೀನ ಶಾಸನಗಳ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಂಗವು ತನಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾದ ನಿಯಮ ರಚನೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು, ಮೂಲ ಸಂಸದೀಯ ಕಾಯ್ದೆಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ನಿಖರವಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮಿತಿಗಳ ಒಳಗೇ ಚಲಾಯಿಸಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧೀನ ಶಾಸನಗಳ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನಿಖರವಾಗಿ 15 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
3. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಹಾಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

7. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಆದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ದೇವತಾಶಾಸ್ತ್ರದ/ತಾತ್ವಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆದೇಶ / ದೇವತಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಫಲಿತಾಂಶ
1. ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನ (ರಾಜಗೃಹ)	ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸುತ್ತ ಪಿಟಕ ಮತ್ತು ವಿನಯ ಪಿಟಕಗಳಾಗಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಲು ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ/ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.
2. ಎರಡನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ (ವೈಶಾಲಿ)	ಇದು ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸೀಳು ಅಥವಾ ವಿಭಜನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥವಿರವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಾಸಾಂಘಿಕರು ಎಂದು ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿತು.
3.ಮೂರನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ (ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ)	ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು, ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತೇರವಾದ ಪಂಥವು ಅಭಿಧಮ್ಮ ಪಿಟಕವನ್ನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮತ್ತು ಹೊರಹಾಕಿತು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲು B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು D. ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ

8. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಗಡಿಗಳೊಳಗೆ ಇರುವ ರಾಮ್‌ಸರ್ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ರಂಗನತಿಟ್ಟು ಪಕ್ಷಿಧಾಮವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ರಾಮ್‌ಸರ್ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
2. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಮ್‌ಸರ್ ನೋಂದಣಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡ ಅಘನಾಶಿನಿ ಅಳಿವೆಯು, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ನದಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.
3. ಮಾಗಡಿ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪಟ್ಟೆ ತಲೆಯ ಹೆಬ್ಬಾತುಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಚಳಿಗಾಲದ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಮ್‌ಸರ್ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು B. ಕೇವಲ ಎರಡು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು D. ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ

9. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕಕ್ಷೀಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಲೆಗ್ರಾಂಜ್ ಬಿಂದುಗಳ ಭೌತಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇವು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮತೋಲನ ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ, ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೃಹತ್ ಕಾಯಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಬಲವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಾಯವು ಅವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೇಂದ್ರಾಭಿಮುಖ ಬಲಕ್ಕೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.
2. ಆದಿತ್ಯ–L1 ವೀಕ್ಷಣಾಲಯವು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿ–ಸೂರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ L1 ಬಿಂದುವು, ಭೂಮಿಯ ಗ್ರಹಣಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ, ಸೂರ್ಯನ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ತಡೆರಹಿತ ನೋಟವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಜೇಮ್ಸ್ ವೆಬ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ದೂರದರ್ಶಕವು L3 ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಭೂಮಿಯ ವಿದ್ಯುತ್ಕಾಂತೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದ ತನ್ನ ಅತಿಗೆಂಪು ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸೂರ್ಯನ ನೇರ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮಾತ್ರ B. 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ D. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

10. ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಪಟ್ಟಿರುವ ಕ್ಷಮಾದಾನ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲು, ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವಿಶೇಷ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮರಣದಂಡನೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ಷಮಾದಾನವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಮರಣದಂಡನೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಲು, ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
3. ಸಂವಿಧಾನದ 72 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಾಯಿಸಲಾಗುವ ಕ್ಷಮಾದಾನ ಅಧಿಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಾರ್ಹಗದ ವಿವೇಚನಾ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

11. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಶಾಸನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಹಿಂದೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರವಾಗಿ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು 1850ರ ಲೆಕ್ಸ್ ಲೋಸಿ ಕಾಯ್ದೆಯು ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿತು.
2. 1856ರ ಹಿಂದೂ ವಿಧವೆಯರ ಮರುಮದುವೆ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯ ಆಡಳಿತವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು

ಮಂಡಿಸಿತು, ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕಾನೂನಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು.

3. ಹುಡುಗಿಯರ ವಿವಾಹದ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ 1891ರ ಸಮ್ಮತಿ ವಯಸ್ಸಿನ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು B. ಕೇವಲ ಎರಡು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು D. ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ

12. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊಯ್ಸಳ ದೇವಾಲಯಗಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಈ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಗತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಎತ್ತರಿಸಿದ, ಜಟಿಲವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಬಹುಭುಜಾಕೃತಿ ಅಥವಾ ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಮುಕ್ತವಾದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ರಚನಾತ್ಮಕ ಶೈಕಟ್ಟು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣಶಿಲೆ (ಗ್ರಾನೈಟ್) ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಪಲ್ಲವರ ಬಂಡೆ–ಕತ್ತರಿಸಿದ ಪವಿತ್ರ ತಾಣಗಳಂತೆಯೇ ಬೃಹತ್ ಏಕಶಿಲಾ ಕೆತ್ತನೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ.
3. ಬೇಲೂರಿನ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ರಾಜನು ತಲಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚೋಳರ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಸ್ಮರಣೀಯ ಮಿಲಿಟರಿ (ಸೇನಾ) ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

13. ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಬಾಹ್ಯ ಮಾನದಂಡ ಸಾಲದರ (EBLR) ಶೈಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಬಾಹ್ಯ ಮಾನದಂಡ ಸಾಲದರ ಶೈಕಟ್ಟು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಬದಲಾಗುವ ದರದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ (MSME) ಸಾಲಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ರೆಪೋ ದರ ಅಥವಾ ಖಜಾನೆ ಪತ್ರಗಳ ಆದಾಯದಂತಹ ಬಾಹ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಆದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಬಾಹ್ಯ ಮಾನದಂಡ ಸಾಲದರ ಆಡಳಿತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿ ದರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳು ಅಂತಿಮ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಲುಪುವ ವೇಗವು ಹಿಂದಿನ ನಿಧಿಯ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಾಂತಿಕ ವೆಚ್ಚ ಆಧಾರಿತ ಸಾಲದರ (MCLR) ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
3. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಾಹ್ಯ ಮಾನದಂಡ ಸಾಲದರ ಶೈಕಟ್ಟನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ/ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

14. ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A) ಎಂದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ (R) ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A): ಮ್ಯಾಡೆನ್–ಜೂಲಿಯನ್ ಆಂದೋಲನವು (MJO) ಕೇಂದ್ರ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಲ, ಶಾಶ್ವತ ಅಧಿಕ–ಒತ್ತಡದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ನೈಋತ್ಯ ಮುಂಗಾರಿನ ಆರಂಭವನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾರಣ (R): ಮ್ಯಾಡೆನ್–ಜೂಲಿಯನ್ ಆಂದೋಲನವನ್ನು (MJO) ಹವಾಮಾನಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಮೇಘ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಒಂದು ಬೃಹತ್, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವ ಕಂಪನ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಮಹಾಸಾಗರಗಳನ್ನು ಏರಿಳಿತಗೊಳ್ಳುವ ಮೂವತ್ತರಿಂದ ಅರವತ್ತು ದಿನಗಳ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದಾಟುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ:

A. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ.
B. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಆದರೆ (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ.
C. (A) ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.
D. (A) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

15. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ತೊಲ್ಕಾಪ್ಪಿಯಂ – ವ್ಯಾಕರಣ, ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಅತ್ಯಂತ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ತಮಿಳು ಪ್ರಬಂಧ.
2. ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ – ಶೂದ್ರಕನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಒಬ್ಬ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ತಕ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಗಣಿಕೆಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಕಥನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಪಂಚಸಿದ್ಧಾಂತಿಕ – ವರಾಹಮಿಹಿರನಿಂದ ಸಂಕಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇವಾಲಯದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪದ ಸಂಕೀರ್ಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲು B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು D. ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ

16. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ ಅನರ್ಹತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ 'ಲಾಭದಾಯಕ ಹುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು 102ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಲಾಭದಾಯಕ ಹುದ್ದೆ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಿಖರವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಭಾವನೆಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಸಂಸತ್ತು (ಅನರ್ಹತೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1959, ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಅನರ್ಹತೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿಗೊಳಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಒಬ್ಬ ಹಾಲಿ ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರು ಲಾಭದಾಯಕ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಅನರ್ಹತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಪಿನ ನಿರ್ಧಾರವು ಕೇವಲ ಭಾರತದ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಬಳಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು B. ಕೇವಲ ಎರಡು
C. ಮೂರು D. ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ

17. ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ (ಸಿ.ಎ.ಜಿ) ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಲೆಕ್ಕ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಾಬೀತಾದ ದುರ್ನಡತೆ ಅಥವಾ ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು.
2. ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಲೆಕ್ಕ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ವೇತನಗಳು ಮತ್ತು ಭತ್ಯೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಸಂಸತ್ತಿನ ಮತದಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ.
3. ಲೆಕ್ಕ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೆರಡರ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆಯಾದರೂ, ರಾಜ್ಯದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ನೇರವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

18. ಘನ–ಸ್ಥಿತಿ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಥಿಯಂ–ಐಯಾನ್ ಕೋಶ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಘನ–ಸ್ಥಿತಿ ರಚನೆಗಳು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಥಿಯಂ–ಐಯಾನ್ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅತ್ಯಂತ ಬಾಷ್ಪಶೀಲ ದ್ರವ ಅಥವಾ ಪಾಲಿಮರ್ ಜೆಲ್ ಎಲಕ್ಟ್ರೋಲೈಟ್ಸ್ ಘನ ರೂಪದ, ಜ್ವಲನಶೀಲವಲ್ಲದ ವಾಹಕ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ.
2. ಘನ ಎಲಕ್ಟ್ರೋಲೈಟ್ಸ್‌ನ ಅಳವಡಿಕೆಯು ಬ್ಯಾಟರಿಯ ಚಾರ್ಜ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೂಲಭೂತ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ಷೀಣತೆಯನ್ನು ಅದರ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
3. ಘನ–ಸ್ಥಿತಿ ಕೋಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್ ಪರಿಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ, ಇದು ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಟರಿ ಪ್ಯಾಕ್‌ನ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

19. ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕ್ರಮವಾದ 'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕುಶಾ' (ಕುಶಾ ಯೋಜನೆ) ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇದು ದೇಶೀಯ ದೂರಗಾಮಿ ಮೇಲ್ಮೈನಿಂದ ವೈಮಾನಿಕ ಕ್ಷಿಪಣಿ ವಾಯು ರಕ್ಷಣಾ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ರಹಸ್ಯವಾದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಷ್ಯಾದ ಎಸ್–400 ಟ್ರಯಂಫ್ ನ ಸಮಗ್ರ, ಬಹು–ಸ್ತರದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೋಲುವಂತೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, 350 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ರಹಸ್ಯ ಯುದ್ಧವಿಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ.
3. ತ್ವರಿತ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇಸ್ರೇಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಐರನ್ ಡೋಮ್ ರೇಡಾರ್ ದತ್ತಾಂಶ ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ 100 % ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

20. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 123 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗಳೆರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು.
2. ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ತೃಪ್ತಿಯು ದುರುದ್ದೇಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
3. ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ತದನಂತರದ ಸಂಸತ್ತಿನ ಅನುಮೋದನೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

21. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅವಧಿಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ಷಾಮ ಆಯೋಗಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಸ್ಟ್ರಾಚೆ ಆಯೋಗ
2. ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೊನೆಲ್ ಆಯೋಗ
3. ಕ್ಯಾಂಪ್ಬೆಲ್ ಆಯೋಗ
4. ಲಿಯಾಲ್ ಆಯೋಗ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 3 — 1 — 4 — 2 B. 1 — 3 — 2 — 4
C. 3 — 1 — 2 — 4 D. 1 — 3 — 4 — 2

22. ಐದನೇ ಮತ್ತು ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಸ್ಸಾಂ, ಮೇಘಾಲಯ, ತ್ರಿಪುರ ಮತ್ತು ಮಿಜೋರಾಂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳೊಳಗಿನ ನಿಯೋಜಿತ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಐದನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಸಂಸತ್ತಿನ

ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಯ್ದೆಯು ಒಂದು ಅನುಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಾರದು ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಅಸಾಧಾರಣ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

3. ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳು (ADCs) ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಾರ್ಜಗದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಆಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

23. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಇರುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ವಿಧಿ 262 ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಗಿಡಲು ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
2. ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1956, ಎಲ್ಲಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಏಕೈಕ, ಖಾಯಂ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು ಆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹಾಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪೈಕಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

24. ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A) ಎಂದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ (R) ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A): ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತವನ್ನು (CRR) ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ, ನಿಗದಿತ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಲ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತಕ್ಷಣವೇ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕಾರಣ (R): ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತದ (CRR) ಹೆಚ್ಚಳವು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ನಿವ್ವಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಾವಧಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳ (NDTL) ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಬಳಿ ದ್ರವ ನಗದಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ; ಈ ರೀತಿ ಇರಿಸಿದ ನಗದಿನ ಮೇಲೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅವಕಾಶದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕು ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಬಡ್ಡಿ ದರವನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ:

A. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ.
B. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಆದರೆ (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ.
C. (A) ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.
D. (A) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

25. ಪ್ರಮುಖ ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ (ಹರಪ್ಪನ್) ತಾಣಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪುರಾತತ್ವ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಧೋಲಾವೀರಾ – ಧಾರೆಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಜಲಾಶಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಂತಹ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಂತಹ ರಚನೆಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿ.
2. ಕಾಲಿಬಂಗನ್ – ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞದ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡಗಳ ಸರಣಿ.
3. ಲೋಥಲ್ – ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯ ಬೃಹತ್ ಕಂಚಿನ ವಿಗ್ರಹದ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನೇಯ್ದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಆರಂಭಿಕ ಪರಿಚಿತ ತುಣುಕುಗಳು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲು B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು D. ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ

26. 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (PRIs) ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇಮಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಅವರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಅದೇ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು.
2. ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಆ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಹೆಸರನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಕ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಂವಿಧಾನವು ಆದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯಾವುದೇ ಹಂತದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಸಂವಿಧಾನವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ 25 ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಲೋಕಸಭೆಯ ಅರ್ಹತಾ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

27. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾಯ್ದೆ
2. ಪರವಾನಗಿ ನಿಯಮಗಳು (ಜಾನ್ ಆಡಮ್ಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು)
3. ಮೆಟ್ಕಾಲ್ಫ್ ಕಾಯ್ದೆ (ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕಾ ವಿಮೋಚನೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ)

4. ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಸೆನ್ಸಾರ್‌ಶಿಪ್ ಆಫ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 4 — 2 — 3 — 1
B. 2 — 4 — 3 — 1
C. 4 — 3 — 2 — 1
D. 2 — 3 — 4 — 1

28. ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A) ಎಂದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ (R) ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A): ಅತ್ಯಂತ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಉಷ್ಣವಲಯದ ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ತಕ್ಷಣದ ಸಮಭಾಜಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ (0° ಮತ್ತು 5° ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ) ವಿರಳವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಕಾರಣ (R): ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೋರಿಯಾಲಿಸ್ ಬಲದ ಪ್ರಮಾಣವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಮುಚ್ಚಿದ ಕಡಿಮೆ–ಒತ್ತಡದ ವಾಯುಮಂಡಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆರಂಭಿಕ ಸುಳಿಯ ಪರಿಭ್ರಮಣೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ:

A. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ.
B. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಆದರೆ (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ.
C. (A) ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.
D. (A) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

29. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ (FDI) ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋ ಹೂಡಿಕೆಯ (FPI) ನಿಯಂತ್ರಕ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಅರವಿಂದ್ ಮಾಯಾರಾಮ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ಭಾರತೀಯ ಕಂಪನಿಯ ವಿತರಣೆಯ ನಂತರದ ಪಾವತಿಸಿದ ಈಕ್ವಿಟಿ ಬಂಡವಾಳದ ಶೇಕಡಾ 10 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ (FDI) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿದೇಶಿ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋ ಹೂಡಿಕೆಗೆ (FPI) ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯು (FDI) ದೇಶೀಯ ಉದ್ಯಮದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇರ, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
3. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಂಡವಾಳ ಖಾತೆ ನಿಯಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಭಾರತೀಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮಾತ್ರ　　B. 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ　　D. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

30. ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಅಪರ್ಚರ್ ರಾಡಾರ್ (SAR) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ:

1. ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಅಪರ್ಚರ್ ರಾಡಾರ್ (SAR) ಉಪಕರಣಗಳು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ (ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ) ಮೇಲ್ಮೈ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ರಚಿಸಲು ವಿದ್ಯುತ್ಕಾಂತೀಯ ವರ್ಣಪಟಲದ ಗೋಚರ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದ ಅತಿಗೆಂಪು ವಲಯದೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
2. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ (ದೃಗ್ವಿಜ್ಞಾನ) ಸಂವೇದಕಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಅಪರ್ಚರ್ ರಾಡಾರ್ (SAR) ದಟ್ಟವಾದ ವಾತಾವರಣದ ಮೋಡದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಮತ್ತು ಹಗಲು ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ಎರಡೂ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಭೌತಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
3. ಮುಂಬರುವ ನಿಸಾರ್ (NISAR) ಯೋಜನೆಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈವಿರೂಪತೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಆಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯಲು ದ್ವಿ–ಆವರ್ತನ (ಎಲ್–ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಎಸ್–ಬ್ಯಾಂಡ್) ರಾಡಾರ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮಾತ್ರ　　B. 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ　　D. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

31. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸತ್ತು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನದಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಅರಣ್ಯ (ಸಂರಕ್ಷಣಾ) ಕಾಯ್ದೆ
2. ಪರಿಸರ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ
3. ಜಲ (ಮಾಲಿನ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆ
4. ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 4 — 3 — 1 — 2　　B. 3 — 4 — 1 — 2
C. 4 — 1 — 3 — 2　　D. 1 — 4 — 3 — 2

32. ವಿಧಿ 323A ಮತ್ತು ವಿಧಿ 323B ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ:

1. ವಿಧಿ 323A ಅಡಿಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ, ವಿಧಿ 323B ಅಡಿಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳೆರಡೂ ತಮ್ಮ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
2. ವಿಧಿ 323A ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ವಿಧಿ 323B ತೆರಿಗೆ, ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಸೇರಿದಂತೆ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
3. 42ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸೇರಿಸಲಾದ ಮೂಲ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಪಠ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಆದೇಶಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

33. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಗಾರರನ್ನು ಅವರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಕೊಡುಗೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಬಹಮನ್ ಶಾ – ಸ್ವತಂತ್ರ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ) ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.
2. ತಾಜ್–ಉದ್–ದಿನ್ ಫಿರೋಜ್ ಷಾ – ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ದೌಲತಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಖಗೋಳ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಆದೇಶಿಸಿದರು.
3. ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಐ ವಾಲಿ – ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ರಕ್ಷಣಾ ಪರಿಗಣನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಹವಾಮಾನದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕಲಬುರಗಿಯಿಂದ ಬೀದರ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲು B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು D. ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ

34. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಆಧುನಿಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಆರಂಭದಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
2. ಮೈಸೂರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ರಚನೆ.
3. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ಮಿಲ್ಲರ್ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ.
4. ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಸ್ಥಾಪನೆ (ಮೂಲತಃ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಲಿಮಿಟೆಡ್).

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 2 — 4 — 1 — 3
B. 2 — 1 — 4 — 3
C. 4 — 2 — 1 — 3
D. 4 — 2 — 3 — 1

35. ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಪರಿಚಯಿಸಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕರೆನ್ಸಿ (CBDC) ಅಥವಾ 'ಇ–ರೂಪಾಯಿ' ಕುರಿತಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇ–ರೂಪಾಯಿಯು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಡಿಜಿಟಲ್ ಟೋಕನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಪ್ರಾಮಾಣಿತ ಹಣವಾಗಿದೆ (ಫಿಯೆಟ್ ಕರೆನ್ಸಿ).
2. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಣದ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಏಕೀಕೃತ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (UPI) ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಇ–ರೂಪಾಯಿ ವಹಿವಾಟು ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಆಸ್ತಿ–ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಪಟ್ಟಿಯ (ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಶೀಟ್) ಮೇಲಿನ ನೇರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಇ–ರೂಪಾಯಿಯ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು (ರಿಟೇಲ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್) ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ–ಮೌಲ್ಯದ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗದ ಅನಾಮಧೇಯತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಭೌತಿಕ ನಗದಿನ ನಿಖರವಾದ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲಾಗದ ಗುಣವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

36. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಡಳಿತ ಎಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕದಂಬ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ, ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ತೊರೆದು ಪಲ್ಲವ ಆಡಳಿತದ ವಿರುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಮಯೂರಶರ್ಮನಿಂದ ಈ ರಾಜವಂಶವು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.
2. ಅವರು 'ಕದಂಬ ಶಿಖರ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಇದು ಯಾವುದೇ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಆಭರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಪಿರಮಿಡ್ ಆಕಾರದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಗೋಪುರದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಬನವಾಸಿಯ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
3. ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೈದಿಕ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ) ಮೂಲದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಕದಂಬ ಅರಸರು ವೈದಿಕ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

37. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ರೈತ ದಂಗೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆರಂಭಿಕ ಅವಧಿಯಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಡೆಕ್ಕನ್ ದಂಗೆಗಳು (ದಖನ್ ದಂಗೆಗಳು)
2. ಇಂಡಿಗೋ ದಂಗೆ (ನೀಲಿ ದಂಗೆ)
3. ಏಕಾ (ಏಕತೆ) ಚಳವಳಿ
4. ಪಬ್ನಾ ಕೃಷಿ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು (ಪಬ್ನಾ ರೈತ ಸಂಘಗಳು)

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 2 — 4 — 1 — 3 B. 4 — 2 — 1 — 3
C. 2 — 1 — 4 — 3 D. 4 — 1 — 2 — 3

38. ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A) ಎಂದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ (R) ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (A): ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು 'ಅಠಾರ ಕಚೇರಿ' ಎಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಜಾಲದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಕಾರಣ (R): ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಭವಿಸುವ ಆಕ್ರಮಣಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಮಿಲಿಟರಿ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಳೇಗಾರರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದರು.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ:

A. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ.

B. (A) ಮತ್ತು (R) ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಆದರೆ (R) ಎಂಬುದು (A) ಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ.

C. (A) ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.

D. (A) ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಆದರೆ (R) ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

39. ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಹಾರಗಳ (ಟ್ರೇಡ್ ರೆಮಿಡೀಸ್) ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಆಂಟಿ–ಡಂಪಿಂಗ್ ಸುಂಕ (ADD) ಎಂಬುದು ವಿದೇಶಿ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ದೇಶೀಯ ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ನೀಡುವ ಬೃಹತ್ ಹಣಕಾಸು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ಗುರಿ ಆಧಾರಿತ ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಸುಂಕವಾಗಿದೆ.
2. ಕೌಂಟರ್‌ವೇಲಿಂಗ್ ಸುಂಕ (CVD) ಯನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಘಟಕವೊಂದು ತನ್ನದೇ ಆದ ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡಿದಾಗ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
3. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಹಾರಗಳ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು (DGTR) ತನಿಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಈ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಅಂತಿಮ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅಧಿಕಾರವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯದ ಬಳಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ/ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

40. ಚೋಳರ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪದ (ಐಕಾನೋಗ್ರಾಫಿಕ್) ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. 'ಸೈರ್ ಪೆರ್ಡು' ಅಥವಾ ಮೇಣದ ಎರಕಹೊಯ್ಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು (ಲಾಸ್ಟ್–ವ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕಾಸ್ಟಿಂಗ್) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಚೋಳರ ಏಕೈಕ ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದು ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಪಲ್ಲವರ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.
2. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಟರಾಜ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪವು ಶಿವನು ಆನಂದ ತಾಂಡವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ (ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಮತ್ತು ಲಯದ (ವಿನಾಶ) ನಿರಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
3. ನಟರಾಜ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ದೇವತೆಯು ಯಾರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೋ ಆ ಅಪಸ್ಮಾರ ಎಂಬ ಕುಬ್ಜ ರಕ್ಕಸನು (ದೈತ್ಯನು), ದಮನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

41. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗದ (NCBC) ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. 102ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯು 1993ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಿತು.
2. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ (SEBCs) ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಅಥವಾ ಆ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸಂಸತ್ತಿನ ಅನುಮೋದನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಂವಿಧಾನವು ಈ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
3. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಳ ವಂಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವಾಗ, ಆಯೋಗವು ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

42. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳ (SPSCs) ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೇವಲ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ.
2. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಯು ಖಾಲಿಯಾದರೆ, ಹೊಸ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗುವವರೆಗೆ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಹಂಗಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
3. ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಗರಿಷ್ಠ ಹತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2, ಮತ್ತು 3

43. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅಧಿಕೃತ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮುಂಚಿನ ಅವಧಿಯಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ:

1. ಫೆರ್ನಾವೊ ನುನಿಜ್
2. ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ
3. ಫ್ರಾಂಕೋಯಿಸ್ ಬರ್ನಿಯರ್
4. ಅಬ್ದುರ್ ರಜಾಕ್

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಕೇತ ಬಳಸಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ:

A. 4 — 1 — 2 — 3 B. 1 — 4 — 2 — 3
C. 4 — 1 — 3 — 2 D. 1 — 4 — 3 — 2

44. ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಭೂ–ರಾಜಕೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಉಪಕ್ರಮಗಳು, ಸಾರ್ವಭೌಮ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಕಡ್ಡಾಯ ಆದೇಶಗಳ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಉಪಕ್ರಮ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಒಕ್ಕೂಟ	ನಿರ್ಣಾಯಕ ತಾಂತ್ರಿಕ / ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಆದೇಶ
1. ಆರ್ಟೆಮಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದಗಳು	ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	ಚಂದ್ರನ ಮೇಲ್ಮೈ ಮಣ್ಣಿನ (ರೆಗೋಲಿತ್) ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅನುಮತಿಸುವ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
2. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂದ್ರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ (ILRS)	ಚೀನಾ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ	ಆರ್ಟೆಮಿಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನೇರ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿರೋಧಕವಾಗಿ, ಚಂದ್ರನ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ, ಸಮಗ್ರ ರೋಬೋಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಚಾಲಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು
3. SPADEX (ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಧಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಯೋಗ)	ಭಾರತ (ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ – ಇಸ್ರೋ)	ಸ್ವಾಯತ್ತ ಕಕ್ಷೀಯ ಮಿಲನ ಮತ್ತು ಸಂಧಿಸುವಿಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು; ಇದು ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ಮಾದರಿಯ 'ಭಾರತೀಯ ಅಂತರಿಕ್ಷ ನಿಲ್ದಾಣ'ವನ್ನು (BAS) ಜೋಡಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಪೂರ್ವಾಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲು
B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು
D. ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ

45. ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಬ್ಬ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಪತ್ತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:

1. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಥಳೀಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗುರುತನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಇದು ತನ್ನ ತೆಳುವಾದ ಸಿಪ್ಪೆ, ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ತಿರುಳಿನ ಅಂಶ (ಶೇಕಡಾ 45 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು), ಸಕ್ಕರೆಯಂತಹ ಸಿಹಿ ರುಚಿ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ತೀವ್ರ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
3. ಇದು ಹಠಾತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕರಿ' ಎಂಬ ತಳಿಯು ವಾಣಿಜ್ಯಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯದ್ದೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ:

A. ನಂಜನಗೂಡು ರಸಬಾಳೆ
B. ಕೊಡಗು ಕಿತ್ತಳೆ
C. ಕರಿ ಇಶಾದ್ ಮಾವು
D. ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಚಕೋತ

46. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಆಶಾ ಕಿರಣ ಉಪಕ್ರಮದ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೊಬೈಲ್ ತಪಾಸಣಾ ವಾಹನಗಳ ಮೂಲಕ ಗರ್ಭಕಂಠ ಮತ್ತು ಸ್ತನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗಳ ಭೀತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಅಭಿಯಾನವಾಗಿದೆ.
2. ಇದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುವ ಸಮಗ್ರ, ಮನೆ-ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ನಡೆಸುವ ದೃಶ್ಯ ತಪಾಸಣಾ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್ (ಕೋಷ್ಟಕ) ಅನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.
3. ಈ ಯೋಜನೆಯು ದುರ್ಬಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ರೋಗನಿರ್ಣಯದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು, ವಿಶೇಷ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕನ್ನಡಕಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಈ ಉಪಕ್ರಮದ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ರೋಗನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ಗಳನ್ನು (ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು (WHO) ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
D. 2, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

47. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ (SFC) ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಂವಿಧಾನದ 243-I ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
2. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ನಿವ್ವಳ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯದ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ನೀಡುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಾಸನ ಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
3. ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯ ನಿಖರವಾದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.
4. ರಾಜ್ಯದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಿಂದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ಅನುದಾನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ
D. 1, 3 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ

48. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ 'ದಿಶಾಂಕ್' (DISHANK) ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಾದ್ಯಂತ ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳನ್ನು ಮುನ್ಸೂಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ನೈಜ–ಸಮಯದ ಮುನ್ಸೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ 'ಭೂಮಿ' ದತ್ತಾಂಶಸಂಚಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಿಸಿದ ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಇದು GPS ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳ ಮೂಲಕ ಭೌತಿಕ ಭೂಖಂಡದ ನಿಖರವಾದ ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಗುರುತಿಸಲು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
3. ಆಸ್ತಿ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನುಯಲ್ (ಹಸ್ತಚಾಲಿತ) ಇ–ಖಾತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಇದು ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸುರಕ್ಷಿತ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಗದೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುನ್ಸಿಪಲ್ (ನಗರಸಭೆ/ಪುರಸಭೆ) ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇ–ಸಹಮತಿ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ/ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 2 ಮಾತ್ರ B. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 2 ಮತ್ತು 4 ಮಾತ್ರ D. 1, 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

49. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ (ಕಲ್ಯಾಣದ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರು) ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಅತ್ಯಂತ ಜಟಿಲವಾದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಅವರ ಪ್ರಧಾನ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮರಳುಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಮೃದುವಾದ ಕ್ಲೋರಿಟಿಕ್ ಶಿಸ್ಟ್ (ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು) ಕಡೆಗೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ಇದು ನಂತರ ಹೊಯ್ಸಳರಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಮೂಲ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿತು.
2. ಹಿಂದೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಕಾನೂನು ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಮಿತಾಕ್ಷರ'ವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ನೇರ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು.

ಸಮಕಾಲೀನರಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ 'ದೇವಾಲಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' (ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೇ ಸಾರ್ವಭೌಮ) ಎಂದು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಟಗಿಯ ಭವ್ಯವಾದ ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಎರಡನೇ ತೈಲಪನು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

50. ವನ್ಯಜೀವಿ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಾವೇಶದ (CITES) ರಚನಾತ್ಮಕ ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಕ ಆದೇಶಗಳಿಗೆ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಅನುಬಂಧ I - ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಳಿವಿನ ಭೀತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ; ಈ ಮಾದರಿಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಅನುಬಂಧ II - ಅಳಿವಿನ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿಲ್ಲದ, ಆದರೆ ಬದುಕುಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
3. ಅನುಬಂಧ III – ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಆ ದೇಶವು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಸಮಾವೇಶದ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಸಾಲು B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು D. ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ

51. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಸಂಯೋಜಿತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಇದು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ನದಿಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರವಾಹದ ನೀರನ್ನು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ವೇದಾವತಿ ಮತ್ತು ಪಾಲಾರ್ ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಅಂತರ–ನದಿಕಣಿವೆ ನೀರು ವರ್ಗಾವಣೆ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
2. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು, ಈ ಯೋಜನೆಯು ದೊಡ್ಡ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ; ಬದಲಿಗೆ ಇದು ತಿರುವು ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಜಾಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪಂಪಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.
3. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ 'ಬೃಹತ್ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ' ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ, ಇದು ಕಡ್ಡಾಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (EIA) ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಒಳಪಡುವ ಅಧಿಕೃತ ಪದನಾಮವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ
B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು
D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

52. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗದಿಂದ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ' ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಎಂಬ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
2. ಇದರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ತುಂಗಾ ನದಿಯಿಂದ ಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಎತ್ತುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ತದನಂತರ ಅಜ್ಜಂಪುರ ಸಮೀಪವಿರುವ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ ಸುರಂಗದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
3. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆದೇಶವು ಕೇಂದ್ರ ಒಣ ವಲಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ವಿಶಾಲವಾದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೇರ–ಹರಿವು ಕಾಲುವೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು

C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

53. ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಇಸ್ರೋ) ಗಗನಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ನಿಯತಾಂಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನವು ಮಾನವ ದರ್ಜೆಯ LVM–3 (HLVM–3) ಆಗಿದೆ. ಇದು ವರ್ಧಿತ ಪೇಲೋಡ್ (ಉಪಯುಕ್ತ ಹೊರೆ) ತಳ್ಳುಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ದ್ರವ ಕೇಂದ್ರ ಹಂತವನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅರೆ–ಕ್ರಯೋಜನಿಕ್ ಎಂಜಿನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳ ಪಾರಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (CES) ಕೇವಲ ವಾತಾವರಣದ ಆರೋಹಣ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿ ಕಕ್ಷೀಯ ಮಾಡ್ಯೂಲ್ ಅನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಮತ್ತು ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾರಾಚೂಟ್ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇಳಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಘನ ಮೋಟಾರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಇಸ್ರೋದಿಂದಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಅರ್ಧ–ಮಾನವರೂಪಿ ರೋಬೋಟಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ವ್ಯೋಮಿತ್ರವು, ಮಾನವ ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು (ಜೈವಿಕ ಮಾಪನಗಳು) ಅನುಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಜೀವನ ಪೋಷಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮಾನವರಹಿತ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರಾಟ ನಡೆಸಲಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ

B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು

C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು

D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

54. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗರಿಷ್ಠ ಸದಸ್ಯರ ಬಲವು ಆ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಒಟ್ಟು ಬಲದ ನಿಖರವಾಗಿ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮೀರಬಾರದು ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 40 ಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕು.
2. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾಗಿ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇರವಾಗಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
3. ವಿಧಾನಸಭೆಯಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಣಕಾಸು ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಗರಿಷ್ಠ 30 ದಿನಗಳ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ತಡೆಹಿಡಿಯಬಹುದು, ಆ ನಂತರ ಅದು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ

C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

55. ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ದ್ವಿಧ್ರುವಿ (IOD) ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಹವಾಮಾನ ಪ್ರಭಾವದ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ದ್ವಿಧ್ರುವಿಯು ಒಂದು ಸಾಗರ–ವಾತಾವರಣ ಜೋಡಿತ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನದ ಅನಿಯಮಿತ ಆಂದೋಲನದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
2. 'ಧನಾತ್ಮಕ' IOD ಹಂತವು ಸುಮಾತ್ರಾ ಕರಾವಳಿಯ ಆಗ್ನೇಯ ಸಮಭಾಜಕ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನದ ಅಸಹಜ ತಂಪಾಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಬೆಚ್ಚಗಾಗುವಿಕೆಯಿಂದ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
3. 'ಋಣಾತ್ಮಕ' IOD ಹಂತದಲ್ಲಿ, ವಾತಾವರಣದ ವಾಕರ್ ಪರಿಚಲನೆಯ ಸಂವಹನ ಶಾಖೆಯು ಪಶ್ಚಿಮ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಇದು ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವಾಯುಭಾರ ಕುಸಿತದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು

C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

56. 'ಇಂಡಿಯಾ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮಿಷನ್' (ISM) ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಟಾಟಾ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ಪವರ್‌ಚಿಪ್ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (PSMC) ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಗುಜರಾತ್‌ನ ಧೋಲೇರಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಸೌಲಭ್ಯವು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಕೇಶನ್ (ಅರೆವಾಹಕ ಉತ್ಪಾದನಾ) ಘಟಕವಾಗಲಿದೆ.
2. ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ (PLI) ಯೋಜನೆಯು ಎಲ್ಲಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೋಡ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ನೇರ ಶೇಕಡಾ 50 ರಷ್ಟು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಹಿಂದಿನ ಹಂತ ಹಂತದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ.
3. ಸಿಲಿಕಾನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್ (SiC) ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಲಿಯಂ ನೈಟ್ರೈಡ್ (GaN) ನಂತಹ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ವಿಶಾಲವಾದ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಗ್ಯಾಪ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅಧಿಕ–ವೋಲ್ಟೇಜ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ವಾಹನಗಳ (EV) ಪವರ್‌ಟ್ರೇನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು

C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

57. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಬಹುಪಯೋಗಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಗೆ (UKP) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಯೋಜನೆಯ ಮೂರನೇ ಹಂತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮಟ್ಟವಾದ 519.6 ಮೀಟರ್‌ನಿಂದ ಆಲಮಟ್ಟಿ ಜಲಾಶಯದ ಎತ್ತರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ನಿಖರವಾಗಿ 524.256

ಮೀಟರ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಕೃಷ್ಣಾ ನೀರು ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ–2 (KWDT-2) ರ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ 130 TMC ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆಲಮಟ್ಟಿ ಜಲಾಶಯದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ನಾರಾಯಣಪುರ ಜಲಾಶಯವು, ಬರಪೀಡಿತ ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಾಲುವೆ ಜಾಲಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

58. ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಡಹಳ್ಳಿ ಚಿಂಕಾರ ವನ್ಯಜೀವಿ ಧಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇದು, ಭಾರತೀಯ ಗಸೆಲ್ (ಚಿಂಕಾರ) ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾಮ ಎಂಬ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
2. ಭಾರತೀಯ ಚಿಂಕಾರವು ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಒಣ ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಪೊದೆ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದೆ (ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ) ಮತ್ತು ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿಯಂತಹ ತೀವ್ರ ಅತಿ–ಶುಷ್ಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.
3. ತೀವ್ರವಾದ ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ವಿಘಟನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಅಕ್ರಮ ಬೇಟೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಚಿಂಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ (IUCN) ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

59. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ನ್ಯಾನೊತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿಯಾದ 'ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಡಾಟ್ಸ್' ನ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ನ್ಯಾನೊಪ್ರಮಾಣದ ಅರೆವಾಹಕ ಹರಳುಗಳಾಗಿದ್ದು (ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಕ್ರಿಸ್ಟಲ್ಸ್), ಇವುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೃಗ್ವೈಜ್ಞಾನಿಕ (ಆಪ್ಟಿಕಲ್) ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಅವುಗಳ ಮೂಲಧಾತುಗಳ ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಂಯೋಜನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಭೌತಿಕ ಗಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.
2. ಕ್ವಾಂಟಮ್ ನಿಯಂತ್ರಣ (ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಕಾನ್‌ಫೈನ್‌ಮೆಂಟ್) ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಚುಕ್ಕೆಯ ಭೌತಿಕ ಗಾತ್ರವು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆಲ್ಲಾ, ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಂಗಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೊರಸೂಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ವರ್ಣಪಟಲದ ಕೆಂಪು ತುದಿಯ ಕಡೆಗೆ ದೃಶ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
3. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಉಜ್ವಲವಾದ ಹಾಗೂ ನಿಖರವಾಗಿ ಸರಿಹೊಂದಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿದೀಪ್ತಿ (ಫ್ಲೋರೆಸೆಂಟ್) ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆಯ QLED ದೂರದರ್ಶನ ಪರದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ–ನಿಖರತೆಯ ಜೈವಿಕ ಅಂಗಾಂಶ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ (ಬಯೋಲಾಜಿಕಲ್ ಟಿಶ್ಯೂ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್) ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ?

A. 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B. 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C. 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D. 1, 2 ಮತ್ತು 3

60. UNCLOS ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ ಮುಕ್ತ ಸಮುದ್ರಗಳ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಆಚೆಗಿನ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಒಪ್ಪಂದ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ:

1. ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ 200 ನಾಟಿಕಲ್ ಮೈಲಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳ (EEZ) ಆಚೆಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕಡಲ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಲು ಒಂದು ಬದ್ಧ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಕಡಲ ತಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಲಾಭಗಳ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಔಪಚಾರಿಕ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಡಲತಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು (ISA) ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆಳ ಸಮುದ್ರದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಕ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾಯಂ ಆಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A. ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ
B. ಕೇವಲ ಎರಡು ಹೇಳಿಕೆಗಳು
C. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹೇಳಿಕೆಗಳು
D. ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ

ಉತ್ತರಗಳು

1. A	21. A	41. C
2. C	22. A	42. A
3. A	23. C	43. A
4. C	24. C	44. B
5. B	25. B	45. C
6. A	26. A	46. B
7. B	27. A	47. C
8. B	28. A	48. A
9. B	29. B	49. B
10. A	30. A	50. C
11. B	31. A	51. B
12. C	32. D	52. B
13. C	33. C	53. B
14. D	34. A	54. A
15. B	35. A	55. B
16. A	36. A	56. C
17. A	37. A	57. A
18. B	38. C	58. A
19. A	39. B	59. C
20. B	40. B	60. B

ಆಕರಗಳು

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ
ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಸ್ಮಿತೆ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿತ ಮಾಧ್ಯಮ

VK ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ

ವಿಜಯವಾಣಿ
ನಂ.1
ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ

ಕನ್ನಡಪ್ರಭ

THE HINDU

The Indian EXPRESS
JOURNALISM OF COURAGE

DH
DECCAN HERALD

ಭಾರತ ಸರಕಾರ
GOVERNMENT OF INDIA
सत्यमेव जयते

GOVERNMENT OF KARNATAKA

RSTV
RAJYA SABHA

LSTV
लोक सभा

ಆಕಾಶವಾಣಿ ಸಮಾಚಾರ
ALL INDIA RADIO NEWS

'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ

'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರಿಯಾದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭರವಸೆಯ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ KAS, FDA/SDA, PSI/PC, Group C, PDO ಸೇರಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಸಾಧಕ ಚೇತನಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ರೂಪಿಸಲಾದ ಓದಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಬುತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯದ ಸ್ಥಿರ (Static) ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನಿಮಗೆ 360-ಡಿಗ್ರಿಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯದ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಂತಿಮ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪುನರ್ಮನನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು 'ಸಿದ್ಧ ಕೈಪಿಡಿಯಂತೆ' ರೂಪಿಸಿರುವುದು ಇದರ ದೊಡ್ಡ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೀಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭ ಹಾಗೂ ಸರಳಗೊಳಿಸಲು ನಮ್ಮ ಇಡೀ ತಂಡವು ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿನ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಏಣಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಏಕೈಕ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಈ 'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ'ವು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಲಿದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

- ನಂದನ್ ಆರ್ (ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಭಾಗದ ಬೋಧಕರು)
- ದಿನೇಶ್ ಹೆಚ್ (ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು)
- ಸಂತೋಷ ನಿಡಗುಂದಿ (ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ)
- ಪ್ರಮೋದ ವಿರಕ್ತಮಠ (ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ)

INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION

A FOUNDATION COURSE FOR UPSC CSE 2026

OGP 2027

BATCH-10
STARTS ON
2TH NOVEMBER 2026

OFFLINE & ONLINE GUIDANCE PROGRAM 2026

- Daily & Weekly Revision Tests for Prelims & Mains & Full-Length Tests
- Integrated coverage of Prelims & Mains by Permanent & In-House Faculties
- Syllabus & Free access to All India Prelims Test Series.
- Personalized One-on-one Mentorship will be provided by Experts
- ETHICS, ESSAY & CSAT Classes are integrated & given prominence

FEES FOR OFFLINE CLASS
~~₹ 1,38,000/-~~
₹ 1,24,200/- incl. taxes

10% OFF

FEES FOR ONLINE CLASS
~~₹ 1,00,000/-~~
₹ 90,000/- incl. taxes

SCAN HERE FOR REGISTRATION

For more Details Contact us:
08069405205

Bengaluru Office: Nanda Ashirwad Complex, 3rd floor, Above Village Hyper Market, Chandra layout, Bengaluru-560072

KPSC PRELIMS CUM MAINS 2026

INSTAKAS

23th October 2026

FEE OFFLINE CLASSES:
~~₹ 60,000/-~~
₹ 54,000/-

EARLY BIRD OFFER
10% OFF

FEE ONLINE CLASSES:
~~₹ 50,000/-~~
₹ 45,000/-

For More Details Scan here to Visit our Insta KAS Website

FEATURES

- Integrated Classes for Prelims & Mains (8-9 Months)
- One-on-One Mentorship
- Offline & Online Classes & Prelims &
- Mains & Prelims Test Series
- Medium of Classes English & Kannada

Contact us: 08069405206

2nd floor, 30 feet, 1133/B, Service Rd, opposite to Bunt's Sangha, Hampi Nagar, RPC Layout, Vijayanagar, Bengaluru

Branches: Bengaluru | Delhi | Srinagar | Davanagere

INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION

INSTAKAS

ANANYA SAADHANA

CURRENT AFFAIRS YEAR BOOK 2025-26

IAS | KAS | GROUP C | FDA | SDA | PSI | PC

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ

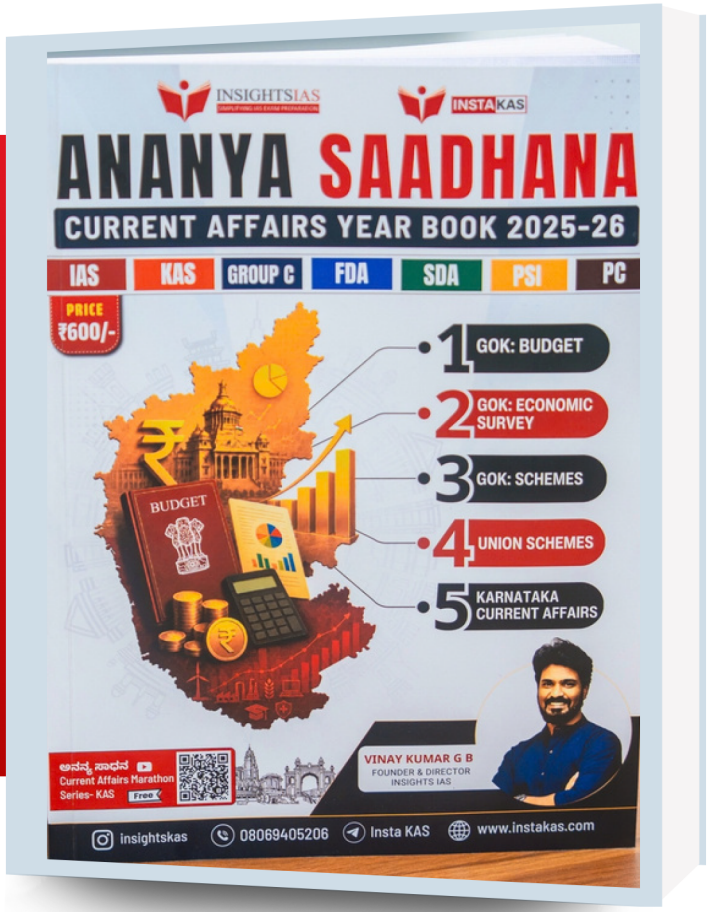

Get the Best Discounts at All Book Stalls

40% OFF

TO INSIGHTS IAS OGP STUDENTS & INSTA KAS KPSC STUDENTS

~~₹600/-~~ **₹360/-**

Get Your Copy Visit Our Office

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ 8904070202 / 08069405206

Head Office: OGP-1, 3rd Floor, Nanda Ashirwad Complex, Above Village Hyper Market, Chandra layout, Bengaluru.

Insta KAS: 2nd floor, 30 feet road, 1133/B, Service Rd, opposite to Bunt's Sangha, Hampi Nagar, RPC Layout, Vijayanagar, Bengaluru,

insightskas | 08069405206 | Insta KAS | www.instakas.com